

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DÜNDEN BUGÜNE TÜRK ŞİİRİ

CİLT V

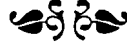
YENİ ŞİİR 1960 2000

HAZIRLAYANLAR: ASIM BEZİRCİ - KEMAL ÖZER

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

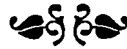
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ASIM BEZİRCİ
KEMAL ÖZER

DÜNDEN BUGÜNE
TÜRK ŞİİRİ
V

YENİ ŞİİR [1960-2000]

Doğa Basın Yayın
Dağıtım Ticaret Limited Şirketi
Tarlabaşı Bulvarı
Kamer Hatun Mah.
Alhatun Sk. No: 27
Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0212 361 09 07 (pbx)
Faks: 0212 361 09 04
web: www.evrenselbasim.com
e.posta: bilgi@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın – 209

D Ü N D E N B U G Ü N E
T Ü R K Ş İ İ R İ - V
Y E N İ Ş İ İ R [1 9 6 0 - 2 0 0 0]

Asım Bezirci
Kemal Özer

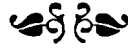
Tasarım
Savaş Çekiç

Genişletilmiş İkinci Basım
Ağustos 2002
Üçüncü Basım: Mayıs 2003

ISBN 975-6525-16-9 (TK)
ISBN 975-6525-21-5 (C. 5)

© Evrensel Basım Yayın, 2002

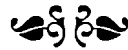
Baskı
ASPAŞ

DÜNDEN BUGÜNE
TÜRK ŞİİRİ
V

YENİ ŞİİR [1960-2000]

Birinci Cilt
HALK ŞİİRİ

İkinci Cilt
DİVAN ŞİİRİ

Üçüncü Cilt
YENİ ŞİİR [1900-1940]

Dördüncü Cilt
YENİ ŞİİR [1940-1960]

Beşinci Cilt
YENİ ŞİİR [1960-2000]

İÇİNDEKİLER

1960'TAN SONRA (1960-1970)	19
Halûk Aker	21
Umarsız (Kış Şiirleri)	22
Günel Altıntaş	24
Hançer	25
Bir Sıkıyönetimin Ardından	26
Duyulan	27
Köprü	28
Bedrettin Aykın	29
Gün Işığı İmecesini	30
Sitem	30
Irmakların Sesiyle	31
Yüreğimin Depremleri	32
Acımın Soyadı	33
Seyfettin Başçılar	34
Yitik Aşk	35
Halk	35
Onlar ve Biz	37
Döl	38
Nihat Behram	39
Aşk	40
Papatyalar	41
Masum Şiir	42
Ana Yüreği	43
Kuş Takvimi	44
Yazdır Usulca Gelen	45
Esinlendiği Şarkının Eşliğinde Kırık-Dökük Sözler	45
Ataol Behramoğlu	46
Sabiha	48
Bu Aşk Burada Biter	48
Bir Çocuğun Rüyası İçin Şiir	49
Unuttum, Nasıldı Annemin Yüzü	50
Bir Pazar... ..	50
Eylül Sabahının Serinliğini... ..	51
Ben Ölürsem Akşamüstü Ölürüm	52
Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var	53
Görüşme Günü	54
Çocuğum, Sımsıcak Uyumaktasın Şimdi Sen	54

Nicedir Özlemişim	54
Her Şey Şiirdir	55
Cengiz Bektaş	56
Adsız	57
Bir Gün	58
Bire Varmak	58
Az Durup	59
İlk Yazı	60
Boş Böcek Kabukları	60
Gelincikler	61
Süreyya Berfe	62
Bir Gece Konuşmasından	63
Yangınlar Ölülere Benzer	63
İçimdeki Irmak	64
Son Ayların Şiiri	64
Yaşanmış	65
Uçurum, Su, Kırlangıç	65
Yaşamayı Bilmeyen	66
Egemen Berköz	67
Büyü	68
Çin Askeri Ah Devran	68
Sığınak	69
Yalnızlıklar! Yalnızlıklar!	70
Şu Boğucu 1971	71
Kemal Burkay	76
Gülümse	77
Şiir ve İnsan	77
Orkestra	78
Bir Cülü Büyütmek Yok mu	79
Helin	80
(36. Rubai)	80
Umudun türküsü	80
Eray Canberk	81
Yaşamayı Göze Almak	82
Ayrılık Türküleri	82
Eski Bir Türkü	83
Çocuklar ve Büyükler	84
Kar Hoyratı	85
Onlar	86
Metin Demirtaş	87
Gidenlere	88
Türkü	88
Attila Jozsefle Tanışma	89
Merhaba	89

Ay Dolandı Ardıçlığı	90
Bir Mektuptan Dökülenler	91
Hazırol Kalbim	92
Refik Durbaş	93
Sipahi	95
Ağıtlar	95
Şiirler	97
Kitâbe	98
Oğlum Ölüm	99
Çırac Aranıyor	99
Uçurtma	100
Asıl Adalet	100
Sıtkı Salih Gör	102
Ölüm Üstüne Ayla	103
Otağ	103
Oğul, Oğul	103
Dağın Eteklerinde	105
Ergin Günçe	106
Mandolin	107
Yangın Çiçeği	107
Evde Kalmış Kızların Masalı	108
Çocuklar İçin Faşizm	108
Çocuk Yılı Törenleri Kapanış Söylevi	109
Tutuklu Gençler Arasındayım	110
Bir Cellâdı Tanımak İçin İlk Akla Gelen Sorular	113
Ruşen Hakkı	114
Bir Usta Dülger İnceliğinde	115
Çocuklar Korkunç Güzel Sorular Soruyorlar	116
Mekik	117
İki Yampiri Bildircin	118
Adımızı Yazdırıyoruz Uzun Bir Yolculuğa	120
Fotoğraf	120
Bir Göçün Öyküsü	121
Ay Doğuyor Yüzüme	122
Aydın Hatipoğlu	124
Yoksul Beyaz Bir Karanfil	125
Türkülerle Yürümek	125
Sevda Türküsü	126
Ölüm Bir Gün	127
Gece	128
Özdemir İnce	129
Aslı	131

Değişmezlik Akşamı	167
Duvar	168
İnanç Türküsü	168
Yarına	170
Savaşçının Duygusu	170
Güven Turan	171
Bakışım	172
Karşılama	172
Yeşilden Kaçan	173
Kış ve Düş	173
Ercüment Uçar	174
Alkol	175
Koy Sevgini Mayıs Ayına	176
Ey Gül	176
Ahmet Uysal	177
Suları Anlat Bana	178
Lirik Düşlem	178
Sisli Şehirlerde Kalan	179
Sınanmış	179
Ay Uykusundaydık	180
Ülkemle Şiirim Arasında	180
Kırık Bir Testiydin Sen	181
Yalnızlıklar Gazeli/Bilinmez	182
Hilmi Yavuz	183
Hilmi'nin Çocukluğu	185
Kalyon	185
Saatçi	186
Ay Doğan	186
Bedreddin	187
Doğunun Kadınları	188
Doğunun Diyalektiği	189
Mustafa Suphi Anlatıyor	190
Tarım İşçileri Anlatıyor	191
Koruganlar	192
Cahit Zarifoğlu	193
Hızla Akan Mızrak	194
Ağartı	194
1970'TEN SONRA	197
Ahmet Ada	199
Ülkem Benim	200
Kızkardeşim Benim	200

Özgürlük	201
Yaz Kırılancısı Olsam	202
Gün Doğsun	203
Yaprak Dökümünün Türküsü	204
Erdal Alovera	205
Çay İçerken	206
Alnın	207
Kuyruklar Alacakaranlıkta	208
Gül Çiçeğinin Anlattıkları	209
Her Şeyin Yüreği Vardır	210
Metin Altıok	211
Muska	212
Sonnet 6	212
Sonnet 8	213
Sonnet 11	213
Sis	214
Kiracıyım Bir Acıya	214
Sonra Git	215
Ölümden Konuşacaktık	216
Rüzgârın Yırtık Yeri	217
Mehmet Aydın	220
Karanlığı Yalımlayan Güç	221
Uçarı Gençlik	222
Halkça Yaşamak	222
Düşe Vuran Işıltı	223
Acıya Yatmak	224
Behçet Aysan	225
Unutulmayan	226
Semender	227
Bir Yalnız Nar Ağacı	227
Şarap Gibi	228
Deniz Feneri	229
İlk Kar	231
Beyaz Bir Gemidir Ölüm	233
Enis Batur	234
Yaşgününde	235
Toz	235
Çakallar Kuşatırken	236
At The Zoo	236
Esâtir	237
Salih Bolat	238
Kurtuluş Parkı	239

Fırtına Sonrası Sabah	239
Payıma Düşen	240
Karanfil	241
İç Konuşmalar	242
Öfke	242
Ateş	243
Kırk Üçüncü Yaş Günü	243
Abdülkadir Budak	244
Şehir	245
Kırğın, Arkana Bakma	246
Geçen Yazı Sorma Bana	246
Anı	247
Babalar ve Oğullar	248
Babam ve Güz	249
Seçmeli Ders	249
Yeni Bakış	250
Abdülkadir Bulut	251
Yeniden Döner İsem Mersin'e	252
Çocukların Güzellikleri Kadar	252
Sardunya	253
Gözyaşları da Çiçek Açar	253
İçerde Yazılan Şiirler	254
Ayrı Baş Çekme	255
Dost	255
Hoşuma Gider	256
Ali Cengizkan	257
Taş da Çürür	258
Yola Düşenlere Öğüt	258
Noktadan Sonra Büyükharfle Başlayacaksın	259
Alaca Aydınlıkta	260
Dayım Gül Takardı Gömleğinin Yakasına	261
Şimdi Sen Bunları Sor O Kıza	261
Yürümek	262
Bağımlı Şiir II	263
Erol Çankaya	265
Kan Toprağa Bulaşmıyor	266
Herkes Bir Yerlerde	267
Ezberimizde Dünya	268
Cevat Çapan	269
Beyaz Gecelerde	270
Doğal Tarih	270
Yağmurdan Sonra	271

Suluk Soluğa	271
Ağacın Türküsü	272
Duygusal Eğitim	273
Kirli Bir Pencereden	273
Taş Baskısı	274
Çöl	275
Göç	275
Veyssel Çolak	276
Solgun	277
Biraz da Kaçak	278
Ötesi Yar	279
Emeğin Çırpıntısında	280
Şükrü Erbağ	282
Yolculuk	283
Ülkenin Uçurumu	284
İkrar	284
Bütün Bir Ülkeyle	285
Ateşe Konan Kuşlar	285
11. Binlerce Gelincik	286
13. Kim İzin Verecek Rüzgâra	287
15. Gökyüzü O Gün Gökyüzü Olacak	288
Haydar Ergülen	289
Babalar Tarihi	290
"Mutlu Evlilik"	290
Haydutluk Üzerine Ortaçağ Söylencesi	292
Gül-Nefes	292
Bıçak	293
Eskiden Terzi	293
Ahmet Erhan	294
Bugün de Ölmedim Anne	295
Ağıt	295
En Büyük Özgürlük	296
Yaşama Sevinci	297
Güneşin Altında Mutluluk Var	297
Bir Gün Bütün Aynaları	298
Şiir, XIV	299
İlk Vasiyet	299
Hüseyin Ferhad	302
Ay Vaktidir	303
Sızıntı	303
Göçebeler	304
Ölülerimiz	304

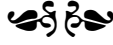
Kan ve Tuz	305
Vazgeçilmeyen	306
Ölüm Bir Sokak Kedisiyse	306
Yitik Bir Genç Kız İçin Kantat	307
T u r g a y F i ş e k ç i	308
Karda Işıltılar	309
Yeni Türkü	310
Yitik Bahar	311
Uygarlık	311
Dumanın D'si Boğulmanın B'si	
Çarkıfelek'te Size Ölüm Çıktı	312
Umut Çiçekleri	312
Yanıt	313
M e l i s a G ü r p ı n a r	314
Yaz Mektupları	315
Yok Gibi Bir İnsan	315
Soğuk Sabahlar	316
Sokaklar Ah Sokaklar	317
Güne Güneşe Küssem	318
Selâm Olsun Yarının İstanbul'una	318
H ü s e y i n H a y d a r	321
Kurşunlanmış Körpe Şiir	322
Gece Konuğu	322
Yüreğim Benim	323
Bu Sevda Beni	324
Zambağın Doğuşu	325
Sırasız Türkü	326
H i d a y e t K a r a k u ş	327
Tanılama	328
Sarı Yazma Türküsü	328
Çocuk Resimleri	330
Öksendeyiz İşte Umut	332
Çocuk	333
Ölçülerinden Taşan	334
Çeyiz	334
Kalem ve Ölüm	335
O n a t K u t l a r	337
Rubai	338
Yedi Küçük Fotoğraf	338
Turgut'a	339
Bir Soru	340
Kitâbe	341

Yaşar Miraç	342
Epengle İşçileri	343
Dedeman Türküsü	344
Çömlekçi'li Çıraklara Türkü	345
Madenci	345
Bayraklar	347
Murathan Mungan	348
Dizeye Düşen Şiire Sarılır	349
Bıçak	349
Aşkın Karanlık Metali	350
Sizden Saklı	351
Su Taşı	351
Seyyit Nezir	352
Kan	353
Mutlu Acı	353
O	355
Demirci Usta	355
Duvağı Darağacı	356
Adnan Özer	357
Gönlü Kırık İncir Kuşu	358
Tomurcuk Duası	358
Darb-ı Mesel	359
Has Oda'dan	360
Bozkır Vedası	361
Ahmet Özer	362
Yağmur Yerine	363
Sen misin	364
Sesin Rengi	364
Ses Olur	366
Yankısı Hayatımızın	367
Tuğrul Tanyol	368
Yıkık Şarkı	369
Yangın	370
Beyaz At	370
Şavk	371
Forsa	372
Ahmet Telli	373
Gün Kararmasının Geldiğinde	374
Zulüm de Biter	374
Yaşanan	375
Konuğum Ol	376
Havalandırmak	377

Unutulan	378
Hâlâ Koynumda Resmin	379
Beklenen	380
O z a n T e l l i	381
İklimden	382
Dicle Fırat	383
Balıkçılar	384
Yüzün	386
İ s m a i l U y a r o ğ l u	387
Çocukluğun	388
İnançla, Umutla Örüldü O Şey En Çok O Umurunda	389
Hınçlıyız	390
İçerde Olana Şiir	391
Aşk	391
Gecekondusu Yıkılan Kadının Türküsü	392
Ömrüm, Bana Bağışla Bu Şiiri	394
H ü s e y i n Y u r t t a ş	396
Kanatan	397
Bir Tarih Yazılırken	399
Hey Gidinin Ege'si	400
Sözüm Var	400
Yüzleriniz Seçilmiyor	401
A d n a n Y ü c e l	402
Soframda Kaval Sesi	403
Sevmenin Böylesi	403
Güneşin İzinde	404
Acılara Gülmek Zamanıdır	405
Rüzgârsız Uyanamam	406
Geriye Kalan	407
Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek	408
A D L İ K	411

1960'TAN SONRA

HALUK AKER

1940'ta İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini Mersin Lisesi'nde (1960), yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde bitirdi. Öğrenim gördüğü sırada bir yandan da Türk Dil Kurumu Yayın Kolu'nda çalıştı (1965-71). Fakülteyi bitirdikten sonra Hacettepe Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu'nda Türkçe dalında öğretim üyeliği yaptı (1971-72). Frankfurt Başkonsolosluğu'nda görev aldı. Almanya'da yaşıyor.

İlk şiirlerini, dergilerden önce arkadaşlarıyla ortak bir kitapta, sonra da İzmir'de Evrim dergisinde (1962-64) yayınladı. Devrim 60 (1965-66), Yordam (1969) dergilerini çıkardı. Şiirlerin yanı sıra öyküler, eleştiriler yazdı, metin incelemeleri yaptı.

Şiirlerini “kendine özgü kırık bir ses tonuyla” yazdığı, “simgeci, öyküleyici bir üslûbun etkisi altında” (A. Behramoğlu) olduğu vurgulandı.

YAPITLARI

Şiir: *Tanrı Katı* (Z.Balım-G.Oğuzbaş'la, 1959), *Sürgün Hızı* (1975).

UMARSIZ (Kış Şiirleri)

hep üşüdüğümü hatırlardım
umarsız, yırtık resimlere soba pervazlarına
kırılmayan cama doğru aşka doğru
buğulu ve karartılı resimlerle üleşilmenin
anısı doygun bir göz olan
yorganıma girip çaresiz ellerimle

“odamdaki saksıya su veriyorum
gelişip benim kadar olsun o da
boynu bükük ve diri
tutmalı baharla güneşi vermeli ona”

sağdıç emeği, bozuk saçlarımı kim tarar
boyun atkımı, donuk gecelerin kenarını
bir de aşka giden çocukları
çatallı-bıçaklı, göğsünü tabağa hazırlayan
bükülü cam gözleri kaytan olmanın

bulaşan sakağıdır gökyüzüne
kenar adamlarını, ıslığı bir bıyığa benzeyen
alkolü ve hafif yağmuru seven
bizler ki çarpıntıyı böğründe taşıyan
göçebeyi, sürgünü hastalığım bu benim
ne yapsam işte oyulmuş gözlerim

deniz ki o kadar yakındır da
sular durmaz avuçlarımda

kurumuş yapraksız ağaçları gördük
kanlarla çıkışsız bir dal olan
sadece kemikleşmiş bir dal olan
sakarya’da yalakların suyu bitmişti
o öncü geyik ardında kuşakları koşturan
sınırdan sınıra bir beyin olan
bebeleri bugün güldüren yasıyla
hâlâ yerleşememiş olmanın
sancılı kitapsız bir günde

“ayşe’ye bunu söyleyeceğim bir
erkeklerin yalnızlığını anlamalıdır
kara sevdanın ince hastalık olduğunu
saçlarını artık açmalıdır”

kıtlık ekinleri, ne biçilebilir
sağrısı dişi olan bir elle
ay donuk gölgesini örter üstümüze

(günleri günler getiriyor
–sağlık nerde–
güneşin doğup batmasından anlıyoruz
ısrırgan otlarının gür çığlıkları tarlamızda
otobüslerde, hususî taksilerde ayırık otları
ve kavganın durgun sesi)

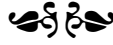
artık güneş eskir katlanmamızdan
osuruk otlarının hükmü başlar
tırpanlar işlemez, eller terlemez
ya da çok terler “yapamamaktan”
herkes kıyıya koşsun, görsün
karaya vuran balıkları şişkin göbekli
“Bayım, gençliğimi dinleyin bir de
farenin ağzında nasıl kaldım
irin balonlarını nasıl şişirdim gövdemde
ben mehmet oğlu mehmet
ekinleri severdim
yaprakların ayacıklarında uyurdum
atımı eğerlerdim
şimdi yediğim lokma boğazımdan geçmez”

çöpler birikir başucumuzda
gittikçe yığılır artar
mustafam.

“düştü parke yollarına aman
istanbul dedikleri bir göldür”

(anıları silelim istersen
geç başlamış o türküyü söyleyelim
biraz sıcak ve içten sesimizle
kurtulmak kurtulmak kurtulmak

betonarme duvarlardan ki her biri gözyaşındır
kurşunla ve dam aralıklarıyla belirlenen)

GÜNEL ALTINTAŞ

1937’de Urfa’nın Suruç ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini İstanbul’da Haydarpaşa Lisesi’nde bitirdi (1958). Basın-İlân Kurumu’nun önce Erzurum şubesinde, sonra da İstanbul şubesinde çalıştı. 1971’de Soyut Yayınevi’ni, 1976’da Seçme Kitaplar Yayınevi’ni kurdu. Soyut dergisini yönetti. İlk şiiri Varlık Yıllığı’nda çıktı (1960). Bakırköy Halkevi’nin şiir yarışmasında (1963), Cumhuriyet gazetesinin “Millet Yapar Kampanyası” yazı yarışmasında (1965) birinci oldu.

Evrım, Otağ, Ağaç, Yelken dergilerinde yayınlanan ilk şiirleri gerçeküstücü eğilimler taşıırken daha sonra gerçekçi temalara yöneldi.

YAPITLARI

Şiir: *Sevda’lı Nehir* (1997). Aforizma: *Değirmeler* (1973), *Cinsel Sözler* (1978). Fıkra ve anekdot: *Fındıkkıran Sözler* (1997), *Marilyn Monroe Gibi Karım Olsa* (1997). Yazım kılavuzu: *Nasıl Yazılır Nasıl Yazılmaz* (1991).

H A N Ç E R

Bir gün bir adamı vurdular
 hançer sandı ki kendisini vurdular
 çünkü oydu kını hançerin
 oydu kanı hançerin
 ola ola bir soyut sürgün olduğundan

bir gün bir adamı vurdular
 kanadı soyut ve aydınlık
 yani altın saçları sabahın
 yani o saçların dokunduğu her şey
 kızıldı artık

çünkü adamı adama vurunca
 şiir kuş olur
 kuş olur uçar göğün arkasına
 hançerin bunca yüzyılı
 ökse yapıp tutamadığı
 leylâ gibi bir kuş

hançerin bu kuşa aşkı
 görünce görmek
 duyunca duymak gibidir
 ve duyunca hançer
 duyunca öfkeyi kini
 atı çatlamış süvari gibidir

gibidir diyorum ya bakmayın
 uçurumları dibinden kemiren
 kemiren bir denizdir belki hançer
 vur sesi belki
 belki de garip bir soyguncudur o
 yıkıp savuran köhnelikleri

şiir
 binip şahlanan bir nehre
 alnında teri ekinlerin
 terkisinde türküler
 çekip gitti göğe

ve şimdi hançer
akıtsa göğün kanını
göğün o saydam kanını
şiir yağacak ülkeye

ama hançer sokakta
saati soruyor durmadan
bilenip usa ve aşka

hançer göğ'e baktı gök yok
dönüşüp kaleme
kurşuna çalarsaate
kara haber gibi hızla
hızla dağıldı kalabalığa

dağıldı kalabalığa hançer
gök şiir aşk
dağıldı hançerle beraber

bir gün bir çarşaf gibi
gerilirse göğ'e gök
yağarsa şiir
bu hançerin işidir

BİR SIKIYÖNETİMİN ARDINDAN

Kardeşim Aydın'el'e

Tam haykıracağın sırada
gözünün önüne gelen
ve göğüs geçirten
bir şey vardı

Üzerinde düşman bir göz
içinde hınç
peşinde köpek
önünde uçurum
gibi bir şey vardı

Yağmur sıkıntısı mı
ihanet yarısı mı
evlât acısı mı
bir şey vardı

Kandı belki
belki gözyaşı
ama bir şey vardı

Ne kadar unutulsa da her şey
unutulmaz bir şey vardı

D U Y U L A N

Şimdi belki de bir odadasın
kapalı bütün kapıların pencerelerin
belki hastasın ateşin var
belki gül bahçesi kalbin
ama duyuyorsun
pencere aralarından kapı altlarından geçerek
titretip dalgalandırdığımı seni

Duyuyorsun oturduğumuz masada
anlattıklarımı değil, sadece sesimi
bazen sürahiden boşalır gibi
akan bir nehir gibi bazen
yoklayan, kaplayan, dolduran sesimi
duyuyorsun
çünkü bir sudur akar o
bacaklarının ipek saçlı oluğundan

Bir bozkır gibisindir benden uzakta
yarık yarık olur o süt bedeninin
bir kasık ağrısıdır bana kalan da
doğum sancısına benzer bir ağrı
ki dönüştürür beni bereketli bir yağmura
yağan üstüne senin
bütün tepelerine vadilerine
yarıklarına çatlaklarına kıl diplerine
yaşayan bütün hücrelerine
Yağarım yağarım yağarım
bir ten kokusu ter kokusu doyunluk
taze bir toprak kokusu gibi
siner içine

Biliyorum
hep bir yağmur kokusuyum ben havada

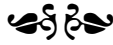
K Ö P R Ü

Mucizedir kalabalık bir şehirde
buluşabilmesi iki kişinin
önceden sözleşmiş olsalar bile
hele kadınsa biri

Kolay mı erkek denizini aşması
şehvetten kızarmışsa teni
düşmemişse gözlerine gölgesi aşkın
kıskançlık kemirmiyorsa beynini
diriyse su yılanı gibi
tam not alıyorsa vücudu coğrafyadan
kolay mı gelip bir kıyıda
kolay mı beni bulması

Tekin değil benim de yolum
ne kadar beklesem de kıyıda
sekip giderken kurşunları teröristlerin
mıh gibi aklımdayken yoksulluk
trafik kazalarını andıran ceza adaleti
sokağa adımını attığın anda işittiğin küfür
rüşvet kaçakçılık başbakanın demeci
ve elinde üç hisse senedi
biri hüznün biri çaresizlik umutsuzluk öteki

Ama ne zaman buluşsak
onun teninde çakan şimşek
aydınlatır benim de yolumu
bir umut bir mutluluktur geçer artık
vücutlarımız arasında kurduğum köprüden

BEDRETTİN AYKIN

20 Ekim 1936'da Niksar'da doğdu. Doğduğu ilçede başladığı ortaöğrenimini, Tokat Gaziosmanpaşa ve İstanbul Haydarpaşa Liselerinde sürdürmek istediye de ekonomik nedenlerle sonuç alamadı. 1957 yılında parasız yatılı okuduğu İstanbul Selimiye Veteriner Sağlık Meslek Lisesi'ni bitirdi. Zonguldak, Muğla, Elazığ ve Konya illeri veteriner örgütlerinde teknisyen olarak çalıştı. Siyasal görüşleri nedeniyle, askerlik görevi sırasında

Ankara'dan Elazığ'a sürgün edildi. Kendi isteğiyle kamu görevinden ayrılarak, çeşitli özel kuruluşların veteriner ilaçları bölümlerinde bölge temsilciliği görevini üstlendi (1970-92).

Emekliye ayrıldı. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yönetim kurulunda (1999-2000), sendikanın yayın organı Güzel Yazılar dergisinin yayın kurulunda görev aldı.

İlk şiiri İmece dergisinde yayınlandı (1962). Hakimiyet Sanat, Türk Dili, Edebiyat Cephesi, Somut, Türkiye Yazıları, Dönemeç ve Varlık dergilerinde yayınlanan şiirleriyle tanındı. Kayseri'de arkadaşlarıyla Hakimiyet Sanat dergisini çıkardı (1978-80).

İstanbul'da Şiir Ülkesi dergisini kurarak yönetti (1996).

Gecede Söylenen Türküler adlı dosyasıyla 1984'te (B. Aysan ve H. Ferhad ile paylaşarak) Yaşar Nabi Nayır Şiir Ödülü'nü kazandı.

Toplumda gözlemlediği mutsuzluğu, acıları, insanlarda tanık olduğu yaralı, sancılı bir yaşamı yansıtırma eğilimi gösteren şiirleri, kendi yaşamının gerçekleriyle örtüşen bir içerik, "yalın, aydınlık bir dil" (M. Başaran), "özentsiz, içten bir ses tonu"yla (A. Behramoğlu) dikkati çekmektedir.

YAPITLARI

Şiir: *Her Mevsim Acılarda* (1982), *Gecede Söylenen Türküler* (1984), *Eksik Bir Gökyüzü* (1985), *Yaralı İlk yaz* (1990), *Ansızın Güz* (1992), *Sevda Sureleri* (1994), *Yalnızlıklar* (1997), *Güz Balkon* (2001).

GÜN IŞIĞI İMECESİ

Buldun mu yitirdiğin gülümseyişi
Yoksa yüzün yine hüznün yüzü mü
Yorgunsun vaz mı geçtin aramaktan
Düşlerindeki kuş ve çiçek ülkesini
Yazık ne ayırdın olur o zaman
Kuru ottan çürüyen bir yapraktan

Hiç mi gelmedi yurduna ilkyaz
Demek bir kışı yaşıyorsun sürekli
Ey günün başkaldırısı güneş
Doğ da tanık ol acıya artık
Erisin dağların karı yürüsün
Zulmün çaresizliğin üstüne
Bozulsun düzeni kaçsın uykusu
Hey gidi öfkesini sevdiğim deli su

Sözümüz kurda kuşa taşta toprağa
Filizlenen tohuma çürüyene kokuşana
Kuşatıldığımız güvensiz bir geceye
Sevdamız üstünden hiç kalkmayan ipoteğe
Sözümüz hepimize öncelikle kendimize
Gün ışığı bir gelecek için imecemiz
Sözümüz bizi boğan bir denize

S İ T E M

Soldu yüzümün usul ince çiçeği
Ben ki Bedrettin
Boynumu Serez çarşısında
Güneşe verdim senin için

Ak mintanımda açan gelincik
Ateşle buluşmanın fırtınası
Bizi hangi geçitte kuşattılar
Bana bir yol olamaz mıydın

Canımdan canına akan gün
Hangi denizleri istiyor
Vurdum içimin son atını
Boynumu güneşe verdim
Bana bir kol olamaz mıydın

Kumlardan sorma çöllerden sorma
 Git Sivas'tan sor
 Anlatsın sana beni
 Kaç yangın yerine yandım
 Kaç Pir Sultan yerine
 Asıldım öldüm ben seni

IRMAKLARIN SESİYDİK

Bir açık cezaevi yoksulluğumuz
 Çalar kapımızı soğuk eli güzün
 Görülmüştür damgalı mektuplarda
 Öyküsü çocukları yitik ömrümüzün

Peşimizde yargısız infazların soluğu
 Kim bilir nerede hangimiz yarın
 Köylerimizi yakan yurtsuz bırakan acı
 Bir kanlı kardeş kavgasıdır süren
 Sıgmıyor yüzümüze kaygıları

Gerilla günlüğü güvensiz günler
 Satır aralarında gece uçuşları
 Uykusuz dağ kırlangıçlarının
 Güneydoğu ah o ağrıyan azı dişim
 Nasıl diner sancın bir bilsem

Sabahtı ırmakların sesiydik
 Öfkesi dile gelen karlı dağlar da
 Uyaramadı sizi uzun uykularınızdan
 Kimimiz arananlar listesinde şimdi
 Genç güneşler gömütlüğünde
 Kimimiz uyuyor isimsiz ülkesiz

Bir yanımız doğuştan kaçak asi
 Bir yanımız kırık bir bahar dalı
 Özgürlük bir mayınlı yol önümüzde
 Susuz bırakılmış bir ince gelincik
 Kanar kuytularda ömrümüzce

YÜREĞİMİN DEPREMLERİ

Acılarımın doğum yerisin Niksar
 Kanardı daracık sokaklarında
 Çıplak ayakları çocukluğumun
 Sıtma sarısı günler
 Tütün kokusu mevsimler
 Yüreğimin depremleri

Ölü bir kuştı uçurtması
 Boynu bükük sevinçlerimin
 Gökler kabul etmedi
 Atladı burcundan kalenin
 Ne çok yaralandım senden
 Ne çok kırıldım

Belki ta başından yanıştı
 Kapısını çalmam dünyanın
 Unuttum sayısını yaşadıkça
 Kim bilir kaç yangında yandım
 Kaç tufanda boğuldum

Bilge bir sessizlikti babam
 Bir bulutun üzerinde
 Bir gün ansızın giderek uzaklara
 Biraz daha eksiltti beni
 Gömütü de yitik şimdi
 Kendisi gibi

Bir yalnızlığı soldu annem
 En son o yanlış evde
 Sürerek izini gülyaşlarının
 Örttüm üzerini toprak ellerimle
 Çiçek annemle ölen
 Niksar'lı anılarımın

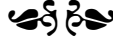
ACIMIN SOYADI

Irmağın söğütlerin sesiyle
Söylüyorum bu şiiri
Senin o kırılgan sesinle

Badem çiçeklerine
Sabahın ilk ışıklarına
Dönüştürüyorum hüznümü
Hüznümü ve acımı
Öfkemin karanlığı
Korkutuyor beni

Bir orman çiziyorum
Canıma kattığın sevinçle
Yalnızlığımın üstüne
Kıyımlar yaşamış yalnızlığımın
Kuşları unutmuyorum
Ve su başlarını
Bir geyiğin avcısına bakan gözlerini

Sevgimin silgisiyle sildim öfkemi
Öfkemi ve acımı
Yerine yeniden adını yazdım
Adın acımın soyadı

SEYFETTİN BAŞÇILLAR

1930'da Kilis'te doğdu. Gaziantep Lisesi'ni (1950), Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ni (1955) bitirdi. Bir süre Gaziantep'te, bir süre de doğduğu kasabada veterinerlik yaptıktan sonra Amerika'ya göç etti. Yaşamını uzun yıllar Amerika'da sürdürdü. 25 Mayıs 2002'de öldü.

İlk şiiri lisede öğrenciyken Ülkü dergisinde yayınlandı. Yüksek öğrenim yaptığı yıllarda öğrenci derneği adına çıkarılan Evrim dergisinin yönetimini üstlendi. 1960'tan sonra Türk Dili, Yeditepe, Papirüs'te yayınladığı şiirlerle İkinci Yeni anlayışının içinde yer alan bir ozan olarak tanındı. Şiirlerinin “ince bir şiir zevki, söyleyiş güzelliği” taşıdığı, yapılarının “sağlam”, imgelerinin “canlı” olduğu (B. Necatigil); özde ve biçimde kendini yenileme deneyleri yaptığı, kısa dizelerle yeni bir teknik ortaya koyduğu, başarı sağladığı (Ş. Kurdakul) kabul edilir.

YAPITLARI

Şiir: *Önce Bulut Vardı* (1959), *Altın Çağı Ölümün* (1961), *Çiçek ve Silâh* (1969), *Sokak Şarkıları* (1973), *Unutulmasın* (1989), *Kıyısızlık* (1993).

YİTİK AŞK

I

Bir tohumda bunca yük, bunca ağrı,
İstesem de gelemem ey uzak çağrı
Unut beni.

Kitaplarım, düşüncem darmadağın,
Aşkım, ekmeğim ve her şeyim kadın
Bekle beni.

Gemim suların sabrını tüketti,
Neredesin barışlar memleketi?
Çağır beni!

II

Gidişin güzeldi gecesinde aşkın,
Bir el kapıları çaldı, anladın
Şehirler uykusuzdu.

Taze bir kadın öpüldü dışarda,
Darağacı kuruldu meydanlarda
İnsanlar uykusuzdu.

Soyunup dökünüp yatağa girdin,
İstesen beni hatırlayabilirdin
Bütün gece uykusuzdum.

H A L K

O baylara göre okur ve aydın:
Çok yokuşlu bir ırmak yatağı halk.
Biraz kalın kafalı, biraz sevimli,
Boy tarlası para babalarının.
Aymak gerek onu, uyarmak gerek
Zorla öğretip güzeli, iyiyi.
Aydın baylar, yıldızların altında
İçki içer, duygulanmayı bilir,
Halk dediğin çarşı pazar yerinde
Sessiz, yorgun görünen şapkalı kişilerdir.
Para babalarınca üretimdir halk,

Altmış ton pamuktur, seksen ton buğday.
 Ucuz gündelikli yüz bin işçidir.
 Ormanları kesen odur, yolları kirleten o.
 Çabuk üreyen ve çok şey isteyen,
 –Okul isteyen, su isteyen, yol isteyen–
 Hekimlere yük olan sayrı evlerinde
 Ve kızdıran polisleri yasalarca ağır.
 Söylevlere giren, alkışlayan, oy kullanan gene de,
 Kalkınması düşünülen yıllardır.
 Okutulması düşünülen, adam olması düşünülen.

Kaplumbağa yürür,
 Akar su.
 Karanlık sözlerde bir Ortaçağ tutkusu.
 Sonsuzluk için acı çekeceksin der,
 Ve çok az güleceksin.
 Aldanmak olmaz dünyaya,
 Payın ne ise verilecektir,
 Emektir, terdir payın, verilecektir.
 Bize ne bakıyorsun, bize bakma.
 Biz aydınlandık, yukarı çıktık,
 Pamukların da üstündeyiz, tütünlerin de.
 Afyonların, ayçiçeklerinin üstünde.
 Bilgimiz, göreneğimiz var bizim,
 Malımız, mülkümüz, paramız var.
 Kendimizi böyle bayındır kıldık.
 Ama asla unutmadık seni de.
 Payın ne ise odur, verilecektir.
 Baylık ve kurtuluş yoksulluktur.
 İsa efendimiz de böyle buyurmuş.
 Evet, ne ektiysen onu deneceksin,
 Ve işte bunlardan dolayı
 Oyunu bize vereceksin.

Kaplumbağa yürür,
 Akar su.
 Oysa halk ne o
 Ne bu.
 Sessiz güneş tarlası,
 Gür yaratış sevinci.
 İnandık ona
 Doğaya ve göğe inandığımız gibi.

ONLAR VE BİZ

Anlaşmamız güç, aramız perde,
Onlar büyük adamlar, biz küçük.
Onlar yukarda oturur, biz yerde,
Onların işi iş, bizimki bitik.

Biz gerçeğin oğluyuz, soy gerçeğin
Toprağı, ateşi ve suyu duyan.
Onlar gül mevsimi yaşarlar engin
Masalların düşsel balkonlarından.

Sesleri boş olsa da vurguludur,
Kararları en doğrusu kararın.
İşler kötü giderse bizde kusur
İyi ise tüm başarı onların.

Geçmiş onlarındır ve ak gelecek
Bir döl yatağı gibi besler bizi.
Biz halkız inançlı, olağan, gökçek,
Yedi yönden çağırır sesler bizi.

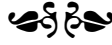
Biz minik bir yürek, onlar sindirim
Ve çağ dışı hiç doymayan bir ağız.
Her şeye uzanırlar ama bizim
Daha çok gün ışığından payımız.

Anlaşmamız güç, aramız perde,
Onlar büyük adamlar, biz küçük.
Onlar yukarda oturur, biz yerde,
Onların işi iş, bizimki bitik.

D Ö L

Sessizliği o güzelin aladır,
 Hem her şeyi söyler, hem söylemez.
 Dalları kiraza, güle kurgulu,
 Bir ışık duyargasıdır elleri.
 Penceresi halk parklarına muştı,
 Yoksuldur, güneşlidir ve esmer,
 O güzelin sessizliği aladır.

Neye baksa yıldızlar ordan doğar,
 Mutluluk geçicidir nereye varsa.
 Kimi sarsa İstanbul kuşatması,
 Ağzının ucunda bir yasak elma.
 Yarınlar dünleri görür,
 Dünler yarınları.
 Atları süreriz,
 Duvarlardan geçeriz,
 Bir yol buluruz
 Bin yıl önceki acıdan
 Bin yıl sonraki sevince.
 Ey ışık taşıyıcı kervan,
 Ey eski ana, ey umut
 Büyük yalaza karşı
 Şarkımızı dölle!

NIHAT BEHRAM

1946'da Kars'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Çankırı, Bursa ve İstanbul'da tamamladı. Gazetecilik Yüksek Okulu'na girdi. 1971'de Halkın Dostları dergisinin kuruluşuna katıldı. Sorumlu müdürlüğü dolayısıyla bir süre tutuklandı. 1972'de çıkan ilk kitabı *Hayatımız Üstüne Şiirler* kovuşturmayla uğradı, yargılama sonunda beraat etti. 1975'te yayımlanmaya başlayan *Militan* dergisinin kurucuları arasında yer aldı. Ayrıca derginin sorumlu müdürlüğünü üstlendi. Vatan gazetesinde, Güney Yayınları'nda çalıştı. 1980'de yurt dışına çıktı. Almanya'da ve İsviçre'de yaşadı.

1960 kuşağından olan Nihat Behram'ın şiirleri *Soyut* (1966-67), *Yordam* (1967-68), *Yeni Gerçek* (1968), *Papirüs* (1968-69), *Halkın Dostları* (1970-71), *Militan* (1975-76), *Yeni Güney* (1978-79), *Üç Çiçek* (1984) dergilerinde yayımlandı. Yoğunlukla *E* dergisi ve *Varlık*'ta yayımlamayı sürdürüyor.

Aşk duygusu ile doğa ve yaşama sevgisini coşkuyla dile getiren ilk ürünlerin ardından Nihat Behram arkadaşlık, özgürlük, hapislik konuları ile inanç ve eylem şiirleri yazdı, güncel olay ve sorunları toplumcu görüşle işledi. 1980'den sonra yaşamın getirdiği acılara, ayrılık, özlem, yolculuk ve yalnızlık temlerine ağırlık verdi, yalın ve duru bir anlatıma yöneldi. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Hayatımız Üstüne Şiirler* (1972), *Fırtınayla Borayla Denenmiş Arkadaşlıklar* (1974), *Dövüşe Dövüşe Yürünecek* (1976), *Hayatı Tutuşturan Acılar* (1978), *Irmak Boylarında Turunç Seslerinde* (1980), *Savrulmuş Bir Ömrün Günlerinden* (1982), *Militan Şiirler* (seçmeler, 1984), *Ay Işığı Yana Yana* (seçmeler, 1986), *Yine de Gülümseyerek* (seçmeler, 1987), *Cenk Çeşitlemeleri* (1988), *Yalın Yürek* (Bütün şiirleri, 1998), *Kundak* (2000). Roman: *Gurbet* (1987), *Lanetli Ömrün Kırlangıçları* (1991), *Kız Ali* (1998). Belgesel anlatı: *Darağacında Üç Fidan* (1976). Soruşturma: *Sol Kendini Anlatıyor* (1977). Deneme: *Kültür* (1979). Çocuk kitapları: *Kuyruğu Zilli Tilki* (1979), *Göğsü Kıvalı Serçe* (1980). İnceleme: *Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit İbrahim Kaypakkaya* (1977).

A Ş K

Menekşe yaprağı çiğnemekten kamaşan dişlerimi
savurup duruyorsun kum fırtınasına

Kırlangıçlar
sana gülümseme topluyor bak
sularla bulutlardan

Yüzün pırıl pırıl doğuyorken ayışığında
öyle meydan okuyan bir hali var ki gözlerinin
sanki yeryüzünün
uçsuz bucaksız düzlükleri
kasıp kavruluyor verimli bir poyrazla

Ben çiçek tozlarıyla ağırlaşan arının
yaprağa konarken duyulan titremesiyim
üstelik yangınım var deniz diplerinde

Sen
bütün öksüzlüklerin
zafer sevinciyle birleştiği iklimsin
durup dinlenmeden düşündüğüm binlerce sözcük
olgunlaşıp sarkıyor toprağa şeftali dallarında

Duyamazsın kovanlardan gövdeme kayan uğultuyu
ve nasıl bilirsin, ah,
ırmaklardan denize akan balıkların
kanat kanat açılan pullarında
yanan fenerleri

(Şimdi ilmik ilmik gerilen bir gövdeye
aşk
güğümünden su taşıyor
billur bir dere gibi)

PAPATYALAR

Sana yeni şarkılar söylemeliyim
Yaralı bir ceylanı ısıtan
Baharın gelişi gibi.

Sana yeni şarkılar söylemeliyim
Kalbimin dokunulmaz vuruşuyla ağladıkça.

Göğsümü kan çiçekleri sıkıyor benim,
Akasya dallarından dökülen sabah
Eriyen buzulları yalayıp gelirken dağlardan
Koşarak fundalıklara çıkan
İrmak boylarında dolaşan bir adamın
Kavgaya hazırlarken oğlunu
Terinde yansıyan sevinci gibi
Sana yeni şarkılar söylemeliyim.

Artık büyüyle kapıştım sessizliğin,
Körpeçik bir bebeğin sevdalı bakışlarından
Pırıl pırıl açılan dünya
Ufkunu sarıyor senin,
Hayat sinende
Garip bir göçmenlik duygusu sanki,
Sarı başak ve mercan gülleriyle alnında
İncelip kopuyor güzelliğin.

Ürkek bir aşkın
İçime doldurduğu acıdan
Çatlayıp yayılan dudaklarımla
Haykırarak çeliği işlemesi gibi işçilerin
Sana yeni şarkılar söylemeliyim.

Böylece yürüsün hasretime
Papatyalar gökyüzü ve gözlerin.

M A S U M Ş İ İ R

Sabah nefes alıyor
ve bağı kabarıyor toprağın

Bana geliyorsun

Kanatları
sedef yağmur damlalarından
beyaz kelebekler salıyor
ruhuma
dudakların

Yüreğinden koparak ışıldayan
yüzündeki o gülümseyiş
sanki kırlarda koşuştuktan
sağrısı sancılanan
beyaz bir tay gibidir
terli
narın
sokulgan

Sabahın ilk nefesiyle
damla damla çözülürken kırağı
ağzın gecedен kozalanmış
ay tadıyla uyanır;
sisli köpüğü gibi ırmakların
ağarır omuzların

Aralanan gökyüzü sana
kıvrır kıvrır alnından oğlakların
ipek beyazı bir parıltı bırakır

Ah, yanan yüreğin taç yaprağı
açıl
alevinle durula beni

Sabah nefes alıyor
ve bağı
şen şarkılarla kabarıyor kuşların

Bana geliyorsun.

Serpiştiren kar değil artık,
papatyalardır..

ANA YÜREĞİ

Bir sen dokunabilirsin ancak
öyle hafif, öyle eşsiz, öyle sıcak
ellerinle ağrısına bebeğin;
yalnız senin bakışıdır
bebeği büyüleyen
ve değince yüreği yüreğine
ağrısı yalnız sende böyle bin kat fazlaşır..

Bir senin kollarındır
en ateşli günlerin en dikensiz beşiği;
yalnız senin kucağında bebeğin ağrıları kaçışır
ve alnın alnına onun
bir ufuk derinliği, bir deniz parıltısı taşır..

Yağmurun var, damla damla ısıldatır gülleri
dallara tomurcuklar bırakıp göğe doğru uzatır;
kuşların var, gürleyince fırtına
yuvasına kanat gerip koruyan;
güneşin var, ısıtır
tutuşturur tohumu,
sürgünlerde, peteklerde, çiçeklerde
arılar uçuşturur;
yüreğin var, tavşanların, civcivlerin, sincapların
binbir sıçrayışla dokuduğu yüreğin...
Sığınp kollarında ısınır
gülümseyip ısıldar
ağrıları usul usul diner bebeğin..

Yıldızısın sen onun:
dağıtırsın geceleri içine dalan sisi;
boşluğusun: özlemeyi senin yokluğunda öğrenir;
çimenisin: en uysal uykulara kucağında uzanır;
tanımısın sen onun: takılır gözleri gözlerine
çözülür nefesinden ilk sözcüğün gizemi,
dudağına zümrüt bir parıltı ilişir,
bebek, başlar anlatmaya kendini..

Ah, öyle içten, öyle temiz,
öyle karşılıksız
bir senin yüreğin kaldı
bu zifir karanlıkta

O yürek ki içimizden öksüzlüğü geçirir;
o yürek ki ölesiye sevmenin
halkın ve hayatın öğretmenidir..

KUŞ TAKVİMİ

I

Kuş uçar
 aman ne güzel uçar kuş
 çözülür göğsünden bulutların düğümü
 toplanır kanat uçlarına

Kuş uçar
 onun oyuncağıdır akşam üstleri
 gündüzleri yıldızlar kadar yüksektedir
 dallarda yorgun düşer karanlıklar basınca

Yoksa kuşlar pamuktan mı
 yoksa sihirli mi onların altında hava,
 usulca konuşları
 çocukların düşleri tozlanmasın diye mi

Uçan kuş beni sevindiriyor
 eriyor dertlerim onların narin sırtlarında
 ırmak sularına dokunan kanatlarla uyanıyorum
 ve zaten bütün rüyalarımı
 kuşlar taşır gözüçlerime
 Kuş uçar
 ve göğsünü yukarlarda
 yukarlarda
 sepserin rüzgârlarla ovar

Yoksa bulutlar kuşların dağları mıdır

Kuş uçar
 dayarım sırtımı ben de soğuk duvara
 onları seyredirim,
 avcumda gizlenmiş çocuk yumrukları gibi
 ter damlaları
 ceplerimde kırış kırış mektuplarımla

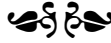
Uçan kuşla
 Azalır yorgunluğum
 Arkadaş olurum yıldızlarla

YAZDIR USULCA GELEN

Savur kokusunu gönlünün
 sümbülüm
 savur, gün kokunla tutuşsun;
 sarın sağnağın uğultusunu
 leylağım
 sarın, saçlarında
 salkım salkım ayışığı büyüsün..
 Kimbilir kaçınıcı yazdır gelen
 en uçarı yerinde kekreyen öpüşlerin
 alışkını yüreğe
 kimbilir kaçınıcı yazdır gelen?
 Süzül kelebeğim
 koynunda çimenlerin
 örtün papatyanın yanağında tülünü..
 Hızla geçen bir ömrün
 uykusuz geceleri
 daha uzun ölümden..
 Cıvılda ispinozum
 bağrını titreştirip cıvılda
 dinle ufuklardan yankısını içindeki yangının..
 Yazdır usulca gelen
 ve toplayıp eteğine nice kederi
 gidiverecek birden.

ESİNLENDİĞİ ŞARKININ EŞLİĞİNDE
KIRIK-DÖKÜK SÖZLER

Uyandırın anamı, söyleyin gidiyorum,
 yolumu gözlemesin, dönemem belki geri;
 arkadaşlarım duysun, söyleyin gidiyorum
 dönemem belki geri, kardeşim bunu bilsin..
 İnleyecek köpeğim ısılgım kesilince,
 güvercinim saçağın boşluğuna sinecek;
 babama haber salın alnarım onda kalsın
 sulasın güneşirisi dönemem belki geri..
 Korulara söyleyin, dağlara, asmalara,
 baygın çocukluğumun çınladığı kırlara
 söyleyin gidiyorum dönemem belki geri,
 gelsin anılarım beni uğurlasın..
 Sadece sevdiğimden gizleyin, söylemeyin duymasın,
 o kadar körpe ki kalbi, bilmiyor yitirmeyi,
 söylemeyin bu akşam sevdiğim ağlamasın.

ATAOL BEHRAMOĞLU

1942'de Çatalca'da doğdu. İlkokulu Kars'ta, ortaıyla liseyi Çankırı'da okudu. 1966'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Öğrenciliği sırasında fakültede düzenlenen şiir yarışmasında birinci oldu. 1968'den 1970'e kadar Trabzon ile Malazgirt'te yedeksubaylık yaptı. 1970'te İsmet Özel'le Halkın Dostları, 1975'te Nihat Behram'la Militan dergisini çıkardı. 1971'de Fransa'ya gitti. 1972-74 yılları arasında Moskova Devlet Üniversitesi'nde Rus ve Sovyet edebiyatı üstüne öğrenim gördü. Türkiye'ye dönüşünde İstanbul Şehir Tiyatroları'nda dramaturg olarak çalıştı. 1978'de Sanat Emeği dergisinin kurucu ve yöneticileri arasında yer aldı. 1979'da Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Sekreterliği'ne seçildi. 1981'de tüm şiirleriyle Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Lotus Edebiyat Büyük Ödülü'nü kazandı. 1982'de Barış Derneği Davası nedeniyle 10 ay tutuklu kaldı. 1984'te gittiği Fransa'da Sorbonne Üniversitesi'ne bağlı Centre de Poétique Comparée bölümünde Türk ve Dünya şiiri üstüne çalışmalar yaptı. 1986'da Paris'te Fransızca yayınlanan Anka dergisinin kurucuları arasında yer aldı ve yönetimini üstlendi. Türkiye'ye döndükten sonra yayınevlerinde çalıştı. Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanlığı'nda bulundu (1995-1999). Cumhuriyet gazetesinde köşe yazıları yazıyor. İstanbul Üniversitesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi.

Ataol Behramoğlu'nun ilk şiirleri Ataol Gürus imzasıyla 1960 yılına değin Yeni Çankırı ve Yeşil İlga gazetesinde çıktı. 1960'tan sonra kendi adıyla Varlık (1961), İlga (1961-62), Yelken (1961), Gençlik (1962), Ataç (1963), Dost (1963), Evrim (1964), Yapraklar (1964-65) dergilerinde yazdı. 1965'te bu şiirlerinden bir seçmeyi *Bir Ermeni General* adlı yapıtında topladı. Daha sonra görüldüğü dergiler: Şiir Sanatı, Papirüs, Yeni Dergi, Ant, Halkın Dostları, Militan, Türk Dili, Felsefe, Sanat Emeği, Yazko Edebiyat, Varlık, Üç Çiçek, Gösteri, Adam Sanat, E.

Önce Cahit Külebi, Orhan Veli ve Attilâ İlhan'dan, sonra İkinci Yeni şairlerden etkilenen Ataol Behramoğlu, daha sonra "bireyci özellikleri ağır basan biçimci, kapalı, edilgen edebiyat anlayışı"na karşı "açık, toplumcu, etken edebiyat anlayışı"nı savundu. İkinci Yeni'yi eleştirip geride bırakarak her yönüyle yaşamı ele alan, usla duyguyu, düşünceyle imgeyi, biçimle içeriği başarıyla dengeleyen yalın, içten, açık deyişle kendine özgü bir şiire ulaştı. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Bir Ermeni General* (1965), *Bir Gün Mutlaka* (1970), *Yolculuk, Özlem, Cesaret ve Kavga Şiirleri* (1974), *Kuşatmada* (1978), *Ne Yağmur Ne Şiirler* (1978), *Mustafa Suphi Destanı* (1979), *Dörtlükler* (1980), *İyi Bir Yurttaş Aranıyor* (1983), *Şiirler* (1983, yapıtlarından seçmeler), *Türkiye Üzgün Yurdum Güzel Yurdum* (1985), *Kızıma Mektuplar* (1985), *Eski Nisan* (1987), *Bebeklerin Ulusu Yok* (1988), *Sevgilimsin* (1993), *Aşk İki Kişiliktir* (1999), *Yeni Aşka Gazel* (2002). Oyun: *Lozan* (1992). Yazılar: *Yaşayan Bir Şiir* (1986), *İki Ateş Arasında* (1989), *Mekanik Gözyaşları* (1990), *Nâzım'a Bir Güz Çelengi* (1990), *Şiirin Dili-Ana Dil* (1995), *Utaniyorum* (1996), *Kimliğim: İnsan* (1999). Anı: *Aziz Nesin'li Fotoğraflar* (1995). Gezi: *Başka Gökler Altında* (1996). Mektup: *Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire Mektuplar* (1995), *Şiirin Kanadında Mektuplar* (1997). Çeviri şiir: *Kardeş Türküler* (1981). Seçki: *Çağdaş Rus Şiiri Antolojisi* (1987), *Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi* (1988), *Dünya Şiiri Antolojisi* (Ö. Ince ile, 1997). Çocuk kitabı: *Yiğitler Yiğidi ve Uçan At Masalı* (1990).

S A B İ H A

Bana bir sigara verin annem öldü
 Bu sabah öldü beşe doğru sanırım
 Allah allah ne var şaşırarak canım
 Annem öldü diyorum hepsi bu

Yüzüme bakmayın öyle gülesim geliyor
 Bir ayna olsa da aptallığınızı görseniz
 Hani dokunsam siz de güleceksiniz
 Boşverin kurallara murallara yahu

Şu son yıl keman bile çalmadı
 Yüzünde çizgiler çoğaldıkça öfkелendi
 Sanki suçlu oymuş gibi babama yüklendi
 Beni kimse anlayamaz deyip durdu

İsterseniz sinemaya falan gidelim
 Galiba Nadya'nın bir filmi var Tayyare'de
 Ortanca birader çok ağladı dün gece
 Sahi, Sabiha işi ne oldu?

B U A Ş K B U R A D A B İ T E R

Bu aşk burada biter ve ben çekip giderim
 Yüreğimde bir çocuk cebimde bir revolver
 Bu aşk burada biter iyi günler sevgilim
 Ve ben çekip giderim bir nehir akıp gider

Bir hatıradır şimdi dalgın uyuyan şehir
 Solarken albümlerde çocuklar ve askerler
 Yüzün bir kır çiçeği gibi usulca söner
 Uyku ve unutkanlık gittikçe derinleşir

Yan yana uzanırdık ve ıslaktı çimenler
 Ne kadar güzeldin sen! Nasıl eşsiz bir yazdı!
 Bunu anlattılar hep, yani yiten bir aşkı
 Geçerek bu dünyadan bütün ölü şairler

Bu aşk burada biter ve ben çekip giderim
 Yüreğimde bir çocuk cebimde bir revolver
 Bu aşk burada biter iyi günler sevgilim
 Ve ben çekip giderim bir nehir akıp gider

BİR ÇOCUĞUN RÜYASI İÇİN ŞİİR

Bir çocuğun rüyasında her zaman
 Kaybolmuş bir sevgili vardır
 Onu eskiciler çalmıştır
 Bir akşamüstü hiç umulmadan

Kırların serinliği gelir
 Konar bir çocuğun alnına
 Onun için uyurken alınları
 Beyaz ve gergindir çocukların

Senin de çocukluğun akrabadır
 Yaz bahçeleriyle, elmalarla
 Tozlar kalkmıştır bir akşamüstü
 Mezarlığın ordaki bayırdan

Kaybolmuş bir sevgi her zaman
 Kaybolmuş bir bilyaya benzer
 Anımsanır ışıltısı
 Belli belirsiz gözyaşlarıyla

Bir çocuğun rüyasında bazen
 Bulunur kaybolmuş bir bilya
 Kiraz ağaçları sallanır
 Güvercinler uçuşur havada

UNUTTUM, NASILDI ANNEMİN YÜZÜ

Unuttum, nasıldı annemin yüzü
Unuttum, sesi nasıldı annemin.
Gece bir örtü olsun anılardan
Kara yüreğime örtüneyim.

Unuttum, nasıldı annemin gülüşü
Unuttum, nasıldı ağlarken annem.
Yaşam sallasın kollarında beni
Küçücük oğluyum onun ben.

Unuttum, elleri nasıldı annemin
Unuttum, gözleri nasıldı bakarken.
Kuru ot kokusu getirsin rüzgâr
Yağmur usulcacık yağarken.

BİR PAZAR...

-Joan Baez'e-

Tozlu, havasız, ışıksız koğuştaki
Oturmadaydık suskun, kederli
Pazar günü tekdüze uzuyordu
Herkes kendi küskün düşündeydi

Küçük, transistörlü radyodan
Ansızın ıııklı bir insan sesi yükseldi
Işıdı durgun yüzler
Gün aydınlığınca gülümsedi

“Geçmiş günler” diyordu şarkıcı
Ama diri ydi, umut doluydu sesi
Tutunup bu özlemlı ezgilere
Aştık zindanın duvarlarını sanki

Karanlık koğuş aydınlanıverdi
Umutla canlandı yürekler
İnsana yaraşan özgürlüktür
Anladım bir daha – ve sevinçle dolu gelecekle.

Kederli bungun günlerim benim
 Gün olup geçeceksiniz siz de;
 Ama ben herkes için istemekteyim
 Özgürlüğü, kendim için değil sade.

Işıklı sesi o şarkıcının
 Bir insan yüreğinden taşan sevgi
 İnaniyorum yıkacak duvarlarını zindanların
 Kurulacak sevginin ve özgürlüğün egemenliği...

EYLÜL SABAHININ SERİNLİĞİNİ...

Eylül sabahının serinliğini
 Yaprakların serinliğini
 Ciğerlerime dolduruyorum

Sessizlik ve serinlik
 Birleşiyor
 Yıkanmış güvercinler
 Ve çok uzak bir tren sesi

Her zaman yeniden başlamak duygusu
 Doğuyor içimde
 Her uyanışında

Düşmanlarımı bağışlıyorum
 Daha çok seviyorum dostlarımı
 Her uyanışında

Eylül sabahının serinliğini
 Yaprakların serinliğini
 Yüreğime dolduruyorum

BEN ÖLÜRSEM AKŞAMÜSTÜ ÖLÜRÜM

Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
 Şehre simsiyah bir kar yağar
 Yollar kalbimle örtülür
 Parmaklarımın arasından
 Gecenin geldiğini görürüm

Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
 Çocuklar sinemaya gider
 Yüzümü bir çiçeğe gömüp
 Ağlamak gibi isterim
 Derinden bir tren geçer

Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
 Alıp başımı gitmek isterim
 Bir akşam bir kente girerim
 Kayısı ağaçları arasından
 Gidip denize bakarım
 Bir tiyatro seyredirim

Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
 Uzaktan bir bulut geçer
 Karanlık bir çocukluk bulutu
 Gerçeküstücü bir ressam
 Dünyayı değiştirmeye başlar
 Kuş sesleri, haykırışlar
 Denizin ve kırların
 Rengi birbirine karışır

Sana bir şiir getiririm
 Sözler rüyamdan fışkırır
 Dünya bölümlere ayrılır
 Birinde bir pazar sabahı
 Birinde bir gökyüzü
 Birinde sararmış yapraklar
 Birinde bir adam
 Her şeye yeniden başlar

YAŞADIKLARIMDAN ÖĞRENDİĞİM BİR ŞEY VAR

Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten
Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği

İnsan saatlerce bakabilir gökyüzüne
Denize saatlerce bakabilir, bir kuşa, bir çocuğa
Yaşamak yeryüzünde, onunla karışmaktır
Kopmaz kökler salmaktır oraya

Kucakladın mı sımsıkı kucaklayacaksın arkadaşını
Kavgaya tüm kaslarınla, gövdenle, tutkunla gireceksin
Ve uzandın mı bir kez sımsıcak kumlara
Bir kum tanesi gibi, bir yaprak gibi, bir taş gibi dinleneceksin

İnsan bütün güzel müzikleri dinlemeli alabildiğine
Hem de tüm benliği seslerle, ezgilerle dolarcasına
İnsan balıklama dalmalı içine hayatın
Bir kayadan zümrüt bir denize dalarcasına

Uzak ülkeler çekmeli seni, tanımadığın insanlar
Bütün kitapları okumak, bütün hayatları tanımak
[arzusuyla yanmalısın
Değişmemelisin hiçbir şeyle bir bardak su içmenin mutluluğunu
Fakat ne kadar sevinç varsa yaşamak özlemiyle dolmalısın

Ve kederi de yaşamalısın, namusluca, bütün benliğinle
Çünkü acılar da, sevinçler gibi, olgunlaştırır insanı
Kanın karışmalı hayatın büyük dolaşımına
Dolaşmalı damarlarında hayatın sonsuz taze kanı

Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe,
[bütün evrene karışırçasına
Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır
Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana

GÖRÜŞME GÜNÜ

Çocuğumla demir bir parmaklık konuldu aramıza
İkibuçuk yaşındaki çocuğumla

Ulaşmak istedi bana çocuğum
Kafese çarpan bir kuş duygusuyla

Çocuğumla tel örgüler konuldu aramıza
Kalın tel örgüler iki sıra

“Saklanma baba” dedi çocuğum
Sitemle. Çırpınan bir bakışla...

Çocuğumla bir uçurum konuldu aramıza
Sevinci nefretten kesin çizgilerle ayıran uçurum

Ve ben –aptal gibi– hâlâ
“Bu denli kötü olunamaz” diye düşünüyorum...

ÇOCUĞUM, SIMSICAK
UYUMAKTASIN ŞİMDİ SEN

Çocuğum, sımsıcak uyumaktasın şimdi sen
Tüydün ve sevinçten bir ırmaktasın şimdi sen
Bir dağ suyu gibi, kayalar içinden fışkıran,
Göklere, denizlere doğru büyümektesin şimdi sen

NİCEDİR ÖZLEMİŞİM

Nicedir özlemişim
Bu rüzgârı
Hani Doğu’da eser
Bahar akşamları

Nicedir özlemişim
Bir elma ağacının
Dibine oturmayı

Nicedir özlemişim
Şoseleri, dağları

Nicedir özlemişim
Bir dostu sarılıp
Ağlamayı

HER ŞEY ŞİİRDİR...

Her şey şiidir, uğultusu rüzgârın
 Bir ırmağa usulcacık yağın kar
 Her gece okunan bir dua çocuklukta
 Gökyüzünde bölük bölük turnalar

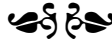
Her şey şiidir, sevinç ve keder
 Dünyada olmak duygusu...
 Kıyıda, ıssız kayalıklarda
 Kendi başına ışıldayan su

Her şey şiidir, şimdi, şu anda
 Ak kâğıt üstünde dolanan elim
 Karşıkı avluda salınan söğüt
 Yandaki odada uyuyan bebeğim

Her şey şiidir, ve imgeler ki
 Sancılı ve karmakarışıklırlar
 Bir elden bir başka ele geçen duyum
 İki ırmak gibi birleşen dudaklar

Her şey şiidir, çağrısı aşkın
 Bahar toprağından yükselen tütsü
 Umut ve acı, başlayan ve biten,
 Yağmurun ve akıp giden hayatın türküsü

Her şey şiidir ve bir gün belki
 İlk aşkım, ilk göz ağrım şiir
 Koynunda ona yazdığım mektuplar
 Bir yerlerden çıkıp gelecektir...

CENGİZ BEKTAŞ

1934'te Denizli'de doğdu. 1953'te İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdikten sonra Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde İç Mimarlık ve Mimarlık Bölümlerinde okudu. 1956'da Almanya'ya gidip Münih Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nü bitirdi (1959). Alman Şehircilik Akademisi Kurslarını izleyip iki ünlü mimarın yanında çalıştı (1959-62). Yurda döndükten sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde mimarlık bürosunu yönetti, özel bir mimarlık yüksek okulunda öğretmenlik yaptı (1967-69). Öğretmenlik işini yurt dışında (Makedonya, Amerika, Almanya vb) ve yurt içinde sürdürüyor. 1979'da yerleştiği İstanbul'un Kuzguncuk semtinde kendi işliğinde yürüttüğü meslek çalışmalarının yanı sıra, gerek yazar örgütlerinde gerek sivil toplum örgütlerinde etkin görevler üstleniyor. Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı (1999 →).

Mimarlıkta Eleştiri kitabıyla 1968'de Türk Dil Kurumu Deneme Ödülü'nü, Mor ile 1971'de TRT Sanat Ödülleri yarışmasında tek şiir Başarı Ödülü'nü kazandı. Mesleki, sanatsal ve kültürel çalışmalarından ötürü 1988 ve 1992'de Ulusal Mimarlık Sergisi Ödüllerine, 1992'de Çukurova Kültür ve Sanat Vakfı Kültür Ödülü'ne, Denbir Sanat Üstün Hizmet Ödülü'ne, 1997'de Abdi İpekçi Barış Ödülü'ne, 1998'de Serbest Mimarlar Derneği Eğitim Ödülü'ne, 2001'de Ağahan Mimarlık Ödülü'ne değer görüldü.

1960'tan beri yayınladığı şiirleri, kullanımına az rastlanan sözcüklerle, kendine özgü bir söyleyişle, usa seslenen insancıl özle, geçmiş uygarlıklara, kültürlerle ve doğaya yönelik sevecen bir duyarlılıkla dikkati çekmiş, "yerli bir bireşime varma çabası"yla, "öykünmecilikten uzak, sorumluluğunun bilincinde bir ozan"ın (T. Saraç) ürünleri olarak yorumlanmıştır.

YAPITLARI

Şiir: *Kişi* (1964), *Akdeniz* (1970), *Mor* (1974), *Yer Deli Gök Deli* (1976), *Yeryüzünün Yüreği* (1978), *Zeytinli Fırın Sokağı* (1981), *Güz Ey* (1983), *Dört Kişydiler Bir de Ben-Ustalarım* (1984), *Fide* (1987), *Onu Birden* (1990), *Dışların İçi* (1994), *Poems by Cengiz Bektaş* (1997), *Mor* (1998), *Su Belleği* (1998), *Su Gölgesi* (2002). Deneme: *Mimarlıkta Eleştiri* (1967), *Bedri Rahmi Nakışlı Bir Deneme* (1975), *Benim Oğlum Bina Okur* (1980), *Duvarların Dışı da Senin* (1982), *Yuva mı Mal mı* (1983), *Kimin Bu Sokaklar Bu Alanlar Kentler* (1987), *Kültür Kirlenmesi* (1996), *Kent* (1996), *Ev Alma Komşu Al* (1996), *Türk Evi* (1996), *Yaşama Kültürü* (1996), *Hoşgörünün Öteki Adı: Kuzguncuk* (1996), *Bak Bak Desinler* (1998), *Kentli Olmak Ya Da Olmamak* (1999), *Akdenizli Ozanlar* (1999), *Barış Sofrası* (2001). Çeviri: *Sappho* (A. Erhat'la birlikte 1978), *Çizmeli Kedi* (1981). İnceleme: *Koca Sinan* (1968), *Halk Yapı Sanatından Bir Örnek: Bodrum* (1977), *Antalya* (1980), *Babadağ Evleri* (1987), *Kuşadası Evleri* (1987), *Şirinköy Evleri* (1987), *Akşehir Evleri* (1987), *Koruma Onarım* (1993), *Mimarca Mermer* (1993), *Kuş Evleri* (1994), *Selçuklu Kervansarayları* (1999), *Halk Yapı Sanatı* (2001). Çocuk kitabı: *Koca Rıza* (1981), *Ebemevi* (1981), *Sevgiyle Yap* (1981), *Usta ile Çırak* (1981), *Çağıl Nasıl Mavi Oldu* (1999).

A D S I Z

Şirinköy'ün kadınlarına

Penelope olmadı hiç
 Gece gündüz aç susuz dokudu da
 Yanıp kurtulacaktı Jan Dark olsa
 Ortaçağa doğan
 Karşı dağın karlı yamaçlarından
 Bütün eve odun çeken
 Gelin
 Şirinköy'lü
 Kar çatlağı ayaklarını
 Bastırırdı duvara her gece

Niobe değildi
 Kübele'nin dişiliğine değmemişti eli
 Muskacıdan muskacıya umut
 Yatır dallarında çaput
 Hiç doğurmadı
 Yılan olsa emzirecek göğsü
 Sızlayarak
 Her gece
 Her gece kardan soğuk söze yenik

Andromake hiç olmadı hiç
 Seyretmedi erkeğini surlardan
 Savaşı birlikte tarlada
 Ağayla ve devletli
 Açlığı omuz omuza
 Akmaz arıkları ortaçağın
 Yirminci yüzyılda bile
 Şirinköy'den gelinlerden gelinle de

Paylaşmağa gelmişti
 Sevgiyi
 Antigone değildi
 Sonuna dek
 Kendi öldürmedi
 kendini

Yatıyor odanın ortasında
 Çıplak tabanları
 örtünün dışında
 yarık yarık
 Gömülmeğe bile
 Gün dönünce
 Kalkıp kendi gidecek gibi

BİR GÜN

Tozunu toprağını silkeliyordu zeytin
 Apollon atlarını yıkıyordu Çürüksu’da
 Çocuk gözlerinde görüyordu kendini yeryüzü şaşkın

Ben değildim işte ben bir daha
 Daldım kavaktım köktüm
 Başaktım gelinciktim kelebektim
 Diyarbakır’da sokak
 Perge’de tapınak
 Kızılırmak’ta çamurdum
 Ağrıda yel
 Akdenizde tuz

Arınmış benim olanlardan
 Bir adım daha özgürlüğe
 Çırılçıplak

BİRE VARMAK

“Gelin canlar bir olalım”
 Yüreklerimizde kendi kendine yetişen
 Bizden
 Kimselerin yorumlamadığı ağaçlar çiçekler

Dağlar
 Kötüye yormadığı kimselerin
 Aydınlık
 Daha güzel bir öncekinden

“Gelin canlar bir olalım”
 Beni bırakıp
 Benim olmadan hiçbir şey
 Gelin bire varalım

A Z D U R U P

İçimden geliyordu
 Satırbaşlarını seviyorum
 Bir küçük ev anlatıyorum
 Bir dişi
 söze geçiriyor parmaklarını

Ahmet usta
 taşlardan birine yanındaki
 Avucunu koydu
 az durup
 Baktı güzel güzel

Hüseyin tahta kokuyordu
 Bir kişi tahtaysa işi
 tahta kokmalıydı
 ezseler bile
 Az durup
 Baktı güzel güzel

Az durup baktılar hep birden
 güzel güzel
 Sonra çekip gittiler çıkınlarını toparlayıp
 Eller
 öğünsünler

İLK YAZI

Rüzgâra söyledim
Söylemeliydim

Toprağa söyledim
Söylemeden edemedim

Suya söyledim
Eğildim de
/kendimi bile görmedim
Ta yüzüne söyledim

Hepimizin ortasında
Yakılan ateşe
/cadı kazanı ateşine
Gözümü kırpmadan söyledim

BOŞ BÖCEK KABUKLARI

Sanki anlamıyorlar
/daha çok
Sanki anlamıyorlar
/yoksa

Korkuya ya sağından ya solundan bakmaktalar
Dimdik gözlerinin içine dimdik bakıyorum
Birileri oturmuş Hollanda boyalarında
köylümü satmağa çabılıyor
Biri telefonlarda köpek köpek
Biri geçmiyor bu sokaklardan epeydir

Gözlerinin içine dimdik bakıyorum
Zırhlı arabalar
içi boşalmış böcek kabuklarına dönüyorlar

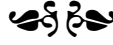
Sonra herkes kendi korkularını sarıp sarmalıyor
İyice yerleştiriyorlar içlerine
Yarın nasıl anlatacaklar
Kendilerini anlatırken görüyorlar önceden
Oralarını buralarını düzeltiyorlar
Sonra binlerce yüzlerini sergene diziıyorlar narlar gibi

GELİNCİKLER

Beş gelinciktiler
 Üzerime eğilmişlerdi
 Üflesem diplerine düşeceklerdi
 Sesimi almışlardı ayaklarımı da
 Bıraksam
 Gidemezlerdi

Çizgiler ardında dışarda
 Mor durmadan kirleniyordu

Sesini özlediğim biri
 Bozkır türküsündeydi
 Beni de türküleyecek olan
 Türkü olacağım bi güzel
 Bileklerimden incecik başlayarak
 Size çiçekleri anlatacağım
 Söyleyeceksiniz arada bir
 Çocuklarınızın gözlerine bakmadan

SÜREYYA BERFE

1943'te İstanbul'da doğdu. Çanakkale Lisesi'ni bitirdi (1960).

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde ve Edebiyat

Fakültesi Felsefe Bölümü'nde bir süre öğrenim gördü.

Yedeksubay öğretmen olarak askerliğini yaparken Anadolu gerçekleriyle tanışarak etkilendi. Arkın Yayınevi'nde, metin yazarı olarak çeşitli reklâmcılık şirketlerinde çalıştı. Şimdi

Foça'da yaşıyor.

İlk şiiri Düzlem dergisinde çıktı (Şubat 1963). "Kasaba" adlı

şiiriyle 1966'da Türkiye Millî Talebe Federasyonu'nun

yarışmasını kazandı. *Şiir Çalışmaları* kitabıyla 1992'de Cemal

Süreya Şiir Ödülü'nü, *Nâbîga* kitabıyla 2002 Behçet Necatigil

Ödülü'nü, *Seni Seviyorum* kitabıyla da 2002 Orhon Murat

Arıburnu Şiir Ödülü'nü aldı.

İlk şiirlerinde İkinci Yeni anlayışının etkileri olduğu kabul edilir. Sonraki dönemde İkinci Yeni'ye Ant dergisinde tepki gösteren gençler arasında yer aldı. Şiir serüveni, halk şiiri temaları ve söyleyiş özelliklerinden yararlandığı bir dönemden geçip çeşitli toplumsal ve siyasal gerçekler karşısında zaman zaman sert tepkiler göstermeye, zaman zaman iğneleyici bir eleştireliliğe yöneldi. Kısa şiirlerinde ince ayrıntılara yer veren az sözcüklü arınık bir söyleyiş egemenken, uzun şiirlerinde çeşitli olay kesitlerinin birbirini izlediği, bol ayrıntılı, imgesiz bir öyküsel anlatım kullanmaktan çekinmedi.

YAPITLARI

Şiir: *Gün Ola* (1969), *Savrulan* (1971), *Hayat ile Şiir* (1980),

Ufkun Dışında (Toplu Şiirler, 1985), *Şiir Çalışmaları* (1991),

Ruhumun (1998), *Seçme Şiirler* (2001), *Nâbîga* (2002), *Seni*

Seviyorum (2002).

BİR GECE KONUŞMASINDAN

Şiirim hüznümün içinde yaşar
 Bilmem sesi tutar mı seni
 Çünkü bir gemi bir bilinmeyendir
 Direklerini uzatmış göğe
 Bulutları toplar
 Yanmış ışıkları karanlıktan
 Güneş evine çekildikçe
 Geçici ve kırmızı evine
 Yüzüm gülmüyor sararmaktan

Hüznümün içinde soluklanır şiirim
 Oldukça yorgun bir yanı eksik
 Bilmem sesi tutar mı seni
 Saplanmış bir kumsala ki
 Yakmış denizini çoktaan

Şiirimin içinden geçer hüznüm
 Ayakları yok elleri var uzunca elleri
 Sanımca titrek biraz öne büyümüş
 Bilmem sesi tutar mı seni

YANGINLAR ÖLÜLERE BENZER

O bitmeyen yangınların tutturduğu ses
 Döne döne çıkıyor kayalardan
 Bir ölünün çığlığı gibi deşiyor
 Yastığının altından lavantalar çıkan
 Beyaz güneşiyle sevişen
 Uzun esmer ve dar ölünün
 Dikenli çığlığı gibi
 Yorgun yüzleri geniş elleri

Bilmeli ki yangınlar ölülere benzer
 Sincaplar kaçışır orman yangınlarında
 Dolar alevlerin gölgesiyle sular
 Toprak olur gerili gözlere dönen evler

İÇİMDEKİ IRMAK

Kim durdurabilir akışını
İçimdeki ırmağın
Acılardan acılara koşan saatler mi

Annem her gece ölen bir kadın
Yüreğim onulmaz bir düş
Bir acemi

Ben yalnızken solar gece
Soğuk bulutlar yüzüme devrilir
Gökyüzü bulanır

Gömülür bir ölü gibi
Ama yine çağlar o düzensiz ırmak
O serseri

SON AYLARIN ŞİİRİ

Ben sevince yeryüzü arınır
Yüzüme vurur gölgesi
Yüreğim aşkla beslenen başaktır
Açılır
Soymak ister kabuğundan bedeni

Ben ağlayınca serçeler uçar
Dünya küçülür gözümde
Durur önümde bir hüznün serpintisi
Yayılır
Yıkma ister acıdan kuleleri

Ben gidince öfkem ayaklanır
Dindiremez onu çocuklar bile
Köpürür taşar ama yalnız kalır
Morarır
Yalnızlığın verdiği sessizlikle

Y A Ş A N M I Ş

Sana alacakaranlıkta bile bakarım
 Saçını okşarım gözyaşını silerim
 Kokun duman olur durur üstümde
 Adını söylerim içimden
 Yalnız adını söylerim
 Bir de belini örterim
 Gözlerinin ışığında yaparım bütün bunları
 Gözlerinin ışığındaki alacakaranlıkta

Sana alacakaranlıkta bile varım
 Pek konuşmam
 Oturur seni dinlerim
 Sesin cıvılda durur önümde
 Adını söylerim içimden
 Yalnız adını söylerim
 Bir de ateşe değermiş gibi öperim
 Acılarının ışığında yaparım bütün bunları
 Acılarının ışığındaki alacakaranlıkta

U Ç U R U M , S U , K İ R L A N G I Ç

Alnın bir uçurum
 önce gözlerimin
 sonra dudaklarımın düştüğü
 ve her seferinde
 saçlarına takılıp kaldığı bir uçurum

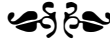
Serin bir su alınının kokusu
 Bu çok sıcak şehirde
 birdenbire önüme çıkan
 yenileyen diriltten
 serin bir su

Gözlerin
yükü ağır iki kırlangıç
Bana doğru kalbime doğru
uçan uçan iki kırlangıç
Kimi zaman deęip geçen
kimi zaman çarpıp kalan
karanlık şeylerden aydınlık taşıyan
sevinçle kederi
aşkla ileyi
bugünle yarını yansıtan
iki kırlangıç

Y A Ş A M A Y I B İ L M E Y E N

Küçük toprak bir yoldan çıkıyorsun evine
Ellerini hiç mi hiç boş görmedim
Su gaz ya da öteberi, ikide bir soluklanıyorsun
Dönüp arkana baksan güzel bir İstanbul manzarası

Lambanı yakıyorsun, iki lokma bir şey, sendika gazetesi
düşüyor elinden, vardiyadan dönmüşsün, çözülüyor etlerin
Birkaç zeytin bir dilim ekmek bir sigara. İniyorsun yokuştan
hızla. Önünde güzel bir İstanbul manzarası

EGEMEN BERKÖZ

1941'de Karadeniz Ereğlisi'nde doğdu. Bolu Erkek Lisesi'nde (1959) tamamladığı orta öğrenimden sonra, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde İtalyan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1963). Askerliğini Yedek Subay Öğretmen olarak Bingöl'ün Solhan ilçesindeki bir dağ köyünde yaptı (1964-66). *Cumhuriyet Ansiklopedisi*'nde çevirmen olarak başlayan çalışma yaşamını 1970'den sonra reklamcılık alanında sürdürdü. Bu alandan ayrılmasının ardından Cumhuriyet gazetesinin Dünya Klâsikleri dizisini yönetti (1998-2001).

Şimdi 2001'de aynı gazetenin kültür servisi şefi.

İlk şiiri Yeditepe dergisinde (Kasım 1959) çıktıktan sonra, yoğunlukla Dost, Ataç, Yelken, Evrim, (kurucularından olduğu) Alan 67, Şiir Sanatı, Dönem, Yordam (1960-66) dergilerinde yayınladığı ilk dönem ürünlerinin, başta İkinci Yeni olmak üzere çeşitli etkiler taşıdığı kabul edilir. Kişiliğini bulduğu gözlenen ve Papirüs, Soyut, Yeni Dergi'de (1967-72) yer alan sonraki şiirleri, kendine özgü bir sözcük ve noktalama kullanımıyla, alışılmışın dışında bir ritm ve dize anlayışıyla dikkati çeker. Toplumsal ve siyasal olayların izlenimleri, bireyde yaşamın yarattığı duygular ve tepkiler bu şiirlerde zaman zaman patlamalara ulaşarak, ama yükseltilmiş değil, kırık bir iç ses aracılığıyla, yinelemelerden güç alan bir söyleyiş içinde yansıtılmıştır.

YAPITLARI

Şiir: *Çin Askeri Ah Devran* (1966), *Yalnızlıklar* *Yalnızlıklar* (1977), *Bu Kitapta Sen Neredesin?* (1981), *Yalnız ve Birlikte* (Seçmeler, 1985).

B Ü Y Ü

Deniz sen ne büyüksün
gece bakınca, İstanbul
oluyorsun, mavili kırmızılı
yanan fenerler oluyorsun
köylümün gözlerine bakınca.

Deniz, seni yıldız yaptım
yattığım yerden görebilirim artık
dolaş dur gökte
deniz, seni sustum
seni yankıladım duvarlarda.

Bu şiir senin için
beyaz bir fil gibi, ufacık
beyaz bir kadın gibi
bur beni, ben bir yenilişi
noktaladım.

Deniz, sen ne büyüksün
Seni benimle yaptım.

ÇİN ASKERİ AH DEVRAN

İçim. Yeşil sarı ovada
ilkyaz selleri, gecenin
hüzünü olur ve sığmaz, sığmaz
odama. İçim. Binlerce
hasır şapka, güneş
yakar ve divan sazı kırmızı şarap.
Türkümü söyler. İçim.
Benim türkümü söyler.

Karanlığı deler kırmızı. Yanar
toprak yanar toprak
sigaramın ucunda
karanlığı deler kırmızı.

Hoşçakal
derim günüşiğine. Gecem
benim gecem başlar, yağmuru
ve Vivaldi'yi gecem

alır gelir. Susarım. Şiir yazarım.
Karanlığı deler kırmızı
sigaramın ucunda, yanar ellerin
yanar toprak ve alnım.

İçim. Dereboyunda çocuklar
çılgın çocuklar dereboyunda
ben uzağın türküsünü söylerim
döner devran ve binlerce
olur ah çocuk olur içim.
İçim. Ezgilenir.

Hoşçakal

derim yağmura ve sana
karanlığı deler kırmızı
sigaramın ucunda, yanar ellerin
yanar toprak ve alnım.
İçim. Çin askeri uzağı
ben uzağı bilirim. Bilirim.

SIĞINAK

Göğü kahverengileştiren bir çocuk
sizi coşkuya itecek.
Sobayı yaktıktan sonra
anılar ölümler evinden onbeş dakika.
Öğretmen garip. Kaçak.

Babası nasılsa ölen bir çocuk
ağlayacak. İsterse değil.
Ey büyüğü bozan içgüdü
biliyorum elbet bir gün
kuşların bana da konacak.

Köy uyuyacak. Kaçak
bir yanılsamadan sonra
kasım ayı ve sabah
unutup göğü kahverengi
ve yarıda dizelerimi
yazık! köy uyuyacak.

Uzakta kalmış şehir
 ve göğü kahverengileştiren sesim.
 Daha saatler var nasılsa
 kasım ayına ve sabaha
 ve hâlâ bitmedi patika
 ve bir bayram fişegi gibi kalbim
 ey büyüü bozan içgüdü
 ardımda.

Köy uyuyacak. Kaçak
 daha saatler var
 tükenmez suskuya.
 Gel gel dönüşür sesim
 elbet bir gün anıya.

İşte benim
 yavaşlar yavaşlar
 günlerle acımız
 köy
 uyuyunca.

YALNIZLIKLAR! YALNIZLIKLAR!

Genç yaşta vurulup düşen şairlerin öcüyüm ben
 hayatın kurşunuyla
 kentsoylu hayatın

Jozsef'in Leopardi'nin Uslu'nun Rimbaud'nun öcüyüm
 yoksulluğun oğlu Jozsef'in, ezik
 kambur ağlamaklı Leopardi'nin, hınçlı
 yiğit yumuşak Uslu'nun, anılar anılar
 ilenen Rimbaud'nun, kara zehir
 öcüyüm ben
 hayatın kallesçe kurşunlayıp düşürdüğü
 tüketici hayatın

kardeşlerim, kucaklayıp gözlerini öptüğüm
 Attila
 Giacomo
 Muzaffer Tayyip
 Arthur
 silâhlarınız burda, ellerimde
 geçmek için yeni ellere

Ş U B O Ğ U C U 1 9 7 1

Karşı yüksek evlerin duvarlarına
güneş vurmuş
köyden
uzak köyden
duru köyden
dağı, ovası, anısı
içburkuculuğu
kivranan gövdeme
çarpan ışık.
Işık.
Yıllar.

Göğün parlak güneşin mavi olduğu hayal dünyası.
Başka dünya.
Odayı dolduran
sokakları dolduran
şehirleri dolduran
benim olmayan.

Uygarlığın keskin dişleri.
Kelime cehennemi.
İnsanlar.
Seven öc alan alay eden
ölen öldüren
benim olmayan
yıldığım ürktüğüm sevemediğim.
Bahara yağmen
toprağa düşen yağmura
tohumdan fışkıran çiçeğe
renkleri cömert hayal dünyasına.

Bir de kentsoylu köpekliği.

Hayat oyun değil.
Hayat alnının ortasından zimbalar insanı
punduna getirdi mi.
Ekmeğini kelime kelime kazanmak oyun değil.
İlkyazı özlemle bekleyebilmek bunca ilkyazdan sonra
oyun değil.
Papatya toplamak Çengelköy sırtlarından
nisanda.
Canlı istavrit almak Samatya'da

kayıktan.
Buzzatı'den bir hikâye çevirmek
sevip.
Şiiri yarıda bırakıp tarhana çorbasını
karıştırmak.
Oyun değil.

Ey yavan dünya
yavan çiçek ve otlar
yavan kısrak ve taylar
yavan gözler ağızlar
gülmeyin bana
alkışlamayın beni
sizi sevmediğim için
alay etmeyin benimle
ey pis su boruları, temiz su boruları
ey kibrit, ey yanan sigara
ey yer döşemelerinin kıralı
ey diş macunlarının şahı
ey yırtıp attığım dizeler
ey sakladığım reklam yazıları
bana acımayın
ey soytarılar ve onların soytarıları
ey soytarılar ve onların çoluk çocuğu
ey soytarılar ve onların yalnızlığı
ey soytarılar ve onların şehirleri kırları
bir kibrit çaksam ve
bana yer olmayan yüce dünyanın
bana yer olmayan yapay dünyanın
tutsam ardına
ey koca meşe ağaçları ve onların gölgeleri
ey sömürgenler ve onların sivri dişleri
ey sürüngeçenler ve onların zehirleri
ey kentsoylular ve onların bankaları işhanları arsaları
tankları tahvilleri
ey kentsoyluluk ve kahpeliğin daniskası
ey kentsoyluluk ve benim olmayan dünya
bir kibrit
ve satsam küllerinizi şeytana
güzel bir copy yazıp ben
komisyonunu başkaları alarak.

Dingin.
 Sabah.
 Perdelerin dışından gün ışığı.
 Güneş belirtisi. Kuş sesleri.
 Çan sesleri ve ezan.
 Sessizlik.
 Dinginlik.
 Yaşamak.
 Yüzünde sabah tazeliği var sevgilim
 mi dedim sana?
 Bu mu coşku verdi içine?
 Kalbini bu mu ısıttı?
 Sevdığım, alevlendirdi seni
 bu mu alevlendirdi?
 Sabah
 iyi, taze başlayan sabah
 serin, güneş sızdıran sabah
 bulutlardan
 İstanbul'un kış sabahı
 suyun akması tohumun bitmesi
 çiçeğin fışkırması
 sabahı
 tazelik içinde gün
 renkler renkler içinde
 bugün iyiyim
 umutsuzluk umut doğuruyor bende
 yenilmek yenme isteği
 mutlu edememek
 mutlu etme isteği doğuruyor.
 Galiba iyiyim.

Gün ortası.
 Geceyarısı.
 Tan ağarması.
 Kibriti çaktığım sonra sana sarıldığım hayal dünyası.
 İyi.

Kurtlar şehri sarmış.
 Korku başlamış yine.
 Kentsoylunun mezarı kazılmış.
 İyi.

Gün ortası.
 Geceyarısı.
 Tan ağarması.
 Ölüyor
 yüzlerini hiç görmediğim
 ellerini hiç sıkmadığım
 kalbimin yarısı dostlar
 içim sızlıyor –
 üstelik yalanlarla dolu bir tarih
 okuttular bize
 bütün okullarda
 ve hayatta da yalan sürüyor
 ve yaşadıkça geride kalıyor
 kemiğe dayanan bıçaklar
 şehre inecek dağlar
 içim sızlıyor.

Üstünlüğün bağışlayıcılığı zayıflığın gücüne
 bırakıyor yerini
 doğa insana, insan doğaya dönüşüyor durmadan.
 Savaş sürüyor.
 Yalnızlık sürüyor.
 Yaşasın insansızlık!

Yaşasın reklâm yazılarım
 ve yaşamak için
 neler neler yaptığım –
 doğadan aldığım
 sesleri biçimleri
 kötüye kullandığım.
 Yaşasın reklâm yazılarım
 ve koparıp attığım yürek.
 Duvarı saran mum çiçeği.
 İçimi burkan köy anıları.
 Pis su boruları, temiz su boruları
 ve copy-writer'ların şahı
 Karayakup apartmanında.
 Samatya – Turkey.

Güneş parlıyor.
 Işıktan bıktım.
 Gözlerim yorgun.

Yağmurlu sokakları, akşamüstü paltomun yakasını kaldırıp
ellerim cebimde dolaşmayı, kestane kebabı özledim.

Bir kahvede oturdum.

Sigara dumanları. Sıcak çay. Tavla. Satranç.

Beyazıt'ta olurdu.

Geçmişte.

Boşa harcanmış değil.

Anıtsal da olmayan.

Yalnız geçmiş.

İçim sızlıyor.

O eski yağmurlara karlara.

Aile hayatımın penceresinden baktığım bugün.

Dingin.

Sevgi içinde.

Kentsoyluca, beceriksizce, biraz döneke.

Suya sabuna dokunmadan içim sızlıyor.

Suya sabuna dokunmadan edebiyat.

Üstelik coşkuyla değil, ustalık ve alışkanlıkla
ve susuzluk yerine görmüş geçirmişlik, kanıksamışlıkla.

Bu şiir burda masala dönüşür.

Geldiğim yerden dönülmez artık.

Sokaklarda oğlanlar gezer.

Kadınlar kızlar mini etek giyer.

Kentsoylular plaja gider.

Hacılar hacdan döner.

Sen çiz bir üç köşeli bayrak.

Sen çiz bir dalgalı deniz.

Sen çiz bir karatiren.

O aydede, bu futbol topu.

Spor-Toto 2,5 lira artık.

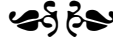
Fikir ve Sanat İşçileri Kanunu
bütün kitapçılarda.

Kâğıtlar dolmuyor

halk şiir okumuyor

karşı yüksek evlerin önünde mısırcı

Hürriyet gazetesi okuyor.

KEMAL BURKAY

1937'de Tunceli'nin Mazgirt ilçesine bağlı Kızılkale köyünde doğdu. Ortaöğrenimini Akçadağ Köy Enstitüsü'nde, yükseköğrenimini bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamladı (1960). Muhasebe memurluğu, kaymakam vekilliği, İngilizce öğretmenliği gibi görevlerde bulundu. Elâzığ ve Tunceli'de avukat olarak çalıştı. Varlık, Forum, Sesimiz, Papirüs, Dost dergilerinde çıkan şiirleriyle tanındı. Elâzığ'da Çıra dergisini yönetti (1965). Yeni Akış dergisinde (1967) çıkan bir yazısından dolayı ceza yasasının 142. maddesine göre yargılanıp dört ay tutuklu kaldıktan sonra aklandı.

12 Mart döneminde de bir yıl hapis yatan şair uzun süredir yurtdışında yaşıyor.

“Şiirimizi özümlemiş, Türkçenin tatlarına ulaşmış, gizlerini yakalamış bir şair” (C. Süreya) olan Burkay'ın şiirleri, toplumcu bir tutum içinde, “vurguları, yapıları sağlam” olarak değerlendirilip “edebiyatımıza güçlü, dinç bir kazanç” (B. Necatigil) sayıldı.

YAPITLARI

Şiir: *Prangalar* (1967), *Dersim* (1975), *Özgürlük ve Yaşam* (1993, Kürtçe-Türkçe, seçme şiirler), *Yakılan Şiirin Türküsü* (1993), *Berf Fedi Dike* (1995, Kürtçe), *Rubailer* (1996, Kürtçe-Türkçe), *Can Taşır Dicle* (1998).

G Ü L Ü M S E

Hadi gülümse bulutlar gitsin
 İşçiler iyi çalışsın, gülümse
 Yoksa ben nasıl yenilenirim
 Belki şehre bir film gelir
 Bir güzel orman olur yazılarda
 İklim değişir, Akdeniz olur, gülümse.

Sazlarım vardı, ırmaklarım vardı çok
 Çakıl taşlarım vardı benim
 Ama sen başkasın anlıyor musun
 Tut ki karnım acıktı, anneme küstüm
 Tüm şehir bana küstü
 Bir kedim bile yok anlıyor musun

İklim değişir, Akdeniz olur, gülümse.

Ş İ İ R V E İ N S A N

Çok aradım insan gözlerinde şiiri
 Çok gördüm bir başına yitip gidişini türkülerin
 Gözlerini azıcık eyle
 Sana ekmek ve şiir getirdim
 Burda şimdi açık deniz türküleri
 Dağlara süzülen kuş
 Ben ki yıllarca bir senfoniye bekledim

Bir sıcaklığı alıp gitme benden
 Gözlerini öldürüp gitme
 Yeter kendine zincirler ördüğün
 Yoksa ne anlamı kalır bunca hünerin
 Atomun, elektriğin, uzak gemisinin

Çok aradım insan gözlerinde şiiri
 Çok gördüm
 Bir başına uçup gidişini türkülerin

O R K E S T R A

Suskunsun
 Sana herşeyi anlatır gözlerim
 Şiiri, sevdayı, umudu
 Yangınları, mapusları, hıyanetleri
 Barışı, kavgayı anlatır gözlerim
 Baş eğmişsem, baş kaldırmışsam
 Dişimle tırnağımla dayanmışsam
 Sabırsız bir top gibi
 Şafak vaktini bekliyorsam
 Gözlerim anlatır

Deli bir orkestra gibi yürekten çaldım
 Hayatın şiirini
 Gün doğuşunun ve sonbaharın
 Suların, kayın ağaçlarının, tarlaların
 Yürekten çaldım acıların
 Kırbaç ve kurşun izlerinin şiirini

Kimi gün yazılarda kır çiçekleri topladım
 Kimi gün ellerim kelepçeli, süngüler arasında yürüdüm sokaklarda
 Ve çaldı durmadan içimdeki orkestra
 Yangınlar, kurşunlar, işkence odaları
 Annemin bitmez ağıtı
 Dostların bıçaklanmış bakışları
 Dikenli teller ardında bebek gözleri
 Ve çaldı durmadan içimdeki orkestra

Suskunsam
 Sana herşeyi anlatır gözlerim
 Sevdayı anlatır bir ağıt gibi
 Barışı ve kavgayı
 Bıçaklanmış yüreği
 Bir şafak vaktini
 Kurşunları anlatır gözlerim

BİR GÜLÜ BÜYÜTMEK YOK MU

Örsün üstünde ses
 Ve kıvılcım
 Hep gençlik çılgınlıkları hatırlarım
 Ayakları çıplak, göğüsleri yırtık
 Yaralarına umut basmışlar
 Bir gülümseme gibi taşıyorlar
 Kamçı izlerini ve kederi
 Hatırlarım
 Daha dün gibi
 Yüzyıllar boyunca
 Ezilenlerin serüveni

Dallar suskun ve buruk
 Kar türküleri acılı
 Koğuşumdan ve tel örgülerden öte
 Diyarbakır şehri suskun
 Ova kıpırtısız, dağlar çok uzakta
 Ve ben akkor bir öfkedeyim

Böyle her bahar yeşeriyorsam
 Kederi ve zehri yeniyorsam
 Bir gülü büyütmek yok mu
 İzbede
 Kavgada
 Sevdada varsam
 Bir gülü büyütmek yok mu

Geçti ezilenlerin resmigeçidi
 Yirminci yüzyıl kapısından
 Çılgınlıklarla, ağıtlarla, marşlarla
 Seslerinde kavgı ve kin
 Özlem ve sevdı
 Bir öfke gibi hatırlarım
 Keskin dişlerini efendilerin
 Gülüşleri, kamçıları, darağaçlarını
 Ben hıncımı bin yıllarca taşıdım
 Bir umut çiçeği gibi taşıdım
 Kavgamdan bir gül çıkar
 Bilirim

H E L İ N

O doğduğu gün ben dağ köylerindeydim
 O altı aylıkken hapisteydim
 Döndüğümde unutmuştu beni
 Üç yaşındayken süngüler arasında buluştuk
 Bana ve jandarma amcalara bisküvit vermek istedi
 O altı yaşındayken sıkıyönetim çaldı kapımızı
 Bir yıl Ankara, İstanbul, Diyarbakır arasında dolaştım
 Mapusaneye görmeğe gelişinde
 Eve dönmüyorum diye küstü benden
 Ve o yedi yaşındayken
 Kaçtım ondan ve ülkemden

O şimdi sekiz yaşındadır
 Nedenini bilemez ayrılıkların
 Acısını bilir
 Ve onun için bütün bu olup bitenler
 Bir oyuncağın kırılışına benzer

(3 6 . R U B A İ)

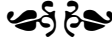
Toprak ve gül fidanı yetmez, gülden anlayan gerek
 Soylu şiire gönül ehli bir ozan gerek
 Her midyenin karnında inci oluşmaz
 İşe usta, ustaya zaman gerek

U M U D U N T Ü R K Ü S Ü

Köylünün kazması
 Umudun türküsü
 Köylünün kazması
 Yaşamın kendisi

Halkım yaralı, mahzundur
 Yıllar yıllar geçti
 Zulüm yedik, zulüm içtik
 Ama saklıdır
 Toprağın yüreğinde
 Tohumu geleceğin

Köylünün kazmasında
 Su yürür, gül açar
 Köylünün kazmasında
 Yüreğim bahar açar

ERAY CANBERK

1940'ta İstanbul'da doğdu. Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi (1958). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Yüksek Öğretmen Okulu Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'ndeki öğrenimini tamamlamadan Yedek Subay Öğretmen olarak askere gitti. Bir süre ilkokul öğretmenliği yaptı. Bir süre yayınevlerinde çalıştı. Kendi de (Afşar Timuçin'le birlikte) Kavram Yayınevi'ni kurarak, Felsefe Dergisi'ni çıkararak yayıncılık yaptı. Uzun yıllardır ansiklopedilerde çalışarak, çeviriler yaparak, antolojiler hazırlayarak üretken bir yazın adamı kimliğini ve yayın alanındaki etkinliklerini sürdürüyor.

İlk şiiri Yelken dergisinde (1963) çıktıktan sonra Şiir Sanatı, Soyut, Yeni Gerçek, May, Yeni Edebiyat (1965-71) gibi dergilerde şiirin yanısıra yazılar ve denemeler de yayınladı. Çok yazmayan, sık yayınlamayan, buna karşılık ince ayrıntılardan yola çıkarak yaşamı değişik duygular ve olaylar aracılığıyla dile getirmeyi seven, sezgisini ve tepkisini yumuşak bir söyleyişle, yalın bir anlatımla ortaya koyan toplumcu bir ozan kimliği sergilemektedir.

YAPITLARI

Şiir: *Kuytu Sular* (1969), *Yüreğin Burkulduğu Zaman* (1983), *Eskimiş Yalnızlığa* (toplu şiirler, 1992), *Ebrular* (1997). Çeviri: *Şiirler* (Mao Çe Tung, 1966). Seçki: *Çağdaş Vietnam Şiiri* (1967), *Sevda Türküleri* (1982), *199 Şairden 199 Şiir* (Metin Celâl'le, 1998), *Nobel'li Şairler Antolojisi* (2000), *Emek Şiirleri Antolojisi* (Gülsüm Cengiz'le, 2000).

YAŞAMAYI GÖZE ALMAK

bir yaralı kızıl kuş gibi düşerdi güneş
karanlıklar başlardı sıkıntılı ve uzun
ondan kaçarcasına dönerlerdi adamlar
yenilmiş değil ama biraz utanmış gibi

kimle savaşırldı kimse bilmezdi onu
şimdi sen her şeyden uzak büyüyen bir çocuksun
ananın ak sütü gibi kinlerle beslenen
yumruk gibi birşey düşün ellerini
yoksa bu çaresiz adamlar seni de yoksul eder

ay yoksa mavi sularda karanlık korkunç olur
cılık bir yara gibi içine yayılır bozgun
her yıl en güzel çocukları alır gider
dalgalar ki senin de rengine tutulduğun

sonra yine başlar yine bitmez tükenmez gibi günler
çeker seni sevdiğin türkülerle bir tutku
yıllar önce bir başkasının gönül verdiği suya

ya kaçmaktır kurtuluşun çaresi
ya yumruk gibi birşey düşün ellerini

AYRILIK TÜRKÜLERİ

I
dağlar ses vermedi silâh sesine
ve şehirler kapatmış kapılarını
evlerin içinde bir kin büyüyor
inceden inceye ve günden güne

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
yiğidim can kardeşim delikanlım
geçtin mi kırları aştın mı suyu
güvercinim balacam gönül yoldaşım

ilkyaz geçti sıcak sardı her yanı
bir göç var dağlardan dağlara
ya umudunla katılsan kervanlara
ya tanıyanlarla göndersen selâmını

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
 yiğidim can kardeşim delikanlım
 geçtin mi kırları aştın mı suyu
 güvercinim balacam gönül yoldaşım

ince bir kız tutuyor yasını
 belki saçları sarı belki saçları kara
 resmin bile sarardı duvarlarda
 ve örselendi kenarları

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
 yiğidim can kardeşim delikanlım
 geçtin mi kırları aştın mı suyu
 güvercinim balacam gönül yoldaşım

oğlunun iri damlaları andıran gözlerinde
 babasız çocukların kırgın sevinci
 yaşından önce büyüyecek belki
 senin dingin ve düşünceli resmini gördükçe

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
 yiğidim can kardeşim delikanlım
 geçtin mi kırları aştın mı suyu
 güvercinim balacam gönül yoldaşım

ESKİ BİR TÜRKÜ

sen bana unuttuğum şeyleri hatırlat
 yeniden söyleyeceğiz o eski türküyü bir gün
 zalimce ve hunharca yok edilse de hayat
 biz hiç ölmeyeceğiz büsbütün

beni götür bu kötü şehirden uzak
 evleri kırlara bakan senin oraya
 hani ince yüzlü çocuklar varmış yalnayak

umudum kırık değil güzel günler üze
 sana anlattıklarımı bir bir herkese anlatmak geçiyor içimden
 söz gelişi yüreği kuş gibi çırpınan çocuklarıma
 elbet umudum kırık değil güzel günler üze

ÇOCUKLAR VE BÜYÜKLER

çocukça değildir çocukların soruları
onların da kendilerince çözümleri var
belki büyüklerinkinden daha olumlu verdikleri yargı
belki onları da üzer bazı sorunlar

çocuklar büyük gibi çileli akıllı uslu
büyükler küçülüyor ve büyükler çocuksu

çocukların otomobilleri düş gücüyle de yürür
kinden ve çıkardan uzaktır kurdukları dünya
onların çocukça tutkuları büyükleri ürkütür
çocukları da ortak etmek isterler kendi korkularına

çocuklar da büyüklerin evrenini anlamak ister
onların düşlerini yorumlayamaz büyükler

hey mimar amcalar şehirciler uzmanlar
para babalarının kesesine göre kurmayın kentleri
okudunuz düşündünüz yaşadınız bunca yıl
bilginize ve aklınıza göre olsun çizdiğiniz her çizgi

büyük gibi yaptığınız her iş çocukça
nerde bize söz verdiğiniz güzel dünya

KAR HOYRATI

atının iki yanına
 çingirak dizmişler
 koştukça ses verir kar sesine
 balam kızağın nasıl kayıp gidiyor
 kızağın balam
 yol üstünde

dün beyazdı
 bugün daha da beyaz
 yarın da öbürgün de
 balam geceleri de kar yağar mı
 geceleri de balam
 demek yıllardır
 yıllardır hep böyle
 ve şehri
 bir kar sesi kuşatır
 bu demek bazı çocukların sevinç dolu hüznüdür
 balam güneşi unuttun mu sıcaklığı
 güneşi balam
 akşama doğru evlere karşı

gelip gelip sızlayan yanlarına soğuktan
 yeni sızılar ekleniyor
 balam dönenler unutmuşlar geçtikleri yolları
 unutmuşlar balam
 bilenler bekleniyor

kar yoksul yerlere yağar
 balam kara da sızılar ekleniyor
 sızılar balam
 insanı uzaklara uzaklara bağlayan

kar dolu bir çocukluğun
 içinden geçip gelen
 düşçül bir kadını anarsın
 balam aklında tut bazı şeyleri
 aklında tut balam

güneş çıkar erir kızağının izi karda
 balam daha git
 daha da git balam
 örtülsün izlerin kar yağdıkça

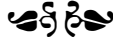
ONLAR

Şimdi onlar Yaros'ta bir türkü söylüyorlar
Gün doğarken ve gün batarken söylüyorlar

herkesten bir şey öğrenilir çocuklardan bile
yaşlılardan ve en çok da umutsuzlardan
umut öğrenilir yüreklilerden gurbete çıkmışlardan
denizleri aşanlardan ve uçup duran kuşlardan
yorulan yorulmayan boncuk gözlü kuşlardan
direnenlerden sürgünlerden zindanlıklardan
düşünenlerden düşündüğünü saklayanlardan
sürgün gezgin ve yenik yaşamak nedir bilen
ve sonunda yenmeyi öğrenip utkuyu tadanlardan

herkesten öğrene öğrene insan bilir ve sever
şimdi yalnayak yoksul mahallelerde oynayan çocukları
uzak mahallelerden gelen işçileri emekçileri
şehrin bütün insanlarını şehrin her yerindekileri
kır evlerinde yaşayanları yaşamak nedir bilmeyenleri
ve onların orda tek başlarına söyledikleri türküyü
bir gün tek tek ama hep birlikte söyleyecekleri
umudu umutsuzlardan direnci dirençsizlerden öğrenenleri

çünkü senin ve yeryüzünün hiç bitmeyecek kuşlarınız
ibibik serçe kırlangıç güvercin ve kumru
uçarlar bir güzden bir kışa ve bir kıştan bahara doğru
benim karanlığımdan bizim aydınlığımıza umutlu

METİN DEMİRTAŞ

1938'de Antalya'nın Elmalı ilçesinin Akçay bucağında doğdu. Antalya Sanat Enstitüsü Torna Tesviye Bölümü'nü (1955), daha sonra da gündüzleri çalışıp geceleri okuyarak Ankara Akşam Teknikerlik Okulu Makina Bölümü'nü (1962) bitirdi. Ankara'da bir fabrikada tornacı olarak başladığı çalışma yaşamını Makina Kimya Endüstrisi ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fizik Atölyesinde benzer işlerle sürdürdü. Uzun süren bir işsizliğin ardından Antalya'ya yerleşip önce ailesinin, sonra bir kurumun demir atölyelerinde, daha sonra da Antalya Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü'ne bağlı Belediye Demir Atölyesi'nde çalıştı, yöneticilik yaptı. Geçirdiği bir rahatsızlık sonucu sol bacağı ameliyatla alındı. 1981'de emekli oldu.

Türk Solu, İmece, Yansıma, Yeni Adımlar, Militan, Sanat Emegi dergilerinde yayınladığı şiirlerle tanındı. "Che Guevara" adlı şiirinden dolayı ceza yasasının 142. maddesine aykırı eylemden tutuklandı (1967), Ankara Cezaevi'nde yattıktan sonra aklandı. 12 Mart 1971'de yine aynı maddeden gözaltına alındı. Antalya Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanıp aklandı.

Ozanlığı "60'lı yıllarda beliren devrimci şiir eğiliminin kendine özgü seslerinden biri" (E. Canberk) olarak değerlendirildi. Şiirini "süssüz, lirik, içten, yalın, dolaysız bir konuşma tonu"yla yazdığı, başlıca temalarının "umut ve direnç" olduğu, "yöresel renkler ve değişlerle, halk türkülerinden ve dilinden" (A. Behramoğlu) ustaca yararlandığı vurgulandı.

YAPITLARI

Şiir: *Görüşme Yeri* (1969), *Hazırol Kalbim* (1977), *Hançer ve Lirik* (1983), *Bir Mendil Gökyüzü* (1988), *Çocuklar, Kediler, Uskumrular* (1996). Şiirli anlatı: *Şiirimsi Nasrettin Hoca Öyküleri* (1995), *Ve Erenler Böyle Dedi* (1996).

G İ D E N L E R E

Onlar öldü
 Uzun söz gerekmez
 Her devrimci, yaşarken zaten biraz
 Hayata nişanlı, ölüme sözlü

Yalın sözlerle anlatılmalı bu ölüm
 Onlar nasıl gittilerse ölüme
 Yiğit ve sade
 Fırtınası sessizliğinde
 Sözcüklerle

Çünkü onlar
 Ölümü güzel kıldılar
 Geçip bir sabah umudun
 Ve yetimlerin safına

T Ü R K Ü

Dövülmüş acıların örsünde
 Gürültüsüz türkü söyleyenleri seviyorum
 Şimdi yurdun herhangi bir yerinde
 Kuşatılmış çalılıklar içinde
 Çarpışıyor bir gelincik
 Kan içinde

Saklamamış kavgada yumruğunu
 Ezilmiş, horlanmış
 Sürülmüş buralara, bu yüzden
 Kıyıda, köşede kalanları
 Onurlu
 Sessizce ölüp gidenleri

Anılırsa herhal bir gün
 Onların adlarıyla anılır
 Doğum yerleri

ATTILA JOZSEF'LE TANIŞMA

İstanbul'da
 "Militan"ın basıldığı matbaada
 Tanıştım bir şairle
 Çağımın fırtınalı, seçkin bir şairiyle
 Attila Jozsef
 Canından damıttığı mısralarıyla
 Yatıyordu orda
 Kurşun harflerle dizilmiş bir kalıpta

İnanılmaz, ağlayası bir sevgi duydum
 Okuyunca şiirini ve intiharını
 Ölümü nasıl dokundu içime
 Anımsarım bir kere de böylesine
 Gizli ve sımsıcak
 Ağlamıştım
 Vaptsarof'un ölümüne

Çin'de halkı kurşunlayan
 Bir generale duyduğu nefret
 Yurduna, sınıfına, annesine duyduğu sevgi
 Yoksulluk, faşizm ve şizofreni
 Aşklar, acılar, yürek üzünlükleri
 Yani çağdaş olan ne varsa
 Süren şimdi bizim de hayatımızda
 Öylesine ince
 Ağrıyan bir yan buldum şiirlerinde

Sevdim Attila Jozsef'i
 Ve yaşadım kalbimde bir an
 Kalbinin gelgitlerini...

MERHABA

Merhaba İlhan
 İşte Enver abiyi de getirdik yanına
 Şu / Dünyada / Ayrılık / Var
 Ölüm / Var
 İlle de / Zulüm / Var

Diyen ozanı
Gülüşünden, su içişine kadar
Halk olan adamı

Mezarlarınız biraz aralı
Ama atsan
Ulaştırırsın herhal sigaranı

İki gözüm ona iyi bak
Dünyaya küskün gitti biraz
Zemheride çiçek açmış
Acılı, suskun bir topraktır o
Seslenmezsen
Merhaba demez
Hastadır, koluna gir
Yürüyemez
Ayakları tutuk
Bağışla İlhan
Öyle ya
Senin de kaburgaların kırık

AY DOLANDI ARDIÇLIĞI

Gece yarısı, uykun kaçmış
Camlardasın yine
Dışarda ay aydınlığı bir gece
Gümüş şarkısı kavakların
Ay germiş tefini
Geçiyor salına salına
Ardıçlığın ordan
Duman almış karşı dağları.

Ahlatlar uzakta
Durgun ve kara
Yalnız dervişleri kıraçların
Neden hep kederleri
Kederleri ve anıları çağırır sana?..

Elliyeye yakınsın
Ömrün sakın ikindisi
Şeftali çiçekleri değildir artık yağın
Okuduğun kitaplara

Dostların var sürgünde
 Yabancı yağmurlarda üşüyen
 Duvarlar, demirler ardında kardeşlerin
 Adanmışlar bir ince türküye
 Acılar içinde
 Zorlu bir yolu yürüyen

Sen de kuşatılısın burada
 Bu kuytu kasabada
 Elinde bir kadeh rakı
 Susuz ve güzel!
 Duman olmakta bir damlayla şimdi
 Senden mi
 Yoksa güz yağmurlarından mı?..

Sürgit değildir bu karanlık
 Tan ağarır, gün doğar birazdan
 Sağır kadın Fatma
 Sessiz ve gölgesiz
 Bırakır gider bakracı kapına
 Reyhan yaprağı serpili
 Çayır çimen kokulu
 Güleç yüzlü süt
 Sararan yapraklarıyla ayva
 Günaydın der sana

Hadi kurtul bu bungun havadan
 Ve git yat!
 Ay dolandı ardıcılığı çoktan.

BİR MEKTUPTAN DÖKÜLENLER

–“Görölmüştür” damgalı mektuplarıyla
 tanıdığım, tanıştığım arkadaşlara–

Duvarı yeşeren tohumcuk
 Baharı müjdeliyor
 Dışarda meşeler güvermiş olmalı
 İçimde uslanmaz bir çocuk

Mavi kırların özlemi
Kırlara doğru bir yolculuk...

Ve düşlemimde
Yeşil bir dalın imgesi
Salınır durur damlar üzerinde
Anımsatır bana unuttuğum bir şiiri
–Öyle durgun, öyle mavi–
Kuşlar uçar gider
Bakakalır ardından vişne çiçekleri

Bir çığlık sarsar koridorları
Bir kız arkadaş olmalı
Sesi, yaralı ceylan sesi
Tabanları kan kına patlak olmalı
İki yanında kudurmuş iki azman
Tekmeler, küfürler
Dövülmüş mosmor edilmiş
Çalı dibinde sümbüller

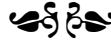
Yağmur sonu
Mayıs bulutu
Lekesiz ve ak
Ak bir gömlek
Hışırda durur bir ipte
Kan ve zulüm kokuyor benimkilerse

Yarın görüş günü
Kollarında bohçaları
Demirler telörgüler ardından
Küfürler itilip kakılmalar arasından

Geçerler dizi dizi
Annelerimizin yüzleri

HAZİROL KALBİM

Hazırol kalbim
Türküsunü söylemeye
Derin yara almış
Bir umudun

REFİK DURBAŞ

1944'te Erzurum'un Pasinler ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini İzmir'de Namık Kemal Lisesi'nde bitirdi (1965). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yaptığı yükseköğrenimini yarıda bıraktı. Su tesisatçılığı, işportacılık vb çeşitli işlerde çalıştıktan sonra, Yeni İstanbul (1967) gazetesinde başladığı düzeltmenlik görevini, Cumhuriyet gazetesinde emekli olana değin sürdürdü (1969-1992). Bu arada, Cem Yayınevi gibi birkaç yayınevinde de düzeltmen olarak çalıştı. Emekli olduktan sonra Sabah gazetesinde (1993-95) kitap ve sanat sayfaları düzenledi. Yeni Yüzyıl ve Ateş gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. İzmir'de ilk şiirlerinin de yayınlandığı Evrim dergisinin (1962-64) kuruluşuna katıldı; İstanbul'da Alan 67 dergisini (1967) çıkardı; Yeni a Dergisi'nin (1972-74) yazı işleri yönetmenliğini üstlendi. *Çırak Aranıyor* kitabıyla 1979'da Yeditepe Şiir Armağanı'nı, *Nereye Uçar Gökyüzü* kitabıyla 1983'te Necatigili Şiir Ödülü'nü, *Menzil* kitabıyla 1993'te Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü kazandı. "Kapıkule'nin Vatansızları" röportajıyla Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nce 1989'da yılın gazetecisi seçildi. Şiirleri çeşitli sanatçılarca bestelendi, televizyon filmlerine konu oldu.

İlk şiirlerinde İkinci Yeni anlayışının sözcüklerle oynama, şaşırtıcı imgeler kurma ve değişik deyişler arama özelliklerinin etkisi görülür. Kişiliğini bulduğu sonraki şiirlerinde ise, güç koşullarda çalışanların, yoksulluk çeken insanların dünyasından kesitleri, onların duyarlılığından ve dili kullanımından yola çıkarak etkileyici bir atmosfer içinde yansıtır. Toplumsal ve siyasal tepkileri de içeren bu şiirden, zamanla biçim bakımından yalın, ama dil bakımından eski sözcüklerle, onların çağrışımlarıyla ağdalanmış bir söyleyişe, çeşitli öznelerden bir tek özneye yönelmiş, yaşamla ilgili izlenimlerini, duygularını onun ağızından dile getirmeye başlamıştır.

YAPITLARI

Şiir: *Kuş Tufanı* (1971), *Hücremde Ayışığı* (1974), *Çırac Aranıyor* (1978), *Çaylar Şirketten* (1980), *Nereye Uçar Gökyüzü* (1983), *Siyah Bir Acıda* (1984), *Bir Umuttan Bir Sevinçten* (Toplu şiirler 1, 1984), *Adresi Uçurum* (Toplu şiirler 2, 1987), *Yeni Bir Defter-Şiirler-Meçhul Bir Aşk* (1985), *Geçti mi Geçen Günler* (1989), *Menzil* (1992), *Kimse Hatırlamıyor* (Toplu şiirler 1, 1994), *Nereye Uçar Gökyüzü* (Toplu şiirler 2, 1994), *Tilki Tilki Saat Kaç* (1995), *Düşler Şairi* (1997), *Seçme Şiirler* (1997), *İstanbul Hatırası* (1998), *Şimdi Haberler* (2001), *Yol Uzunudur Günden Ama Ölümünden Kısa* (2002). Çocuk kitabı: *Denizler Sincabı* (1979), *İkinci Baskı* (1979), *Kırmızı Kanatlı Kartal* (1982). İnceleme: *Şair Cezaevi Kapısında* (1992), *Galata Köprüsü* (1995), *İlhami Bekir'den Mektup Var* (1997). Yazılar: *Yazılmaz Bir İstanbul* (1988), *İki Seveda Arasında Karasevda* (1994), *Yasemin ve Martı* (1997). Anı: *Anılarımın Kardeşi İzmir* (2001). Röportaj: *Ahmed Arif Anlatıyor: Kalbim Dinamit Kuyusu* (1990). Seçki: *Türk Yazınında Cezaevi Şiirleri* (1993), *Öykülerle İstanbul* (1995), *Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi* (Abdullah Özkan'la, 1999).

S İ P A H I

akşam sarsıyor şehri saçaklarından
saati ve sıkıntıyı budama sakın
alkolün ve sigaranın kahramanlığını
bir gün sana da anlatacağım

hadi tazele umudun şarabını
göğün semaverini ateşle
adımla süslüyorum sokakları
öp sen de dudaklarından
ahşap yanaklarını okşa evlerin

yirmi üç yıldır taşıyorum sırtımda
yalnızlığın yoksul uzun avukatlığını
uykusuz kahveleri iskeletini maraş'ın
bekâr serçeler ve dul yarasalarla

senin kurtarıcı serinliğin açıyor
her sabah bu şehrin ufkunu
ey ölü sen bu serüveni yaşama
rüzgârın ve öfkenin beslendiği

sipahi evlerini devşirme köprülerini
basma pazenden gemilerini
tanıma hiç bir şeyim olan silâhlarımı da
ve uyut artık beni dayanıklı göğsünde

A Ğ İ T L A R

2.

Ey kanlı rüzgâr! Karanlık, küstah gece
korkuyu çöz, azad eyle cankuşumu.
— Yağmura ve güzel günlere,
ağlayan dağlara, gülün ırmaklara
acılar annesi evlere, sokaklara
tükenmiş bir umuda, aydınlığa çiz beni.

İşte geldim. Karanlığını çaldım
korkudan, yalnızlıktan sana sığındım.
Biz ki genelevleri utançtan

meyhaneleri kederden
yarattık.
Biz ki aylarca parasızlığa,
fedakârlığa
kanlı bir çılgığa ağladık.

Kuşları yanlış yazdık ağaçlara
Yürüdük bir sahile, uzaklığa

Tahtalı'ya cömertlik yakışıyor.
- - Biz işçiyiz, canla besleriz çeliği,
Salih'e esrar, Hasan'a mahpusluk
- - Biz köylüyüz, terle süsleriz toprağı
Şefik'e askerlik, anneme ölüm
Bana da serserilik yakışıyor.

Ey mezarıcı! Temiz tut artık beldemi
kullandım işte kelimelerden başka her şeyi

- - Sevgilim, çürüyor kalbim
yaşlanıyorum
haykırsam kimseler duymuyor sesimi
kemikten kadınlar, şefkatten anneler
şehvetten, sevinçten kızlar yapıyor
ve acıdan yaratıyorum kendimi

Evleri sıkıntıdan, zulmetten kurdum
bağırma dağlar, taşlar, ırmaklar vurdum

Ey kanlı rüzgâr! Karanlık, küstah gece
müşfik kalb.
Bir gün sen de anlayacaksın beni
- - Kederli değilim
gelmiş geçmiş hülyalara
dökecek gözyaşım yok

Belki yazdan kalma, belki bir akşamdan
usandım yıllardır yalnız yaşamaktan

ŞİİRLER

ey ezilmişlik!
 bir gün ben de ulaşacağım kapılarına.
 yoksulluğun o sonsuz panayırını aşacağım
 aşkın şiirini ve memuriyetini kuracağım
 ve elbette bitecek zamanla edebiyat tarihi
 sevdanın ve alkolün kahramanlığı, er mektupları
 gurbetin yüreğimi dağlayan diktatörlüğü.

*

sevgilim acemi bir karanfil gibi açıyor
 her sabah şehrin yanaklarında
 bense her gece sıkıntıdan ve yeminden
 elbiseler biçiyorum. namussuz ve onurlu sevdalar
 dağları dağları da deliyor yalnızlık.

*

ışıldım yoksulluğa, perişanlığa
 uykusuz kamyonlar çizdim gecenin altına
 devşirme köyler, puslu kasabalarda dolaştım.
 kaç yıl
 umudun ve ezilmişliğin çadırında besledim
 yorgunluğu
 sokakların dilber ellerinden öptüm
 saçlarını okşadım dağların
 ve kuşlar bile uğramazken karanlığıma
 şimdi hey desem şehri saçaklarında sarsıyor yalnızlığım

*

eğil yüzüme sevgilim. çöz iplerini
 o uslanmaz hayvanlığı utandır. bırakılmışlığı cınla
 çünkü doymuyorum abazanlığıma pazar
 mecmuaları, şahane çirkinliğim ve hülyalarım
 ey serseriliğim, ey anılarımın ahşap kraliçesi
 şarabı sev, tütünü incitme, beni de unut artık.

K İ T A B E

Sayısız hamd ve minnet bir avuç toprağı
 can ışığıyla süsleyen halka yaraşır. Çeliğin bedenindeki
 ateşi üfleyen, suyun pamuğunu dokuyan, kömürü karanlıkta
 avlayan odur. Zulmü kahıyla boğup şafağın kandilini
 yalnız o yakar.

Acı ve hüznle yazılmıştır tarihi

Hıyanetin okları ulaşmaz alınyazısına.
 Dağlardan zemheriyi, denizlerden rızk ve eceli, uzun
 gurbetlerden bereketi çalandır o. Onun ellerinde yumuşar
 sonsuz göklerin ve kudretli çağlayanların ölümsüz mermeri.

Kıyım ve hicranla yazılmıştır tarihi

Alınterinden başka azığı yoktur, sadaka
 kabul etmez. Ama hükümranıdır zamanın boyun eğse de sabaha,
 kölesi olsa da akşamın. Tevekkül ve acıyı kendine, kendini
 kadere bağışlar diye bilinir taş baskısı hüznlerde.

Zulüm ve isyanla yazılmıştır tarihi

Bir gün düşkünlük tandırında kordur yüreği, bir gün atlas
 sofralarda katığı çürümüş somun. Can
 süzülmüş diye bilinir hasretinden, gurbet sılasına karışsa da,
 söz çalınmıştır ağzından. Sessizliğiyle sarsar cihanın bedenini.

Sevda ve kaderle yazılmıştır tarihi

Toprağın harcındadır,
 suyun rahminde
 ateşin soluğunda.
 Yıldızla da konuşur,
 bulutla, rüzgârla da.
 Bin ölür yüz bin dirilir
 Rahmeti tükenmez

Umut ve sevgiyle yazılmıştır tarihi

Emeğin, onurun, inancın hazinesi onun
 mülkündedir; yalnız odur aşkın, acının
 ve sevginin sultanı

O Ğ L U M Ö L Ü M

Terim kurudu hasretinden
sulara adamıştım senin
sulardan narin bedenini
gözümde yaş kurudu oğul

Göklerin poyrazına
bağışlamıştım senin
ölümünü, benim ecelimi
bağrımda taş kurudu oğul

Ateşin rahminden çalmıştım
benim ihtiyarlığımı, senin
sevdalara kurban ömrünü
yaşmağımda kan kurudu oğul

Vazgeçtim ben ecelimden
sen de gel vazgeç bugün olsun
hayın ölümden, zalım ölümden
canevimde can kurudu oğul

Ç İ R A K A R A N I Y O R

Elim sanata düşer usta
Dilim küfre, yüreğim acıya
Ölüm hep bana
Bana mı düşer usta?

Sevda ne yana düşer usta
Hicran ne yana
Yalnızlık hep bana
Bana mı düşer usta?

Gurbet ne yana düşer usta
Sıla ne yana
Hasret hep bana
Bana mı düşer usta?

U Ç U R T M A

Ev hapsinde küsülü
hasret kuşu çocuklar

Göz hapsinde aydınlık
gurbet kuşu çocuklar

Sonsuz sürgün babaları

İş hapsinde günlerin
keder kuşu çocuklar

Düş hapsinde perişan
ardıç kuşu çocuklar

Mapusa bağlı yolları

Uzun ömürlü mektuplarda
adresi saklı çocuklar

Kimi telli kavaklı gökyüzü
kimi ipini salmış uçurtma

“Görölmüştür” yazıları

A S I L A D A L E T

Elli küsur yıldır aynı sancı:
Gerçekten demokratik bir ülkede
kanat açmasaydı kalemi şairlerin
yazarların yelkeni olmasaydı kâğıt
umudun adı umut olarak
yer alır mıydı sözlüklerde
sevincin adı sevinç olarak
özgürlüğün adı özgürlük olarak

İşte o zaman tükenirdi yasal olanaklar

Ama bunca yıldır aynı sancı:
 Bunca yıldır yazarlar niye ve niçin
 cezaevi parmaklıklarını
 kalem niyetine kullandılar
 şairler niye durdu mahpushanelerin
 demir kapıları önünde
 diye sorulduğunda, o zaman
 tedavülde kalkacak sivil itaatsizlik de

Soruldu şaire: Nasıl katkı sağlar
 sivil itaatsizlik bir halka?

Dedi şair: Halk da şairler gibi
 sivilleşmenin farkına vardığı zaman...

Halk da bilincine vardığında
 halk olduğunun
 düşünceye özgürlüğün
 kendi özgürlüğü olduğunun
 her cumartesi annesinin
 kendi annesi olduğunun
dedi: insanın insan olduğunun...

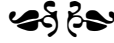
Acilen gerçekleştirilmesi
 gereken sivil itaatsizlik mi?

Şimdi ve şu anda: “*Asıl adalet*”in gerçekleşmesi

Bu yeter, her akşam kararan ışıkları
 aydınlık ufuklara taşımaya...

Soruldu şaire: Sen de yer alır mısın
 sivil itaatsizlik hareketinde?

Dedi şair: Ben hiç ayrılmadım ki
 benden önceki şairlerin izinden

SITKI SALİH GÖR

1934'te Elâzığ'da doğdu. Ortaöğrenimini bu kentin lisesinde, yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nde bitirdi. Devlet

Su İşleri Genel Müdürlüğü'nde erozyon mühendisi olarak çalıştı. Burda çalışırken aldığı bir bursla Viyana'da uzmanlık eğitimi gördü (1969). Sonra Almanya'ya yerleşti (1972).

Varlık, Yelken, Dönem, Türk Dili, Soyut, Forum dergilerinde çıkan ilk şiirlerinde İkinci Yeni anlayışının ilkelerine bağlılık gösterdi.

1968'den sonra, toplumsal duyarlık taşıyan arınmış bir söyleyişe yöneldi. Yurt gerçeklerini, yurt dışında yaşamının sorunlarını yansıtan şiirlerle dikkati çekti. Almancadan yaptığı şiir, öykü ve roman çevirileriyle bu alanda da önemli bir birikim ortaya koydu.

YAPITLARI

Şiir: *Dumanlı Eşik* (1957), *Kuşluk Ötesi* (1966), *Boston'da Bir Harputlu* (1968), *Ağıt* (1972), *Yaban El* (1987), *Kehribar ve Tuğra* (1992). Öykü: *Yol Bitmeden* (1985).

ÖLÜM ÜSTÜNE AYLÂ

Kırmızı dudakları bir elma duyarlığı
 saçlarında sevişmek baharından bir ülke
 yorgunluğum vurdukça yoklarla ellerine
 yenilgimin gözleri ölüm üstüne Aylâ
 tutuşmuş çiçeklerle çıplak üst ayakları
 böyle yorgun bir adam ha ölüm ha uzaklar
 sabah gibi uzanık sıcaklığı bir daha
 yumuşak karanlığa kederlerden bir kedi
 vurur ayaklarını herşeyi o adamda
 o adam bir yabancı ağlar kız bir avuçta
 kırmızı dudakları gülmek üstüne Aylâ

OTAĞ

Yanyana iki heykel bir değirmi karanfil
 gözünü kaldırdıkça dudakları adamda
 adamın bir susamış aşk gibi yaşlılığı
 ellerinde kadının büyük ceylân gülleri
 dolaşır yöresine alımlı ülkelerin

Masada adamladır savaşlar gibi kızgın
 tutunmuş birbirine sessiz bir kıpırdama
 kadında ezberlenen yaşama sızıltısı
 bir adama dokunur bir öte yalnızlığa
 kalabalık duygular elenir bir ağızda

Deniz vurmuş derisi büyük ülkeler gibi
 uzanmış aklığına allı-güzel bir gemi.

OĞUL, OĞUL

–Babaevinden çıkan ilk oğula–

Sanki okyanusa açılan bir gemide
 oğlu, üşüyor ve deniz onun yalnızlığı.
 Gözlerinde buğulu geçmiş, usunda oğlu,
 sanki genzine kaçan acı yüreğinde.

Oğul, bu ilk ayrılışın babaevinden,
 bu ilk uzaklaşman gürültülü odalarda.
 Oğul, hangi rüzgâr seni katmış önüne
 Hangi dalgın kuşların arasındasın, orada.

Deniz sağır, okyanus dalgalı, gemi
 seni almış güvertesine, çılgınlığıyla,
 delikanlı çağında gözlerin kan çanağı,
 gibi, çünkü duygunun önüne geçiyor kanın da.

İşte hayat, önünde işte hayatın acıları,
 ki babaevinde yatağın altından değildi,
 gümüş tepsilerde sunulmazdı yemeğin,
 oğul, hayat, önünde gençliğinin eriyen karı.

İnsan ulaşır kimi zaman kendi başına,
 aşar delikanlı çağını, ulaşır o kendine,
 ulaşır er geç, ulaşır nerde olsa
 o güçlü kendine bir gün, bir gün, korkma.

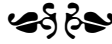
Ey oğul, geceler uzamaz, uzun da olsa,
 seni ulaştırır ananın ince yüreği, ırmağına.

DAĞIN ETEKLERİNDE

*Büyük usta Şarlo'nun yüzüncü doğum
yılı için anısına saygıyla*

Doyumsuz ve sonsuzu büyüleyen ışığında,
insanın insan oluşuna saygıyı yüceltirdi.
Gözleri, yoksul emekçinin çilesinde
yoğrulan yalın dünyayı ölümsüz
bir parıltıda işlerdi devinim dolu.
Bastonuydu sanki yeryüzü payandası,
ayakkabıları uzun sokakların kayığı,
gibiydi. Sevdalara bulaşmış yüreği
bize dehlizlerden, karanlık gecelerden
güzelliklerin akışını serperdi,
düşlerimiz kendi sahne ışıklarına
çekerdi bizi, gülmekle ağlamak arasında.
Gülmek, acılı yalnızlığı tüketir gibi,
düşünmek, gülünecek yerde, azar-azar,
ıssız sokakların, açlığın, yarı çıplak
adamların arasında boğuşurken tek başına
piliç niyetine pişen o kirli postalından
insanın binbir çeşit düşünüyü daha da
çoğaltan, tükenmezliğini açan
bir yerden gelir gibi, bir yere gider gibi.

Adam gibi savrulan dalgalar arasında,
bizi bize gösteren aynanın ta kendisi.

ERGİN GÜNÇE

1938'de Giresun'da doğdu. Annesiyle babasının öğretmen olması dolayısıyla ilk ve ortaokul öğrenimini Anadolu'nun değişik yörelerinde yaptı. 1955'te İstanbul Erkek Lisesi'ni, 1960'ta Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi'nde asistan oldu. 1964'te London School of Economics'te ekonomi dalında "master" derecesi alıp yine aynı göreve döndü. 1967'de Paris'te Sorbonne Üniversitesi'nde doktora çalışmalarına başladıysa da, yurda döndükten sonra araya giren tutuklanıp yargılanmalar ve ODTÜ'deki görevinden uzaklaştırılma yüzünden bu çalışmayı ancak 1972'de İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamlayabildi. 1974-79 arasında Fransa ve Almanya'da çalıştı. Yurda dönüşünün ardından Başbakanlığa bağlı olarak danışmanlık görevinde bulundu. 1980'de ODTÜ'deki öğretim üyeliğine yeniden başladı. 16 Ocak 1983'te Ankara'da Esenboğa hava alanında gerçekleşen bir uçak kazasında öldü.

1950'li yılların ortalarında, çoğunu kurucuları arasında kendinin de bulunduğu a dergisi'nde yayınladığı ilk şiirleri, ortaklaşa kullanılan sözcüklerin dışında, kimi kavramlara (ölüm, çocuk vb) fazlaca düşkünlük gösteren kendine özgü sözcük dağarıyla, bir çocuğun ağzından çıkıvermiş gibi kendiliğinden ve içtenlikle söyleyişiyle dikkati çekti. "Açık gözle görülmüş düşler" ve "çocuk dikkatiyle anlatılmış masallar" diye nitelenebilecek bu ilk dönemin ardından, 1960'lı yılların ikinci yarısından sonra yazıp çoğunlukla Yeni a Dergisi'nde yayınladıkları ise, toplumsal ve siyasal olaylar karşısında toplumcu duyarlılığını, eleştirel bakışını açıkça ortaya koyabilecek kadar gelişmiş kavgacı bir içerik ve söyleyişe ulaşmıştı.

YAPITLARI

Şiir: *Gencölmek* (1964), *Türkiye Kadar Bir Çiçek* (1988).

M A N D O L İ N

Eski bir mandolindi ölümdü anlatılan
Kır kahvesinde çocuklara çalardı
Temmuz örerken evini sarmaşıkla

Çan çiçekleri göğsünde kuru kalbi
Serilince bahçeye rakı sofrası
Kucağında mandolin, mandolin ve parmakları

Ne yalnızlık kalır ne aşk
Ne gizlice bildiği av şarkıları
Ay dudağında kuruduğu zaman
Ve ne zaman görse çocukları

Serin yaz geceleri penceresinden
Balkona akınca gölgesi
Saçlarında deniz ve uçuşan şapkası
Eski bir mandolindi ölümdü anlatılan

Şimdi kış ve uykusuz çocuklar
Uzak bir mandolin kulaklarında kalan

Y A N G I N Ç İ Ç E Ğ İ

Elinde derin çiçekler açacak
Bir yangından koparılan
Tavuklar gezmiş gibi karda

Odanda ikinci ışığının kuşları
Uçuşan rüzgârla perdelerinden
Haliya duvara vazoya konan
Alnına mavi gözlerine konan

Yoksul parklara halk çiçekleri serpen
Bir rüzgârın parmaklarıdır
Yaz günlerine martılar serpen

Büyüyüp küçüldükçe deniz pencerende
Taranmış saçlarıyla parmaklarında rüzgârın
Korku, sıcak yanaklarında bir leke

Solup ellerinde yangın çiçeği
Yakında ölümün çiçekleri açacak
Halıdan su içen gibi geyikler

EVDE KALMIŞ KIZLARIN MASALI

I

Sonraya bırakılmış güzel günler varken
İçlerinde mavi bir çocuk da vardı

Zaman mor otlarıyla eriklere başı değerek geçer
İçlerinde sinsi bir kedi vardı gülerken

Durgun günler saçlarını bütün aka boyuyor
Kaç yıldır bilirim çil bir horoz taşırılar gözlerinde

Çocuklara söğüt düdükleri dağıtırken iyi bilinen mayıs
Bir ses uyur kulaklarında elmalar çürüten

II

Bir gün sen çiçek açmış limon ağacı
Onlar üzülür açıp yüreğini gösterirsen

Bir horoz, bir kedi, bir ev birikir içlerinde her yaz
Her yaz: bir buğdayla başlayıp bir yağmurla biten

III

Bizim oralara da uğrarsa birgün ölüm
Açarlar o üç kız pencereyi

Yüzlerinde ince bir gülümseme
Limon çiçeklerine eğilir gibi

ÇOCUKLAR İÇİN FAŞİZM

Faşizmi çocuklar da anlayabilir
Dayak yemektir serseri bir babadan
Karanlık odaya kapatılmaktır
Hakkını istemekte direttiğin zaman

Üvey ana, yarı güleç öksüze
Sabunlu eliyle tokadı yapıştırır
Henüz yasıdır çocuk henüz dayanıksızdır
Yıldırmaktır amaç esir etmektir
Çocuk faşizmi yanağında tanır

Onlar niçin böyle çirkin olurlar
 Bir tek güzel faşist yaşamamıştır
 Anamlı sorulardır bunlar çocuklar size
 Okullar bu dersi öğretmiyorlar

Nerde bir kuvvet birikmişse haksız
 Nerde bir zartzurt ya da cartcurt
 Nerde elimizden kapılmışsa ekmek
 Sınıfta, sokakta, evde, çarşıda
 İşte çocuklar faşizm ordadır

Hepimiz elele tutuşmalıyız
 Korkmadan yürümek için gecenin ötesine
 Güneş nasıl olsa doğacaktır
 Horozlar ötmeye başlar başlamaz

ÇOCUK YILI TÖRENLERİ KAPANIŞ SÖYLEVİ

Ergin der ki çocuklar yüreğimin zeytini
 Tanrıyı da istersen oralarda ara
 Başka türlü çaldırmam bu Davulu
 Bu konuda Baykuşun sözünü kesiyorum

Davudun karşısında Golyat gibi dururlar
 Çocukları yalnız törenlerde görürler
 Uçak biletini ve Doları severler
 Çok da sık giderler Amerika'ya

Çocuk törenlerini kapatıp gidiyoruz
 Portakal küfesini taşıyanla
 Sübyan Koğuşunda üşüyenle
 Sanayi Çarşısı çırakları bizler
 Sorular ve yanıtları öfkelerimizdir

Hapisleri ve öteki hapisleri boşaltıp
 Çocuk Yılı'nı taşıyoruz kırlara
 Denizin, ovanın kilitlerini açıp
 Kırar gibi bir şişeyi kayalıklarda

Bir testi dolar gibi önce gevrekten güleriz
 Sonra çınlatırız ortalığı uygun bir kahkahayla
 Yaz gecesine bir fıskiye oluruz

Öyle törenleri biz her zaman kapattık
 Üstlerine saygıyla mürekkepler boşaltırız
 Kuşlarımız ürkütür tüfeklerini
 Hiç çiçek ve çocuk olmamış o adamların

TUTUKLU GENÇLER ARASINDAYIM

Yusufla bir gül koparıyoruz
 Birinci Koğuşun havuzundan
 Şakayla karışık bir hüznün gülü
 Tutuklu olmanın gülünçlüğü
 Umudun yağmuru kırmızı çiçek
 Devrimin rengi, uçucu ve berrak

Eşyayı ve insanı kavramış
 Usta hırsızlar arasındayız

“Tecrit”te boğucu bir gece
 Beygiri bağlasak ölür
 Sabaha kadar güldük durduk
 Sulu bir düzenin Cezaevi güldürüsü
 Muammer, Metin, Ergin
 Aynı yatağa sığdık

Kimi deliyse kimi sarsak
 Sevimli katiller arasındayız

Ertesi sabah Koğuşlardayız
 Kesmediler saçımızı, tifo iğnesini atlattık
 Herkes bize can kadar yakın
 Her aydın hapse girmelidir
 Halkı tanımak, Devleti görmek için

Yarısı suçluysa çoğu suçsuz
 Köylüler işçiler arasındayız

Bıyıklıyız ve Bafra içiyoruz
 Muammer söndürmeden içmekte usta
 Fizikçi Metin Gençosmanımız
 İçerlek gözlerinin arasına saklanıyor
 Gülerken ve de öfkelenirken

Fosurtuyla esrar çeken
 Neşeli dostlar arasındayız

Ali'nin boyu uzun kısalıyor voleybol oyununda
 Gene de buranın şampiyonuyuz
 İrfan'a sorarsan her makina yapılı
 Biz istesek yaparız
 Biçilir çelikten her bıçak, silâh dökmek kolaydır
 Hilesiz bir Köroğlu, Bolu taraflarından

Hayvanları seven, insanlara küskün
 Yumuşak katırlar arasındayız

Ulaş Bardakçı, Erhan Yıldırım
 İkisini ilk günler ayıramadım
 Ulaş biraz daha canlı, Erhan biraz daha ufak
 Tunca, bir büyük suyun durgunluğudur
 Bir delik bulsa fışkırıp çıkacak
 Kurtuluş Savaşı günlerinde
 Bu çocuğa köprü uçurtacaksın

Yarım yaka, sıfır pabuç
 Yüzleri eskimiş bebeler: Dördüncü Koğuş

Münir Aktolga, Münir Ramazan
 Ataların yörük ya da Çerkes
 At sırtında yaylalardan indiler
 Yüzünü yazdılar sana, çelik gözlerini çizdiler
 Devrimcilik: artık onu da kendin ekleyeceksin

“Barış içinde birlikte yaşama”ya alışık
 Uyuz kediler, saldırgan fareler arasındayız

“Bîgayrîhakkına yatıyorum” diyor
 “Kan doldu ciğerlerime hâkim bey” diyecek ilk duruşmada
 Almanya'dan bir mektup gelmiş yeğeninden
 Suçsuz olduğunu söylüyor
 Birol Ertuğrul –şaka bir yana–
 Buraya en çok yakışanımız
 Saçları usturalı daha ilk günden

İşlek helâ kokusuna karışan
Yemek kokuları arasındayız

İbrahim'i –ki zeki olmasa çirkin olacak–
Yargıladık aramızda: özeleştirme yapmıyor hiç
Cezası: bir tencere su getirmek koğuşun helâsından
Biz tahta kaşıklarla içerken suyu
Nasıl yakalandığını anlatıyor Mardin'de
Polis telsizinin yanlışlığı yüzünden
İzrar yerine esrar suçundan

Şaka, şenlik, cilve, cümbüş bir yana
Demir parmaklık ve dört duvar arasındayız

Müfit, r harfini peltek söylüyor
ve Bunu ekliyor bıyıklarına
Küçük Forumunda avlumuzun
Her zaman sevimli, her gün hırçın
Devrim soluğunu tartışırken Kurtuluş Savaşının

Haftada altı gün hapisteye yatan
Çileli gardiyanlar arasındayız

Yusufla bir Gül koparıyoruz
Birinci Koğuşun havuzundan
Gül: her zaman yerini bulan gürültülü çiçek
Umudun yağmuru sevdalı çiçek
Devrimin rengi, uçucu ve berrak
Çakıyla kessem göğsümü, akan Gül olsa gerek
Kalın, kıllı bileğimi kessem

Üstümüzde boydan boya Gökyüzü
Solarken ipek gibi bir Haziran bir Temmuz

Çocuklar sabırlı olun
Tutsaklık özgürlük arasındayız
Bağımlılık bağımsızlık arasındayız
Bugün ile Yarının arasındayız
Düzen ile Devrim arasındayız

Ovalar Dağlar arasındayız
Çiçekler, Ormanlar, Çalılar, Kuşlar, Kayalar...

BİR CELLÂDI TANIMAK İÇİN İLK AKLA GELEN SORULAR

Cellâdın arkasında kimler var?
Maaşını kaç kapıdan alır ve hangi para birimi?
Amerika'da kursu kaçınıcı bitirmiş?
Dönerken buzdolabı ve otomobil getirmiş mi?
Gümrüğünü ödemiş mi bunların?

İşte günün soruları bunlar

Yoksa bir cellâdın çift ödeneği mi var?
Niye olmasın bir bütçe oyunu bütün bunlar
Kızını kolejde mi okutur, keman dersi de aldırır mı?
Oğlu hayırsız mı çıkmış, esrar da mı kullanır?
İster misin karısı kaçmış olsun?
Çok mu dayak yemiş çocukluğunda?

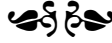
İşte günün soruları bunlar

Kaçınıcı kuşağa erişmiş, kaçınıcı merteye Hitlerbilimde?
Himmler'e mi benzer ağzı, alını Franko'ya mı?
Kaç nutuk ezbere bilir Mussolini'den?
Hayran mı Yunan zabıtlarına, gazete okur mu?
Yoksa öğrenmenin her çeşidine mi düşman?

İşte günün soruları bunlar

Cellâd olmasa nasıl kazanırdı ekmeğini?
Uzmanlığı her alanda, her yerde geçerli mi?
Yoksa aç mı kalır bu işinden atılsa?
Bu yüzden mi çalımı, büyük bir korkuyu örten?
Bir gece onun kapısı da çalınacak mı?

İşte günün soruları bunlar

R U Ş E N H A K K I

21 Temmuz 1936'da Kütahya'da doğdu. Ortaöğrenimini Kütahya Erkek Sanat Enstitüsü'nün demircilik bölümünde (1954) tamamladıktan sonra, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün açtığı kursu bitirip tapu fen memuru oldu (1958). Manisa'nın Sarıgöl ilçesinde çalıştı. İzmit'e atandıktan sonra bu kente yerleşti. Özgür Kocaeli gazetesinde köşe yazıları yazıyor.

İlk şiiri Yeşilay dergisinde çıkmıştı (1952). Türk Dili, Yelken, Yeni Ufuklar, Dönem, Soyut, Aydınlık, Varlık, Yeditepe, Güney, Türkiye Yazıları (1954-80) dergilerinde çıkan şiir, öykü ve denemeleriyle tanındı.

Şiirleri özellikle küçük kentlerde yaşayan emekçi insanın dünyasına duyarlı bir yaklaşımı, odağında emeğin yer aldığı bir yaşama sevecen bir bakışı içerir. Duygu, düşünce ve tepkilerini ince ayrıntılar, özenli bir sözcük seçimi ve renkli bir anlatımla, yılların oluşturduğu bir söyleyiş yalınlığı içinde dile getirir.

YAPITLARI

Şiir: *Köprü* (1962), *Yuvarlak Masa Oturumu* (1964), *Hüznün Dalgın Kuşları* (1968), *Dağlama* (1974), *Çakmaktaşı, Kav, Kıvılcım* (1980), *Canevimden* (1989), *Üretimde Seveda* (1993), *Elini Hünerle Kuşlara Yelek Giydir* (1999). Öykü: *Sokağın Ucu Deniz* (1977), *Irmak* (1979), *Kentin Konukları* (1990), *Sırtı Çil Çiçeği Bahçesi Kadın* (1996). Roman: *Umudun Çiçeklendiği Günler* (1991). Günlük: *Bir Şafaktan Bir Şafağa* (1998).

BİR USTA DÜLGER İNCELİĞİNDE

Göç
 O onulmaz salgın
 Her gün yüzlercesini
 Koparır atar kentlere
 Bırakarak o uzak köyleri
 Kadınlarla geçkin erkeklere

 Bir umuttur salgın
 Ya da büyümesidir avuntunun
 Çorak topraklarda
 Çorak topraklarda ve birer göz odalarda
 Koyun koyunadır insanla hayvan
 Ve tavan
 Yıldızları sağılmış bir gökyüzüdür

 Biri giderse
 Ötekiler de
 Çapalarını ve bellerini kuşanarak
 Takınarak gurbetçi yüzlerini
 Geçerler kıyısından salgının

 Bir geyiğin kopuşudur
 Ayaklarındaki çeviklik
 Ellerini kullanırlarken yüreklerini de
 Bir usta dülger inceliğinde

 Bir usta asker inceliğinde
 Adım atışları
 Sinemalara gidişleri cumartesi – pazar
 Ve genelev kaçışları
 Bir usta asker inceliğinde

 Gök hiç yanılmadıkları zaman
 Denizi düşürüp uykularından
 Geçiyorlar ötesine salgının
 Ayakkabı boyatıp arada bir
 Üsküdar'da
 İşkembe çorbası içiyorlar
 Ve de sarısı adamakıllı sarı
 Limonatalara dayayıp bıyıklarını
 Bir türküyü geçiyorlar
 Bir ağızdan

 Bir türküyü Âşık Veysel ağzıyla
 Bir türküyü Karacaoğlan

ÇOCUKLAR KORKUNÇ GÜZEL SORULAR SORUYORLAR

İlkyazda
nasıl pıtırdarsa
tek tek çiçeğe durursa ağaçlar
işte öyle, bıyıkların da
çiçekli bir dal gibi ayazdan

çiçekli bir dal gibi
duruyor yüzünün kuytusunda.

Alnın
en uzun
en taşkın ırmak,
su altında
yüzünün pirinç tarlası
ve potinlerinde toprak
el gibi duruyorsun
kendi kapında
biliyorum aklın dışarda
duramıyorsun durduğun yerde
bir karanfil açmış gibi kasketinde
öylesine sevinç yüklüsün
grevin ilk gününde.

Potinlerini çöz, gocuğunu çıkar
geç otur şöyle
azıcık dinlen
ben sana bir kahve yapayım elimlen
sen bir türküyü
bir su gibi geçir içinden.

Çocuklar mı,
az önce uyudular.

Grevin
bir okul olduğunu öğrenmişler
nereden öğrendilerse,
yatarken sordular:
– Babamız okuldan dönmedi mi daha?

Caddeler yazıdan geçilmiyor,
 okunaklı
 ve atak harflerle yazılmış duvarlara:
Dünyanın bütün işçileri birleşin
Tek yol devrim...
 Sicim gibi yağmurun altından
 Zor kopardım çocukları,
 bıraksam
 o cadde senin
 bu cadde benim
 durdinsiz koşacaklar
 ve bir *abece* gibi sindirecekler içlerine
 yazılı duvarları.

Çocuklar
 korkunç güzel
 sorular soruyorlar
 değer ve artıkdeğer üstüne
 ve grevin bir hak olduğunu
 dolamışlar dillerine
 her neyse,
 kahven soğudu
 soba geçmek üzere,
 her ikimizi de
 bir dost gibi sarıp sarmalamış uyku,
 yatalım
 ve güneşle birlikte doğalım
 çocuklarla yenilenen dünyamızın üstüne.

MEKİK

artık oturup düşünmenin yeri
 geçmiş bozgunları

nerde bir yanlış varsa
 orda güvercin ölüleri
 ve kuzgunlar
 ölümcül – kara
 daha da sızmadan kavgamıza
 oturup düşünmenin yeri

elbet ölümler toplanır
yaralar sarılır
ve grevler ertelense de
önemli değil
 makinelere
 ve bütün tezgâhlara
 birer kırmızı gül bırakılır
ve yumruklar havalanır
havalanır
 gibi
 binlerce
 uçak
 tek alandan

işte önemli olan
işte bu
benim güzel can yoldaşım

aklın tezgâhına
bir mekik daha

İKİ YAMPİRİ BILDİRCİN

Hayır aldanmıyorum
yerim senin yanında,
barışsa barışına
yok kavgaysa
 kavgana katılıyorum
 vurup yumruğumu
 faşizmin böğrüne.

Köprüler mi kurulacak
tüneller mi kazılacak
bil yanındayım,
yanında bir eski istihkâm
bir yeni yürek gibi atmaktayım,
kargaşa ve panik günlerine
hazırlıklıyım,
bil bunu
bunu ve avuçlarımdaki buğuyu
sakın unutma.

Sakın unutma,
 ağaçlar çiçeğe durduğunda
 duvarlara asıldığında silahlar
 iki vampiri bıldırcın
 gibi mavisinde göğün
 uçmanın yeri değil,
 daha yapılacak işler var
 ve biliyorsun
 önümüz bahar.

Hayır aldanmıyorum
 önümüz bahar ve yaz günleri
 ve ben istihkâm olduğu kadar
 yapı işçisi
 dülger
 demirciyim,
 harç karar
 tahta yontar
 çeliğe su veririm

ve hiç gevelemeden bir sözü
 bir sözün yanına korum,
 örnek mi istiyorsun
 işte örneği:
 Seni seviyorum...

Günü gelir gelmez
 iki vampiri bıldırcın
 gibi mavisinde göğün
 uçarız kimse ellemez
 sözünü etmez o eski hıncın.

Hayır aldanmıyorum
 yerim senin yanında,
 tarhanansa tarhanana
 yok bulgurunsa
 bulguruna katılıyorum

sana bölünüyorum
 günde üç öğün.

ADIMIZI YAZDIRIYORUZ UZUN BİR YOLCULUĞA

Denizin fırlattığı kestaneler midir
yolumuza çıkan selamcı kaktüsler?

Birlikte yürüyoruz yan yana ne güzel
ne güzel ortaklığı sesimizin şarkılara.
Durup çocukları seyrediyorsun, görüyorum
açtığı bir çiçeğin dudağının kıyısında.

Birlikte su içiyoruz eğilip aynı oluktan
bir ışık gözlerimizin buluştuğu yerden
kapıp taşıırken bizi büyüdü bir dünyaya
gülümsüyor eteğinde papatyalar büyüten dağ

ve seyrederek insan yüzleri yüklü bulutları
düşler kuruyoruz akşamın kucağında
dudağımızı kanatan şarkılardan geçiyoruz
adımızı yazdırıyoruz uzun bir yolculuğa

ama grevde işçiler ve bütün yollar kapalı
kendimize inen yolları da kendimiz tutmuşuz
ve gene ertelemişiz aşkı hiç yakınmadan
bizi daha uzaklara taşısın diye soluğumuz.

FOTOĞRAF

Eylül müydü
eşiğinde miydik hüznün

anıları korumak için soğuktan
eşelerken külü
gördük
birden sürgünlüğü
gökyüzünün

Ben mi senin adına yakıştırdım
sen mi benim koluma

her şey kaşla göz arasında
bilsen nasıl şaşırdım
ya ben bahara sözlüydüm
o yıllarda
ya sen yağmura nişanlı

Bir türlü anımsayamıyorum
nerde çektiymiştik bu fotoğrafı

BİR GÖÇÜN ÖYKÜSÜ

Kök salıp üremeye
 üretmeye gelmiştik
 bu topraklara,
 çatpat yağmurcamızla
 dost eyleyip bulutu
 hadi dediğimizde
 yanımızda bulmuştuk yağmuru.

Her şey iyiydi güzeldi
 bereketliydi toprak
 ve aklımızın ucundan geçmiyordu
 Doğa'nın işine karışmak!
 Sonra bir cahillik işledik
 melez renkler uğruna
 bir gece gizlice
 yeşil'i sarı'nın koynuna soktuk!

Derken çat kapı,
 baskın eyledi gök candarması
 yeşil'i sarı'nın koynunda
 yakaladı cırılçıplak!
 Sarı korkudan sapsarı
 ve kapıda
 saçını başını yolan
 yeşil'in anası
 dedi: Küçüktür kızımın yaşı,
 rezil sarı'nın icabına bakıla!

Başı önünde sarı'nın
 bileklerinde kelepçe
 götürüldü ite kakıla
 ki artık ne selâm
 ne kuş kanadıyla bir haber,
 sarıcık gitti gider...

Ve o günden beri
 ne yağmur ne çisenti,
 öfkesini yenemeyen Doğa
 kuruttu dereleri
 kuyuları kör eyledi!

Bıktım bulut kollamaktan
yağmur gözlemekten yorgunum
gözüm kalmadı gökyüzünde,
katılıp cüce ekinlerin
ve yanık toprağın hüznüne
kendimi sana emanet ediyorum!

Noktalamak için bu öyküyü
hadi sen de yekin,
birlikte sökelim
dilime dolanan türküyü.

Yalnız değiliz bu göç zincirinde
ama sen gene de
gösterip tepedeki tek ağacı
işte yalnızlık diyorsun
yatırarak sesini dizlerime!

Gidiyoruz bir yaylıda sarsılarak
selâmlayarak susuz kuyuları
ve baktığımızda gözümüzü alıyor
dul derelerin öksüz çakılları!

AY DOĞUYOR YÜZÜME

Anılarımı kan içinde bırakıyor
belleğime batan kıymık...

Duyunca “dostum” diyen sesini
ürperiyorum,
adını çıkarmaya çalışıyorum
bir kör kuyudan

ve yüzünü
sesinin ılıkliğinden.

Havada
külde pişen patates
sesinde
çiğnenmiş karanfil kokusu

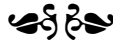
ve karanlık...
 tepemizdeki birkaç yıldız
 yetmiyor geceyi aydınlatmaya

ve katran...
 ama ölüm değil bizi kuşatan
 düşüren adımızı kütükten

Birden ay doğuyor yüzüne
 ‘iyi ya’ diyorsun
 ve birer mermi gibi sokuyorsun
 sözcükleri yüreğime:

‘Hadi yekin, yaşını bahane etme
 kuşan gençliğini yola vur kendini
 düşünme nereye kadar giderim diye
 kesilip kalırsan bir yerlerde
 ne yetim ne öksüz kalır yol
 arkadaşların yürür senin yerine’

Ay doğuyor yüzüme...

AYDIN HATİPOĞLU

11 Aralık 1940'ta Urfa'da doğdu. 1953'te İstanbul'da Karagümrük İlkokulu'nu, 1961'de Haydarpasha Lisesi'ni bitirdi. Önce İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne, sonra da Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'ne girdiyse de bitirmeden ayrıldı. 1963'te Edremit ve İzmit'te askerlik yaptı. 1968'de baba mesleği nakliyecilik işiyle uğraşmaya başladı. Yeni Gerçek dergisini çıkardı (1968), Gelecek dergisinin kurucuları arasında yer aldı (1971). Türk Edebiyatçılar Birliği ve (kurucularından olduğu) Türkiye Sanatçılar Birliği'nin genel sekreterlik (1968-71), PEN Yazarlar Derneği'nin (1995) ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nın (2001-2002) ikinci başkanlık görevlerinde bulundu. Nakliyecilik işini bıraktıktan sonra, 1999'da emekli oluncaya değin, çeşitli reklâm ajanslarında yazar ve yaratıcı yönetmen olarak çalışmayı sürdürdü (1988-2000).

Aydın Hatipoğlu ilk şiirlerini Yelken (1958-62) dergisinde yayımladı. Daha sonra şu dergilerde şiirleri ve yazılarıyla görüldü: Ataç (1962-64), Yeditepe (1967), Yeni Gerçek (1967-68), May (1968-69), Forum (1969), Gelecek (1971), Yeni Adımlar (1971-72), Yansıma (1973-75), Felsefe Dergisi (1977-80), Edebiyet 81 (1981), Yarın (1982), Yazko Edebiyat (1982), Varlık (1983 →), Karşı (1992), Evrensel Kültür (1999 →), Ardıçkuşu (2000), Güzel Yazılar (2000 →).

"Miting" ile 1979'da Hasan Tahsin Şiir Yarışması, "Dedem Yine Ağlıyordu" ile 1990'da İzmir Belediyesi 9 Eylül Çocuk Öyküleri, "Kendini Beğenmiş Kuğu" ile 1990'da Türkiye Yayıncılar Birliği Doğa ve Çevreyi Koruma Öykü Yarışması ödülleri kazandı.

Daha ilk ürünleriyle toplumsal sorumluluk üstlenen Aydın Hatipoğlu soyut, bireyci, biçimci bir tutumu sürdüren İkinci Yeni hareketine karşı çıktı, toplumcu/gerçekçi sanatı savundu, "halkın sesi, halkın yüreği" olmaya çalıştı. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Çömçe Gelin* (1966), *Gebe* (1968), *Hoyrat* (1973), *Beynim Yüreğim* (1978), *Ben Size Konuk Gelende* (1979), *Son Değil* (1983). Roman: *Köroğlu* (1983), *Saç* (1999), *Aşk/Olsun Leyla ile Mecnun* (2001). Öykü: *Kuşçu* (1983), *Kendini Beğenmiş Kuğu* (1989). Oyun: *Hazreti İbrahim* (1975). Anma: A. Kadir (G. Aktaş, A. Timuçin, E. Canberk'le, 1989), *Yusuf Atılgan'a Armağan* (T. Yüksel, E. Canberk, Y. Çotuksöken, S. Koz'la, 1992).

YOKSUL BEYAZ BİR KARANFİL

Büyür kalabalık gözleriyle şehir
Yorgun aşkların penceresinde
Bezgin dumanlarında sigaraların
Yoksul beyaz bir karanfil

Karanlık gecekondü sokaklarında
Korkulu aşkların çocuğu büyür
Mermer merdivenlerinde yorgun tapınakların
Yoksul beyaz bir karanfil

Bir güneş bir denize vurur gibi
Hani lambalar söner ya usulca
Gözler buluşur ya gözlerinizde
Eller tutuşur ya ellerinizde
Yoksul beyaz bir karanfil

Durur yalnızlık yağmurları üzerimize
Tenha dağlar gibi durur
Kalabalık ayaklarıyla kavgalarda
Yoksul beyaz bir karanfil

Ağlar gibi bir çocuk oyuncağını kırıp
Ben size aşkı söyleydim bir bir
Ellerimde dinlenen güvercin ellerinde
Yoksul beyaz bir karanfil

TÜRKÜLERLE YÜRÜMEK

Coşkunun yağız atları dört nala damarlarımda
Sarışın elleriyle yüzümü okşuyor akşam
Yağmurlu düşlere doğru yürüyoruz
Sırtımda cop böğrümde sevda yarısı
Çiğ düşmüş yapraklara sevgiye ve güzel günlere
Karanlık geçiyor yüzümüzden – açlık
Sevişen kaplumbağaların çılgınlığını duyuyoruz
Bir türkünün ezgisine uyuyoruz

*Evlerinin önü üzüm asması
Yarimin giydiği hürriyet basması*

Gözlerimiz gözlerimiz bir çift mavzer namlusu

Yürüyoruz böceklerin karanlığından
Kozasını delen keleklerin dünyasına
Ağlamak benim insan yanımdır
Sırtımda cop böğrümde seveda yarası
İnceden ince daha söyleyemediğim bir sızı
Yürüyoruz buğulu bir fotoğrafa ve güzel günlere
Bir motor gürültüsü bir tren sesi – ayrılık
Çatlayan tohumun sesini duyuyoruz
Bir türkünün ezgisine uyuyoruz

*Gün olur devran döner
Ben de sararım yarı*

Gözlerimizde sarı başakları umudun gözlerimizde keder

Yürüyoruz denizlerin ve bulutların üzerinden
Bütün duvarların tel örgülerin
Doğal ve yapay sınırların üzerinden
Üzerinden bütün ten renklerinin bütün kan renklerinin
Ağlayan bir gelinin rüyasına ve güzel günlere yürüyoruz
Bahçemde bir gül kızarıyor
Sırtımda cop böğrümde seveda yarası
Doğan günün sevincini duyuyoruz
Bir türkünün ezgisine uyuyoruz

*Şu karşı yaylada göç katar katar
Bir güzel sevdası serimde tüter*

İnsanın insanın yüreği yumruğu kadar

Yürüyoruz
Yürüyoruz
Yürüyoruz.

SEVDA TÜRKÜSÜ

Toprağım ve yağmurumsun
Bir hoyrattan bir bozlağa ulanan
Soylu bir onur gibi taşıdığım
Sevdam

Aydınlığım ve umudumsun
 Bahar dalı gülüşlüm
 Yalnızlığa direnen yüreğime
 Arkadaş

Şiirim ve kavgamsın
 Dilimde türküm
 Soframda sıcak somun
 Gözleri hüznün bakışlım

İnsan sevgim özgürlüğömsün
 Savaşan gücüm
 İnancım namusum sevincim
 Ak libaslı taze fidan duruşlum

Leyli saçlım esmerimsin
 Gözüm nuru güzel ceylan
 Alın terim emeğim
 Sarılıp yattığım karımsın

ÖLÜM BİR GÜN

Senin mutluluk veren yüzün
 Hüznün benim doyumsuz yoldaşım
 Solgun akşamların ve kızıl yaprakların zincirinde
 Bir gün ölüm

Senin gündelik çırpınmaların gülüm
 Gelin duruşun resimlerimizde
 Beyaz peynir domates hıyar ve rakım
 Bir gün ölüm

Şarkıların tutkuların öfken ve sesinin buğusu
 Akan su duran su köpüren taşan girdaplaşan su
 Suç mu sevdaların durağında duraklamamız
 Bir gün ölüm

Dur öyle tenin yansın
 Yaksın pusuda coşkularımı
 Göğersin dölüm
 Bir gün ölüm

G E C E

-Tevfik Fikret'e Saygı-

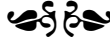
Gün bitti
 Alacakaranlıkta son sözlerimizi söyledik
 Ufukta kızıl sarı yeşil mor
 Bir cümbüşten
 Hüzünler dağılıyordu
 Gece çöktü
 Susku yaygınlaştı
 Karanlık yoğun
 Herkes uykuda
 Gök bir tabut kapağı gibi
 Çakılmış üstümüze
 Aysız ve yıldızsız
 Sessiz ve kıpırtısız

Gece kalın duvarını örmüş dört yana
 Kara katran gibi doluyor
 Bir mezarlık uğultusu
 Soluk borularına

Ama güneş doğacak
 Gecenin rahminde büyüyen şafak
 Ufku kanatarak
 Ağartacak sabahı
 Kızıl sarı yeşil mor bir cümbüşten
 Sevinçler yayılacak

Çocukların kitaplarını
 Kadınların çiçeklerini
 Ve sabahçı işçilerin yorgun yüzlerini
 Işıtacak

Uzak uzak cırcır böcekleri
 Kemiriyor geceyi
 Kara çarşafına bürünüyor ölü sokaklar
 Korkunun yarasaları pusuda
 Siyah siyah bağırıyor
 Durup durup bir baykuş
 Kör karanlığı yırtmak istiyor gibi

ÖZDEMİR İNCE

1936'da Mersin'de doğdu. Ortaöğrenimini Mersin Lisesi'nde (1956), yükseköğrenimini bir süre Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okuduktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nde bitirdi (1960). Sandıklı, Çine Ortaokullarında Fransızca öğretmenliği yaptı.

Paris'te Fransız edebiyatı ve fonetik öğrenimi gördü (1965-66).

Dönüşünde Aydın ve Muğla Liselerinde Fransızca öğretmeni olarak çalıştıktan sonra TRT'ye girdi (1969). Dış Haberler Müdürlüğü'nde çevirmenlik, TV'de metin yazarlığı, redaksiyon müdürlüğü, program ve planlama müdürlüğü, TRT Genel Müdürlük danışmanlığı gibi görevlerde bulundu. Emekli oldu (1982). İstanbul'a yerleştikten sonra (1989), yayınevlerinde editör, dizi yönetmeni olarak çalıştı. Hürriyet gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor.

Kiraz Zamanı kitabıyla 1968'de May Edebiyat Ödülü'nü, (Yannis Ritsos'tan çevirdiği) *Taşlar, Yinelemeler, Parmaklıklar* kitabıyla 1979'da Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü'nü kazandı. Mallarmé Akademisi muhabir üyeliğine (Paris, 1983), Liège Uluslararası Büyük Şiir Ödülü seçici kurul üyeliğine (Belçika, 1983 ve 1992), Uluslararası Şiir Araştırma Merkezi muhabirliğine (Brüksel, 1987) seçildi. Fransız hükümetinin sanat ve edebiyat alanında Officier Nişanı'nı aldı (1990). Şiir İçin Avrupa-Akdeniz Üniversitesi Şiir Ağı'nın kurucular kurulu ve yönetim kurulu üyesi oldu.

İlk şiirlerinin İkinci Yeni anlayışının belirgin etkilerini taşıdığı kabul edilir. Sonraki şiirleri, her kitabıyla, "halk şiiri deyiş özellikleri"nden "bol çağrışımlı, ölçülü bir gerçeküstücülük"e, "ilginç alegori ve benzetmeler"in sağladığı kuruluşlardan "öğretinin, düşüncenin ya da gözlemin dolaysız dile getirilişi"ne, "nesnelerin ayrıntıları"ndan "halk yaşamı, bilgeliği, deyimlerine ilgi"ye (A. Behramoğlu) kadar geniş bir yüzölçümüne yayılmış, yaşanan toplumu ve çağı tarih ve doğa içinde değerlendiren çok yönlü bir izdüşümler toplamına ulaşmıştır. Şiirlerinin yanı sıra, şiiri kuramsal ve yapısal açıdan irdeleyen, temellendiren çalışmaları ve kaynak ozanları dilimize kazandıran çevirileriyle de önemli bir birikim ortaya koymuştur.

YAPITLARI

Şiir: *Kargı* (1963), *Tutanaklar* (1967), *Kiraz Zamanı* (1969), *Karşı Yazgı* (1974), *Rüzgâra Yazılıdır* (1979), *Elmanın Tarihi* (1981), *Kentler* (1981), *Yedi Deryalar Geçsen* (1983), *Siyasetname* (1984), *Eski Şiirler* (1985), *Hayat Bilgisi* (1986), *Zorba ve Ozan* (1987), *Başak ile Terazî* (1989), *Canyelekleri Tavandadır* (1989), *Burçlar Kuşağı* (1989), *Güneş Saati* (1990), *Gürlevik* (1990), *Gündönümü Gündönümü* (1992), *Yazın Sesi* (1994), *Uykusuzluk* (1996), *Mani-Hayy* (1998), *Seçme Şiirler* (1998), *Evren Ağacı* (2000), *Ot Hızı* (2002). Deneme: *Şiir ve Gerçeklik* (1986), *Söz ve Yazı* (1991), *Tabula Rasa* (1992), *Dinozorca* (1993), *Yazınsal Söylem Üzerine* (1993), *Tarih Affetmez* (1994), *Çile Törenleri* (1995), *Bu Ne Biçim Memleket* (1996), *Yaşasın Cumhuriyet* (1999). Söyleşi: *Ne Altın Ne Gümüş* (1997). Seçki: *Çağdaş Bulgar Şiiri Antolojisi* (A. Behramoğlu ile, 1983), *Dünya Şiiri Antolojisi* (A. Behramoğlu ile, 1987).

A S L I

Odamı tanyerine çevirir türkün
Genç bir ağaç gibi beklemesini bilir,
Kotarır usanmaz ilk yalımını günün
Ağırlığını ezen çözölen karanlıkta.

Uğurlanan konuksun yaşanan günsün
İşte inatla direnensin bu yüzden
Gölgesi sınırları duvarları kovansın
Bağırın ağızsın sen ağlayan narsın.

Sorma bana korkuları sarartan ölümleri
Kadınlar ve sevgiler için savaşımız
Ey toprağı sürenler ey demiri dövenler!

Kaynak sesini duymak tohumla yarışmaktır
Çünkü yüzün güzel çünkü sözlerin gerçek
Aslı'sı sen aydınlığı muştusu çağımızın.

Ö Z E T

Seviyordum seni ne zaman deniz açılrsa
Açınca gök nice güneşle nice yazla
Seviyordum uyanır soğuk su içer gibi
Sen ki engin yüzü sayısız öpüşümü kapsayan
Sen ki gece gündüz hep bir şeylere kararlı
Sen ki bir bakışta tüm doğayı yadsıyan

Seviyordum açık pencereden bakar gibi
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Katı ve yiğit toprağı basar gibi
Şubat ortasında Fırat'ı geçer gibi
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Yaz gecesinden sağılmış beyaz bir ses
En ilkel sözcükler yazgısı olan şeyler
Diyordum bir ses gerek sana yeni bir dil
Tozun toprağı taşın uyanan özündeki.

EY OĞUL YAZICI OLURSAN

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
Gözü gözünde yüreği yüreğinde eli elinde
İnancın tadını söyle ülkemin çocuklarına

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
Kuşkunun birikmenin ve beklemenin yazıcısı
Sakın masal anlatma ülkemin çocuklarına

Zaman akıp gitmekte dağ taş değişmektedir
Demir paslanmakta temel çürümektedir
Al kalemi bildiğin en gerçek sözü yaz

İşte ateş tuğlası işte ağaçlar kökleri
İşte ayağımızın bukağısı sırtımızdaki hançer
İşte emeğimiz alın terimiz işte ülkemiz

Kadınlarımız var elmanın bir yarısı
Canevimizde böğrümüzde alnımızın çatında
Yazılmamış şiir isimsiz kapalı kitap

Erkeklerimiz var elmanın bir yarısı
Biraz sabır biraz öfke biraz sarmaşık
Sorusu sorulmamış yanıt boynu Pir Sultan

Ey oğul bir gün yazıcı olursan
Sesini sev sevgini çoğalt yüreğini aç
Onu güzel ölüyü anlat ülkemin çocuklarına

O Z A N

Konuş artık bilenmiş suskunluğunla
Artık bilelim örste biriken gerçeği.
Erit sözü ağzında bir ezgi gibi üfle
Dolaşsın aramızda yalvaç çabukluğu.

Bastırır tüm ağırlığını üstümüze
Dağ taş tanımaz, çoluk çocuk bilmez
Daha çok yeşil göze benzeyen

Bu yalıtkan doku, bu uzun saĖnak
 Bu tan vakti eriřen konuk
 Bu saat oniki kalabalığı
 Bu i bulantısı, mavi özlemi
 Bu iki kez söylenince anlařılan.

Anlat bize nedir avluyu dolduran soluk
 Bu yanık kokusu, buĖdaydaki lek.

Anlat bize dağları denizleri
 Söyle ne diyor kitaplar, taşın ağırlığı ne?
 Göster bize boş odaları, karatahtaları
 Söyle usun sözcükler ak duman olsun
 Parlatsın Ekim sofralarını.

Granit gibi hışırdar kanımız
 Dalgalanır damarlarımızda, alnımızda.
 Evlerimiz kestane gibi patlar
 Dökülür dünyanın sokaklarına, meydanlarına.
 Bakarsın, görürsün, dinlersin, duyarsın,
 Konuş artık, ısıt sözle, erisin buzlar
 Yargıç ol, bir adım gibi yaşa aramızda.

YONA LEVİ SOYUNMA ODASINDA

Solan aydınlığın içindesin
 bir kıyıcı tanyeri alnının aynasında,
 ışığın son menzilinde bir pervanesin.

Kokunu duyuyorum: Çöl yazı;
 bir kol erimi uzaklıkta,
 ırılıplak yıkanmak isterdim
 zm gözlerinin baktığı suda.

Kederli boynumu dalıyor
 mezmur etinde samyeli,
 yukarıya doğru bakıyorum bir uçuruma.

Harmanı anımsatıyor efsane kolların,
 buğdaylar yağıyor başındaki aylaya,
 memelerin Yakub'tan kalan yıldızlar.

Rüzgârın sınırlarından geçiyorsun
sarı çiçektozları parmaklarının ucunda,
ayaklanmalar saklayan o raksan gövden
bir suç duyurusu sanki iki dilde yazılan,
işgal altındaki yaşlı topraklarda.

BİR ÜLKE OLABİLİR SEVDA

Kaç cemre düştü yüreğine şimdiye kadar,
kaç unutulmuş nisan var
vişne sürgünü kollarında?

Dağılıyor uyku kokusu gövdenin
dilim meme uçlarına
dokunduğu zaman;

ateşten sapı üzerinde dönüyor ayçiçeği,
bir güneş doğuyor
bacaklarının arasında.

Kollarımla sarıyorum, örtüyorum seni,
günler ve geceler uzuyor uzuyor birdenbire
ve suvarmaya hazırlanıyor gövden gövdemi.

YAŞAMAK

Bir kez daha, âşık ve kederli
bir kan örtüsü yayarak ardım sıra
sana geldim işte ey Yunan toprağı.

Denizin yatmış, birkaç tekne gölgesi,
sanki Nauplion değil Bodrum kalesi,
annem değilsen teyzem gibisin bana.

Bir ateş gördüm koca Balkan'da,
tuttum, ellerimle giyindim sırtıma,
yandım ama yanmayı da öğrendim.

Hep böyle oluyor, sen de bilirsin,
tek ömrü var insanın, sınırları belli,
bir sevda ve bir kent yetmiyor bana.

Yaşamak istiyorum bütün insanlarda,
yürümek istiyorum yollarını dünyanın,
karışayım, her şeyde bir parçam kalsın.

Parçalansın dizlerim, erisin elim,
kanım kanlara karışsın, sularım sulara,
dünyanın otlarıyla koksun saçlarım.

Puslu bir sabah Nauplion limanında,
bir kez daha âşık ve ölümcül kederli,
bir ses taşıyorum Balkan'dan, kulağımda.

MANİ - H A Y Y

XIX

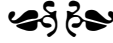
On iki milyon ışık yılı uzakta gördüğün
bir yıldız belki bugün yoktur bile:
Sanırsın ki varlık ile yokluk aynı anda.

Yanılıcıdır ışık, onun yolculuğuna çıkmazsan.
O yok, ama görürsün ışığını varmış gibi, yolda.

Sanırsın ki varlık ile yokluk aynı anda,
öyleyse aynı şeydir ikisi de: bir yol ötesi.

Varlık yolculuğa çıkar, gelin evine doğru,
ışık menzile vardığında bir yok olsa da.
Bir aşk mektubudur, bir sevdalı buluşmadır

milyarlarca yıl gecikmeyle gördüğümüz yıldızlar.

ÖZKAN MERT

1944'te Erzurum'da doğdu. Bir süre İzmir Namık Kemal Lisesi'nde okudu. 1965'te Sivas'ta askerlik görevini yaparken dışardan sınava girerek liseyi bitirdi. Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sinoloji Bölümü'ne devam etti. Türkiye Elektrik Kurumu'nda topografi işlerinde çalıştı. İlk kitabı *Kuracağız Her Şeyi Yeniden* toplatıldı ve 142.

maddeden hüküm giydi. İsveç'e giderek Lund Üniversitesi'nde sinemacılık öğrenimi gördü ve bu ülkeye yerleşti. 1981'den bu yana İsveç Radyosu Türkçe yayınlar bölümünde program yapımcısı ve sunucu olarak çalışıyor.

Allah ve Tango kitabıyla 1990'da İlhan Demiraslan Şiir Büyük Ödülü'nü *Mozart ve Akdeniz* kitabıyla 1992'de Petrol-İş III. Geleneksel Şiir Yarışması Jüri Özel Ödülü'nü kazandı. Ayrıca 1991 Dionysos Şiir Ödülü'ne değer görüldü.

Özkan Mert'in ilk şiirleri Yelken (1961-65), Dost (1962-64) ile Evrim (1964), Dönem (1964), Türk Dili (1964), Devinim (1965), Yapraklar (1965) dergilerinde çıktı. Bunları şu dergilerde yayımlananlar izledi: Soyut (1966-67), Şiir Sanatı (1967), Yeni Gerçek (1967), Alan (1967), Türk Solu (1968), Forum (1968), Halkın Dostları (1970), Yeni Dergi (1974), Somut (1980-81), Edebiyat Cephesi (1980), Yazko Edebiyat (1981-83), Düşün (1984), Varlık, Adam Sanat, Gösteri.

1960 kuşağı içinde yer alan Özkan Mert ilk döneminde İkinci Yeni hareketinden etkilendi. 1965'lerden sonra toplumculuğa yöneldi. Arkadaşları Ataul Behramoğlu, İsmet Özel ve Süreyya Berfe ile birlikte İkinci Yeni'ye karşı çıktı. "Yaşamı sevdasıyla, kavgasıyla, doğasıyla, korkusuyla, cesaretiyle bir bütün olarak" kucaklayan "çok sesli bir şiir"i savundu. Şiirlerinin "dostluğun, sevdanın, emeğin, barışın ve kardeşliğin egemen olduğu güzel bir dünyaya uzanan bir yolun parke taşları" olmasını istedi. Gözüpek imgelemi, coşkun ve destansı deyişle ilgi çekti. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Kuracağız Her Şeyi Yeniden* (1969), *Kırlangıçlar Kırlangıçlar* (1978), *Irgatoğlu Atçalı Kel Memet Destanı* (1980), *İşte Hayat! İşte Ölüm ve Tarih!* (1981), *Diren! Ey Kalbim* (İsveççe çeviri, 1981), *Stockholm'de Mavi Saatler* (1987), *Dünya Çarpıyor Yüzüme* (Toplu şiirler, 1987), *Allah ve Tango* (1990), *Mozart ve Akdeniz* (1992), *Bir İrmakla Düello Ediyorum* (1995), *Bir Dünyalının Notları* (Toplu şiirler, 1997), *Nehir* (2002). Çocuk kitabı: *Sanem Okula Başlıyor* (1981).

E Y İ Z M İ R Ş E H R İ

Ben değil miydim
 Ey İzmir şehri
 Gözleri en kara
 En fışkın
 Delikanlın senin.
 Masmavi gökyüzünü
 Kendime bayrak yapıp
 Hülyalı ve amansız yüzümle
 Ateşlemedim mi
 Kendimi
 Şehrin ortasında.

Ben değil miydim
 Ey İzmir şehri
 Senin hastahanelerinde yatan
 Tek bir dost yüzü görmeden
 Aylarca
 Aylarca dinleyerek
 Denizin dalgalarını
 Vahşi hayvan çılgınlıklarına benzeyen
 Ölgün, beyazımsı ışık altında
 Kendi kendine
 Bilenen bir bıçak gibi.
 Neler düşünmedim
 Hayat üzerine
 Kadınlar üzerine.

Ve ellerime aldım
 Yüreğimi, beynimi
 Şekil verdim
 Parmaklarımla onlara
 Sonsuz yalnızlığım içinde.

Ner'desin şimdi sen
 Ey
 Damarlarımda
 Keskin bir cilet gibi duran
 Alkollü
 Serseri gençliğim

Öpüştüğüm daracık sokaklar
 Seviştığım mezarlıklar.
 Ey unutulmaz
 Affedilmez şehir
 İzmir
 Kanımın
 Şiirimin şehri.

Ben değil miydim
 Ey İzmir şehri
 Sarı bir alkolün
 Hızına kaptırıp kendimi
 Küçücük gülüşlerine bir
 Bir kızın
 Büyüsüne aşkın
 Uğruna bıçaklar
 Mektuplar çeken
 Ben değil miydim.

Ner'desin şimdi ey
 Sen
 İlk gençliğimin dostu
 Sürgünlere, polislere
 Beraber gittiğimiz
 Dost.

Alkolü, yosun kokusunu
 Serseriliğimi
 Arkadaşlığımı
 Paylaştığım
 Şair
 Dost
 Necati abiden öğrendim
 Öldüğünü
 Beni istemişsin görmek.
 Çok uzaklardaydım ben
 Dost
 Affet beni
 Yapamadım senin için
 Hiçbir şey
 Anlayamadım bile seni
 Levent
 Affet.

Ö Z G Ü R L Ü Ü Ü Ü Ü Ü Ü Ü Ü K

Düştü şehre
 Mayıs
 Yapraklarıyla
 Bir papatyanın.
 Geçip gitti
 Kâğıt helva yiyen çocuk
 Güzel annesi onun
 Kiraz tanesinin
 İçerisinden.
 Dilersen
 Sert rüzgârları kesmiştir
 Yüzümü
 Dağ doruklarının.
 Evet
 Dişlerimin arasında
 Bir söğüt dalı
 Anlatmışımdır
 Kaç Ağustos akşamında
 Aşk
 Özgürlüğü
 Sabır taşını
 Karşı koymanın.

Ey hercai
 Uzlaşmaz yüreğim benim
 Neler istemezdim daha
 Yapmak
 Kasabalı kızları mesela
 Oğlan çocuklarına benzeyen
 Tüysüz
 İsterdim sevmek.
 Vaktim olmadı hiç
 Nasıl da yabanıl
 Ürkektirler
 -Tavşanlar gibi-
 Meraklı ve hazırdırlar
 Hep
 Birşeyler öğrenmeye.
 Coşkulandırıyor her şey beni

Bugünden yaşıyorum yarını
 Bir karanfil yumuşaklığında iken
 Parmaklarım
 Çiçeklerle örülmüş
 Mayın tarlası
 Kalbim.

O külhan titreşim
 Şimdi
 Dudaklarımda
 Üç bin kilometre uzakta
 Memleketimden
 Yazdıran bütün bunları
 Bana
 Hüznü mü?
 Acılı gençliğimin.
 Aslında
 Pek hüznün tutmaz beni
 Ve şiirler döşeyerek
 Geçip gittiğim
 İlk şehir değil bu
 Ne de öğremediğin
 Çim yeşili çorapların
 Anam.
 Değil
 Bunların hiçbirisi değil.

Dostlarım dostlarım benim
 İşlerlerken
 Sevgiyi ve inancı
 Ateşle
 İpek kumaşa
 Ve akarsulara karışırken
 Bilekleri
 Bir kez daha yeridir
 Haykırmanın:
 Halktır sonsuz olan
 Ve yenilmeyen.

Pazardır
 Gümbür gümbür bir hayat.
 Nasıl yenileniyor
 Her şey
 Bir tomurcuğun içindeki
 O korkunç hız.

Ey soluk mavi akşam
 Binlerce
 Binlerce
 Akşam ey.
 Karıştırışı
 Küçük bir çocuğun
 Saçlarını annesinin
 Ey çılgın hücre
 Devinim
 Hız.

Işık
 Işık
 Işık
 Özgürlüüüüüüük.

R Ü Z G Â R D I R Ö Y L E Y S E

Şiir bir rüzgârdır
 Demiş mi ustalarımız
 Demiş
 Rüzgârdır öyleyse

Sallar kavak ağaçlarını
 Dağları hem
 Dolaşır hayatın
 Kan damarlarını

Uğratmaz yurdunu düşmanlara

A L

Al bir bıçak
 Kes gökyüzünü
 Birkaç damla kan gelir
 Olur bir kitapta
 Gölgesi belki sözcüklerin
 Hem sözcükleri hapse atamazsın ki
 Onlar kanatlarıdır kuşların
 Uçarlar yeni doğan güne
 Taşırlar çağları sırtlarında

S A N E M İ Ç İ N

Kara
 İki zeytin tanesi
 Gözleri
 Gözleri kızımın.

Hasret yuvası.

B E N İ M A D İ M B A R I Ş

Benim adım Barış.
 Ben Asya'dan geliyorum,
 Afrika'dan, Avrupa'dan
 Avustralya'dan, Amerika'dan...

Benim adım Barış.
 Binlerce yıllık savaşımlardan,
 Oğulsuz kalmış anaların gözyaşlarından,
 Atom bombalarının küle çevirdiği
 Çocuklardan geliyorum.

Benim adım Barış
 Uzaydan geliyorum.

Benim adım Barış.
 Dünyayı bir halklar
 Ve dostluklar denizi yapmaya geliyorum.

CANIM HAYAT

Omuzlarım yetmezse her hüznü karşılamaya
simit satan bir çocuğun taze sesiyle başlarım
ilkbaharı kundaklamaya.

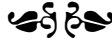
Demirci çıraklarının ceplerinde taşıdığı
mavi tornavidalar kadar
haşarı bakışlarım kamaştırır hayatı.
Ben dünyayı mutluluğa hazırlamışken
ışkenceciler aramızda.

Kan görülmüyor mu artık ağızlarında
bunlarla birlikte mi kuracağız hayatı?
Kan lekelerinin kurutulduğu
gençlik düşlerini yıkayabilir misin arkadaş!
Çürütülmüş bir yüreğin
hesabını soran yoksa,
benim yerim yok o dünyada.

Sanılmasın yüzüme savaş boyaları sürdüğüm,
çığırtkanlıklar
ucuz kahramanlıklar peşinde olmadım hiç.
Yüreğim, göğsüme taktığım bir maske değil,
insan onurunun bir çağıltısı,
uzlaşmaktansa cellâtlarla
hazırım arkadaş, yakmaya tüm şiirlerimi
ve kendimi.

Tek başıma kalsam da,
başlarım yeniden direnmeye.

Canım hayat! Kamaştır gözlerimi
küçük ve beyaz ellerinle söndür beni
küllerimden fışkırsın yeni bir ilkbahar.
İlkbahar gelinliği olsun
terörist dizelerimin.

İSMET ÖZEL

1944'te Kayseri'de doğdu. Kastamonu'da başladığı, Çankırı'da sürdürdüğü öğrenimini Ankara Gazi Lisesi'nde (1962), bir süre okuduğu Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin ardından Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdarî Bilimler Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde bitirdi (1977). Öğrenciliği sırasında Türkiye İşçi Partisi'ne üye oldu. Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü'nde, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nda etkin görevlerde bulundu. Askerliğini sakıncalı er olarak yaptı. 1969'da Ant dergisinde, kavgacı bir şiir adına "Devrimci Genç Şairler Savaş Açıyor" başlığı altında çıkış yapanların arasında yer aldı. Ataol Behramoğlu ile birlikte Halkın Dostları dergisini kurdu (1970). 12 Mart'tan sonra düşünce ve inançlarında yaşadığı değişim, onu İslâmcı dünya görüşüne bağlanmaya yöneltti. 1970'lerin ikinci yarısından sonra gazetelerde yazdığı yazılar ve çıkardığı kitaplarla İslâmcı bir düşünür kimliğine büründü. 1980'den bu yana, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Fransızca öğretmenliği yapıyor.

İkinci Yeni anlayışının etkisi altındaki ilk şiirlerinde "özgün duyarlılığın", "gözüpek ve yeni bir imge dünyası"nın (A. Behramoğlu) göze çarptığı, daha sonraki şiirleriyle "toplumcu gerçekçi akımda daha önce rastlanmayan bir çizgiye" (Ş. Kurdakul) ulaştığı, "devrimci anlayışa benzeri görülmemiş örnekler" (M. Fuat) kazandırdığı ileri sürüldü.

YAPITLARI

Şiir: *Geceleyn Bir Koşu* (1966), *Evet İsyan* (1969), *Cinayetler Kitabı* (1975), *Şiirler* (Toplu şiirler, 1980), *Şiir Kitabı* (Toplu şiirler, 1982), *Cellâdına Gülümserken* (1984), *Erbain* (Toplu şiirler, 1987), *Bir Yusuf Masalı* (1999). İnceleme-Düzyazı: *Üç Mesele* (1978), *Şiir Okuma Kılavuzu* (1980), *Zor Zamanda Konuşmak* (1984), *Taşları Yemek Yasak* (1985), *Bakanlar ve Görenler* (1985), *Faydasız Yazılar* (1986), *İrtica Elden Gidiyor* (1986), *Surat Asmak Hakkımız* (1987), *Tehdit Değil Teklif* (1987), *Waldo Sen Neden Burada Değilsin* (1988), *Sorulunca Söylenen* (1989), *Cuma Mektupları I-V* (1989-92), *Tahrir Vazifeleri 1-12* (1992-93), *Neyi Kaybettiğini Anlamalısın* (1995), *Vel'asr* (1995), *Tavşanın Randevusu* (1999). Mektup: *Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire* (1995).

SEVGİLİME BİR KEFEN

Alçak sesle uçuyor üzerimden
 saçları kına yakılmış bir kadının mihrâbı
 bu gövermiş güz günleri çıldırtır
 çileden ve kitaplardan çıkartır insanı
 urlar, karınca cesetleri
 titreyişlerle örtülür üstüm
 merak
 bir devrimcinin hazırlığıdır
 ve alçacık bir sesle uçar üzerimden
 kanser, begonya, ölüm.

Beyaz tülbentler camın arkasında
 ve çıkarılmış insan gözleri
 kırk batman ağırlığında sahici insan gözleri
 bağrına taş basan ana
 o ananın ölüsünden kalkan toz
 ey acılar gardiyanı, ey güz günleri.

Bir isyankâr çetecinin yağmuru altında
 kendi kavruk güzelliğimi yumrukluyorum
 kulunç gibi giriyor öğleden sonraları cumartesinin
 umudum
 ki hırçın bir hayvandır durmadan
 kalgıtır banknotları, miting alanlarını.
 Ve tarçın kokusu ve yorgunluklarla
 oturduğumuz evleri tıkayan
 merak.

bir devrimcinin hazırlığıdır.
 Yıkanır bazı bakır dövücüleri çarşılar
 şakırtılarla sürüklenir bazlama açan kadınlar
 dibeklerinde inatlarını döven
 hınzır umutlarını döven kadınlar şakırtılarla.

Benim harcım değil bir yar sevmek gizliden
 her yanım bin türlü merakla dalanmakta
 o loş buhur kokuları, analarımız
 aşererken toprak yiyen analarımız
 yüreğimin palamarlarını çözüyor aya karşı
 gökçe sancım zonklıyor bileklerimde
 zonklıyor talaşlar, talaşlar
 şakağıma vuran balyozun talaşları.

BAKIR TENLİ YAPRAKLAR

Bak, ölüm güzü kıskanıyor
 şimdi ıssızdır onun sevimli kedisi
 ve herkes onun el değmedik yerleri olduğunu sanıyor
 uzuyor defterine uğrayan kan lekesi

senin kuşların olurdu mevsimi yolculuklara çağıran
 içli taşra kızların, gizemli eviçleri
 kapıların olurdu korkudan çok denizlere açılan
 o denize açılan ellerin nerde şimdi

yine bir güz büyümekte kanında gölgelerin
 o üzüncü orduları tarlalar çiğnemekte
 bak, ölüm güzü kıskanıyor
 mevsimi aşka çağıran kuşların nerde senin
 güze el değdirmeyen ellerin nerde?

MASALLAR UTANIR

Sana daha kumlarda ayağın yanmasından sözaçmadım
 Ovaların ayağa kalkmasından, ağaçların yere eğilmesinden,
 Tuza boğulmuş göllerin susuzluğundan,
 Sana dağları delmeden, bir ah ile ateş olup gitmeden.

Ben Anadolu diye bir garip ülkeden kopup gelmişim.
 Acı olur bizim sevgilerimiz, terimiz toprak kokar.
 Susmamızın dilini sana öğretmedim daha,
 Masallar utanır anlatsam halkımı, sen bile deliye dönersin.

SEVGİLİM HAYAT

Yüzüme bak
 ve yüzümü hırpala
 yüzümü değiştir, dağlı bir anlatım bırak
 sen
 her hafta oğlunu leğende yıkayan hayat
 yaban, diri memelerinden ısırarak
 dudaklarındaki tuzu dudaklarıma almak için
 çok oldu tepelere vurdum kendimi
 bulutlara karıştım ve karanlık kahvelerde
 tıraşı uzamış adamlardan

huylarını öğrendim senin.
 Mahmur bir tohumdun delikanlı bağrıma.
 Ve hatırlıyorum lokavt vardı
 bezgin fabrika düdüklerinin
 dizlerine yatırılmış olan sabah
 senin kalbini kakışlardı.
 Tomarla muştuyu omuzlayarak genç adamlar
 polisin sevmediği genç adamlar sokaklarda
 patronları kudurtan gazteler satarlardı.
 Ey şehre başaklar
 militan ruhlar ekleyen hayat!
 Gün turuncu bir hayalet gibi yükseliyorken
 izmarit toplayan çocukların üstüne
 çekleri imzalanıyorken devlet katlarında faşizmin
 bacımı koyvermiyorken şizofreni,
 yüzüme bak
 ve rahmini bana doğru tekrarla
 ben böyle bilirim ki yaşamak
 berrak bir gökte çocuklar aşkına savaşmaktır
 çünkü biz savaşmasak
 anamın giydiği pazen
 sofrada böldüğümüz somun
 yani ıscacık benekleri çocukluğumun
 cılk yaralar halinde
 yayılırlar toprağa
 etlerimiz kokar
 gökyüzünü kokutur
 çünkü bir savaşmasak
 Uzak Asya'dan çekik gözlerimiz
 Küba'dan kıvrıcık sakallarımızla
 savaşmasak
 güm güm vurur mu kömürün kalbi Kozlu'da
 Ke San'da ümüğüne basılır mı vahşetin
 ve sen boynunu öperken beni sarhoş
 bir okyanusla titreten hayat
 sevgilim olur musun.
 Ben savaşarak senin
 bulanık saçalarından tutup
 kibirli güzelliğini çıkartıyorum ortaya
 dünya
 kirletilmez bir inatla dönüyor
 altımıza yıldızlar seriliyor
 ve yüzüm suya davranıyor koşaraktan.

ÖLÜ ASKER İÇİN İLK TÜRKÜ

Bulutları kovan hırçınım benim, büyücüm
 doğrudur gebe kaldığım coşkun bir akarsudan
 bir bıçak alnıma çizer o homurtuyu ağırdan
 altın haykırışlarla kuşlar uçup gelir üstümüze
 gelip geceyi biriktirirler üstümüze
 ben ki otobüslerde sarışın sanmışım kendimi uzun zaman
 uzun zaman terli bir erkeğin esneyişine
 bir kaçağın övgüsüne saklanıp
 akşam vakitleriyle oğunup uzun zaman
 kanaryalarla kesmişim uzayan tırnaklarımı.

Yüzümden bir tilkiyi silenim benim, büyücüm
 erkeksi kadınların yasını tutmuyorum, artık sevin
 ellerimde madensi gürültüler taşıyorum
 babam uçurtmalarımı benden çok severdi bilirsin
 şimdi uçurtmalarım büyük, o homurtu (o insan)
 eskiden her üzgün bakışımı Pegasus'a harcardım
 her kapı gıcirtısından çocuklar dökülürdü, ne çirkin
 ne çirkin, gövdemde ince bir zırh yara kabuklarından
 derken hüznü! Kadın sesleri çıkaran o duman..

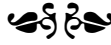
Büyücüm, aşkıma dürtenim benim
 bir oyun kuralı değiliz artık, sevin.

KANLA KİRLENMİŞ EVRAK

Karanlık sözler yazıyorum hayatım hakkında.
 Aşkларım, inançларım işgal altındadır
 tabutumun üstünde zar atıyorlar
 cebimdeki adreslerden umut kalmamıştır
 toprağa sokulduğum zaman çapa vuran adamlar
 denize yaklaşınca kumlar ve çakıltaşları
 geçmiş günlerimi aşagılamaktadır.

Karanlık sözler yazıyorum hayatım hakkında.
 Ve rüzgâr buruşturuyor polis raporlarını
 kadınlar fazlasıyla günaha giriyorlar
 bazı solgun gömleklerin çözüк düğmelerinden
 çelik tırpan gibi silkiniyor çocuklar
 denizin satırları arasında.
 Gece arsızca kükrüyor paslı beyninde şehrin
 küfre yaklaştıkça inancım artıyor.

Karanlık sözler yazıyorum hayatım hakkında
 öyle yoruldum ki yoruldum dünyayı tanımaktan
 saçларım çok yoruldu gençlik uykularımda
 acılar çekebilecek yaşa geldiğim zaman
 acıyla uğraşacak yerlerimi yokettim.
 Ve şimdi birçok sayfasını atlayarak bitirdiğim kitabın
 başından başlayabilirim.

SENNUR SEZER

12 Haziran 1943'te Eskişehir'de doğdu. 1953'te İstanbul'da Kasımpaşa Kadıahmet İlkokulu'nu, 1956'da Kasımpaşa Karma Ortaokulu'nu bitirdi.

1959'da İstanbul Kız Lisesi ikinci sınıfından ayrıldı. Aynı yıl Millî Savunma Taşkızak Tersanesi'ne memur olarak girdi. 1965 yılından başlayarak Varlık Yayınevi'nde düzeltici (1965-69), Arkın Yayınevi'nin ansiklopedilerinde (1975), Yapı ve Kredi Bankası Sanat Dünyamız dergisi, Asa Ajansı, Gelişim Ansiklopedisi ve Görsel Yayınlar'da redaktör ve metin yazarı olarak çalıştı. 1967'de öykü yazarı Adnan Özyalçınar ile evlendi. 1969-75 arasında serbest yazar olarak TRT'ye dramalar hazırladı, Cumhuriyet ve Vatan gazetelerinde resim sergileriyle ilgili yazılar yazdı, röportajlar yaptı. 1983'te emekli olduktan sonra serbest yazar olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Sennur Sezer'in ilk şiiri 1958'de Sanat Dünyası dergisinde basıldı. 1960'a değin Yelpaze, Denge, Beşgen dergilerinde, sonra ise şu dergilerde görüldü: Elif (1962-63), Varlık (1962 →), Sosyal Adalet (1963), Yelken (1964), Dönem (1964-65), Yapraklar (1964), Yön (1965), Türk Dili (1964-67), Yeditepe (1966-81), Papirüs (1967), May (1968), Yeni a Dergisi (1973), Yansıma (1973), Türkiye Yazıları (1978-80), Edebiyat Cephesi (1980), Sanat Emegi (1979-80), Milliyet Sanat (1982-84), Yazko Edebiyat (1980-82), Düşün (1984-85), Hürriyet Gösteri, İnsancıl, Evrensel Kültür.

Kadın haklarıyla ilgili şiir, yazı ve çalışmalarından dolayı 1980'de Kadınların Sesi dergisinin 8 Mart Ödülü'nü, *Bu Resimde Kimler Var* kitabıyla 1987'de Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü, *Keloğlan ile Köse* kitabıyla 1990'da Sıtkı Dost Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü, 1998'de Pir Sultan Abdal Dernekleri Edebiyat Ödülü'nü, *Kirlenmiş Kâğıtlar* kitabıyla 2000'de Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazandı. Oğuz Kaan Koleji'nce (Fazıl Hüsnü Dağlarca ve Sunay Akın ile birlikte) 2000 Yılı Şiirin Ustaları sanına değer görüldü.

Çevresine karşı sorumluluk yüklenen, çağının tanığı olmak isteyen, ancak yaşadığını yazmayı amaçlayan Sennur Sezer, kendisini olduğu kadar kadının ve halkın da durumunu -yeni şiirin biçimsel deneyimlerinden de yararlanarak- yalın ama duyarlı bir anlatım ve gerçekçi, dirençli, umutlu bir bakışla dile getirdi. [A. B.]

Son iki kitabı, hem içerik olarak ilgi alanlarını genişlettiğini, hem de biçim ve söyleyiş olarak daha incelikli bir anlatım zenginliğine ulaştığını ortaya koydu.

YAPITLARI

Şiir: *Gecekondu* (1964), *Yasak* (1966), *Direnç* (1977), *Sesimi Arıyorum* (1982), *Kimlik Kartı* (Toplu şiirler, 1983), *Bu Resimde Kimler Var* (1986), *Afiş* (1991), *Direnç Şiirleri* (Toplu şiirler, 1995), *Kirlenmiş Kâğıtlar* (1999) *Dilsiz Dengbêj* (2001). Deneme: *Şiir Gündemi* (1995). İnceleme-araştırma: *İstanbul'un Taşı Toprağı Altın* (A. Özyalçın'le, 1995), *Osmanlı'da Fal ve Falnameler* (1998). Belgesel anlatı: *Türk Safosu Mihri Hatun* (1997). Çocuk kitapları: *Gerçeğin Masalı* (Şiir, 1979), *Sümüklüböceğin Masalı* (Şiir-masal, 1989), *Keloğlan ile Köse* (Öykü, A.Özyalçın'le, 1989), *Hasır Ören Padişah* (Masal, 1991), *Robin Hood* (Yeniden yazım, 1993), *Pencereden Bakan Çocuk* (Şiir, 1995), *Anadolu'dan Öyküler* (A.Özyalçın'le, 1995). Seçki: *Uçuk Seçik Şiirler* (1991), *Emek Öyküleri I-IV* (A. Özyalçın'le, 1998-99).

Ç O R A K

Usandı gökyüzü usandı yağmur
 Bir istemesini bilen ellerimizden
 Bir dilim ekmek bir sıcak yatak
 Artmadı bizden

Biz çıplaklığından utanan kişileriz
 Başımızda incir ağaçları başıboş
 Başıboş ellerimiz yüzümüzde
 Biz çıplaklığından utanan kişileriz
 Suç kimde

Usandı gökyüzü usandı yağmur
 Bir ağlamasını bilen gözlerimizden

I Ş I K S E N V E U Y U M A K

Ellerim kamaşır tutsam sesini
 Işıklar sönmüşse ve uykusuzsam
 Kuşlar uçuştukça büyür bir mavi
 Doyamam

Ellerim kamaşır tutsam sesini
 Tutsam özgürlüğü seni sevmeyi
 Tutsam yaşamayı borçlardan uzak
 Yeniden okşasam

Ellerim kamaşır tutsam uykumu
 Yorgun ve bıkkın yastıklarımın
 Seni sevmelere uzanır
 Gibi dinmiş gözyaşlarımdan

ASKER ÇANTASI

Yorgun omuzlardan yere kayar bir çanta
 Ve kabuk değiştirir bozkırda bin bir böcek
 Ekmek kadar eskidir ve ekmek kadar kutsal
 Şimdi seni özlemek

Güneş yenilenirdi biz çılgınca öpüştükçe
 Yenilenirdi deniz yengeçler ve çakıllar
 Kara çirkin düşlere yumardık gözlerimizi
 Uyanırdı martılar

Hangi uzak stepte bir asker vurulurdu
 Biz kışlalı düşlere uyanırdık usulca
 Bozkır akşamlarında solacak bir gelincik
 Acırdı soludukça

Yorgun omuzlardan yere düşer bir çanta
 Sen uzak kışlalarda mutlu umutlu coşkun
 Ve ılık bir matra susuz dudaklarında

SOYUT

Bir kadının mavide salınır ayakları
 ve çocuğu doyurmaz oluverir ağlamak
 Açlık en bayat yemek
 sofralarınızdan ırak

Tarlalar başak başak borçlara sararır
 uzar büyük şehirler fabrikalar kurtulmak
 Fildişi kuleleriniz daha sarsılmadı mı
 bu ne denli uyumak

KİŞİLER YEŞİLİ TÜKETEMEZ

Erkenci erikleri bekler
 Pusuda rüzgâr
 Dudaklarımızda kan tadıyla
 Donar ısıklar

Kuşlar aç mı kaldı
 Nerde mısırcı çocuk
 Ya bu okulun öğretmeni
 Soğuk soğuk soğuk

En güzel sözün ortasında
 Dondu mu parmaklar
 Kırıldı mı kalem
 Öğrenmeden mi kaldı çocuklar
 Öğrenemeden

Kışlar yeşili tüketemez
 Buğday bekler toprakta
 Şarkımız sürgün verir
 Sesimiz çocuklarda

Dağ koyaklarına uğra
 Baharı özlersen
 Menekşeler kar altında da açar
 Ve yollarda kardelen

doğuran bir kadına

DİRENÇ

Tırnaklarını etine geçir bağırma
 Isır kanat dudaklarını parçala
 Bırakma yaşamayı bırakma umudu
 Daha çok yok sabaha

Yorulur gövdene inen sancılar
 Acılar bıkır
 Beklemeyi bil
 Başkaldırır gövden başkaldırır
 Susar

Önce öleceğim sanacaksın
 Direnmen bitsin diye uğraşacak sancın
 Gitgide sıklaşacak kamçılar
 Sessiz ağlayacaksın

Unutacaksın başın nerde nerde ayakların
 Bin kollu bir boşluk beyninde
 Dünyadan uzaksın

Kim duyar sesini haykırırsan
 Gücünü tüketme
 Dayan bir sınav bu
 Gülümse

İNSANLAR ÖLDÜRÜLÜRKEN

Hangimiz geçmedi aşkın köprüsünden
 Sarmadı bir gövdeyi yaşama sevinciyle
 Küskün doygunluklarla bekleyip sabahı
 Yalnız geçecek gecelerini saymadı

Belki çirkin bir sözdür borç ve para şiirde
 Alkol gibi gizlice söz edilir açlıktan
 Hangimiz tanımadık sofrada yoksulluğu
 Utanmadık konuklar geldikçe, evimizden.

Yıldık mı, yorulduk mu, döndük mü, önemli bu
 Sığındık mı bilinen çaresiz yalanlara
 Ölenler, öldürülenler kırdı mı direnmeyi
 İşlemedi mi dipte kanayan eski yara?

Şimdi sorgular bizi kendi çocuklarımız
 Yanıtlar mı onları bizim yazdıklarımız
 Söyle baba ne yaptın,
 Anne ne yaptın söyle öldürülürken insanlar?

ZEYTİN TÜR KÜSÜ

Zeytini söyleyelim
Zeytin eğri büğrüdür ama kayalardan fıskırır
Yedisinde meyve verir
Ve ölmez, görülmez öldüğü
Ağır aksak meyvelense de kısır kalmaz
Kadınımızdır.

Zeytini söyleyelim zeytini
Korkmaz kuraktan
Çirkindir yaralı olduğunca
Meyvesi döğülerek alınır
Çekirdeğine kadar işlenir
Mevsimden mevsime bakılır yüzüne
İnsanımızdır.

Zeytini söyleyelim zeytini
Kutsal kitaplarda ona and olunmuştur
Çünkü vermezse meyvesini aç kalınır
Ne zaman kalır çocuğa bilinmez
Yerini hep bir genç ağaç doldurur
Ölümsüzdür
İşçimizdir.

Zeytini söyleyelim
Zeytin hakkı için
Kayayı delen delice hakkı için
Bu buruşuk, acı ekmek katığı için
Yağı alınan çekirdeği hakkına

Hak yerde kalmayacaktır.

MERYEM'İN DAĞINIK DÜŞÜNCELERİ

Nasıl da yaşlandı ellerim
 bir çift güvercindi
 oğlumun omzunda.
 Oğlum öyle duyumsar hâlâ...

Oğlum,
 o gözleri sonsuza bakan öküzün
 önünde doğan çocuk.
 Oğlum,
 eşeğimin
 ıslak soluğu ısınırken ensemdede
 kucakladığım mucize...
 Oğlum,
 yüreğimde büyüyen inanç:
 “Dünya değişecek, değişmeli
 bu çocuk büyüdükçe...”

Tanrım, ne oldu ellerime
 biçimleri yitti sanki, lekeler, damarlar.
 Filizlere degen yel gibiydi
 değdiğinde toprak yeşerirdi
 yıllar...

Oğlum,
 nasıl da büyümüş...
 Kim inanır onu doğurduğuma.
 Oğlumu kucaklasam, bıraksalar ısıtsam
 süt yürüse göğüslerime
 doyursam aç bebekleri
 oğlum... oğlum dirilir mi?

BEKLEYEN KADININ TÜRKÜSÜ

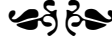
Örtmesin yüzümü hüznle kaygı
Aynaları kitledim
Sildim umarsızlığı

Isıtır aşk düşlerini toy gövdeler
Aşkı bilen korur eldeğmemişliği
Çıplaklığımı kitledim geceleri

Ve kitlenmiş ne varsa
Salıverdim
Erişsin düşüncelerim düşüncelerine
Tadayım yaşadıklarını
Girmesin aramıza paylaşmadıklarımız
Düşlerde bile

Yastığının yüzünü değiştirmedim
Gömleğin ütülü
Arıttım neye değdiyse siren sesleri

Sevincin adı beklemek
Bilmek yaşadığını
Gençliğim dönüşüne ertelendi
Yüzünü örtmesin kaygı

TEKİN SÖNMEZ

1936'da Urfa'da doğdu. Küçük yaşta annesini yitirdi. İlkokuldan sonra, on iki on üç yaşlarında çalışmaya başladı. Kars Lisesi'nde sınavlara dışardan girerek 1962'de ortaokulu bitirdi. İstanbul'a geldi, Vefa Akşam Lisesi'nde öğrenimini sürdürdü. 1949'da başladığı kuyumculuk işini 1970'e değin götürdü. Türk Solu dergisinde yayımlanan "Dokularımızın Matematiği" şiiriyle kovuşturmaya uğradı, yargılama sonucu beraat etti. 1971'de Nadas Yayınevi'ni kurdu, Gelecek dergisinin kurucuları arasında yer aldı. 1972'de Yansıma, 1978'de Sanat ve Toplum dergisini çıkardı. 1977 ve 1979 kongrelerinde Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu'na seçildi. 1981'de *Kanatsız Kuş* kitabı dolayısıyla sıkıyönetimce tutuklandı, yargılama beraatle bitince salıverildi. 1983'te İsveç'e yerleşti. Roman ve deneme türünde kitaplar yazdı, fotoğraf alanında çalışmalar yaparak Hindistan, Meksika ve Guatemala ülkeleriyle ilgili fotoğraf sergileri açtı. İsveç P.E.N. üyesi.

Tekin Sönmez'in ilk şiirleri 1961-65 yılları arasında Yelpaze ve Çağrı dergilerinde yayımlandı. "Şafağın Demircisi" şiiriyle 1970'de TRT Sanat Ödülleri Tek Şiir Başarı Ödülü'nü, "Morgun Önünde Üç Kadın" yazısıyla 1980'de Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin Makale Birincilik Ödülü'nü kazandı.

Toplumcu görüşe yaslanan ve Halk şiirinin diliyle, sesiyle beslenen Tekin Sönmez'in ilk ürünlerinde düşünce ağır bastı. Sonraki şiirlerinde ise köy doğasından, üretimden ve gündelik yaşamdan kaynaklanan öğelerle imgeler öne geçti. Akıcı, duyarlıklı bir deyiş, simgeli, soyutlamalı bir anlatış ve umutlu, dirençli bir bakışla toplumsal gerçeklere, siyasal olaylara değindi, özgürlüğü, bağımsızlığı, adaleti savundu. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Günün Apansız Açıklanması* (1968), *Boşuna Değil Yaşamak* (1970), *Şafağın Demircisi* (1971), *Ağır Yok* (1973), *Şili'nin ve Jara'nın Destanı* (1976), *Yeryüzü Sevdiğim* (1977), *Ferhat'ım Şirin'imi* (1980), *Kanatsız Kuş* (Seçmeler, 1981). Çocuk kitapları: *Masal Gerçek İçinde* (1979), *Sevginin Düş Masalı* (1979). Roman: *Kadınlar Vardı* (1991), *Söylence Berlin* (1992), *Çıplak Viking* (1994). Deneme: *Gizem ve Büyü* (1990).

Gezi: *Ormanı Yedi Faşistler* (1978), *Yeryüzü Gurbeti* (1981).

Yazılar: *Morgun Önünde Üç Kadın* (1981).

SENİ BIRAKTIĞIM YERDEN

Seni bıraktığım yerden başlıyorum
 İlkın gökyüzüne yazıyorum kocaman
 Yıldızları kapatıyorum bir bir
 Derken yağmur başlıyor usuldan
 Ardı sıra büyüyor gece

Büyüyor ev ev sokak sokak
 Büyüyor hüznümle damlalar
 Yankıyor ayak seslerim yollardan
 Sürekli uzuyor gece
 Seni bıraktığım yerden başlıyorum

Seni bıraktığım yerden başlıyorum
 Esmer çıkmazlarına sıkıntıların
 O hiç söylenmemiş ezgilere bir de
 Üstelik alabildiğine güçsüz
 Alabildiğine yalgın ve kaygılı
 Çirkin gülüşlerine karanlıkların
 En soğuk iklimlere sürgünce
 Seni bıraktığım yerden başlıyorum

Sokaklar boyunca tutsak edilmiş
 Sokaklar boyunca ürkek tedirgin
 Dönüp dönüp hep o yere gidiyorum
 Bütün kapılar kapalı anlıyor musun
 Ve sonrasız uzuyor gece
 Seni bıraktığım yerden başlıyorum

Filiz veren çiçek yaprak ve dal
 Anlamsız şimdi bütün besteler
 Bütün güzellikler şimdi anlamsız
 Aydınlık günlerle tükenen masal
 Seni bıraktığım yerden başlıyorum.

MEMLEKETİM

doğan gün neyi doğar memleketim
 doğan gün neyi döllendir
 neyi yoğurur her sabah emekçi ellerimiz
 şu demir

şu kumaş

şu çeltik

bir de ekmek arayan tırahomlu çocuk
 göğün yere yapıştığı yeri yemek üzre
 doğan gün bolluğu nasıl payeder memleketim

bunca baskı neyi yorumlar memleketim
 bunca zindan neyi
 neyi bilenir boyuna ezilmemiz
 şunlar ürünleri toprağın

açlığın dağları aha şurası

yorulmuş durur tanrı da şurada

bir de insan insanların sırtında büyüyen diş
 tekdüze solur öldürmek üzre
 bunca ağıt hangi koşuya güçverir memleketim

neyi sevmek seni sevmektir memleketim
 seni sevmek neyi vareder
 neyi değilken yaratır eklemlerimiz
 şunlar şurada satılmışlar

şu da bağımsızlığın özgürlük evi

emilir durur kanlarımız da şurada

bir de alınmış mermileri silahlarımızın
 uyanmak gerek gayrı çağ geçmek üzre
 yeniden neyi yaratmak seni sevmektir memleketim

ZİNDANLARI IŞITAN/ŞİİR

sen gelince sıkılaşıyorum
balçık yorgunluğum çözülüyor
tenim sana değdikçe daha bir
göğsüm geleceğe mayalandıkça
ciğerlerim oksijen tutuşuyor
arıların dengeli uğultusu
demiri narlandırır bir ocaksın
sıcaklığın beynimi çekiçliyor
kahraman körükçüyüm daha bir

kalçalarına boyna tutuluyorum
kalçaların ve memelerine daha bir
heran bir hayat çağıldar ağzında
hızlandırır kanımın pınarını
kurtuluş ovasıdır bu sürdüğüm
şafaklanır direncin çelenkleri
bacakların güneşin potasıdır
gözlerin eklendikçe birikiyorum
dudakların bağımsızlığı çimlendiriyor
zindanları ısıtırsın daha bir

şiiir şahan diyalektiği
ekmeğin üremesi başağın
etin ve kemiğin yasası sürdükçe
tasalar ve atölye sesleri
kağnılar bir ırgatın yüzünü
hüzne ve yalnızlığa iteledikçe
damarlara mihlandıkça namlular
karteller mermilerin külünü
bir çocuğun gözlerine ektikçe
yeniden yepyeni kuşanıyorum seni
şiiir şahan diyalektiği
sıralıyorum heybesinden yüreğimin
anaç memelere dilimliyorum daha bir
orda sen ve ben değil miyiz
tarihsel akışında hayatın
içime sağılan acıları eğiren
beynimi mavzerleyen karanlığa ve ezince
orda sen ve ben

Ş A F A Ğ I N D E M İ R C İ S İ

1/

demiri yaman çekişlerdi amcam
ben kavlari ocağı ekerdim

terlerdi ergenliğini şafak
kömürler nar koparıp sağılırdı

vişne soyunurdu demirin tavında
boşlukta değişim maviyle tüterdi

köpürürdü maşanın ucunda güneş
körük coştukça/tan kızlığını solurdu

kusardı demir pasını/sonra
ben kömürleri yakutla süslerdim

2/

demiri gözyaşlarıyla silerdi amcam
ben yalıma havalar yüklerdim/usulca

demir kanayıp içime sinerdi
orda/ipince dalbileklerle koşardım

beynimde şahan yılmaların düşü/sonra
yılmalar ah/ah beni düşürüp giderdi

3/

halk dağlarının ergin demircisi
geceyi düğümler/açardı kapıyı tanla

her geçen günden kıvılcım alırdık
yakutlar akıttırdık sürenin birikimine

her seher şafağı göğsünde ürettirdi
her seher geceyi ergitirdi amcam

BAHARDA ŞİİRLER YAZILIR MI

sarmalasam dalbademli urbalar
 çiğdemler derleyen göğsüne
 nar patlamış güllerden
 şiirler yazılır mı

şiirler yazılır mı
 tutuşsa bedenim kavlarla
 bayırlardan bozkırların harından
 dudaklarına bin selâm uçursam
 şafakla kanlanmış bıyıklarımın
 şiirler yazılır mı

baba ben uzaklara gidiyorum
 karsuyu gözelerden serinleyip alnımı
 dönersem papatyalardan nergislerden
 yakutlar yontan gövdemin sürgünleriyle
 içerssem hayatı kana kana
 şiirler yazılır mı

şiirler yazılır mı
 seğirten her baharla
 seğirten ve beynimize oyulan
 bir vişnenin kanayan dallarına

güneşi nakışlarsa beynine
 çemberini çevirirse çocuğum
 yaprakları çiçeklere
 çiçekleri yemişlere çevirse
 şiirler yazılır mı

beni oralara götür
 yüreğimi soy ve başla
 inceden ağır türkü çağlayanını
 nakışla beynimin kıvrımlarına
 acıyı hasreti ve çocuğumun sesini
 avuçlarımda yırtınan bir baharla
 güzelim körpe sesiyle
 yılgınlığı deşsin çocuğum

çevirsin hayatın çemberini
 estirsin seherin yelini ırmaklarla
 dünya döndükçe ellerinin üstünde
 çınlasın göğsünde tanyerini mavzeri
 her bahar şiirler yazılsın sinemin toprağına

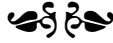
TERDEN VE DİRENÇTEN GELENE TÜRKÜ

Acı sözcüğünü bıraktım toprağına
 Sonra, eğilip yeniden baktım
 Yepyeni bir dal köpürüyordu tanla
 Doğrulup, seni yeniden anlatmak için

Tükettim bütün sözcükleri
 Şiirler yazdım, seni anlatmak için.

Toprağın gül kokulu memesi
 Besliyordu güzelliğı içerden
 En civan kahkahayı, terden ve dirençten
 Yaratıyordu, doğrulup seni anlatmak için.

Tükettim bütün sözcükleri
 Şiirler yazdım, seni anlatmak için.

AFŞAR TİMUÇİN

1939'da Akhisar'da doğdu. Ortaöğrenimini İstanbul Erkek Lisesi'nde bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde başladığı yükseköğrenimini, felsefe dalında Kanada'da tamamladı (1964-67). Yurda döndükten sonra Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Fransızca okutmanlığı yaptı (1967-70). Felsefe alanındaki çalışmalarıyla doktor (1972), doçent (1982) ve profesör (1992) oldu. Eray Canberk'le birlikte Kavram Yyayınevi'ni (1977) kurup kitaplar yayınladı ve Felsefe Dergisi'ni çıkardı. Marmara Üniversitesi'ne bağlı İstanbul Devlet Konservatuarı'nda ve Kocaeli Üniversitesi'nde öğretim üyeliği görevini sürdürüyor.

"Ayrılıkta Söylenmiş Bir Yaz Türküsü" şiiri ile 1970'te TRT Şiir Başarı Ödülü'nü, *Nâzım Hikmet'in Şiiri* kitabıyla 1979'da Türk Dil Kurumu Eleştiri Ödülü'nü kazandı. 1997'de Truva Kültür Sanat Ödülü'nü şiir dalında aldı.

Şiirlerinde, yaşamın getirdiği duygu, izlenim ve tepkiler, insancıl bir bakış, toplumcu bir yaklaşımla yansıtılır. Ama bu, bir çocuğun iç dünyasından geçirilircesine, özenli bir sözcük seçimi, masalsı bir kurgu ve yumuşak bir söyleyişle gerçekleştirilir.

YAPITLARI

Şiir: *Çöl* (1968), *Destanlar* (1969), *Böyle Söylenmeli Bizim Türkümüz* (1974), *Savaşçı Türküleri* (1980), *Ey Benim Güzel Sevdalım* (1984), *Bu Sevda Böyle Gider* (1992), *Arımmalar* (1993), *Akşam Türküleri* (1996). Öykü: *Denizli Pencere* (1980), *Neden Bazı Akşamlar* (1985), *Aşkolsun Kırılancılar* (1996). Roman: *Yarına Başlamak* (1975), *Gece Gelen Eski Dost* (1980), *Kıyıları Durunca* (1983). Deneme: *Sevmek Ne Güzel Şeydir* (1991), *Gerçekçi Düşünce Gerçekçi Sanat* (1992), *Felsefe Bir Sevinçtir* (1995), *Özgür Prometheus* (1997). İnceleme: *Descartes* (1972), *Aristoteles Felsefesi* (1976), *Nâzım Hikmet'in Şiiri* (1978), *Descartes Felsefesine Giriş* (1980), *Niçin Yapısalcılık Değil* (1984), *Niçin Varoluşçuluk Değil* (1984), *Gerçekçi Düşüncenin Kaynakları* (1984), *Gerçekçi Düşüncenin Gelişimi* (1986), *Estetik* (1987), *Düşünce Tarihi* (1992).

Sözlük: *Felsefe Sözlüğü* (1994).

DENİZİN BEKLEDİĞİ

Seni sevmek mor denizlerdi biraz
Ne kadar gidilse bir o kadar bitmeyen
Umutlar ve yıkışmalar ardında direnilen
Seni sevmek mevsimler içinde en güzel yaz

Seni sevmek yaşamının aşılmaz büyüklüğü
Seni sevmek kan dolu yüzyılları korkutan
Ve sığınıp ılık kıyı kentlerine bir akşam
Seni sevmek çocukların düşlerinde gördüğü

Varılırdı daha saydam günlere isteseler
İsteseler yalnızlık giremezdi evlere
Seni sevmek bir kırlangıç olacak bekleseler
Ve uçacak durmadan adasız denizlere

Kim bulacak cam kırığı gözlerinde sevgimi
Sonra yalnız kalmak gibi yoksulca uğuldayan
Bütün okyanusların baş eğdiği tek kaptan
Sana verdim geç diye bütün denizlerimi

DEĞİŞMEZLİK AKŞAMI

Gök bir çıkış yeridir kesiksiz bunalmalara
Adayınca bizi akşamın çiçekleri
Güneş batmadan önce bir daha asıldı da
Bir umut pembeliği bitmeyecek gibiydi

Sonra birden karanlıklar geldi daha biz
İlk şaşkınlıklarını yaşarken ışısız kalmanın
Ardından gerginliğimize sataşan kurbağa sesleri
Ve cansız dikilişi kararan duvarların

Ben böyle saatlerde hep seni aramışımdır
Üşüdüğümde paltoma sarınır gibi
Kapılara koşmuşumdur ayak sesleri umarak
Çalmayan telefonlarda beklemişimdir sesini

Gök bir zaman aşımıdır kesiksiz bunalmalara
Uykusuz bir güneşle yürür gelir
Gök benim o geniş ve dingin bekleyişimdir
Bir yaşam uzaklığı bağlar uzaklığıma

D U V A R

Duvarlarda saçların çiçeklenir
 Seni alır kendine çeker uykum
 Geceler başladı mı yorgunum uykusuzum
 Düşlerimde birileri seslenir

Kapılar üstüme kilitlenir
 Işıkları söndürmezler bütün gece
 Sabahlara kadar yorgun adamlar
 Kapatılmış sancılarda titreşir

Çağlar anlatmış seni çağlardan anlamışım
 İstemem yalnızlığıma umut eklenmeyecek
 Arayacak çoğalacak yürüyecek çağlara
 Prangalar inleyecek – yanılmışım yanılmışım

Seslensem geri gelmez bir daha
 O en yakın yerde yitirdiğimiz
 Bende çoğalan yenilmez tutkuyu
 Örtemez kapansa bütün kilitleriniz

İ N A N Ç T Ü R K Ü S Ü

Düşüncenin yarattığı inanç
 Ve inancın yarattığı düşünce

İnancım bir kızıl alevdir
 göğsümde tutuşur zamanla
 Düşüncem kafamda duyurur bana
 bölüştüğümüz şeyi
 Ve bölüşmemiz gereken her şeyi
 birer birer belirler usum
 Yüreğim hepimiz için geçerli olanı
 arar bulur getirir
 Ellerim bir tutku gibi sokulur
 demire taş a toprağa
 Durup duran bir donmuşluğu
 canlılığa dönüştürür
 Yontular yaparım anlatırım kendimi
 inancımı koyarım ortaya

Şiirler yazar şarkılar söylerim
 çalar söylerim sevincimizi
 Dünyalar durdukça duracak
 kesinlikler adına
 Seni kendim gibi bilirim
 kendimden de çok severim
 Acın acımdır kaygın kaygımdır
 durgunluğun durgunluğumdur
 Kimi zaman dostumsundur
 tak kapı çıkar gelirsin
 Kimi zaman öğrencimsin
 oğlumsun kızımsın kardeşimsin
 Ya da yıllardır kahrımı çeken
 dirençli karımsın
 Omuz omuza çarpıştığım ve birlikte
 mahpusluğa düştüğüm arkadaşımsın
 Adın adıma karışır sıcaklığın sıcaklığıma
 ellerin ellerimdedir
 Neyin varsa bana bir çırpıda
 vermeye hazırsın
 Ben de zaten neyim varsa
 sonuna kadar senin demedim mi
 Sen benimle paylaşırsın
 ve benim her şeyimi paylaştığımsın
 Canımsın ciğerimsin
 her şeyden önce kavga arkadaşımsın
 İnancım bir kızıl alevdir
 göğsümde tutuşur zamanla
 İnancım bir direncin güzelliğidir
 yazılır tarihe kanla

Y A R I N A

Yakışmıyorum kim ne derse desin
 Yakışmıyorum yalnızlığa
 Sizde başlamadan bende bitmesin
 Benim de olmasın sizin olmayacaksa
 Çam kokusunu genzime çekişim
 Sizin gülü sevmenize çok benzer
 Bizde incinmesin bu dirilik
 Bu yağmura dayanıklı saçlar
 Bu ayakta durabilme sevinci
 (Bu ölüm tiksintisi içimizden gitmesin)

Ben bir ağaç gibi dallarımın kırılıp
 Toprağa batırıldığını görmek isterim
 Dallarımın yepyeni ağaçlar olması
 Tek yüceliğim tek kutsallığımı benim
 Bir başıma ne işe yararım
 Dostum sevgilim kardeşim bacım
 Neye yarar bir insan tek başına

S A V A Ş Ç I N I N D U Y G U S U

Çocuklar gibi koşmak boydanboya
 Ufukları görünmeyen düzlüğü

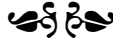
Soluk soluğa şimdi
 Üstümüze söken şafak

Biz böyle ayakta öleceğiz besbelli
 Deniz gibi durmadan bir kıyıya çarparak

Her zaman bir yeşili bir moru andırarak
 Biz böyle yaşayacağız

Sevişerek savaşıarak
 Umarak inanarak

Bardaktan boşanırcasına
 Bir yağmurdur bizim için yaşamak

GÜVEN TURAN

2 Aralık 1943'te Gerze'de (Sinop) doğdu. Ortaöğrenimini Samsun Maarif Koleji'nde, yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde bitirdi. Aynı bölümde 6 yıl İngilizce okutmanlığı yaptı. 1976'da İstanbul'da reklâmcılık alanında çalışmaya başladı. 1995'te bu mesleği bıraktıktan sonra zaman zaman yayınevlerinde çalıştı.

İlk şiirleri 1962'den başlayarak Devinim, Dönem, Yordam, Alan 67 gibi dergilerde yayınlandı. Şiir dışında öykü, roman, eleştiri, inceleme, çeviri alanlarında da ürün verdi. *Dalyan* kitabıyla 1979'da Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü, *Düş Günler* kitabıyla 1990'da Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü, *Bir Albümde Dört Mevsim* dosyasıyla 1991'de Yunus Nadi Yayımlanmamış Şiir Kitabı Ödülü'nü kazandı.

Şiirlerini değerlendirenler, "titiz bir işçilik" sergilediğini (M. Fuat), "yeni imgelerle zenginleştirerek" (Ş. Kurdakul) "lirik geleneğin dışında", "içe dönük bir dünyanın düşünce ve izlenimleri"ni yansıttığını (A. Behramoğlu) öne sürmüşlerdir.

YAPITLARI

Şiir: *Güneşler... Gölgele...* (1981), *Peş* (1982), *Sevda Yorumları* (1990), *Bir Albümde Dört Mevsim* (1991), *İkaros'un Uçuşu* (1993), *Toplu Şiirler 1963-93* (1995), *101 Bir Dize* (1996), *Gizli Alanlar* (1997), *Görülen Kentler* (1999), *İz Sürmek* (2001). Öykü: *Düş Günler* (1990). Roman: *Dalyan* (1978), *Yalnız mısın* (1987), *Soğuk Tüylü Martı* (1992). Deneme/eleştiri: *Kendini Okumak* (1987), *Bakır Çalığı* (1994), *Yazıyla Yaşamak* (1996).

B A K I Ş I M

Denizden alır
Yeniden denize veririz
Yaşamımızı
Bir döküntü olarak düşeriz
Fırtına ertesi bir kıyıya
Ateş olur tekne
Akşam aşının altına
Ölümçül bir suyla
Ölümçül kuraklığın arasında
Kurup bıraktığımız kentler de
Dağılıp gider bir gün
Güneşle yelin
Avuçlarında

K A R Ş I L A M A

Kulak kesilir gök
Güz gelince
Yağmurlar sabahla bırakır
Yerini saydam sise
Akşamla alır
Tınlamalar çınlamalar arasında
Kurbağalar cırcır böcekleri
Susar
Göçmen kuşlar yankılanır

Bizim de hasatımızdır güz
Devşirelim
Renklerimizi kokularımızı seslerimizi
Kış bozuyla buzuyla
Kaplamadan bizi

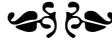
YEŞİLDEN KAÇAN

Öyle sıkıdüzen
 Döşemişler ki mermeri
 Kuşkusuz
 Yer kalmamış ağaca
 Kentlerinde
 Bir asma örtmüş
 Avlularını belki
 Belki şu küçük
 Ortası delik, yuvarlak
 Döşeme taşı
 Çevreliyordu
 Kibar, utangaç
 Hafifmeşrep gene de
 Bir nar ağacını

KIŞ VE DÜŞ

Ocağı yakıp küle
 Bir patates gömüyorum;
 Çocukluğumu diriltmeye...
 Şaşıyorum,
 Donmuş çamaşırların
 Hiç su bırakmadan
 Çözülmesine,
 Kar getirmesine
 Güneşin.

Yeniden
 Kuş peşine de düşebilirim,
 Belki de.

ERCÜMENT UÇARI

1928'de İstanbul'un Beykoz ilçesinde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini babasının işi gereği değişik kentlerde yaparak Bursa Lisesi'nde, yükseköğrenimini de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde bitirdi (1959). Bir süre avukatlık yapmayı denedikten sonra Petrol Ofisi'nin hukuk bürosuna girdi. 1983'te emekli oluncaya değin burada çalıştı. 22 Ocak 1996'da İstanbul'da öldü.

İlk şiiri Zonguldak'ta Bucak dergisinde çıktı (1945). Dönemin belli başlı dergilerinde yayınlanan ilk şiirleri Garip anlayışı çerçevesinde, az sözcükle dengeli bir anlatımı gözeterek, iç uyuma önem vererek yazılmışken, İkinci Yeni anlayışının ortaya çıkışıyla birlikte, bu tutumundan tümüyle ayrı, dozunu gittikçe arttırdığı soyutlamalarla çağrışımların ardına takılıp us dışının sınırlarını zorlayan bir otomatizme yöneldi. Bu yöneliş, kimilerince, İkinci Yeni'yi tek başına sürdürüyor yorumuna bile yol açtı.

YAPITLARI

Şiir: *Cümbüşçübaşı* (1958), *Et* (1960), *Kuyuda Yusuf* (1962), *Avlanırken Bir Korku* (1967), *Albatros Adı Bir Gün Gelecek* (1971), *Geçmiş Zaman Tevellüdü* (1988), *Ziba Sokağı* (1991), *Ay Batarken Kancama* (1994), *Yırtıksız Sözler* (1996).

A L K O L

alkol aşkı durdurdu mu ne
 açmıyor kaktüs ve zakkum çiçekleri
 bir kız çocuğu saçına kurdela bağlamıyor
 kaçırmıyor deniz mavisini gökyüzüne

tekmi! tütünleri yakmalı
 bir kızılderili gibi dönmeli büyük dumanın etrafında
 insanlar aşka bıçak saplayalı
 kaç çağ geçti hesap makinalarında hesaplatmalı
 yok ettikti biz bir çağda da güzel gözleri
 alımlı ağızları küçük burunları
 ve sevdayı yaktıktı

biz hep sarı saçları severiz
 sarı saçları sarı göğüsleri
 bir de güneşten yanmış sararmış tüyleri

hep suzinaktan başlıyoruz
 ağlamaklı bir plâğa özenip ya da bir ses bandına
 gecenin göğüne tüfeği dayadık
 üç el ateş ettik
 bir vakitler şairlerin şiirler yazdığı

kalkıp bir güzel orta oyunu oynamalı
 tavlada zar atmalı
 alkol aşkı durdurdu mu ne

KOY SEVGİNİ MAYIS AYINA

bu kuşu seviyor musun
dalın üstünde öten
türkçenin dişi ve erkekliğini
iskemlenin pembesini
gerçekten seviyor musun

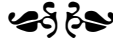
masa kırmızı dikkat et gör
süt beyaz
yemyeşil çayır beykoz'da
söyle beykoz'u seviyor musun
acıyı sevmiyorsun biliyorum
biliyorum korkuyu sevmiyorsun
kara rengi zift karasını
umudu seviyor musun

seviyor musun uyanmayı bir ilkyaz günü
solumayı delicesine ve denizin mavisini
bak sahi hatırla
mutluluk geçti demin gözbebeklerinden

E Y G Ü L

ey gül içindeki kanayan yaranla
yolculuğa çıkarsan şayet
unutma içindeki şarkını
bir ilkyaz günü sula saksındaki çiçeğini
ıtırları hercai menekşeleri
sahi yolculuk çıktı falında
bak başın dönüyor şaşkınlıktan
henüz baba parasıyla yaşıyorsun
ihtiyarlık ölüm yok sahi daha senin için
göz güzel İstanbul daha masmavi
turuncu ötüyor dallarında kuşlar
sakın hitler'i hatırlama
ikinci dünya harbini filân
sait faik mi henüz yeryüzünde
kiraz ağacı yeni çiçek açtı
pırıl pırıl sesin
camlar tertemiz
bir yalı omuzunu dayamış suya
sakin ve umut dolu gözbebekleri

ey gül içindeki yarayla
sakın yolculuğa çıkma

AHMET UYSAL

1938'de Balıkesir'de doğdu. Ortaöğrenimini Savaştepe İlköğretmen Okulu'nda bitirdi. Dokuz yıl ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra, yükseköğrenimini Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü'nde tamamladı (1968). NATO'yla ilgili bir bildiriye hazırlamaktan ve yaymaktan yargılandı (1969). Liselerde öğretmenlik, Bursa Eğitim Enstitüsü'nde yöneticilik yaptı. 1986'da emekli oldu. Balıkesir'de yaşıyor.

İlk şiirleri 60'lı yıllarda Şairler Yapağı, Demet, İmce, Çaltı, Yelken, Ilgaz, Türk Sanatı, Varlık dergilerinde yayınlandı. Yeni Ortam, Politika,

Cumhuriyet, Yeni Halkçı, Vatan gibi gazetelerde eleştiriler, eğitim, edebiyat ve çocuk kitapları üzerine yazılar yazdı. Çocuklara Öykü adlı bir dergi çıkardı (1975). Türkiye Yazıları, Dönemeç, Yeni Dönem, Türk

Dili, Sesimiz, Oluşum vb dergilerde yayınlanan şiir, eleştiri ve öyküleriyle, çocuk edebiyatı alanındaki çalışmalarıyla ilgi çekti.

1975'te 12. Antalya Film Festivali Öykü Yarışması'nda mansiyon, 1992'de Damar Edebiyat Dergisi/Çankaya Belediyesi Çocuk Şiirleri Yarışması'nda ikincilik, Kırmızıfare çocuk dergisinin öykü yarışmasında başarı ödülü kazandı. *Suyla Sınanmış Şiirler* adlı dosyasına 1998'de Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü, *Acının Gümüşü* adlı dosyasına 1999'da

Yunus Nadi Şiir Ödülü verildi.

Şiirleri, belli sözcüklere gösterdiği düşkünlükle, iyi özümlemiş bir gelenekten gelen dil kullanımı ve dize yapısıyla, ince ayrıntıların oluşturduğu özgün imgelerle “doğa, toplum ve kent içinde insan’a dönük” (N. Kayabaşı) bir lirizmin örnekleri olarak değerlendirildi.

YAPITLARI

Şiir: *Sularla* (1994), *Uzak Yazlarda* (1998), *Acının Gümüşü* (1999).

Çocuk Kitapları: *Keloğlan'ın Diliyle* (1977), *Yaban Kedisi* (1979), *Keloğlan'ın Düşü* (1980), *Çöp Toplama Yarışı* (1990), *Eğri Büğrü ile Tepesi Delik* (1990), *Anası Bulut, Babası Yağmur* (1996), *Çöpçü Martı* (1996), *Alaca Baykuş* (1996), *Kuş Gölünde Günler* (1996).

Seçki: *Mapusane Şiirleri Antolojisi* (1974).

SULARI ANLAT BANA

Suları anlat bana bu gece
Suları da sevgilim

Islak bir çakıl taşına
Benzesin gülüşümüz

Dokunuşunla incelsin
Gecenin teni

Sevgilim sen bana bu gece
Uzak temmuzları anlat

Bir yangın daha
Sarsın bedenimizi

Bozkırda kuruyan otlara
Tutunalım seninle

LİRİK DÜŞLEM

Geceydi ve sesin
sulara dökülürdü
bulutlar kayardı
yıldızlar ısınırdı

Işıklar içinde
kalırdı yeryüzü

En kırılgan yerine
değerdi bedenim

En ince yerinden
öperdim boynunu

Saçların sabaha
savrulurdu incecik

Ay da geçerci
göğüs uçlarından
yüzün yaz öğlesi
dudakların akdeniz
köpüğü olurdu

Issız bozkırı
getirirdin bana
Kuruyan otların
sesini getirirdin

Bense hep ardında
koşardım lirizmin

SİSLİ ŞEHİRLERDE KALAN

Sisli şehirler bıraktın bana
 Erken ölümünü kuşların
 Ay ışığı da görünmez oldu
 Çiçeksiz, yarım balkonumda
 Uçuşan eteğini bulamadım

Kalbimi acıtıyor tenimin yarası
 Her gece amansız bir sorgulama
 Elimde kalan kırık dal ucu
 Yırtıyor dokunduğu yeri
 Kanlı bir hançer yatağında

O kırgın yağmur sokağı da
 İşte kaybetti ince yağmurunu
 Silindi penceredeki ıslak gölge
 Yakıcı öpüşlerin sıcaklığı
 Tuzun eski tadı unutuldu

Sivri bir hançer bıraktın bana

SİNANMIŞ

Sularla incelterek
 çevirirdim taşı
 Şiiri otlarla, kuşlarla
 sınardım bozkırda

Gecemde yıldızların
 kırık hüznü
 Nehirlerin akışı
 kalırdı sesimde

Saklı sulardan
 damıtırdım yalnızlığı
 Yüzümü suların
 rüzgârına tutardım

Güz ipliğiyle dokuduğum
 mevsimlerin

Adını verirdim
göçebe günlere

Bir öpüş tadı katardım
eski yazlara
Yangınlar kalırdı bana
temmuzlardan

İnce bir hançerle
sınardım aşkıma

AY UYKUSUNDAYDIK

Ay uykusundaydık ve suya
tapiyorduk seninle
Adımız düşüyordu ıssız
toprağına bozkırın
Bilmiyorduk nasıl ısıtılır
yağmurda yalnızlık
Aşklar yetmez oluyordu
acıyan yanımıza
Kayıp gidiyordu hüznle
ince ömrümüz
Islak dallara tutunuyorduk
kırgın bedenimizle
Çocuk kalan yanımızla
öpüyorduk gökyüzünü

Ay uykusundaydık ve suyla
sınıyorduk şiiri

ÜLKEMLE ŞİİRİM ARASINDA

Ülkem kirlendikçe kayıyor
anlamı sözcüklerin
İnce şiirler o rüzgârlı yolunu
şaşıyor kırılarak
Sisli sokak adları bir daha
unutuyor kimliğini

Yaz otlarına tutunamaz oluyor
azalan sular

Kırgın çocuklara doğru koşuyor
anne yüzleri
Son yapraklar da çürüyor kırık
dalların ucunda
İki ırmak kıyısına benzerdi
ülkemle şiirim
Şimdi köhne ve yalnız bir sandal
duruyor aramızda

KIRIK BİR TESTİYDİN SEN

Çocuk ben seni adını unuttuğum
Bir sokağa benzetirdim

Elimdeki gülü düşürdüğüm
Köprüydün sen

Ben seni ayrı kaldığım
Şehirlere benzetirdim

Çamlardan sarkan kozalak güzelliğine
İnce ladinlere benzetirdim

Eski evlerde unuttuğum
Kırık bir testiydin sen

Ben seni uzak temmuzlarda
Yangınlara benzetirdim

YALNIZLIKLAR GAZELİ/BİLİNMEZ

Bu şehrin adı adıma
uydu mu bilinmez
Suya mı rüzgâra mı
yazdım onu bilinmez

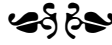
İrkilerek geçerim kırgın
gül sokağından
Orada kalan yazlara
ne oldu bilinmez

Gecedir bir gölge takılır
ardıma sessiz
Sis kapatır yüzünü
kim olduğu bilinmez

Ben de mi tutunsam o yıkık
ahşap evlere
Umutsuz bir serüven gibi
sonu bilinmez

Belki de dalgın bir güz
bulutuyla giderim
Nereye yağar nasıldır
yağmuru bilinmez

Ben böyle çok yalnızlık
çok umutsuzluk gördüm
Rüzgâr sildi eski izleri
çoğu bilinmez

HİLMİ YAVUZ

1936'da İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini Kabataş Erkek Lisesi'nde bitirdi (1954). İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde başladığı yüksek öğrenimi yarım bırakarak gazeteciliğe başladı. Sonradan İngiltere'de, bir yandan BBC Radyosu Türkçe Yayınlar Bölümü'nde çalışarak, Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü (1964-69). Yurda dönünce Cumhuriyet, Milliyet, Yeni Ortam gazetelerinde (kimi zaman Ali Hikmet imzasıyla) eleştiriler, incelemeler yazdı. Meydan Larousse Ansiklopedisi'nde, Varlık ve Gelişim Yayınlarında çalıştı. Mimar Sinan Üniversitesi'nde Uygarlık Tarihi, Boğaziçi Üniversitesi'nde ve İstanbul Teknik Üniversite'de Felsefe ve Çağdaş Düşünce dersleri verdi. İstanbul Anakent Belediyesi kültür dairesi başkanlığı yaptı (1989-94). Bu görevden sonra yeniden gazeteciliğe döndü. Yayınevlerinde dizi editörlüğü, televizyonda izlenice yöneticiliği yapıyor, birçok yayın organında ve Zaman gazetesinde yazıyor.

Şiirin yanı sıra deneme, inceleme, anı ve anlatı alanında verdiği ürünler büyük bir toplama ve geniş bir ilgiye ulaştı. *Doğu Şiirleri* kitabıyla 1978'de Yeditepe Şiir Armağanı'nı, *Zaman Şiirleri* kitabıyla 1987'de Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Yeditepe, kurucularından olduğu a ve Yeni a, Şiir Sanatı, Varlık, Papirüs dergilerinde yoğunlukla çıkan, çoğu ilk kitabında yer alan şiirleri, İkinci Yeni anlayışı içinde bir kendi sesini arama döneminin ürünleri olarak görüldü. İlk kitabının ardından, geleneksel şiirin sesini, söyleyiş özelliklerini yeniden yorumlayarak, ülke tarihinden aldığı olayları ve kesitleri dile getiren iki kitabı, özenle seçtiği sözcüklere değişik imgeler içinde yeni yükler kazandırarak "özgün bir şiir yapısı" (A. Behramoğlu) ortaya koydu ve ilgi çekti. Sonraki kitaplarında ise, odağına (zaman, ayna, çöl, akşam, gizem, söylen vb) kavramlar/temalar yerleştirip, hem anlamın hem dilin kurgusunu önce parçalayan, sonra da çağrışımlar, göndermeler aracılığıyla yeniden kurgulayan bir şiire yöneldi.

YAPITLARI

Şiir: *Bakış Kuşu* (1969), *Bedrettin Üzerine Şiirler* (1975), *Doğu Şiirleri* (1977), *Yaz Şiirleri* (1981), *Gizemli Şiirler* (1984), *Zaman Şiirleri* (1984), *Söylen Şiirleri* (1989), *Hüzün ki En Çok Yakışandır Bize* (Toplu şiirler, 1989), *Ayna Şiirleri* (1992), *Gülün Ustası Yoktur* (Toplu şiirler, 1993), *Erguvan Sözler* (Toplu şiirler, 1993), *Çöl Şiirleri* (1996), *Akşam Şiirleri* (1998), *Yolculuk Şiirleri* (2001).

Deneme/inceleme: *Felsefe ve Ulusal Kültür* (1975), *Roman Kavramı ve Türk Romanı* (1977), *Kültür Üzerine* (1987), *Felsefe Üzerine* (1987), *Yazın Üzerine* (1987), *Denemeler-Karşı Denemeler* (1988), *Dilin Dili* (1991), *İstanbul Yazıları* (1991), *Okuma Notları* (1992), *İstanbul'u Dinliyorum* (1993), *Ah, Kadınlar* (1996), *Modernleşme, Oryantalizm ve İslâm* (1998), *İnsanlar, Mekânlar, Yolculuklar* (1999), *Şiir, Henüz* (1999), *İslâm ve Sivil Toplum Üzerine* (1999). Anlatı: *Taormina* (1990), *Fehmi K.'nın Acayip Serüveni* (1991), *Kuyu* (1994).

Günce: *Geçmiş Yaz Defterleri* (1998).

Anı: *Ceviz Sandığındaki Anılar* (2001).

HİLMİ'NİN ÇOCUKLUĞU

Hilmi diyor ki yeminler
Bana çeşmeleri hatırlatır
Tabut kalın ciltli bir kitaptır
Senin de çocukluğun bir ceviz tabut muydu
Usulca bırakılan denize?

Hilmi diyor ki ben
Ucuz hüznler kiralardım
Alyanak bir kuklacıdan
Gök binlerce mavi şapkadır
Senin de şapkan mavi miydi
O günlerde?

Hilmi diyor ki annem
Çiçek işlemeli bir lâmbaydı
Karartma gecelerinde
Sen de denizleri anlıyor muydun
Yatağa girmeden?

KALYON

Bendim kalyonlarda tutsak bir kürek
Deniz kapılarını andıran boşluk
Açtığım yelkenler tozlu ve soluk
Ilkyazların kıyısından giderek

Bir deniz bile etmiyor neden
Toplasak eski deri haritaları
O uzak bir çocuktuk ve ataları
Yorgun bir ölümdüler dövme güllerden

Bilinmez öyküler gibi değildi
İnceldi lifleri kalın halatın
Kir mavi bayrağı bir saltanatın
Buruşuk göklerde eskiyor şimdi

Kalyonlar kalyonlar yine kalyonlar
Nehir ağızlarında kumsala yakın
Yaldızı dökülmüş armadaların
Yoksa bir gelgit mi bekliyordular?

S A A T Ç I

En çok yanılgısı başkaydı benden
Bir suya çalardı saati
Gümüş köstekli bir akşam vakti
Karardı solukları göğü görmeden

Kraldı yaz dönüşü sürgünden
Bir ceza ülkesinde davulcu
Geceleri ipe bağlı bir suçlu
Asardı kimseleri ele vermeden

Durmadan bir çocuk akıp gidiyor
Sevmezken kendinde olanın
Ağır kokuları ölü eşyanın
Kaplardı odaları eve girmeden

Adını bildiği saat değil bu
Kuş seslerinden çin lâleleri
Çarmıha gerilmiş çan kuleleri
Düzeltir saatini vakti bilmeden

A Y D O Ğ A R

ay doğar
bir ay doğar umarsız gözlerinden
bir ay batar bedir allah
karanlıklar bir silâh kahrı gibi oturur yüreğime
iflâh olmaz bir silâh

ya kara bir kırbaç gibi vur beni küheylânlara
ya beni öldür allah

dünyada
nerede olursa olsun dünyada
senin umarsız gözlerin
kanlı bir avuç zehir
bir de yangınlı yaz akşamlarıyla bir gelir
ya da

senin umarsız gözlerin
mahzun eşkiya ateşleridir
tutuşur rüzgârlı bayırlarda

mendilimde hâre yok ama
yüreğimde yâre var
ondurmaz umarsız gözlerin beni
kanatır kervankıran uykularımda
bir tutuşmayagörsün rüzgârlı bayırlar
çıkarmavi dağlara koşmalardaki ceylan
başlar kesik keremlerle o solgun
ve umarsız o sevda

B E D R E D D İ N

mübalâğa akşam olur

güz, neftî dolaklarını kuşanır da gelir
yaprağın fetrete düştüğü zaman

sen ey yaz günlerini
top top ak çuhaya tebdil eyleyip
ve bir solgun gülümseme olarak
eğnine giyen şaman

buyur otur
şeyhim
samanyollarının ılık sedirine uzan
uzun, görklü ve sof
yüzünü bizden yana döndür
bize buğdayın ateşini
gözlerin timârını
ve hüznün vâridâtını anlat

elini elimize dokundurmadan
sen ki öldüğü yere
bir kök sümbül bırakır gibi
usulca sevdalar bırakan
ovaların ve kartalların musahibi

ne zaman diye sorma, ne zaman
 yaprağın fetreti gülün kıyâmına
 gülün kıyâmı ağacın isyanına
 dönerse işte o zaman

mübalâğa akşam olur
 güz, neftî dolaklarını çıkarır da gelir

elini elimize dokundurmadan

DOĞUNUN KADINLARI

biz batan güne sahip çıktığımızda
 ay, bitlis'te sarı tütün
 ya da bir akarsu imgesi
 gibi yiğit ve bütün
 bir ağıttır

kadınlarımızda
 onlar hüznü bir çeyiz
 çileyi ince bir nergis
 ve gülerken bir dağ silsilesi
 taşırlar
 ve birer acıdan ibarettirler
 kayıtlarımızda

kadınlar ki alınlarımızda
 doğuyu mavi bir nokta
 ve yazgıları çok uzakta
 bir nehir yoluna
 karışırlar
 ölümleri duvaktan beyaz
 ve ahlat, erciş, adilcevaz
 üzerinden geçen bir kederle
 yarışırlar
 ve birer yazmadan ibarettirler
 sevdalarımızda
 biz bir yazın ayağında
 en küçük bir gurbeti bile
 içi titreyerek okuyan
 ve bir gülü tersinden dokuyan
 umutlarımızda

başlığı kınadan turaç
 bebesi doğuştan kıraç
 ve bir ninniyle darılıp
 bir türküye barışırılar
 ve birer hasretten ibarettirler
 mektuplarımızda

DOĞUNUN DİYALEKTİĞİ

su şafağa dönüşür ve güzün felsefesi
 yaprağı akarına bırakmak

günün yaşmağını örtünür ve bir tekke nefesi
 gibi usulca acılanır toprak
 sesin kendini güle
 ve gülün kendini sessizliğe dönüştürmesi
 gibi kendi kendini yağmalayarak
 odur şafağı dönüştüren ölüme

bu yağma sanki yıkık hanların
 ve yazından baş alınan erguvanların
 üzerinden bir dağ, örneğin nurhak
 olup geçmiştir
 ölüm hangi denizleri gezmiştir
 bilinir ama mutlak
 bir büyük hasrete kolan vurarak
 çıkar kalbimin önüne

bir doğudur ki o, gülerken bile bozlak
 hep susmuş, evet, ve nasıl ki sevdayı
 gök ekinler gibi tırpanlayarak
 yeni sevdalar üretmiş, ve susmak
 yeniden gök ekinler gövertmiş
 gövertecek de
 gurbeti sılaya bağlayarak

su şafağa dönüşür ve güzün felsefesi
 yaprağı akarına bırakmak

MUSTAFA SUBHİ ANLATIYOR

(28 Ocak 1921)

sen fakir ve mazlum

türk rençberi

bunlar

ayışığının kenarına

yazılmış satırlar

değildir

bunlar

buğdaylar ve gelinciklerle

donatılmış bir hayatın

bir tarla gibi kendiliğinden

ve süssüz sözleri

sen fakir ve mazlum

türk rençberi

telörgüler ve hendeklerle

bağrını yırtmaktan sakın

kalbinin büyük ovasında

turnanın, şafağın

ve toprağın

korkunç harmanını duy ve düşün:

o harman ki yarı yoldan

daha uzak belki sana

ve belki yarı yoldan

daha yakın

sen ki acının tiryakisisin

kezâ, tütün ve kahr

evvelâhır

şunu hatırdan çıkarma:

bu ağır sevdayı hayata geçir

bil ki dağların hiç sonu yoktur

her ağda bir gül daha yetişir

hayat ev sahibi, ölüm konuktur

ölümü

gülerek

kucakla

TARIM İŞÇİLERİ ANLATIYOR

(yıl 1920)

kars'tan erzurum'a
 yola çıkarken
 evvelbahar
 zeytinin hazırlığını gördük
 zeytin
 ki sabahtan akşama değin
 acıya çalışan fukara
 ve zahmetkâr
 yoldaşı ekmeğın

bir yanda ölüm mütegalibe
 öte yanda gurbet eşraf
 sen ki kalbini yulaf
 ve hasrete hibe
 edensin ve ne umarsın
 bırak artık, analardan
 bir karasaban izi kalsın
 yüzünde ekinin
 ve bebeğın

şimdi bak, dur ve dinle:
 hüzne amele, acıya ırgat
 şimdi sen ki yedi düvele
 kalbin ustası olup
 mazlum ve cefakeş
 buğdayları anlat
 unuyla sevdaların
 türkülerin
 ve emeğın

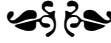
KORUGANLAR

nerde şiirler? nerde o dili yorgun koruganlar?

ben şimdi karartılmış bir bulutun
rastgele yoldan çevirdiği bir şairim:
dilimde ay ağardı ve acılar çıktı
diye üzerimden
kimbilir nerde aranan.

ben şimdi ve daima kalbine
hüzünler ihbar edilen bir şairim:
söyle nerde, haydi söyle o kanayan sözlerle
sedefli güzeller?
kimbilir nerde saklanan

ben şimdi bir gülü
kendi güvenliği için
bir sevda şiirine dönüştürmeye
yargılı bir şairim, yaptığım bu işte!
soru sorma, yolları kapat ve unut
yazları ve şiirleri
kimbilir nerde yazılan

CAHİT ZARİFOĞLU

1940'ta Ankara'da doğdu. Ortaöğrenimini Maraş Lisesi'nde, yükseköğrenimi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Almanca Bölümü'nde bitirdi (1972). Muhasebeci, öğretmen, çevirmen, düzeltmen olarak çalıştı. Maraş'ta, ilk şiirini de yayınladığı Açı adlı bir sanat dergisi çıkardı (1962). İkinci Yeni anlayışına bağlı dergilerde şiirleri yayınlandı. Soyut, Papirüs, Türk Dili, Yeni Dergi (1966-72) gibi dergilerde, 1976'dan sonra ise sürekli Maveria, Edebiyat dergilerinde yazdı. *Yürek Dede ile Padişah* adlı çocuk romanıyla 1985'te Yazarlar Birliği Ödülü'nü kazandı. 7 Haziran 1987'de Ankara'da öldü.

Mistik dünya görüşüyle yazdığı şiirlerinin, özellikle “madde ve ruh çatışması, Batı diktasına karşı Doğu protestosu” (B. Necatigil) gibi temaları işlediği vurgulanmış, “kendine özgü bir imge düzeniyle, çağcıl bir hava” taşıdığı, “gerçeküstücü öğelerle eski kalıpları iç içe kullandığı” (M. Fuat) üzerinde durulmuştur.

YAPITLARI

Şiir: *İşaret Çocukları* (1967), *Yedi Güzel Adam* (1973), *Menziller* (1977), *Korku ve Yakarış* (1985), *Şiirler* (Bütün şiirler, 1989).

Öykü: *İns* (1974). Roman: *Yürek Dede ile Padişah* (1984).

Günlük: *Yaşamak* (1980).

HIZLA AKAN MIZRAK

Sabahtır
 Alkışlar gecenin
 Sıcak damları sükûn yapılarıyla
 Aydınlatır bir ucundan
 Kahvaltı sofrasında çay tasını

Düzgün uysal
 Işıklı bir de ağız
 Gizlice götürür hücreyi bütüne
 Ve akla her gelen telgraf telinde
 Öpüşür iki güvercin
 İncelmiş ve yumuşamış gagalarıyla

Bu geçen mızrak
 Kalın kararlı
 Atanın değer biçilmez atıyla
 Kuşkusuz yolunda gerek

Mızrak geçer ışığı
 Geçer geceyi dolduran karanlığı da

A Ğ A R T I

sevgililer yüzüne karşılık geldim
 kaygı bağırdı görevlerimde

günlerin yamayan yıldızlar
 ve üzülen gökkuşaklarıyla
 doluluğundan söz ediliyor
 evlerde çocuklar arşınlanıyor
 ve alkışlanıyor babalar
 ki tütün başında
 ekmek başında kabir başında

günler yenilenen bir isim
 merdivenleri büyük ağızyla çıkan meral
 haftada üçer gün üçer hafta
 ince uzun veya kahverengi
 ve gelinlik sabah çatışmasında
 yoğunlaşan yorgun artık ben
 – köprü ortasından yarılmış bu ara
 organın ve güneşin salgınlığı

toprağa gelir gibi olduğu an
başlar ikinci artık

beygirler uzağa kayıyorlar

gelinmeler
arkadaş yapıtlarına yar koyma
yöremdeki çimler
bu arada evimin içinde odaların birbirine düşman durduğu
ve hastalandıkları
çalışan yüreklere uzak
bekârdan korkan ev sahiplerinin
kapılarda kızlık heykelleri

bu arada insanın yemeğe oturma çelişmesi
yemekten kalkma çelişmesi
– erkek oluşumuza binaen
bu arada özel sıkıntılarımızın
kılıç kuşanmış hali
durmadan kanlanıp hatırladığımız
bunalan kadınlar
– ben alda'yı bunalıyor görüyorum rüyamda
kırbaç gibi insanı saran etrafımızda
kelebek kanatları gözler
akılda kalan ağızlar
hatlar
seviyi yoran alkışlar
bir şehri paramparça edip
ortasından yarıp uykuları
evlerin sahanlıklarına
misafir odalarına
lavabonun altındaki dolaba
çocukların hücumluk yataklarına
iri erkeklerin şakaklarına
kadınların çırpınan dudaklarına
ve kızların sancaklarına sığınan
ve benim damarlarımda itişen uykulara

bir şehrin ortasından tren geçiyor
o şehirde büyük rüzgâr vardır
bir oyuncakçı vitrininin önünde
insanların durdukları ve duruşlarını
değiştirmedikleri trenle birlikte

şehrin ortasından oyuncak trenlerin
cezalandırılmış şekilleri

kendini buyruk
vitrine yapışık insanların kafalarındaki
içlerinden geçerken dönüp bakmadıkları
durdurup parçalamadıkları
önüne yüzer ellişer
yatıp apartman kadar
ağır tekerlerini üzerlerinden geçerken
öpüp ağızlarını ezdirmedikleri

noktamin sonuna kadar
bir sinir bir can yanmasıyla
bir parçamı
bir demir mengeneye
koyup sıkamak istiyorum mu nedir
dilimi

bir acı mı ne gerek
öyle uykum var ki
öyle istiyorum ki
o içinden marşandizler
şimşek gibi fırlayan
şehirde hemen
hat boyunda ilk tahta evde
derin yatakta
her an çılgınlıklarıyla

uyuyayım kıyametler
bir ejder geçsin
öyle tanıdığım
öyle canımın içinde

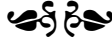
durup gelmeyince
morfin gibi arıyorum direnmeni

iğne üzerinde yüzün gelip
kuşatmıştı beni
ama düşündükçe Korkmak
yüzünle geldiğini

Ve bunları elbette çabucak geçelim sevgilim

1970'TEN SONRA

A H M E T A D A

1947'de Ceyhan'da doğdu. Ceyhan Lisesi'nde okurken öğrenimini yarıda bıraktı. Kol emekçiliği, çeşitli kurumlarda memurluk yaptı. Kayseri'de yaşıyor.

Gün Doğsun Gül Üstüne kitabıyla 1981'de (Ali Cengizkan ve Adnan Azar ile paylaşarak) Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü, *Aşk Her Yerde* kitabıyla 1991'de Ceyhan Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü, *Vakit Yok Hüzünlenmeye* kitabıyla 1993'te Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazandı.

1970 yılından başlayarak Yeni Dergi, Yansıma, Yeni Adımlar dergilerinde yayınlanan ilk şiirlerinin Ahmed Arif'ten, Cemal Süreya'dan etkiler taşıdığı kabul edilir. Dönemeç, Somut, Hakimiyet Sanat, Felsefe, Yusufçuk, Türkiye Yazıları dergilerinde yer alan sonraki şiirlerinde “toplumsal temaları değişik tamlamalarla” (Ş. Kurdakul) zenginleştirdiği, “yöresel renkler ve betimleyicilik” açısından halkçı-memleketçi şiir geleneğimize bağlanabileceği (A. Behramoğlu) öne sürülmüştür.

YAPITLARI

Şiir: *Gün Doğsun Gül Üstüne* (1980), *Acıyla Akran* (1983), *Yaz Kırılacağı Olsam* (1985), *Aşk Her Yerde* (1990), *Vakit Yok Hüzünlenmeye* (1992), *Günyenisi Lirikler* (1992), *Yitik Anka* (Toplu şiirler, 1993), *Taş Plâk Gazelleri* (1995), *Küçük Bir Anmalık* (1996), *Begonyalı Pencere* (1998), *Denize Atılan Çiçek* (1999).

ÜLKEM BENİM

Ülkem benim, kar yolları örttü yine
Yarın değilse de öbür gün
İncecikten yağan kar
Lapa lapa yağan kar
Yalın bir türkü olacak dilimizde

Ülkem benim, kim demiş görüşmemiz uzayacak
Zincirler örülse de kanadı kırık gönlümüze
Günü uyandıran gecelerde
İlkyazı donatan gündüzlerde
Görüşeceğiz gelecekte yine
Aydınlık bir kapı önünde

Ülkem benim, güzel kız kardeşim
Kalem yazmaz acıların burgacında
Ama ellerimiz var tan ağartısında
Emeğin, iş gücünün saatlerinde
Yediveren izler bırakıyoruz dünyaya
Yediveren güller saçlarının arasına

KIZ KARDEŞİM BENİM

Ayışıklı her gece avludan gelirdi sesin
Ürkek, çocuksu, uçarı küçük kız
Kızkardeşim benim, gösterişsiz güzelliğine
Yasemin kokusu sinerdi bahçeden
Yasemin kokardı odam her gelişinde

Ayışıklı gecelerden güze ne kaldı
Asma da yapraklarını döktü pencereye sarkan
Duvar diplerindeki gölgelere karıştı
Kederli ezgiler gibi paslı yapraklar
–Nasıl da ağardı parçalanmış bulutlar–

İşte eylül! Gölgele düşüren şiiirlerine
Böyle diyordu Mardin’de küçük kız
Sokaklarda tanklar, sessizliğin külleri
Yanlış yerlere tünemiş gösterişsiz serçeler
–İzlerini örtüyordu yaşayan biri–

Böyle diyordu Mardin’li küçük kız
Kızkardeşim benim, hasretin hazırlık öğrencisi
Nerde kaldı çiçeklenen sesi
Bir mektubu gelse haber gönderse
Güz soldurmadan duvarlara asılan resmini

Ö Z G Ü R L Ü K

Ay onbeşlendi geceler uykusuz
 Ürperten güzelliğiyle geçti ülkemden
 Bir gülümseyiş uçarılığında
 Çocuk seslerinden görüş günlerinden
 Zincirlerden telörgülerden çitlerden

Bu avludan geçti serin akşamda
 Usulca örterek yüreğimdeki tutkuyu
 Gurbet acemisi buğulu gençliğimi bir de
 Serseri bir kurşun gibi hoyratça
 Ağır yaralar açarak göğsümde

Kuşatılmış yarı gecelerde
 Yakıcı bir yel gibi geçti
 Eski yaraların örseleyerek zincirlerini

Tanır mısın onu adını sormadan
 Yüreğin kabarır mı her duyduğunda
 Geçti dokuz yüz seksen bir yazında
 Tutsak oğulların ısıltılı ufkundan
 Gün görmüş anaların mahzun bakışlarından

Geçti sıra ağrısıyla yatılmayan
 Sevda sızısıyla kül olan yurtlardan

Akşam sularında sabah alacasında
 Geçti doruklardan yüklü tarlalardan
 Çay bahçelerinden, sinemalardan bir de
 Duru havalarda bir kuş süzülür ya
 İz koyarak yağmur tutkunu ufukta
 Öyle sessizce vurdu damgasını
 Kundaktaki çocuklara, düğün alaylarına

Vurdu sırdaşlığına küflü duvarların
 Yanyana ranzaların güneşli avluların
 Beraber söylenen bir türkü olup
 Geçti nice sessiz yağın yağmurdan
 Dünyayı merakla seyreden tomurcuktan

YAZ KIRLANGICI OLSAM

Yaz kırlangıcı olsam özgür
 Kurtulur muyum boğucu havadan
 Soğuk nezaketten
 Tutkusuz merhabadan
 İğreti gülüşten
 Sahte incelikten
 Apansız sirenlerden
 Kan sızan gazetelerden
 Kaygılı bakışların tanıklığından

Yaz kırlangıcı olsam özgür
 Uçarım süreğen gül kokan konaklardan
 Unutulmuş korulardan
 El değmemiş örenlerden
 Bir de garip bir de yiğit
 Geceye değen türkülerden

Rüzgârını salınca aynalı çarşı
 Sokak aralığı ön avlu bir süre
 Gül kokar gökyüzü kokar yabansı
 Bırakıp giderim kanatlarımın sesini
 Okul dönüşü küçük kızlara

Öyle hafif öyle uçarı
 Yaz kırlangıcı olsam özgür
 Uçarım yağmur tanesi olana dek
 Bir yanda nefes nefese bulut
 Bir yanda gönül çelen dünya
 Bir yanda ayrılık, bir yanda kavuşma
 Yaşamak şaşılacak denli güzelken

GÜN DOĞSUN

Gün doğsun gül üstüne
 Bir kumru gibi sokulsun
 Göğsümüzün cevherine

Kayanın güzelliğini paylaşan sümbül
 Gün doğsun senin de üstüne
 Duvaksız dağların dinamitini patlat
 Tek başına kalma öfkenle

Bir akşamüstü alacasında
 Çırpınsın çobanyıldızı işlemeli mendil
 Deliboran bir rüzgârda

Bahar kışkırttı mı dalları
 Bir arzun mu kaldı uçarı
 Başkaldıran davulları ara
 Yaralı bir kuş gibi çırpınan mendilleri
 Uçayakta horanda deliloda

Nakşa boğsun gelinlik kızlar
 Camgöbeği narçiçeği çeyizleri

Gitgide unutulsun keder
 Boyun eğerek cengimize

Haykıracak gücün var mı
 Ferah mı için duru sular kadar
 Koş yetiş ufkumuz sonsuzluk bizim
 Kuşağımın tutuşturduğu yangına

YAPRAK DÖKÜMÜNÜN TÜRKÜSÜ

Yine bir yaprak dökümü daha, sonbahar
Üst üste yığıldı düşen yapraklar
Kirlendi su, birikti nice soru
Eylül müydü usta
Bana kalırsa eylöldü kışın eşiğinde oturan

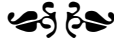
Ve nice çiçek, günebakan çiçeği dahil
Alışmıştı uzun yaza, otların yanışına

En iyisi öfkenin çiçeği usta
Ölüme gülümser ipe giderken bile

Fotoğrafını çektimdi bir dut ağacının dibinde
Başında eğik kasketi
Elleri kocaman çıkmış öyle
Rende tutan bir marangoz eli gibi

Şimdi öfkenin adı katmer çiçek
Bu çiçekleri nereye koyayım usta

Bana sorarsan birikti şuramda sevda

ERDAL ALOVA

1952'de Ankara'da doğdu. İlköğrenimini değişik yerlerde yaptı: Eskişehir Dumlupınar, İstanbul Şair Nedim, Ankara Demirlibahçe İlkokulu. Ortanın iki sınıfını İskenderun Lisesi'nde, son sınıfını İstanbul Yeşilyurt Lisesi'nde (1965) okudu. 1969'da Ankara Cumhuriyet Lisesi'ni bitirdi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne yazıldı. İki yıl sonra, 1972'de bitirmeden ayrıldı. 1974'te İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu'na girdi. 1975'te Boğaziçi Üniversitesi kitaplığına memur oldu. 1976'da gazeteciliğe geçti: Ayrıntılı Haber'de dış haberleri çevirdi. 1977'de Asa Ajansı'nda, 1978'de Politika gazetesinde, 1979'da Milliyet Çocuk dergisinde çalıştı. Sanat Emeği dergisinin yazı kurulunda bulundu. 1980 Eylülünde İstanbul'da Tercüme Bürosu'nu kurdu. Çeşitli yayınevlerinde dizi editörlüğü yaptı. *Bitik Kent* kitabıyla 1996'da Cemal Süreya Şiir Ödülü'nü, 2001'de Dionysos Şiir Ödülü'nü kazandı.

Vaptsarov'un, (Barış Pirhasan'la birlikte) Kavafis'in, Lorca'nın, Neruda'nın, Nezval'in, (Ç.Dürüşken'le birlikte) Catullus'un şiirlerini çeviren, seçkiler düzenleyen Erdal Alova'nın şiirleri şu dergilerde yayımlandı: Yeni Dergi (1973-74), Militan (1975-76), Sanat Emeği (1978-80), Sanat Olayı (1981), Gösteri (1981) ve Adam Sanat.

Yenilikten, biçimsel açılımlardan yana olmakla birlikte gelenekten kopmayı doğru bulmayan Erdal Alova, ilerici dünya görüşüyle estetik anlayışı tutarlılık içinde götürmeye çalıştı, insan varlığına yönelmiş iç ve dış kısımlara karşı çıktı, özgürlük, barış ve kardeşliği savundu, yalın bir dil ve deyişle yazdı. [A. B.]

Son yıllarda yazdıklarının ise, bu özellikleri bir ölçüde sürdürerek yeni bir anlayışa yöneldiğini ortaya koyduğu söylenebilir.

YAPITLARI

Şiir: *Uzaktan Gelen Sesler* (1979), *En Son Çıkan Şarkılar* (1980), *Giz Dökümü* (1989), *Bitik Kent* (1995), *Dizeler* (Toplu Şiirler, 2001), *Birinci Tekil Şarkı* (2001). Seçki: *Bir Aksacık Karınca* (1992), *Aşk ve Erotizm Şiirleri Antolojisi* (1993), *Türk Yazınından Seçilmiş Gezi Yazıları* (1993), *Kaptanın Şiir Defteri* (C.Çapan'la, 1994), *Mey ve Meyhane Şiirleri* (1998), *Çağdaş Dünya Şiiri* (C.Çapan ve E.Canberk'le, 1998).

İnceleme/Çeviri: *Vaptsarov* (1980).

ÇAY İÇERKEN

Yazı makinasında çalışıyordum
 bir dost çay getirdi bana
 bir bardak tavşan kanı
 tabakta Leonardo Vinci'nin çizisi
 şaha kalkmış bir at
 üstünde çıplak binicisi
 bir maviye şahlanıyordu at
 belki deniz, belki gökyüzü
 belki mavi bir kısrak
 geçmek istiyordu maviden
 sağrısı nerdeyse çatlayacak.

Sustu tuşlar.
 Bir yudum aldım çaydan.

Nasıl karamsardım daha biraz önce
 dünyanın en yalnız insanıydım
 gazeteler, haberler
 sinir bırakmadı bende
 ölüm alışılmış bir yüz gibi
 girmeyi başardı içimize
 orjinal cinayet fotoğrafları
 olağan kan görüntüleri
 cenaze törenleri
 pencereden uzanan meraklı başlar
 ve sözcükler
 gözümüzde yaşlarla
 ölüm okunup geçilen bir sayfa gibi
 girmeyi başardı içimize.

Ölüm ki iğrençtir
 çocuklar korkar ölümlerden
 ölüm çocuklara öğretilir
 ölümün alkışlanacak sözü yoktur
 ne öpülecek dudakları
 ne okuyacak şiiri.
 Yıllar boyu umutsuz bekleyen gelin
 yanar duvardaki resmine sevdiğinin
 döğünür düşlerine
 bohçası açılmamış işlerine
 yaktığı ağıda ölüm girebilemez.

Sustu tuşlar.
 Çay bitti.
 Tabakta çizi kaldı
 bana bu yazı kaldı.

ALNIN

Alnın geniş
 alnın aydın
 günlerin
 gecelerin bıçağı
 daha alnından geçmemiş.
 Alnın
 başlanmamış
 beyaz bir defter
 yazısını sen yazacaksın
 yaşamın yoğurduğu sözcükler.
 Alnın
 beyaz bir kısırak
 yelesi tütünden
 birden öpmek ister insan
 elinde olmayarak.
 Alnın
 alnın olmasa inanmazdım
 anaların ışık doğuracağına
 ateşe yenildiğine kartalın.

Alnın
 sana söylemek istediklerim
 ellerini yitirmiş işçiye
 gökle toprağı karıştıran köylüye
 alnın demek istediklerim.
 Alnın geniş
 alnın aydın
 yeşerecek yaprakları
 daha güneş görmemiş.

KUYRUKLAR ALACAKARANLIKTAKI

Kuyruklar birikir alacakaranlıkta
 bir ucu et
 bir ucu umut.
 Bekleşir başörtülü analar
 aksaçlı babalar.

Kuyruklar birikir çeşmebaşında
 bir ucu su
 yangın bir ucu.
 Güğümler, kovalar
 tıngırdar.. tıngırdar..

Kuyruklar birikir günbatımında
 bir ucu ekmek
 bir ucu emek.
 Uzakıkça uzar
 karanlık basana kadar.

Kuyruklar birikir hastane önünde
 Bir ucu kanar
 bir ucu doktor.
 Kapıda hastalara benzer
 limon kolonyası, yapma çiçekler.

İstesem bu şiir uzar
 kuyruklar kadar.

Kuyruklar birikir düşümüzde
 uçsuz bucaksız
 perişan
 doyacak karın
 ve yaşanacakların
 birikimidir
 kuyruklarda geçen yaşam.

GÜL ÇİÇEĞİNİN ANLATTIKLARI

Burada.
Bu bahçede.
Gökyüzü. Güneş. Ve ben.

Barışlara katıldım
ölülere takıldım.
Tanklarla geçtiler üstümden.

Üç kuruşa satıldım
bir mektuba konuldum.
Aşklarla geçtiler üstümden.

Sevgilim güldür, dedi biri
gül güldür, dedi öteki.
Sözlerle geçtiler üstümden.

Baş yastığa işlendim
göz yaşına eş oldum.
Hasretle geçtiler üstümden.

Sevmeyince bitmezdim yel beni
döktü bin biçime el beni.
Ateşle geçtiler üstümden.

Bir çocuk bunları dinledi
bir elinde kâğıt bir elinde kalemi.
Şiirle geçtiler üstümden.

Burada.
Bu bahçede.
Gökyüzü. Güneş. Ve menekşe.

HER ŞEYİN YÜREĞİ VARDIR

Her şeyin yüreği vardır.

Toprağın yüreği tohumdur
acı acı çatlar.

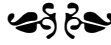
Göklerin yüreği güneştir
ışık ışık oynar.

Aşkın yüreği susuzluktur
sevgi sevgi sızlar.

Şiirin yüreği sevinçtir
kıpır kıpır eder.

Zamanın yüreği insandır
kavga kavga yanar.

İnsanın yüreği barıştır
Tıkır tıkır atar.

METİN ALTIOK

14 Mart 1941'de Bergama'da doğdu. İzmir Karşıyaka Lisesi'ni (1963), Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü'nü (1971) bitirdi. Öğrenciyken Kızılay Genel Müdürlüğü'nde memur olarak çalıştı. Resim ve tiyatroya ilgi duydu. Sergiler açtı, sahneye çıktı. Radyo oyunları, çocuk oyunları yazdı. Bunlar TRT radyolarında yayınlandı. 1960'lı yıllardaki ilerici gençlik hareketlerinde yer aldı. 1979'da öğretmenliğe başlayıp Bingöl Lisesi'ne felsefe öğretmeni olarak atandı. Bu görevini daha sonra Bingöl'ün Genç ilçesinde (1986), Karaman İmam Hatip Lisesi'nde (1987) sürdürdü. 1990 başında sağlık nedeniyle emekliye ayrıldı. Ankara'ya yerleşti. Aydınlik gazetesinde "Kara Kutu" başlığı altında köşe yazıları yazdı.

2 Temmuz 1993'te Sivas'ta çıkarılan Madımak Oteli yangınında aldığı yaralar yüzünden 9 Temmuz'da Ankara'da öldü.

Kendinin Avcısı kitabıyla 1980'de (A. Telli'yle paylaşarak) Ö. F. Toprak Şiir Ödülü'nü, 1989'da Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü, *Gerçeğin Öte Yakası* kitabıyla 1991'de Cemal Süreya Şiir Ödülü'nü kazandı.

Şiirlerinde, uyaklara önem veren, ince ayrıntılarla örülü, özgün benzetmelerin geliştirdiği kendine özgü bir söyleyiş, duyarlı bir insanın yaşam karşısındaki duygu ve tepkilerini dile getiren bir içerik zenginliği göze çarpar. Söyleyişi "romantik, acılı ve yalın" (A. Behramoğlu) olarak nitelenmiş, içerik açısından "yalnızlığı, kederi, hüznü" (M. Fuat) öne çıkardığına dikkat çekilmiştir.

YAPITLARI

Şiir: *Gezgin* (1976), *Yerleşik Yabancı* (1978), *Kendinin Avcısı* (1979), *Küçük Tragedyalar* (1982), *İpek ve Kılattan* (1987), *Gerçeğin Öte Yakası* (1990) *Dörtlükler ve Desenler* (1990), *Süveyda* (1991), *Alaturka Şiirler* (1992), *Hesap-İşi Şiirler* (1993), *Gül ve Yel* (Seçme şiirler, 1993), *Bir Acıya Kiracı* (Bütün şiirler, 1998).

Deneme: *Şiirin İlk Atlası* (1992).

M U S K A

Üstümde bu ütüsüz gökyüzü,
 Altımdaki tarazlanmış yol benim
 Hep yanımdaydı zaten,
 Kendimi bildim bileli.
 Zaman zaman katlayıp bazen açardım,
 Cebimde taşıdığım bir mendil gibi.

Yani bilirdim bir kamyon şoförünün
 Göğsündeki motor sesini,
 Uykuda bile dinlediğini.
 Yüzünde hasret belirtileri bulunan biri,
 Boynunda taşırdı bir aşk hikâyesini
 Kabuk bağlamış bir muska gibi.
 Ama yine de yaralıyor beni,
 Yüzümün gölgesinde kırılan bu dal sesi.
 Ürkütüyor bir şiirin içinden,
 Göçebe kuş sürülerini.
 Ve ben böğrümde bir avlu serinliği,
 Sessizce dinliyorum akıp giden geceyi.

S O N N E T

6.

Sen ey kendine bölünen, gel beni dinle;
 Kurtulmak için benliğini saran kederden,
 Bir terminal büfesi ol yüreğinle
 Ve açık tut gece gündüz demeden.
 Hesaplaş yüzyüze karşılıklı ölümle,
 Vakitli vakitsiz seyret gelip gidenleri.
 Gurbetle sılayı birbirine düğümle,
 Bir gözün ağlarken varsın gülsün diğeri.
 Sen ki banarsın altın suyuna,
 Yıllardır bir ziynet gibi kendini;
 Bırak lâğım karışsın bundan sonra kuyuna,
 Biraz da pislikle sına erdemini.
 Hasrete, açlığa, yokluğa dokun;
 Bakalım o zaman neye benzeyecek kokun.

S O N N E T

8 .

Neden diyorum kendi kendime hep;
 Üstelik param da varken ve tokken karnım,
 Acaba nedir duymama sebep
 Gülmek eğlenmek isterken canım,
 İğneden geçirip ebruli bir ipliği
 Ucunu düğümler gibi birden,
 Duyuvermem içimde o kekre garipliği
 Rengi değişmiş ter ve kirden.
 Neden, neden diyorum ama;
 Ekmek almaya gönderen çocuğunu,
 Dul bir kadın geliyor aklıma
 Ve ben bilmiyorum o kadının kim olduğunu.
 Demek ki benim içimde bir ben daha var;
 Hem ben olan, hem siz, hem onlar.

S O N N E T

11.

İster sevgili, ister dost olsun,
 Ayrılık saati gelip çattı mı, sakın gizleme;
 Sen omuzdan kesilmiş bir çaresiz kolsun.
 Eskiye de boş ver, onu da eşeleme;
 Ne iyiydik'ler, yine görüşürüz'ler
 Dikenli tel gibi takılmasın boğazına.
 Biliyorsun bu sözler inandırıcı değil.
 Çoğaltmadan katlan acının en azına;
 Bekleme aracın kalkmasını, ayrılıklar götürü.
 Karış telâşlı bir kalabalığın içine,
 Yürü ardına bile bakmadan, durmadan yürü;
 Yeni aşkların, yeni dostlukların geleceğine.
 Alıştır kendini her şey biter ve gömülür;
 "Ve nice yazlardan sonra kuğu da ölür."

S İ S

Özenle boyadım ipliğini sevginin,
 Gidip de bulamamanın incinmiş rengine.
 Sisi gümüş bir rüzgârla tepelerden eğirdim,
 Dokudum yalnızlığın bu serin kumaşını
 Sesime ayrılıklardan bir gömlek diktim.
 Ölümü tastamam ezberledim de geldim,
 Dilimde bu buruk türkü tadıyla
 Bilmem ki burdan nereye giderim.

Sonunda kendime bir top yangın edindim,
 Soluğumla besledim dudağımın ucunda.
 Ömrümün külüydü savrulan hep arkamda,
 Örterek yavaş yavaş bıraktığım izleri
 Yanmış bir günün sürüklenen kanatlarıyla.
 Koştum, durmadan koştum o küçük yangınla,
 Adımın çaresiz kıyılarında kendi göğümü bulmaya.

K İ R A C I Y I M B İ R A C I Y A

Sen ey kendiyle yetinen;
 Fosforun yeri gece.
 Ne yapar gecesiz ateşböceği?
 Belki anlamsız ve delice
 Kumrunun inanılmaz yuvası

Bir direğin tepesinde.
 Ama boşluktur biraz da
 Bir kuşu biçimleyen.
 Bence böyle seni bilemem.

Sen ey kendiyle yetinen;
 Ne derlerse desinler
 Su eğimine gidecek.
 Sen şaraba banılmış ekmek;
 Deltasıyız bütün sözlerin
 Ve söz sonunda bak nasıl
 Senle bana gelecek.

Sen yarım kalmış bir aşkın
Kaçınılmaz sürgünü,
Katlanan göğsündeki kayaya.
Sen orda şimdi bir hüznü köpürt,
Ben bir çocuğa su vereyim burda.
Ben ki kiracıyım bir acıya.

Sen imzalarsın sabah akşam
Defterini bensizliğin,
Bense kanla öderim
Kirasını kaldığım evin.
Bir takvimi tersten açardık
Eğer isteseydin.

Sen ey kendiyle yetinen;
Artık suyumuz bulanık,
Bir güneş bile olsa sonunda
Yolumuz kırık, önümüz karanlık
Ve ağır tuğrası alnımızda
Padişah yalnızlığın
Ama yine de umudumuz kalabalık.

SONRA GİT

Bunları yap, sakın unutma;
Mum yak bir aşkın sıcak anısına,
Suyla hesaplaş, rüzgâra sür yüzünü,
Cesedini bul bir yokluğun kıyısında.
Bunları yap, sakın unutma!

Yasını tut, günlerce ağla.
Mandalı düşmüş bir kapak
Göğsünün kuşsuz kafesinde,
Tak tak vururken sızlayan boşluğuna,
Yasını tut, günlerce ağla.

Sonra git yeni bir aşkı bulmaya,
Bir yağmur sonrasının
Duru aydınlığında,
Yıkanmış avlun, dinmiş uğultunla.
Sonra git yeni bir aşkı bulmaya.

ÖLÜMDEN KONUŞACAKTIK

Evet sırasıdır, ölümden konuşacaktık,
 İntiharın ebruli ipliğiyle
 Bir düğün gecesinde senin
 Yakası işlemeli giysinden.
 Kapı kapı dolaşıp, etamin ve goblen
 Örtüler satan bohçacı ölümden.
 Boynuna taktığın eğri taneli
 İki sıra inciden konuşacaktık,
 Seni ürküten tren sesinden
 Ayı gölgeleyen tekinsiz gecede
 Karşımıza apansız çıkıveren
 O ihtiyar dilenciden.

Gel ölümden söz etmeden önce
 Birşeyler içelim seninle.
 Buğulu bir bardağın içinde,
 Buzlu ve limonlu bir votkayla birlikte
 Konuşalım ölümden,
 Bir samanyolu olsun masamızın üstünde.
 Hadi gel konuşalım,
 Sulanmış bir taşlığın serinliğinde.
 Akşamsefaları içinde,
 Bir masa, birkaç sandalye
 Ve ikimiz ölümden konuşalım,
 Senin ağzında gül, benimkinde menekşe.

Yarına var mısın söyle?
 Doğacak çocuğa, çığlığa, ishak kuşuna,
 Rüzgârın savurduğu tohuma,
 Kavağın pamuğuna var mısın,
 Bir ağacın kavına,
 Deri değiştirmesine yılanın,
 Kozadan çıkan kelebeğe,
 Hatmiye, kekiğe, atkestanesine?
 Hadi gel öyleyse ölümden konuşalım.
 Belki de tümüyle aykırıdır gerçeğe,
 Ama ne olursa olsun biz yine
 Ölümden konuşalım seninle.

Ölüm de vardır yaşadığımız her şeyde.
 Bir bardak çatlarsa durduğu yerde,
 Bir aşk ansızın biterse,
 Ayna kırılırsa yüzünle birlikte,
 Zamanıdır konuşmanın ölümden.
 Bir çiçek olağanüstü güzellikte
 Açıvermişse bir sabah,
 Bir topal aksamadan yürümüşse,
 Hadi gel ölümden konuşalım;
 Yüzünü al basmış hasetçiden
 Ve onun elindeki kuru değnek bile
 Filizlenir sevgimizden.

R Ü Z G Â R I N Y I R T I K Y E R İ

Saçlarında şimşek parçaları, dilinde kırağı,
 Sen kimin yetimisin,
 Kimi bekliyorsun durduğun yerde?
 Sağır bir günün sonunda dilsiz bir gece
 Sarıp sarmalıyor seni,
 Gökyüzü gıcırtyla kapanıyor üstüne.
 Bak ömrün yarılandı,
 Karanlığı kullanmayı öğrenmelisin.
 Yazısı akmış ıslak bir sayfa elinde,
 Yara bere içinde morarıyor şiirlerin.

Artık tutunacak kimsen kalmadı,
 Nasıl biliyorsan öyle düğümle zamanı.
 Bütün ölümleri gör,
 Birini evlat edin kendine.
 Oysa sen, boş bir kabın taş darası,
 Yine de denkleştirip gidiyorsun hayatı.
 Tuzağa yem, hançere bağ oluyorsun.
 Zehire katıyorlar seni, şair ne duruyorsun?
 Gemilere bin, trenlere atla,
 Kimsenin umursamadığı, hiçbir işe yaramayan
 Kaldır şu gereksiz tanıklığı ortadan.

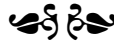
Ne kadar tıkasan kulaklarını,
 Duymamaya çalışsan
 Göğsünde bir titreşimdir konuşmaları.
 Görmesen seslerden anlıyorsun
 Kazdıkları çukuru, ördükleri duvarı.
 Çakılısın buzdan çivilerle
 Boynu bükük bir haçın üstüne.
 Yerde buluyorsun kendini her sabah,
 Yeniden gerilmek üzere.
 Saçlarında şimşek parçaları, dilinde kırağı
 Daha ne bekliyorsun durduğun yerde?

Katmerli yalanı gördün, yalınkat gerçeği,
 Bilicinin ürpererek söylediği
 Sevgi gereksinimlerini gördün kimilerinin,
 Tırnaklarını denemek için.
 Yılanın deri değiştirmesini,
 Gülüşün kurdunu, sineğini gözün;
 Yüreğinde bir ağaç gürültüyle devrilirken,
 Aksayarak yürüyen umudun arkasından
 Gülün kanayan hüznünü gördün.

İşte tanıksın ölümün pazarlık ettiğine
 Toptan ve perakende,
 Pantolon ütüsünün keskinliğine,
 Bozulup bütünlenmesine paranın,
 Mevsimsiz bir çocuğun kekre yüzüne,
 Yabancı işçiliğine martının
 Deniz olmayan bir uzak ülkede,
 Daha binlerce, binlerce şeye.
 Yaz bunları ve imzala sana yetecekse.

Bana delik deşik bir yürekle
 Pası, küfü, çürümeyi söyle.
 Yangın yerlerinin katran gözyaşlarını,
 Bana göçüğün kırık kemiklerini,
 Sancısını suyun, rüzgârın yırtık yerini
 Ve bunlardan payına düşeni söyle.
 Ne kadarı kaldı babandan,
 Sen ne ekledin üstüne,
 Acının sana getirdiği ürem ne?
 Şair bana mutluluktan söz etme,
 Beyaz baston kullanan bir dille.

İşte tanıksın daha nelere;
 Testi gömüyorlar göğsüne eskisin diye,
 Keçe gibi kimi zaman, parlatmak için
 Bakır kaplara sürüyorlar seni.
 Şair hiçbir tansık bekleme,
 Dolaş yıkıntılar, çöplükler içinde.
 Sen ey gülünç ve deli mesih;
 Ölmeyi bilmediğine göre,
 Saçlarında şimşek parçaları, dilinde kırağı
 Pelteleşmiş yapışkan haçını
 Islık çalarak sokaklara sürükle.

MEHMET AYDIN

1923'te Afyon'a bağlı Emirdağ ilçesinin Bayat bucağında doğdu. İlkokulu Bayat'ta, orta ile liseyi Afyon'da bitirdi. 1944'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü'ne girdi, 1948'de bitirdi. Askerliğini yedeksubay olarak Dört Yol'da yerine getirdi.

Köy enstitüleri ile öğretmen liseleri ve 1959'dan başlayarak eğitim enstitülerinde öğretmen ve yönetici olarak çalıştı. Meslekî incelemeler yapmak üzere 1962-63 öğretim yılında Fransa'da bulundu. 1965-67 döneminde Belgrad Üniversitesi'nde Türk Dili Okutmanlığı yaptı. En son Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Batı Edebiyatı okuttu. *Özgürlüğe Açılan Eller* adlı yapıtıyla TRT 1970 Büyük Şiir Ödülü'nü kazandı.

Şiirleri çoğunlukla *İlgaz* (1972-75), *Oluşum* (1976-78), *Türk Dili* (1971-81), *Yeni Olgu* (1982) ve *Yapıt* (1980) dergilerinde basılan Mehmet Aydın'a göre, şiir "salt dille oynama işi değildir. İnsan ve toplum ilişkileriyle yaşayışa nitelik kazandırma işidir. Bu konuda duygu, düşünce, dil, ses, imge ve kompozisyon birliğini sağlamayı amaçlar. İmgeden çok duygu ve düşüncelere yer verir. (...) Yalın gerçeklik ile halkın özünü yansıtmaya çalışır."

Mehmet Aydın şiirde "kupkuru bir bildiri değil, damıtılmış yaşamla çağdaş ekin ve halk duyarlılığının organik bütünlüğünden oluşmuş çok sesli bir özü" vermeye uğraştı. Bu özün temelde yurt, halk ve insan sevgileriyle yoğrulmasını amaçladı. Zorbalığa karşı insanlar arasında sevgi ve yardımlaşmanın yerleşmesini istedi. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Özgürlüğe Açılan Eller* (1971), *Halkın Soluğu* (1979), *Işığın Kavgası* (1979), *Şiirsiz Kalmasın* (1985), *Yeryüzü Sancısı* (1985).
İnceleme: *Eğitim Enstitüsü Rehberi* (1962), *Batı Edebiyatı* (I, 1975; II, 1977), *Bayat Boyu ve Oğuzların Tarihi* (1984).

KARANLIĞI YALIMLAYAN GÜÇ

Uzama zamanı yayarak saklarsın içinde varlıkları
 Çalkanır kaynaşır sırtında sayısız nesneler
 Ne canlar geldi geçti bilmeyiz şimdi neredeler
 Yutar saçar doymazsın bunca yaratıkları.

Kimi susar kimi boğuşurum seninle
 Dağ olur deniz olur yağmur olur karşıma çıkarsın
 Bir dev kazanıdır aynı yere akan
 Yokluk-varlık dedikleri senin elinde.

Çağlar eriyerek silinmiş engin bağrında
 Kör mü sağır mı bitimsiz misin bilemem
 Öğünür tükenir yeniden dirilir her şey
 Çözülüp dokunur her kumaş gizlice tezgâhında.

Doğanın ey nazlı kızı toprak ana
 Sana açarım kollarımı yalnızca
 Sende dinlenir tüm acılar kaygılar
 Sen al usullacık çocuklarını koynuna.

Serpilen tohumu havada kurtlar kuşlar bölüşsün
 Sular kesilip atılmış ağaçları nasıl soysun arıtsın
 Yeniden doğmaya geldik ey toprak ana
 Sende canlar renk renk çiçeklere dönüşsün.

UÇARI GENÇLİK

Uzat kollarını bana
Hey! deli gençliğimin aşkı
Kalbimi sen delik deşik ettin
Savrula dağıla her yana.

Filizlenir meltemlerin kucığında,
Her gün tatlı bir yeniden doğuş gücü;
Ölümsüz sabahlar özlemlle
Bir başka renk, soluk saklayan yarına.

Bitmemiş sevinçlerimizi tutuşturur,
Geçmişte eriyip yinelenmeyen anılar..
Gençlik mi yitirilen yoksa biz miyiz?
Bu sonrasız akışta kim neyi arar?

Dağılsın ışıkları varsın hoyratça zamanın
İnsanların o yaşamla dolu gürültüleri nerde?
Duru bir coşkunklukla asılı umutlarım,
Hiç tükenmeyen ve ölmeyen gerçeklerde.

HALKÇA YAŞAMAK

Adadım yurduma her şeyimi
Yuvada dönenen çoluğu çocuğu
Onun bağrında toprağa karışmanın
Yoktur daha üstün mutluluğu.

Dertleri çileleri bin bir tözü
Güzellik olur bende salkım salkım
Canımı ortaya koymak nedir ki uğruna
Ey benim yüce gönüllü halkım.

Apaçık alınlı geçmiş ve sözü doğru
Kabul etmemiş tarihte kulluğu
Işıtır dereyi tepeyi kıraç ovaları
Halkımın özlü soluğu.

Dilim döndükçe seni şakırım
Yüreğin ta yüreğimde atar
Yurt tutkunu halkım benim
Sevgin damarlarımda yatar.

Seni düşünürüm gece gündüz
Sana uzanır her yolum
Göğsümde yer etmiş engin soluğun
Senden uzakta bil ki ben yoğum.

D Ü Ş E V U R A N İ Ş İ L T İ

Özlemle sızlıyor her gün içim
Yeni bir dünyaya açılması için kapıların
Dolu dizgin yaşamak hayatı
Acıları dağıtmak kökünden
Arayışın ve sevincin çınlaması
Her köşede.

Benliğe
Bin bir sesin ezgilerin yayılması
Yaraların kapanması yüreklerde
Duran kıpırdayan değişen varlıkların
Gülümsemesi bir güneş gibi
Derinden işlemesi ruhlara
Değmesi yavaşça inik omuzlara
Büyülü tatlı sıcak bir elin
Sevginin ve barışın kucaklaması insanları
Isıtip eritmesi buzlarını yüreklerin.

Dağılıp serpilmesi yeryüzüne
Güven dolu bir ışığın
Getirmesi yan yana bir araya
El ele kol kola

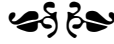
Uzak yakın karaları akları
Kırılmasıyla aydınlanmalı her yer
Saplandığı beyinlerde kaskatı
Korkunun parmakları.

ACIYA YATMAK

Dolaşmak için bir baştan bir başa dünyayı
 Ak bulutlarla yoldaş olmak dilerim
 Acılı insanların dertlerini türlü türlü
 Sırtıma yüklesem derim.
 Sayrılarının yoksulların yalnızların
 Uğrasam yanlarına birer birer
 Dertleşsem söyleşsem hepsiyle içli dışlı
 Yaralarına em olup her gün sofralarına tatlı aş olsam
 Binbir düşünce yükü taşıyan özlemler beklentiler
 Katı acılara dönüşür bir gün bakarsınız
 Sonra erir yavaştan yavaştan yaşamın kapısını dövüp
 Yüreklerden süzülür imbikten geçmiş gibi
 İşte o anda yetişsem soluk soluğa bulut duyarlığında
 Herkesin gözlerinden akan yaş ben olsam.

Sürdürsem kavgamı dönekle kalleşle
 Barış kanatlarımı çırpısam mavi göklerde
 Dolaşsam ülkeleri boydan boya
 Selâmlasam tüm insanların kardeşçe
 Engin güzelliklerine bakıp yaşamın ve doğanın

Sığamıyorum bir türlü içime bendime
 Vuruyor yüreğim göğsümü dövüyor kanım damarlarımı
 Hep başkalarında yaşayıp bulurken mutluluğu
 Acıyla sevgiyi yoğurdum
 Dost ettim kendime.

BEHÇET AYSAN

1949'da Ankara'da doğdu. Ortaöğrenimini Kuleli Askerî Lisesi'nde (1967), yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bitirdi. Çeşitli hastanelerde doktor olarak çalıştı. 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta Madımak Oteli'nde çıkarılan yangında yaşamını yitirdi.

Sesler ve Küller kitabıyla 1984'te Yaşar Nabi Nayır Ödülü'nü, *Eylül* kitabıyla 1986'da Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü, *Deniz Feneri* kitabıyla 1988'de Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'nü kazandı.

Şiirleri 70'li yıllarda yaşanan toplumsal olayların izdüşümlerini barındırır. Söyleyişi, kısa, kesik dizelerle sağlanmış bir ritme, özgün metaforlarla örülü bir uyuma dayanır.

YAPITLARI

Şiir: *Karşı Gece* (1983), *Sesler ve Küller* (1984), *Eylül* (1986), *Deniz Feneri* (1987), *Şiirler* (1990), *Düello* (Bütün şiirler, 1994).

UNUTULMAYAN

durmadan taşırdım yanımda üç şeyi
 iri çakıl tanelerini, çatlamış bir narı
 bir öpüşün bıraktığı harlı lekeyi
 ipekten
 çalınmış
 umutlarla taşırdım
 ah sevgilim derdim, ölüm
 ne kadar çoktu yaşadığımızda.

bize hep beyaz mendil
 sallayan
 ölüm ki,
 iki kapısında
 hâki bir yalnızlık
 dikilirdi

ve
 hatırlatırdı
 bize, güz kuşlarının
 uçup gittiği denizleri.

bense, yulaf kokan
 dağlı ellerinde
 dolaşmak gibi kolaydır
 sanırdım yaşamak ve sana kansız
 bir gökyüzü

getirirdim
 getirebilsem ah,
 -avlusunda çocukların
 korkmadan oynadığı-
 lalelerle
 donanmış simli bir gökyüzü.

bir öpüşün bıraktığı harlı lekeyi
 çatlamış bir narı, unutmadım.

S E M E N D E R

kurtarılmış bir kalptir taşıdığın
 senin, ne bakırdan bükülmüş
 ne de geçirilmiş bir değirmenden
 kimselere benzemeyen.

kurtarılmış bir aşk yaşıyorsun
 sen, ne paranın kiri sinmiş
 üstüne, ne de yalan safran gibi
 almış rengini onun.

hiç kimsede olmayan bir aşk

alevlerle
 sevişen
 bir semenderin
 kalbi gibi.

B İ R Y A L N I Z N A R A Ğ A C I

tahta pancurlu taştan evin
 penceresi nar ağacına bakardı
 eski tersanenin yamacında
 dalları sarkmış o yalnız nar ağacı

on beş yıl önce
 o yalnız nar ağacının dibinde
 oturup geleceği konuştuğumuz
 çocuklar şimdi yok

bir çoğu başka sokaklarda
 yürümektedir

on beş yıl sonra
 o yalnız nar ağacının dibinde
 oturup düşündüm bunları

saçlarımıza aklar düşüren
 zor günleri
 kenar mahalleleri
 bebek ölüm hızını, çocuk işçileri

biliyorum
 bir gün bir başka nar ağacının
 dibinde yine

bir başka
 çocuklar

türkiye'yi konuşacaklar.

ŞARAP GİBİ

-şair arkadaş için-
 arkadaşım benim, bilirim yine ayakların
 deniz kabuklarındadır
 ellerinse taşıyor
 gökyüzünün
 bütün köpüklerini.

bilirim, burda ben vurunca dağlara
 orda sen bir dağ arayacaksın
 kendine
 denizin dibinde,
 daralınca senin gökyüzün
 daralacaktır benimkisi de.

kalbinin gümbürtüsü hep yanı başımda
 hep yanı başında, kalbimin gümbürtüsü

arkadaşım benim
 pıhtılaşmış
 şarap
 gibi.

DENİZ FENERİ

sabaha karşı böyle bir ağaç hışırtısı
 saatin 03'ü vurduğu zamanlar
 iki yüreği birden ayağa kaldırırdı.

ayaklanan yüreklerden biri olimpos'a gizlenirdi
 biri anadolu bozkırında.

tam o vakit, suların koşarak
 rüzgâra aktığı

gökyüzünün uçsuz bucaksız denizi durulurdu.
 bir durulan deniz bendim
 biri karşı kıyılarda

ve sabah onun için bir yol bulurdu
 akmaya.

kibele koşar gelirdi.

ve yine öylesi bir anda
 bir salyangoz tırmanırdı aynı inciri

bir küflü kilidin tık sesi duyulur
 saksılarda aynı sardunyaların gerinmesi

bir yaşlı kadın kalkar
 suskun adımlarla yürür

terliklerini giyer

istavroz çıkarır veya yasin
 okurdu

kilometrelerce uzakta
 ve aynı anda.

keder bir buğu gibi yükselirdi
 bir şiir başladığı dizeleri yazar

ocaktaki ateş çıtırtılarla yanardı.
uçmaya
hazırlanan külrengi bir kuş

beş uzun yıl sonra sürgünden
dönen bir adamın odasına

girebilirdi.

hasret girebilirdi
direnme girebilirdi
yitirilmiş bir aşk girebilirdi.

adam odadan çıkar giderdi.
çünkü ayios pavlos cezaevinin
ve kartal maltepe'nin avlusunda

düşünceli dolaşan birinin gölgesiydi.

gölgesiydi gölgelenmiş güneşin
umudun öldürülüştüğünün

postalların bütün güzellikleri
çiğnemesinin
zakkumun ve beethoven'ın
şiiir ve aşkın
yasak edilişinin gölgesiydi.

oydu
ter ince bir ırmak gibi akarken
spil dağı eteklerinde
ve tırhala'da tütüne koşan
yüzü aynı esmer rençper.

başka bir yerde başka bir esmer yüz
mazgalların arasından

gökyüzüne bakıyordu

ürkek sarı
kaçak yıldızlara

başının üstünde mazgallarda
nöbetçilerin ayak sesleri.

üç gün önce getirmişlerdi
üç gün üç gece

sadece zeytin
ekmek ve sigara.

demir kapıda küçük bir delik
havalandırma

yukarda ürkek
sarı kaçak yıldızlar.

tutuklunun adı
takis petrulastı.

belki de onun türkçesiydi.

o gece yarısı
oturdu ilk şiirini yazdı.

İ L K K A R

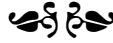
savrularak inceden
yumuşak dokunuşlarla
serpilip avuç avuç usta fırça
vuruşlarla

bir çini karanfil
bir atlastan şal
sağdı puslu bulutların gri hüznünü
çatlayan yüreklerin nar kabuğu testisine
sevdalı bir gülücüğün
yeşim taşlı peçesine
ve öveçler'de
bir evin gecekondü bahçesine
yağdı ilk kar.

önce bir gelin alayına
bir grev halayına sonra
gözyaşına
ve acıyla
yalnız başına tornada
kesik bir kola
yağdı cami avlusunda
üşümüş sokuluşlarla dolanan çocuklara.

ergen aynalarda
okşayıp biblo gibi kendi bedenini
buzul çiçeklerle süslü
eski giysilerini
çıkardı sandıktan
çıkardı kar
duvak tadıyla.

savrularak inceden
yumuşak dokunuşlarla
serpilip avuç avuç usta fırça
vuruşlarla
düştü
kurşunlanan bir dostun yakadaki resmine
kan izine
ve bütün gölgelerin perçemine
bir çini karanfil gibi kar.

ENİS BATUR

28 Haziran 1952'de Eskişehir'de doğdu. Ortaöğrenimini İstanbul ve Ankara'da, ODTÜ'de başladığı yükseköğrenimini ise Paris'te bitirdi (1976). Ulus gazetesinde sinema ve müzik eleştirileriyle yazarlığa başladı (1970). Aynı gazetenin sinema sayfasını yönetti (1971-72). Yazı dergisini çıkardı (1975). Millî Eğitim Bakanlığı Yayın Dairesi'nde çalıştı. Oluşum (1978-82), Tan (1982), Gergedan, Şehir dergilerinin yönetimini üstlendi. Çeşitli yayınevlerinde editörlük, yöneticilik yaptı. Yapı Kredi Yayınları'nda çalışıyor.

Şiirin yanısıra deneme, inceleme, araştırma, gezi vb pek çok dalda çok sayıda ürün verdi. Şiirleri başka dillere çevrilip kitap olarak yayınlandı. *Şiir ve İdeoloji* kitabıyla 1980'de Türk Dil Kurumu Deneme Ödülü'nü, *Perişey* kitabıyla 1993'te Cemal Süreya Şiir Ödülü'nü, *Opera* kitabıyla Altın Portakal Şiir Ödülü'nü, İtalya'da Sibillo Aleramo Şiir Ödülü'nü kazandı.

İlk edebiyat ürünü Yeni Dergi'de yayınlandı. İlk şiirleri, ancak arkasında yer alan kaynaklar bilindiği zaman okunabilecek, okur geneline seslenmeyi amaçlamayan seçkin bir anlayışın fazla ilgi görmemiş ürünleriydi. 1980'den sonra, bu anlayışı genellikle sürdürdüğü halde, hem üretkenliğini arttırma hem nitelikçe gelişme göstermenin yanı sıra, dönemin yarattığı koşullardan da yararlanarak, şiir ortamını etkileyecek bir ilgiye ulaştı.

YAPITLARI

Şiir: *Eros ve Hgades* (1973), *Bir Ortaçağ Yalnızlığı* (1973), *Nil* (1975), *Ara Kitab* (1976), *İblise Göre İncil* (1979), *Kandil* (1981), *Meseller Kitabı* (1981), *Sarnıç* (1985), *Tuğralar* (1985), *Yazılar ve Tuğralar* (Toplu şiirler, 1987), *Gri Divan* (1990), *Koma Provaları* (1990), *Perişey* (1992), *Ağlayan Kadınlar Lahdi* (1993), *Ondört + X = 14* (1994), *Darb ve Mesel* (1995), *Taşrada Ölüm Dirim Hazırlıkları* (1995), *Opera* (1996), *Doğu-Batı Divanı* (1997), *Sütte Ne Çok Kan* (1998), *Tapirüs, Mürekkep, Tüy* (2002). (Çok sayıda deneme, seçki, inceleme, gezi vb kitabı).

YAŞGÜNÜNDE

Ne bir tepem var Michel, ne kulem
 ya da ormanım: Geçiyorum ama tıpkı
 geçtiğiniz gibi kanın ve vebanın içinden,
 yaşım kırkiki, kestirdiğim sikkenin
 bir yüzünde silâhlarım: Papirüs, tüy ve
 mürekkep, bir yüzünde kefelere denk
 bir terazi: Kuramadığım bir dengeyi
 ağır ağır kırıyorum kapandığım odada,
 duvarlarım şimdiden harflerle kaplı.
 Hâlâ tütüyor canlı canlı yakılmış gövdeler,
 ayrıışmıyor hâlâ som altınla som zinciri
 aceleci bir soluk gibi gezen şakırtıların
 anlamı: Karşıdan güneş yükseliyor hâlâ,
 dilimde mutlak bir protesto sanki adınız.

TOZ

Herkes öğrendi eşyanın kekre kökünü.
 Dükkâna gidip gelen müşterinin değişti
 sözleri ve jesti: Kadınlar geçmişin düşünüşü
 eşeliyor porselen fincanlarda, erkekler daha
 bir pozitivist: Ekonominin seyri oynaklaştıkça
 zanaat çoğaltım tekniklerine yenildi, diye uzun
 uzun anlatıyorlar son yüzyılın kasırgalarını.
 Sevmiyorum insanları artık. Sustukça anlayan,
 zenginleşen kadınlarla tabak tutmayı bilen
 erkekler bitti biteli vitrinde gizliyorum sanki
 en değerli malları: İncelikle paylaşılmayacaksa
 hülya, mahur bakış ve her hikâyenin dibindeki
 acı: Toz yavaş yavaş göstermeli ölüm damarını.

ÇAKALLAR KUŞATIRKEN

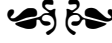
Kalemi bırakıp silâhı aldım elime
derken haklıymış René Char; silâhı
almadan kalemi bırakmak şarttır
bana kalırsa: Bir elinle yaz öbürünle
kus, bu bölünmeye dayanamaz bünye,
ben ki ikiye bölündüm hep, diyordum,
bir elimle yazıp ötekiyle silerken de,
bir elimle yazıp ötekiyle de yazarken
nereden bakılsa gene de bütündüm –
şimdi en güç zamanlar, burası belli:
Birini almakla ötekini bırakmak arası
bocalıyor elim: Karşımda geçmek
istemediğim bir köprü, içimde
söndürmek istemediğim bir ateş,
dışarıda çakallar sessiz, hazır.

AT THE ZOO

Sizden Thomas Bernhard söz etmişti,
hatırladım Herr Batur: Şairlerin
hayvanlara duydukları abartılı ilgi
oldum olası ırkılmıştır beni: Tilki de,
kuzgun da birer imgedir toputopu sizde,
öldükten sonra içleri hemen doldurulmuş,
bakışsız ve telâşsız mısraların arasında
kıvranıp durmaları, inanın, kafesin
parmaklıkları arkasında onları bekleyen
sert hayattan daha gerçek bir çaresizlik
değildir. Gece hayvanları bölümündeki
dikkatinizi çeken uzun samur kuyruklu
çöl faresi sözgelimi - bir Eliomys Melanurus.
Hiç düşündünüz mü onun İsa'dan çok önceleri
yerlisi olduğu Filistin'de tepelere çıkıp
inerken orada ne aramış olabileceğini?
İyisi mi beni görmemiş, bana sormamış olun,
nereden bilebilirim akrebin asıl gerekçesini.

ESÂTİR

Uyardıydım Edebiyat Fakültesi öğrencisi
 o genç şiirseveri: Doğru değildi Bernhard'la
 tanıştığımız, doğru değildi Julianus'un gövdesine
 saplanan mızrağı çekip çıkarırken ellerinin
 kan içinde kaldığı, Holan'ın evini görmeye
 Prag'a gittiğim doğru değildi kesinkes hiç
 bir insan, öykü, olay ya da düşün etrafına
 kurduğum hiçbir şiir doğru değildi hiçbir şey.

SALİH BOLAT

1956'da Adana'da doğdu. İlk ve ortaöğretimini Adana'da tamamlamasının ardından, bir süre Trabzon Fatih Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nde okuduktan sonra yükseköğrenimini Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Sosyal Politika Bölümü'nde bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora yaptı. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi. 1975 yılından beri şiirleri ve yazıları yayınlanıyor. *Yaşanan* kitabıyla 1984'te Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü, *Bir Afişin Önünde* kitabıyla 1986'da Yaşar Nabi Nayır Şiir Ödülü'nü, *Karşılaşma* adlı dosyasıyla 1990'da Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü kazandı.

Anlatımcı şiirin özelliklerini başarıyla yansıtan, gerek söyleyiş gerekse içerik alanında özgün bir kesit ortaya koyan ilk üç kitabından sonra, yaşamdan süzülüp gelen duygu ve düşünceleri ayrıntıya inen, duyarlı bir imge işçiliğiyle yansıtmaya önem verdi.

YAPITLARI

Şiir: *Yaşanan* (1983), *Bir Afişin Önünde* (1986), *Sınır ve Sonsuz* (1988), *Karşılaşma* (1992), *Uzak ve Eski* (1995), *Gece Tanıklığı* (1999). Deneme: *Duygusal Düşünceler* (2000).

KURTULUŞ PARKI

bir kış günü
 kurtuluş parkında akşamdı
 ortalıkta yalnız pelit ağaçları
 yalnız sessizlik ve kar
 kanayan bir çift yürek
 bir de karnımızda sözümüz vardı
 kurtuluş parkında akşamdı

suları öpüşürken gördük ateşlerle
 acıları ağlaşırken gördük
 hayır biz öpüşmedik
 hayır biz ağlaşmadık
 umutla umutsuzluğu seviştirdik yalnızca
 özgülükle tutsaklığın sınırında

gidin orda unuttuğumuz güzelliklere sorun
 gidin orda okşadığımız kimsesizliklere sorun
 sakın sormayın akşama
 akşamın ağzı vardı
 dili yoktu kurtuluş parkında

FIRTINA SONRASI SABAH

sabah
 bütün camlarım kırıldı geceki fırtınadan
 saatlerce savrulup durdum odamda
 paramparça olmuşum
 işte bir bacağım balkonda sallanıp duruyor hâlâ
 bahçedeki kiraz ağacına takılmış bir bacağım
 parmaklarım bir kalemi kavrayıp kalmış masanın üstünde
 yüzüm aynada uçuşuyor
 kül tablası dopdolu kederimle
 kalbim kulaklarım beynim ağzım saçılmış ortalığa öylece
 cam kırıkları içinde son çırpınışlarını yaşıyor uyku
 ansızın kuşlarla süslenmiş bir rüzgâr doluyor yatağıma
 toplanıp uyanıyorum

karşı pencerede bir kız
 alnını sabaha dayamış düşünüyor
 geleceğini yitirmiş geceki fırtınada
 uzak mevzilerde unutulmuş bir tüfek gibi yalnız
 gülümsüyorum yağmalanmış yüzümle
 beni tanımıyor

bir şair geçiyor karşı sokaktan ağır adımlarla
 acının sayfalarından dizeler mırıldanıyor
 kan çökmüş dudaklarına
 biliyorum onun şiiri dinmeyen diş ağrısı
 anı defterindeki papatya kurusu
 açlığı uykusuzluğu
 elini kana bulamışlığı
 gülümsüyorum yağmalanmış yüzümle
 beni tanımıyor

çatıda bir serçe
 okunaksız ötüşüyle mutsuzluğunu yazıyor boşluğa
 ürkekliliğini yitirmiş geceki fırtınada
 gülümsüyorum yağmalanmış yüzümle
 beni tanımıyor

oysa bin yıldır yüzümde bir gökyüzü taşıyorum
 hey acı
 şarkıma senin bıraktığın yerden başlıyorum

P A Y I M A D Ü Ş E N

herkes işinde gücünde
 tohumu alınıp bostanda bırakılmış bir salatalık
 gibi sararmış kurumuş elleriyle yün eğiren
 şu nine işinde gücünde
 arsa alım-satımıyla uğraşan profesör
 ve öğrenmediği şeylerle sürekli sınanan
 öğrenci işinde gücünde
 saymakla bitiremediği paralarla
 ellerinin ilişkisini araştıran veznedar
 ve büyük kızını dün evlendiren
 banka müdürü işinde gücünde
 yeni bir sefere hazırlanan pilot
 ve onun birçok ülke dolaşmış olan çantası

kazasız belâsız bir gün geçiren itfaiyeci
 ve onun yangınlarla ilgili anıları
 gece vardiyasına uyanan işçi
 ve onun uyanmayan öfkesi
 içinde gücünde şu çöplükteki tavuk
 ki pamuk şekeri gibi civcivlere hazırlanıyor

bana oturup şiir yazmak kalıyor

K A R A N F İ L

demek geldin
 çoktandır hiçbir yerdeydin
 ne kadar değişmemişsin
 ellerin ne kadar kalabalık
 gözlerin ne kadar ansızın
 seni böyle değişmemiş görmedim hiç
 demek geldin

bu kent burda her zamanki ilkesizliğini yaşıyor
 bir çarşı her gün ölüp ölüp diriliyor
 radyoda iyi ayarlanmamış bir istasyon
 gibi insanın sinirine dokunan sesiyle
 bu kent burda her zamanki ilkesizliğini
 demek geldin
 çoktandır hiçbir yerdeydin

sen denize bakıyorsun ya
 ben sana aşkları anlatmak istiyorum
 unutulmuş masalları
 unutulmuş masallardaki aşkları anlatmak istiyorum
 sen denize yürüyorsun ya
 ben sana herkesten önce özgür olmak için
 mahkûm ranzalarındaki çentiklerden çalıp
 kendi çentiklerime kattıklarımı
 anlatmak istiyorum
 çarpıp duran bir pencere kanadı gibi
 çarpan kalbimi
 sen denize gömülüyorsun ya
 bir karanfil kalıyor
 girdabında

İÇKONUŞMALAR

V.

Nereye giderseniz gidin; başkasının adımlarıyla yürüyor, başkasının bakışlarıyla görüyorsunuz nesneleri. Çünkü siz yoksunuz kendinizde. Sırta saplanan bıçağın ete girerken çıkardığı sessizlikte varsınız, gece vakti daha gidilecek çok yolu olan garip yolcuyu tedirgin eden çakal seslerinde varsınız, sabah rüzgârında şarkıları bir hışırtı olarak gırtlaklarında düğümlenen kavakların çaresizliğinde varsınız, güz kuşlarını göçe zorlayan yangında, gülü habersiz vuran kırağıda, kapanan yolda, kilitlenen kapıda varsınız.

Ben sizin sularınıza girdim ve girdaplara kapıldım. Biz seni kurtaramayız, dediniz. Çocuklarınız da öyle söyledi. Onların çocukları da... Kendime tutunarak kurtuldum boğulmaktan. Birgün girdabınız öyle büyüdü ki, sizi kurtaracak kimse kalmadı, benden başka.

ÖFKE

evine dönüyorsun akşamüstü, otobüste dalgınsın
bir tanrıça büstüsün, bakıyorsun iki oval oyuktan
ağaçlar, bulutlar, apartmanlar geçiyor yüzünden
düşünceler biçimlendiriyorsun kafanda, belli
uzak limanlarda esrarlı gemilere nasıl yüklenirse balyalar
hayatın hakkında belki, çiseleyen yağmur hakkında
kimbilir, uçuşan gazete parçasındaki haber:
“... geceyarısı polisle çatışmaya giren üç kişi...”
koşmak istiyorsun, ışık nehirleri boyunca
duvarlara çakılmış gölgeler ve sirenler boyunca
avuçlarında kandan yaprakların çıtırtısı, bağırarak:
kardeşler, bakın nasıl küfleniyor gök
kendini nasıl yakıyor zaman!
yazık, mazgallardan sızan yağmur gibi
içine akıyor sözcükler.

A T E Ş

ateşi besleyelim, bizden öncekiler tutuşturdu onu
sevdalarını yaktılar onunla, ekmeklerini pişirdiler
yollarını aydınlattılar karanlıkta, ocaklarını tüttürdüler
tanrılarının yüzü var alevlerinde, söndürmeyelim
biz de kendimizi görebiliriz bu ateşin ışığında.

savrulup giden sığırcıklar, geri dönün
yarılan kayalar, atın kendinizi yamaçlardan aşağı
ayağa kalkın ırmaklar, dağlar yürüyün
bu ateş bir gün sönecek, diyorum
kimse inanmıyor bana, ne olur siz söyleyin.

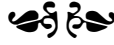
K I R K Ü Ç Ü N C Ü Y A Ş G Ü N Ü

demek kırk üç yıl önce doğdum
zakkumlarla çevrili bir hayatta
ışığın peşinden koştum, terk ettim geceyi
yakalandım, anıların ördüğü ağlarla.

yoksul ve güzel bir çocukluk
umutsuz ve yaralı bir gençlik
mutlu-mutsuz geçen bir evlilik bıraktım geride
kırgın bir kadın, “su yüzlü” bir oğul
para kazanmak dururken
şiir yazmamın hesabını verdim yıllarca.

üç darbe yaşadım, asker bir milletin çocuğuyum
yüzde doksan dokuzu müslüman bir toplumda
yüzde bire güvenmeyen bir devletin yasalarıyla
iyi bir yurttaş olmaya çalışıyorum hâlâ.

demek kırk üç yıl önce doğdum
“insan doğarken, aşkta ve ünde yalnızdır” diyor
çok sevdiğim yunanlı şair yannis ritsos
ben yalnızlığın neresindeyim, bu söz doğruysa?

ABDÜLKADİR BUDAK

23 Nisan 1952'de Sivas'ın Hafik ilçesinde doğdu.

Ortaöğrenimini Ankara'da Sincan Lisesi'nde bitirdi.

Yükseköğrenim yapamadan çalışma yaşamına başladı.

Devlet memuru olarak çeşitli yerlerde bulundu. Kayseri'de bulunduğu sırada Ozanca ve Hakimiyet Sanat dergilerini arkadaşlarıyla birlikte çıkardı (1976-80). Emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşti (1994). Şiir Odası dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. Ankara'da bir havacılık kurumunda çalışma yaşamını sözleşmeli olarak sürdürüyor.

Bir Gül Çocuk kitabıyla 1982'de Türk Dil Kurumu Çocuk Yazını Ödülü'nü, *Gömleğim Leylâ Desenli* kitabıyla 1982'de Ö. F. Toprak Şiir Ödülü'nde mansiyon, *Kuşların Alfabetesi* dosyasıyla 1988'de Sıtkı Dost Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü, *İmzası Gül* kitabıyla 1994'te Ceyhun Atuf Kansu ve Orhon Murat Arıburnu Ödüllerini, *Aşk Beni Geçer* kitabıyla 1998'de Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü kazandı.

1970'lerin başında yayınlanmaya başlayan şiirleri değerlendirilirken "dile gösterdiği özen"e, barındırdığı

"şaşırtıcı buluşlar, dengeli ironi ve humour"a

(A. Behramoğlu) dikkat çekildi.

YAPITLARI

Şiir: *Geçti İlk yaz Denemesi* (1978), *Şimdi Yaz* (1980), *Gömleğim Leylâ Desenli* (1981), *Sevdanın Son Kerem'i* (1985), *İmzası Gül* (1993), *Yanlış Anka Destanı* (1994), *Aşk Beni Geçer* (1997), *Endişeli Fesleğen* (1999), *Ahşap Anahtar* (2000), *Ev Zamanı* (2002). Çocuk kitabı: *Bir Gül Çocuk* (1981), *Kuşların Alfabetesi* (1997).

Yazılar: *Ayna Sandım Şiiri* (1998).

ŞEHİR

Sen bir orman yangını
 Büyütüyorsun içinde
 Kaçışıyor ceylânların
 Dalların düşüyor bir bir
 Ey kendi sularıyla ateşlerini
 Söndüremeyen şehir

Farkın yok değneksiz kördün
 Sağa sola çarpa çarpa
 Sürdürürsün yaşamını
 Neyin varsa çirkin kirli
 Başın bütün gün önünde
 Suçun caddeler dolusu
 Büyür gökdelenler gibi

Kuşanmışsın silahını
 Namluya kurşun sürülü
 Kimden buyruk alıyorsun
 Bir liste çirkin elinde
 Sıra hangisinde şimdi
 Diye soruşturdukların
 Çokluk daha yirmisinde

Gecelerini kanatır
 Yarasaların pusuda
 Kimi inançlar adına
 Genç arkadaş ölüleri
 Toplanır sabah olunca
 Koridorlarında morgun
 Çağın kokusuz gülleri

Sürüyor korkunç çöküntü
 Hazırlıyorsun sonunu
 Sarısmakta seni rüzgârlar
 Çatılar uçuyor bir bir
 Ey kendi sularıyla ateşlerini
 Söndüremeyen şehir

KIRGIN, ARKANA BAKMA

O şehrin salıncakları düşürdü çocukları
İtfaiyecileri sözleştiler yangınla
İrmağının kıyısına çadır kuramam artık
Elimi uzatamam kapı tokmaklarına

Çarşafı kirli artık, yatamam otelinde
Çaylarını içemem bildik park kahvesinin
İrmağının kıyısına çadır kuramam artık
Halam beni bir daha o şehre beklemesin

O gün düşürdüm cebimden, getirmesin bulanlar
O şehirde çektiğim son hatıra resmini
Artık her yerim üşüyor, o şehir benim için
Avcı duvarında asılı ceylan derisi

Bastırılmış duyguların şiirini yazmalıyım
Mezun verdi güz okulu bu yıl da
Kelebek kanatlarını kopardığı doğrudur
Bahçelerini kuşatan dikenli çit tellerinin
Sabun arıyor şehir, ellerini yıkayacak
Benim içimden gelmiyor başkası versin

Bilmiyorum ne kadar sürecek kırgınlığım
Yama tutar mı bilemem yüreğimdeki yırtık
Arada bir giderdim çocukluğumu bulmaya
Gitmek gelmiyor içimden büyüdüm artık

GEÇEN YAZI SORMA BANA

Bahçıvanın gözdesi olabilmiş çiçeğin
Kendini kokusuyla ele verdiği
Bir bahardan sonra sustu sevincim
Kan kırmızı, sulu karpuz dilimi
Konar-göçer desenli Avşar kilimi
Gibi bir yaz yaşamadık sevgilim

Üstlerine günü geçmiş gazeteler örtülen
Genç ölümler geçen yaz mı yoğundu
Uçları çiçekli kırık dalları
Anlatan (ki yazarı acı olan) kitabın
Karıştırmak istemiyorum sayfalarını

Karmaşık duygular içindeyim ben
 Kuş mu önemliydi gökyüzü için
 Çeyiz sandığı mı gelinlik kıza
 Kim vermişti kan oyalı mendili
 Gözlerini silsin diye o yaza

Kokusunu aşktan alan mektubun
 Devamını getirmedi postacı
 Bir bahardan sonra sustu sevincim
 Diken oldu iki göğsün arası

Sahi geçen yazı yaşadım mı ben
 Ne zaman düşünsem aklıma kan geliyor
 Avcı okunuyor ceylanın gözlerinden

Sahi geçen yazı yaşadım mı ben

A N I

Bir su kıyısına benzetirlerdi
 Bir kınısız bıçağa, ince sızıya
 Seni ilkyazların önsözlerine
 Seni su kıyısına benzetirlerdi

Atlarla yarışan sen miydin oğul
 Ömürsüz kelebek, kuş cıvıltısı
 Bir su kıyısına benzetirlerdi
 Yüreğimin dayanılmaz ağrısı

Oğulcuğum albümlere sığmayan
 Dal boyunun gölgesini özledim
 Seni su kıyısına benzetirlerdi
 Kış günü sıcaktın, yaz günü serin

Sen nerdesin, atlar yine koşuyor
 Çiçekler bürümüş bıraktığın izleri
 Kokunu edinmişler, güzel olmuşlar
 Yakama takıyorum binlercesini

Seni su kıyısına benzetirlerdi

BABALAR VE OĞULLAR

Nerde ineceğimi bilseydim binerdim otobüse
Eskidim yıprandım bildiğim bu durakta
Sözü mü olur dersiniz kelebek kanadının
Filleri yerinden oynatan fırtınada

Toptancıdan iplik beklesin terzi
Kumaşlar dikilmeyi provayı ceketsizler
Kupon vermeyen gazete okurlarını
Ben bekliyor olayım geçip gitsin trenler

Kimler kazançlı çıktı nerden bileyim
Korkularımın gecelik faizlerinden
Gökyüzünde bir yıldız yeryüzünde iki çocuk
Büyütmesini öğrendim kendim büyümemişken

Katlanmanın tadına varalı epey oldu
Avunmayla çıldırmanın kesiştiği bir yerde
Kırk yerinden kırılmış kadehle şarap içmeyi
Kaptan olmayı öğrendim sefersiz gemilerde

Yastık gidip uyku gelen yaşamak gidip ölüm
“Sabun gidip köpük gelen ne varsa”
Ah ben çocuk aklımla önce şunu farkettim
Büyük sevişmeler mümkün küçücük odalarda

Nalın neden attı değil bir kapının üstünde
Durduğunu atlara sorunca dövmüştü babam
Ben o günden itibaren nalsız atlardan kaçtım
Bir de uzun saçlarını gizleyen kadınlardan

En tuhaf soruları sormak hep bana düştü
Onca kardeşin içinden şair ruhlu olana
Sureler ezberleme cezası verirdi babam
El öpmeye gönderirdi şekersiz bayramlara

Babam bir isli lambaydı geceleri farkedilen
Ben azarı göze alıp düşüyorken şiirlere
Böyle böyle öğrendim dakikada saklanmayı
Annesiz geçip giden yüzyıllık saatlerde

Yalnızlıktan bir orman tutuşur muydu
Bunun böyle olduğunu küçükken öğretti babam
Ayaz bir göğü örtündüm alışığım üşümeye
Ne gülden yastık edindim ne sıcacık bir yorgan

B A B A M V E G Ü Z

Başlık yanıltmasın sizi, babam yaza benzerdi
Ama her zaman için güzden yaprak alacaklı

Babam yaza benzerdi, kendine susamam için
Gözlerine bakardım, kurumuş kuyu ağzı

Yaza benzerdi babam, balkonda çay içmeye
Ya bana öyle gelirdi ya bardaklar kanardı

Babam bana benzerdi, bir göl manzarasına
Aniden fırtına çıkar kayık dediğin batardı

S E Ç M E L İ D E R S

Ben Fırat'ı görmedim oysa Fırat'ı görmek
Kabul etmek zorundayım şair için gerekli
Suyuna gözyaşımdan birkaç damla katmadan
Nasıl yazabilirim akıp giden şiiri

Ben Ağrı'yı görmedim oysa Ağrı'yı görmek
Kabul etmek zorundayım şair için gerekli
Uçurumlara tutunup zirveye tırmanmadan
Nasıl yazabilirim bir aşkın şiirini

Okyanusu görmedim oysa okyanus görmek
Kabul etmek zorundayım şair için gerekli
Derelerle göllerle denizlerle yetinip
Nasıl yazabilirim umduğum büyük şiiri

Ben ölümü görmedim oysa ölümü görmek
Kabul etmek zorundayım şair için gerekli
Yoksa nasıl giyinirim yaşama sevinciyle
Hayatın kumaşından dikilmiş elbiseyi

YENİ BAKIŞ

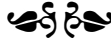
İtrî'yle aramda gül mesafesi
Neşterle aramda kan ve kan
Ben dünyada bu kadar kalmazdım ama
Yaşama sevinci bakışınızdan

Bıkmışken akşam kandili sayılmaktan ve
Hayırsız ormana ağaç olmaktan
Önce yaprağımdan solardım ama
Bir bahar edindim bakışınızdan

Yağmurdan bir kaput giydirdi bana
Öğrencisiz okul ve önce vatan
Kendini bile karşıya geçiremeyen köprü
Beni karşıya geçirdi bakışınızdan

Tehditti hayatın o büyük geleneği
Hep korku çıkardım enkaz altından
Bardakta okyanus falına baktım
Neşterle aramda bir kez daha kan

İtrî'ye dönelim ve ney sesine
"Neva Kâr" adlı yapıta gül borcu bizden
Ben dünyayı böyle görmezdim ama
Yeni bakış edindim gözlerinizden

ABDÜLKADİR BULUT

1943 Nisanında Anamur'un Akine köyünde doğdu. 1954'te ilk ve 1957'de ortaokulu bitirdi. 1957 güzünde Akşehir İlköğretim Okulu'na girdi. 1960'ta Varlık dergisinde ilk şiirini yayımladı. 1961'de Anamur'da öğretmenliğe başladı. 1964'te askerliğini Sivas'ta yapıp memleketine döndü. 1966'da derste propaganda yaptığı gerekçesiyle kovuşturmaya uğradı, Bakanlık emrine alındı. Yargılama sonunda beraat etti. Fakat ancak Danıştay kararıyla 1968'de işine dönebildi. 1974'te Milliyet Sanat Dergisi'nin açtığı "Yılın En Başarılı Şairi" yarışmasında "övgüye değer şairlerden" biri seçildi. 1975'te Anamur'dan İstanbul'a atandı. 8 Ağustos 1985'te Anamur'da geçirdiği bir trafik kazasında öldü.

İlk şiirleri Varlık (1960-68) dergisinde çıkan Abdülkadir Bulut daha sonraki yıllarda Elif (1960-62), Soyut (1965-70), Şölen (1966-69), Türk Dili (1965-80), Yeditepe (1967-69), Forum (1968-69), Dost (1969-72), Türk Dili (1970-81), Milliyet Sanat (1974), Sanat Emegi (1978-80), Yarın (1982), Yazko Edebiyat (1981-84), Sanat Olayı (1981-82), Varlık (1983), Üç Çiçek (1983-84) dergilerinde görüldü.

Başlangıç döneminde İkinci Yeni'nin biçimci, imgeci, soyut şiir anlayışının azçok etkisinde kalan Abdülkadir Bulut, ardından delikanlılık günlerinin duygusal başkaldırısını öfkeli, tok bir anlatımla yansıttı. Daha sonraki ürünlerinde ise toplumcu inanç, umut ve direnç ile halk, çocuk, yurt, doğa ve yaşama sevgisini açık, yalın, yoğun bir deyişle dile getirdi. Toplumsal gerçeklerin yanı sıra bireysel yaşantılardan da söz açtı. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Sen Tek Başına Değilsin* (1976), *Kahveci Güzeli* (1981), *Acılar Yurdumdur* (1982), *Yakımlar* (1982), *Gözyaşları da Çiçek Açar* (1983), *Sen Tek Başına Değilsin, II* (1984), *Yurdumun Şiir Defteri* (1984), *Yurdumun Şiir Atlası* (Bütün Şiirleri, 1986).
Roman: *Üveyikler Göçerken* (1981), *Sakartay* (1983).

YENİDEN DÖNER İSEM MERSİN'E

Yeniden döner isem Mersin'e
Yine böyle bir temmuz günü
Uçurtmalar almalıyım yanıma mutlaka
Çocukların oyunlarındaki güzelliğe
Karıştırmak için gökyüzünü

Yeniden döner isem Mersin'e
Omuzlarına dokunarak kucakladığım
Arkadaşları bulmalıyım erkenden
Yüzleri, önü asmalı kahvelerde
Yeni bir güzelliğe dokunurken

Yeniden döner isem Mersin'e
Aşılarının sargılarını almalıyım
İncecik portakal fidanlarının
Hatırlatsa da arkadaşların düşürülüşlerini
Üstünden dökülen kurumuş çamurları

Yeniden döner isem Mersin'e
Gurbetçi kokularını düşünerek
Koklamalıyım yere dökülseler bile
Kokularını çürümeden atmayan
Ne kadar çiçek varsa

ÇOCUKLARIN GÜZELLİKLERİ KADAR

Boğazına kadar kuş sesleriyle dolu
Bir ufuğa dokunuyorum kaç gündür
Yanımda en güzel duruşlarını
Duvarlara yaslanarak büyüten gençlerin
Bakışlarından çıkarılmış haber sözleri

Ne göğüs kıllarıma karışan ürpertiye
Ne de kendiliğinden açılmış mintanımın
Düğmeleriyle ilikleri arasındaki uzaklığa
Yetecek kadar serinlik verebiliyor
Üstüne üstüne yürüdüğüm doğa

Acıların kadar gülüşlerine de alıştım
 Ey dallarını kaldırarak geçtiğim hayat
 Gençliğimi bir su gibi akıtsan da
 Kızların çeyiz sandıkları kadar derin
 Çocukların gülüşleri kadar sık
 Bir çekicilik var sende

Bir arkadaş dokunuşu kadar yumuşak işte
 Boğazına kadar kuş sesleriyle dolu ufuk
 Anımsatabiliyor bana ikindi üstlerini
 Akşamlara benzetemeseler de kuşlar
 Üstünde öttükleri dalların titreyişlerini

SARDUNYA

İlk kez dışarıya bakıyorum bugün
 Silerek pencere camının buğusunu
 Aşağıda uğultular içinde bir dünya
 Ve balkondaki asılı gömleğimden
 Düşen damlalarla titreyen
 Çiçeksiz bir sardunya

GÖZYAŞLARI DA ÇİÇEK AÇAR

Ellerimi dokunduğum her yerde
 Çılgık çılgılla kıvranıyor hayat
 Ve ölen arkadaşların giysilerini
 Bir kere daha dürüp koyuyor analar
 Çamaşır sandıklarına
 Gözyaşları da çiçek açar

Bugün yurttyeri olsa da acılara
 Kayaların en sarp yerlerindeki
 Kırlangıç yuvalarını andıran alnın
 Bir gün terli bir gelecek uçuracak
 Sabahlardan akşamlara kadar
 Gözyaşları da çiçek açar

Ansızın oyuna başlayan çocukların
Sesleri kadar canlı ve huylu
Sevinçleri kadar taze ve acemi
Bir duruş kuşatacak işte seni
Gözyaşları da çiçek açar

Başını dayandığın ağaç dalı
Bak hafifçe eğildi toprağa doğru
Uyuyan bir çocuğun soluk alışını
Dinler gibi kendini vererek
Yaklaş, yüzünü örse de acılar
Boynundan ter boşalan herkese
Gözyaşları da çiçek açar

Yaklaş, yüzünü örse de acılar
Ve nasıl yakalarsa toprağı kök
Suları renk, dalları kiraz
Sen de öyle yakala hayatı
Yürü kol kola canıma değsin
Gözyaşları da çiçek açar

İÇERDE YAZILAN ŞİİRLER

I.

Dışarda
İlk suyu verilmiş olmalı
Pamuğa, sevdaya ve tütüne
İçerde
Koyacak hiçbir şeyim yok
Sigara ve çakmağımdan başka
Yastığımın altına

II.

Şimdi portakalların ötesinde
Kurduyla, kuşuyla toroslar
Yatmış olmalılar sırtüstü
Oysa beride ben
Çok özledim eşi dostu

A Y R I B A Ş Ç E K M E

Sular gece de akar
Yağmur altında bile
Ve bir kuğu tadında
Sabahtan önce

Sular gece de akar
Ayrı baş çekme

D O S T

Tütün sardın kav yaktın
Ateşe verdin geceyi
Eline sağlık

Çarpıcı türküler yakaladın
Anaç bir şahan gibi
Avladın sözcükleri
Gözüne sağlık

Tavladın toprağın derisini
Belinde matran dost
Dizine sağlık

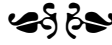
Yolcu ettin ortanca oğlanı
Şafağın görüldüğü yere
Güzel bir dünya için

HOŞUMA GİDER

Hoşuma gider
 Elinde çay bardağı
 Güneyde bir köy evinin
 Üstü çinkolu balkonundan
 Ve yağmurlu havalarda
 Dağlara bakan birisinin
 Duruşu

Hoşuma gider
 Her gün sokaklarda
 Uzuneşek oynayan çocukların
 Avuçlarına tükürerek
 Koşmaları

Hoşuma gider
 Çiçeği burnunda âşıkların
 Bir okul sonrasında
 Koltuklarına sıkıştırarak
 Ciltleri bozulmuş kitapları
 Ve ürkek bir tavşan gibi
 Evcilleştirmeye çalıştıkları aşklarını
 Elleriyle bastırarak
 Yürümleri

ALİ CENGİZKAN

1954'te Ankara'da doğdu. Ortaöğrenimini Ankara Koleji'nde, yükseköğrenimini ODTÜ Mimarlık Fakültesinde bitirdi (1978).

Aynı fakültede yüksek lisans öğrenimi gördü ve öğretim üyesi olarak görev aldı. Türkiye Yazıları ve Yarın dergilerinin yazı kurullarında bulundu. Şiirin yanı sıra şiir üstüne yazdığı yazılar ve şiir çevirileriyle de bir birikim ortaya koyuyor.

Senlere adlı kitabıyla 1981'de (Adnan Azar ve Ahmet Ada ile paylaşarak) Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü, *Yunan Dosyası* adlı kitabıyla 1983'te (Yaşar Miraç ile paylaşarak) Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü'nü, *Çocuk Ömrümüz* adlı kitabıyla 1983'te Hasan Hüseyin Jüri Özel Ödülü'nü, *Bağımlı Şiir* adlı kitabıyla 1987'de ODTÜ Edebiyat Kulübü Ödülü'nü, *Sürek Avında Dünya* adlı kitabıyla 1995'te Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü kazandı.

“Ozanım ben, halka tanıklıktır görevim” görüşüyle yazdığı şiirlerin “siyasallık içermek” ve “ince alaya yaslanmak” gibi iki temel özelliğinin bulunması, onların hem “tanıklık, belgelik, öyküsellik” kazanmasına yol açmış, hem de “rengini, belirgin tonunu” (R. Dara) oluşturmuştur.

YAPITLARI

Şiir: *Senlere* (1980), *Çocuk Ömrümüz* (1982), *Yunan Dosyası* (1983), *Yürüyüşler ve Duruşlar* (1984), *Bağımlı Şiir* (1986), *Ankara Ankara Güzel Ankara* (1987), *Sürek Avında Dünya* (1994), *Şairin Nergisi* (2000). Deneme: *Şiir ve Yaşam* (1995), *Öğle Suyu-ODTÜ Ormanının 40. Yılı İçin Doğa ve Şiir Üzerine 40 Metin* (1997).

TAŞ DA ÇÜRÜR

Böyle dedi kaya mezarını temizleyen Rüstem Usta.

Taş da çürür.

İncir kokuşlu dar sokakları aştınsa, görmüşündür
Kıyıda, küçük bir çocuk taş atıyor suya

Taş da çürür.

Eğil biraz, paslanmış kıyı babasına tutunarak sark
Suyla rıhtımın birleştiği yerlere bak

Taş da çürür.

Kumsalda, çam tahtasını astarlıyor sandalcı baba
Çocuk büyümüş; yüzmeyi biliyor, denizle oynamasını da
Yüreğim çürümez; gözyaşları işlemez, kurşunlarınız da

Taş çürüsün.

*Bıldır biz düştüysek,
Onlardı ilk düşenler
Onlardı söyleyenler.*

YOLA DÜŞENLERE ÖĞÜT

Puntala, dedi Ethem Usta,
Kaynak yapmazdan önce
Pası ve çapağını egele.

Tenekenin yağı tuzruhunda,
Havya nişadında temiz.
Dumanda kaldığımıza bakma.

Ustamın gözleri deniz.
Ustamla biz, denizle biriz.

Bozkırda tükenecek seliz.
Toprakta ayrıkotunu çapala,
Haşaratı yaprakta ilaçla.
Başaklar can türkülerimiz.

Yaz olsa, yazı biliriz.
Kış olur, doost, öğreniriz.

Yürüyüşte sor, kimliğiniz?
Söze ve elbiseye kanma,
Örgütte hainleri kolla.

Yazmakla anlatılmazsa
Puntala, dedi Ethem Usta,
Kavradık yedi yıl sonra.

yaşam bilgisi dersnotlarından: 1 NOKTADAN SONRA BÜYÜKHARFLE BAŞLAYACAKSIN

Cümlesini başından kavrayacaksın, çocuğum
Bilinçaltındadır nasıl çılgılıkçılığa doğduğun,
Aç ve susuzsan, sesinle havayı yırtacaksın
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Tarihler yazmaz halkın ezildiğini,
Bedreddin'i Nâzım'dan okuyacaksın.

En yakın arkadaşın öldürüldüğü gün, üzüntülüsün.
Karatahtadaki tebeşirli tarih dersini kusup
Yağlı boyayla duvarlara 'devrim' yazacaksın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Gerçeklik yolunda işe koyulduğunda,
Hiçbir zaman yalnız kalmayacaksın.

Sevgilin, şu veya bundan, senden ayrılabilir.
Gözyaşı, bulutlu hava ve buğuları dağıtıp
Gecegündüz ortak sevginle çalışacaksın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Elini tutardın bir zamanlar.
Sesini şimdi yumrukla çoğaltacaksın.

Uğraşta birgün, bir sahte kurşunla, vurulursan
Yüreğinden, çay bardağından, aşk oyunlarından;
Işığın dudaklarında ya yürüyen yoldaşların,
Çocukların kalacak ya varsın karın ağlasın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

ALACA AYDINLIKT A

Yıkıcı dost'a

Gel de yürürken hiç konuşmayalım
Bir yanımız güvercinler, parke taş altımızda
Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Nasıl vur emri çıkartıldı adımıza.

Nasıl biz demeyi öğrendim, nasıl
Şimdi ben dedikçe de sen geliyorsun aklıma.
Dünya bizim dışımızda, nesneler dışımızda
Konuşmak anlamsız, vur emri var hakkımızda

Sevgiler de vurulur, bunu biz biliyoruz
Nesneleşen sevgilerle, yüzükle, gülücükle
Giysinin üstünde duruşunu ondan seviyorum
Gövdenin içinde kıpırdayışını ondan.

İnsandan kaçanlar olur yurt-dışına
Sevmekten kaçanlar olur aile-içine,
Kaçanlar olur yaşamaktan, yaşamları boyunca
Ve vur emri çıkartılır bizim adımıza.

Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Tüllerle, koltuklarla, yatak ve yorganıyla,
Bırak arkamızdan gelsin tarihçiler
Ve aramızı belirlesin omzundaki küçük çanta.

Gel, ve artık hiç konuşmayalım
Bir yanımız güvercinler, parke taş altımızda
Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Nasıl vur emri çıkartıldı adımıza.

DAYIM GÜL TAKARDI GÖMLEĞİNİN YAKASINA

Ve canlıymışcasına, hergün onu sulardı.
Yağız tenindeki su buharlaşsın diye
Düğümleri en bıçkın küfürlerle açardı:

Çiçekçiydi, yaprak bitlerini öldürmeyen.
Fotoğrafçı, savaş yıllarına rötuş yapan.
Meddahtı, her akşam eve gülücükle gelen
Kumraldı, çocukları hep karısına çeken.
Uzun boylu, kendisine palto diktirmeyen.
Sebzeciydi, domatlarını hiç yemeyen.
İşadamı, hasırdan başka minder bilmeyen.
Dindardı, ezan okunurken rakı içmeyen.
Gözlüklüydü, gözleri daha da büyüyen.
Gezgin, İzmir'in parkelerini denetleyen.
Balıkçıydı, elleri suyla nasır tutan.
Nikotinman, sigarası bağlanarak uzayan
Diplomattı, kokteyle pantolonla giden.
Yatırımcı, geceleri ailesini besleyen.

Dayım gül takardı gömleğinin yakasına
Seni görse, eminim, mutluluktan ağalardı.

ŞİMDİ SEN BUNLARI SOR O KIZA

Katladığı mendili değil, katlandığı acıları
Beklenen günleri değil, beklediğimiz günleri
Ağzındaki çiçeği değil, çiçeklenen parmaklarını
Sakındığı yerlerini değil, sakınmadığım yüreğimi

Kuşkucu oluşumu değil, kuşkulandığım elleri sor
Dalda ötenini değil, bacaya giren serçeyi
Yapılacak yanlışları değil, bitirilen işleri sor
Çocukları değil yoldan geçip giden yaşamı

Biraz da başkalarını sor, iyi niyetli hırsızları
Tavşan dudaklı oluşlarını değil, bıyık bırakmalarını
Tiksindiğim dinleri değil, dinlenebilir meselleri sor
Dört karılı Mehmet'i değil, iki yanaklı İsa'yı

Benim nasıl olduğumu değil, bu şiiri sor
Yaşam olan şiirleri, şiir olan yaşamları
Güneş doğduğu için mi erken kalktığımızı
Erken kalktığımız için mi güneşin doğduğunu

İşte sen bütün bunları sor o kıza
Gerisini anlayacaktır nasıl olsa,
Çünkü hızla yer değiştiriyor göğsümün yarası
Bir maviye dönüyor yüreğim, bir kırmızıya,

YÜRÜMEK

Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak

(Çünkü hep eklemlerdedir işimiz: sevgi ve nefret,
dostluk ve düşmanlık dayanmak ve çözülmek.
Dayanırız denizdeki konserve kutusuna,
karpuz kabuklarına, fabrika artıklarına.
Dayanırız falakaya, elektrige, su işkencesine.
Çünkü ilerde okyanus vardır, bir büyük, bir geniş, bir ferah.
Ondandır ki goncayı sevişimiz tazeliğine değil açışına).

Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak
Kanatarak ayak izlerimizi

(Çünkü kanla kazanılmıştır her şey:
bir çocuğun gülüşü,
akşamları kaşıkladığımız bir tas çorba,
sevgili dudaklara kondurulan bir küçük,
bir küçücük öpücük,
başını güneşe tuttuğumuz oğullarımız,
sevgililerimiz,

Çünkü kanla kazanılmıştır her şey
ve kanla, yitirilir).

*Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak
Kanatarak ayak izlerimizi
Aşk da girer içimize, biz yürüyüp gideriz*

BAĞIMLI ŞİİR

II

Akşam tütün dumanlarıyla inerci soframıza
Ve biz, o çocuğu görürdük aramızda:

Nedir bağımsızlık, bağımlı olmak mı
Bir kuşun gülüşüne, bir kızın kanadına?
Hazırlor bir ömür... Ben yokum buna.

Doğrudur, bir süre şöyle söylenebilir:
Bağımlılıklardır bağımsızlığı oluşturan.
Oysa küçük şeylerdir büyükleri yaratan.
Hem kim bilebilir küçük yanlışları
Büyümeden?.. Bir mesleğin seçimi
Elleri kansız bir katil yaratabilir,
Bir yaşamın seçimidir, derim ben.
Bir kızın seçimi
Bir oğulun seçimidir bir bakıma.

Bir süre bunlar söylenebilir, doğrudur
Ama hangi bağlamda?.. Şimdi sen ey şair
Bağımlısın şiire. Ama bağımsızsın da.
Bağımlı şiir, dedin ona, köpeksi gülüşünle
Oysa biliyorsun, senden daha özgür:
Seni astılar mı ölürsün, o yakılsa da kalır.
Seni övseler, şımarırsın, o kendini korur.
Seni sevseler, büyürsün, tek ayrıcalığın burda.
Bağımlıdır şiir de, evet; insana.

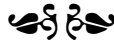
Denizi düşün; bir oluşumdur, devinir
Bir bütündür, ama parçalanır dalgalandığında
Yine de kuruduğu görülmemiştir ırmaklar gibi,
Bir trajedidir onu besleyen ırmakların kuruması.
Bir süreçtir, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir halktır, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir düşünce, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir damladır, okyanusun büyüklüğüyle özdeş.
Eh biraz büyümüştür kısacası.

Yani küçük şeylerle gelindi bugüne.
Küçük bankalarla, küçük bonolarla, küçük tahvillerle
Küçük gayrimenkullerle gelindi bugüne.
Küçük adamlar, küçük mülkler büyüdü birdenbire
Ve küçüldü ülke... Bu böyle bilinmeli.
Şimdinin bilenmesi yetmez
Onu geleceğe yetiştirmeli:
Küçük bağımlılıklarla gidilecek bağımsızlığa
Ve haykırıyorum işte: Yaşasın ... Ülke!

Nedir bağımlılık, işte bir söz
İşte bir urgan sıkıyor boğazımı.

Çocuklara koyun benim adımı.

Gördüğümüz gibi yitirdik isimsiz kahramanımızı
Yarattığımız gibi yitirdik... Şimdilerde
Akşam açlık kokularıyla iner sofralara
Ve sokaklarda onlar dolaşüyor... Hâlâ.

EROL ÇANKAYA

1953'te Manisa'nın Turgutlu ilçesinde doğdu.

Ortaöğrenimini Turgutlu Lisesi'nde (1973),
yükseköğrenimini bir süre İstanbul Üniversitesi Gazetecilik
Enstitüsü'nde okuduktan sonra Ankara Üniversitesi Siyasal
Bilgiler Fakültesi'nde bitirdi (1978).

Yansıma, Soyut, Asyalı gibi dergilerde yer alan ilk
şiiirlerinde Attilâ İlhan etkileri görülür. Yeni Dergi, Yarına
Doğru, Birikim, Türkiye Yazıları'nda yayınladığı
şiiirlerinde ise “yoğun bir duyarlık ve gerilim gücü” (B.
Necatigil) sağladığı, “kendi ses gücü ve olanaklarını
yarattığı” (Ş. Kurdakul) vurgulandı.

YAPITLARI

Şiir: *Cehennem Biziz* (1976), *Asıl Adı Gökyüzü* (1985).

KAN TOPRAĞA BULAŞMIYOR

İşte upuzun yatıyorlar
 Kanları bile değmiyor yere
 Kan toprağa bulaşmıyor

Ellerindeki bayrak
 Bayrak ve şarkılar
 Ve şarkılardaki coşku
 Ve yürekler kana bulandı
 Kan toprağa bulaşmıyor

Sokağı dönerken vurdular
 Şarkılarını söylerken coşkuyla
 Bir marşın en dirençli sözcüğünde
 Yani yüreklerin en derin alevinde
 Sokağı dönerken vurdular
 Kan toprağa bulaşmıyor

Fabrikalar ıssız öylecene duruyor
 Tezgâhlar öksüz, söylemiyor şarkısını
 Onlar toprağın üzerinde, ufuk kızarıyor
 Ufku tutuyor marşların en yiğit sözcükleri
 Ufuk bile kızarıyor kanın telâşından
 Teri toprağa bulaşıyor O'nların
 Kan toprağa bulaşmıyor.

Toprağa bulaşmıyor toprağa bulaşmıyor
 Tezgâhlardan sızarak şehri kuşatıyor
 Gittikçe bir pıhtı oluyor günü bölen
 Yolları tutuyor, uğulduyan caddeleri
 Surları tutuyor, kalgıyan kalabalıkları
 Tornayı, motor kayışlarını, alinterini
 Büyüyor güneşin altında, güneşin inadına
 Büyüyor güneşin altında rengini koyultarak
 Karakitapların alnına lekeler bırakarak
 Kanları akıyor ama toprağa bulaşmıyor O'nların
 Kanları ve solukları dünyayı tutuyor tutuyor yiğit arkadaşların.

HERKES BİR YERLERDE

Ses bile yok mektup da yazılmıyor
 Herkesin bir geçmiş olduğu iyice belli
 Artık ya kendimizi korumakla meşgulüz
 Ya elden çıkmış kendimizin derdinde
 Bu yüzden işte ne mektup ne telefon ne bir ses
 Yalnız günü dolduran koşuşmalar arası
 İki cümle arası, iki ses, iki görüntü
 Bu yüzden oturup içmeler bile daüssıla
 Bu yüzden ses zayıf, görüntüler dağınık
 Ben, “yazarım canım, yeni geldi” diyorum
 Biri, böyle diye diye savsaklıyor beni
 Tam altı mektup bekliyor yazmam gerekiyor
 Kapıda İstanbul bekliyor ama beni!

Bu yüzden buluşmalarımız bile
 Ancak hayatın insafına kalmış,

Bu yüzden geçmişimiz bile
 Seyrele seyrele gerilere kayıyor,

Bu yüzden hiç yok, bu yüzden sanki
 Ne kadar çabuk yitti geçmişimiz.

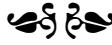
Yalnız, günü dolduran koşuşmalar arası
 Hep özlem hep merhaba hep düş
 Bunlardan sonra bir gece yarısı toptan
 Bir şiirde son mısra, iki cümle, iki ses
 Birmingham ve İzmir’de, Hamburg ve Mamak’ta
 Hakkari’de Cidde’de ya da burda olsun
 Bir yürek dostlara, bin merhaba!

EZBERİMİZDE DÜNYA

Artık bu şehri ezbere biliyorum
 Geçelim sokaktan geleni, bırak
 Bir kadın mutfakta şarkılar söylüyor
 Bir kadın yatakta gürül gürül, bırak
 Bir aşkla yeşeren yaşama sevinci mi
 Bunlar süredursun öylece bırak
 Bir işçi ter içinde, üstelik işsiz
 Dönüyor dünya, dönüyor be zulümler.

Paris'te bir metro karmaşası
 Münih'te sürgünler kıraathanesi
 Cenevre'de kibirli bir yeşil
 Sabra'da Hürremşehir'de kanın hesabı yok
 New York'ta teleksler tıkırdıyor
 Hep çılgık çılgığa para piyasası
 Petrol fiyatlarında ani bir düşüş
 Uzak Doğu hep öyle
 Ve Ortadoğu'dan akıyor kan
 UPI, AP, TASS, AA,
 Hangi ajans geçebilir bunları?

Telefon zırr... etti, öylece kaldım
 Bir an uğulduyor işte ezberimizde dünya
 Ne kaldı, ne bırakıldı elimizde onca duyarlıktan
 Hadi açtım telefonu, de bakalım,
 Bir aşkın yaşama sevinçleri diyeceksen,
 Böyle diyeceksen, bırak.

CEVAT ÇAPAN

1933'te Kocaeli'nin Darıca kazasında doğdu. Ortaöğrenimini Robert Kolej'de (1953), yükseköğrenimini İngiltere'de Cambridge Üniversitesi İngiliz Edebiyatı Bölümü'nde (1956) bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne asistan olarak girdi (1960), profesörlüğe yükseldi (1975). Öğretim üyeliği görevini İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Tiyatro Bölümü'nde, Boğaziçi Üniversitesi Amerikan Edebiyatı Bölümü'nde sürdürdü. Devlet Tiyatroları Edebî Kurul Başkanlığını üstlendi (1978-79). Emekliye ayrıldığından (1996) bu yana, Yeditepe Üniversitesi'nde Fen-Edebiyat Fakültesi dekanlığı yapıyor. *Dön Güvercin Dön* kitabıyla 1986'da Necatigil Şiir Ödülü'nü kazandı. Şiirle başladığı, şiirlerini Varlık, Yeditepe, Seçilmiş Hikâyeler, Yücel dergilerinde yayınladığı halde, çalışmalarını daha sonra tiyatro alanına yöneltti. Yoğun biçimde yaptığı yetkin şiir çevirileriyle tanındı. 1980'lerin başında yeniden yayınlanmaya başlayan şiirleri, yalın ve açık anlatımıyla, konuşma dili kıvraklığıyla, ele aldığı yaşam kesitlerinin incelikli ayrıntılarıyla bir söyleyiş ustalığı, şiirin tümüne yayılmış imge bütünlüğünden kaynaklanan bir görüntü zenginliği sergiledi.

YAPITLARI

Şiir: *Dön Güvercin Dön* (1985), *Doğal Tarih* (1989), *Sevda Yaratan* (1994), *Seçme Şiirler* (1998), *Ne Güzel Yolculuktan Aklımdan Çıkma* (2001). İnceleme: *İrlanda Tiyatrosunda Gerçekçilik* (1966), *Değişen Tiyatro* (1972). Seçki: *Çin'den Peru'ya* (1966), *Çağdaş Yunan Şiiri Antolojisi* (1982), *Çağdaş İngiliz Şiiri Antolojisi* (1985), *Çağdaş Amerikan Şiiri Antolojisi* (1988), *Dünya Yazınından Seçilmiş Aşk Şiirleri* (1993), *Şiir Atlası I-VI* (1994-2000), *Çağdaş Dünya Şiiri* (E. Canberk ve E. Alovera ile, 1998).

BEYAZ GECELERDE

Zaman gitgide daralıyor –
 yola çıkmadan postalamak istiyorum
 sana bu kartı.
 Leningrad, biliyorsun, bir yazarlar kenti
 Petersburg adıyla kurulduğu günlerden beri.
 Neva'ya açılan kanallarında gezdirirlerken
 Puşkin'in evini gösteriyorlar övünçle,
 Dostoyevski'nin okuduğu mühendis mektebini.
 Bir zamanlar Gogol'ün yürüdüğü köprülerin
 altından geçiyoruz başlarımızı eğerek,
 sonra kalabalığına karışıyoruz Nevski Caddesi'nin.
 Her yerden altın kuleler görünüyor,
 altın kubbeler, kışlık saray,
 gezilmesi yıllarca sürecektir müzeler.
 Ve sağda, ağaçlı bir avlu içinde,
 geçen yıl Anna Ahmatova'nın halka açılan evi.
 "Anna Ahmatova, ünlü Rus ve Sovyet Şairi!"
 Coğrafya baş döndürüyor Leningrad'da,
 Tarih de öyle.

DOĞAL TARİH

Mişel Strogof'un gözlerine mil çekildiğinde,
 ben sekiz yaşındaydım.
 Ben sekiz yaşındayken,
 "Şu Bin Dokuz Yüz Kırk Bir Yılında" yaşıyordum.
 O yıl yaşananlar bir daha yaşanır mı,
 diye düşünürken,
 kim bilir daha neler yaşıyor,
 neler düşünülüyordu?
 Bütün bunların defterini tutanlar
 kim bilir şimdi neredeler?
 Verimli toprakları
 sürükleyip götürse de azgın sellerle
 deli rüzgârlar,
 nice sözü edilmez gübrelerle
 beslenip
 bereketleniyor topraklar.

YAĞMURDAN SONRA

Sana
 bir zamanlar
 birlikte yürüdüğümüz o sokakların
 serinliğini getirdim bu kez.
 Elimden tutarsan,
 altından geçtiğimiz saçakların gölgesi,
 saksı saksı fesleğenlerin kokusu
 sinecek bakışlarına ve soluklarına.
 Her şeyin yitirildiği
 ve yeniden bulunduğu
 bu yol kavşağında
 bütün o kalabalıkla karşılaştığımızda,
 seni benden uzaklaştıran zamanın
 beni sana ne kadar yaklaştırdığını
 anlayacaksın.

SOLUK SOLUĞA

Uzun, karanlık bir çılgının da ardına düşebilir insan,
 Titrek, eğri büğrü bir yazının çağrısına da uyar.
 Bırakıp her şeyi döner –
 Aşk bir buluşmadır çünkü,
 Her zaman gecikmiş bir buluşma.

Bitmeyen bir kavuşmadır da aşk –
 Araya her zaman bir şeyler girer:
 Bazen kendi sevincinin kanat gölgesi,
 Bazen nabzın hızı, yüreğin titreyişi,
 Tüylerin telaşıyla besleniyor gibidir –
 Araya her zaman bir şeyler girer:
 Çalışma saatleri, karşılıksız sorular.
 Nereden bilebilir insan
 Bunların hepsinin de aşk olabileceğini?

Çoğu kez aldatıcıdır da,
 Bakarsın, herkes onun askeri, onun şehidi.
 Oysa aşk hiçbir zaman bir yarış değildir ki.

Bu yüzden yanılır hep
 Sayın muhbir vatandaş, köftehor okur, arsız yetkili.
 Sararmış bir fotoğraf olarak da çıkabilir karşına,
 Borulu bir fonograf kılığıyla da.
 Bakarsın, ona da dadanmış
 Gündelik hayatın sosyolojisi.

Yeniden duyulur bazen o uzun ve karanlık çığlık.
 Çağırın o titrek yazı yeniden belirir –
 Çünkü aşk en eski köprüsüdür Balkanların, en eski.

A Ğ A C I N T Ü R K Ü S Ü

Sizin bahçedeki sakız ağacını
 anlatmak isterdim sana,
 sonra da o ağacı sen anlatırdın.
 Sözü ağaca bırakırdık biz yorulunca.
 Ben gözlerine bakardım anlatırken,
 sen ağacın yapraklarına dalar giderdin
 öykünle.

Biz, ikimiz, öylece ağacın gölgesinde.
 Ağaç gölgelerinin diliyle konuşurken,
 bu türküyü çok uzaklarda, ayrı ayrı
 söylememiş miydik birbirimize,
 ağaç bize, biz gölgesine katılmadan
 önce?

Toprağın sesi, özsü, gün ışığı
 büyüüp boy verirken rüzgâra karşı,
 bir başka türküyü katılır bize,
 çocuklar el ele, halka olup ağacın
 çevresinde,
 başımızı döndürürcesine?

DUYGUSAL EĞİTİM

Arpacı kumrusu bir düşünür
Tünemiş kısır döngüsüne az gelişmişliğin,
Kim bilir Batılılaşmanın nerelerinde,
Bulantıyla bunaltı çıkmazına sığırır.

Boğarak coşkusu her akşam bulutlu rakılarda,
Aşamaz yıkılan surlarını Bizans'ın;
İçinin biriken karanlığında el yordamıyla
Dizelerinde geyikler gezinen ozanlara özenir.

KİRLİ BİR PENCEREDEN

Herifçioğlu Zaloğlu Rüstem'in güzrü gibi
havale ediyor ilk soruyu üstüne,
sen, diyor, Orhan Kemal'in cenazesine gitmişsin?
Hafif yana çekilerek karşıyorsun
dürzünün güzrünü, aklında "Baba Evi", "Avare Yıllar",
bereketli toprakların sevdiğim bir yazarıydı, diyorsun.
Gözün pencereden görünen Şirket-i Hayriye vapurlarında.
İkinci soru da ölümlerle ilgili,
Lütfi Erişçi'nin cenazesine de?
Evet, birlikte Aşıyan'a gitmiştik
Tevfik Fikret'i anma gününde,
deftere yazdıklarımızın da bir fotoğrafı olmalı sizde.

Öfkesi bir mitralyözün tarakasına dönüşüyor uzaklaşarak,
senin gözlerinin izlediği vapur
tam Kızkulesi'ne sürtünmek üzereyken.
Kızkulesi, Kız Kalesi, cıvıl cıvıl kız sesleriyle
bir başka uykudan uyanır gibi,
bilmezdim, diyorsun, kendi kendine,
bu muhteremlerin makinelerinde
bu kadar fotojenik olduğumu
bir ölünün ardından yürürken bile.

T A Ş B A S K I S I

El eleydiler,
 yerdeki toz toprağın içinden
 seyrediyorlardı gökteki bulutları
 külrengi denizi.
 Bir yerden vinçlerin gürültüsü
 geliyordu, doldurulan, boşaltılan
 şilepler,
 mavnalara bindirilen vagonların
 tekerlekleri arasından
 bir çeşmeyi, bir ağacı, bir
 kırlangıç yuvasını görüyorlardı sanki.

Öyle duruyorlardı.
 Bildikleri bütün sözcükleri susarak
 yineliyorlar, ezberlerindeki
 renklerin birbirine akarak
 biriktirdiği gölde
 bir kayığın yosunlu bir iskeleye
 yanaşmasını bekliyorlardı.
 Belli belirsiz bir kaval sesi
 karışıyordu sokak satıcılarının
 bağrıışmalarına.

El ele, bitkin, kaygılı bir ezinti içinde
 han kahvesine bıraktıkları
 tulum peyniri, bulgur, dut kurusu
 avluda esans satan kitapçının
 cam kutularından yansıyor
 kararan yüreklerine.

Birden taş baskısı kitap
 kapaklarının birinden
 Hazreti Âli Döldül'üyle çıkıp geliyor
 alıp Hayber Geçidinden Kan Kalesi'ne
 götürüyordu onları Zülfikar'la
 ikiye böldüğü gecede.

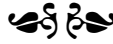
Gecenin bir dilimi soğuk çöl,
 öbürü kızaran şafak, kızan kumdu.
 El ele bekliyor, beklerken
 kuru bir kan tortusuna dönüyordu
 istekleri.

Ç Ö L

Ne zaman
 bir masa başına otursam
 sana bir şeyler yazmak için,
 çocukluğumda seyrettiğim
 cambazlar geliyor aklıma,
 elimdeki kalem
 birden
 o sırık terazi gibi uzuyor
 ve ben
 çok geçmeden
 o usta cambazdan uzak
 acemi bir palyaço gibi
 boşluğa yuvarlanıyor
 ve hoplamaya başlıyorum
 düşlerin yaylanan ağında.
 Sonra,
 görünmeyen seyircilerimin
 kahkahaları çınlarken
 kulaklarımda,
 kulaç atmaya çalışıyorum
 kurumuş bir gözyaşı denizinde.

G Ö Ç

Ayrılırken
 turuncu pancurlarını
 aralık bıraktığınız ev –
 yıllarca
 o açık pencereden girip çıkacak
 çocukluk arkadaşın güvercinler
 anılarının karanlık odalarına.
 Arkanızdan bir kova suyla
 sizi uğurlayan komşunuz
 her akşam
 tencereyi hızla maltıza vuracak
 arka bahçede,
 bir daha hiç karşılaşmayacağınızı
 unutmak için,
 sırtını denize çevirmiş,
 gözleri dağlarda.

VEYSEL ÇOLAK

1954'te Rize'nin İkizdere ilçesine bağlı Cevizli köyünde doğdu. Ortaöğrenimini Turgutlu Lisesi'nde, yükseköğrenimini Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nde bitirdi (1977). Edebiyat öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 1988'de arkadaşlarıyla birlikte Yenibütüncü Şiirin Manifestosu'nu yayınladı. İzmir'de yaşıyor ve Dize dergisini çıkarıyor.

Yarına Doğru, Yeni Dergi, Çıkış dergilerinde ilk şiirleri yayınlandıktan sonra Milliyet Sanat Dergisi'nde 1974'ün en başarılı 4 genç şairinden biri seçildi.

Fotoğraf Arkalıkları kitabıyla 1984'te Rıfat Ilgaz Şiir Ödülü'nü, *Kalbim Hoşçakal* adlı dosyasıyla 1996'da Sabri Altınel Şiir Ödülü'nü, *Mürekkep Zamanlar* adlı dosyasıyla Ali Rıza Ertan Şiir Ödülü'nü, ayrıca Halil Kocagöz ve Altın Koza ödülleri kazandı.

İlk kitabı, “coşkunun, sevginin, yaşama bakış biçimlerinin, başkaldırının, çelişkileri bilinçle yorumlamanın yarattığı bir ortamda kuşağının ortak dilinden arınarak kendi dilini yaratma becerisi gösterdi” (Ş. Kurdakul) yargısıyla karşılanmıştı. Sonradan dil ve anlatımda olsun, içerikte olsun bir arayış içine girerek şiirini değiştirdiği görüldü.

YAPITLARI

Şiir: *Terin Yaktığı Bir Yaradan* (1978), *Günlerin Yağmurunda* (1980), *Aşkolsun* (1982), *Ötesi Yar* (1985), *Fotoğraf Arkalıkları* (1985), *Ölümler Diyalogu* (1988), *Umut Aştadır* (1993), *Buz ve Ateş* (1994), *Aşkın La Sesi* (1995), *Kalbim Hoşçakal* (Toplu şiirler, 1996), *Giz ve Yara* (Toplu şiirler, 1996). Çocuk kitabı: *Sen Balık mısın?* (1979). İnceleme: *Edip Cansever'de Şairin Kanı* (1997). Yazılar: *Yabancılaşma ve Öteki Şiir* (1999), *Mürekkebin İçtiği Su* (1999).

S O L G U N

Sana son defa mutlaka geleceğim
Yaşadığın sulusepken üstüne
Çektiğin acılara saygı ülkeler anlatmaya,
Karanlığa aykırı bir beyazlık olacak
Dünyadan kovulurken yakana yapışacak
Çaldığın fotoğrafım bir yalnızlık olarak.

O fotoğraf sende ise ölüdür
Düşürülmüştür bir divan arkasına
Bakar mahzun mahzun, benzer mi bana
Kanadından ayrı kuşlara döner
Hatıra olsun diye vermedim sana
Vermedim sana,
Saklama, senin elinde renkleri solar
Isıtmaz bile seni ateşte yaksan.

Kıymetini bilmeyen eline almamalı
Mecbur kalmıştır o delikanlı, zarfa girmiştir
Sevgiliye ulaşırsa o çizgiler canlanır
Çıkarılır soran dostlar olursa, gösterilir
Arkasında yazılanlar okunur
Çevrilir ve bir daha uzun uzun bakılır
Herkes içinden tekrar eder:
O geçmişin özeti.

Ben bir şairim, fırtınadan yanayım
Oralardan bir pınar, ben bilirim ben bilirim
Bir silah bir silaha emanet edilebilir.

Hayat bir gemi, vardır dümeni ve başındayım
Arkadaşlar çoktan açılar yelkenleri
Ayrılığı rüzgâr diye kullanıyorum.

B İ R A Z D A K A Ç A K

Yalnızlığa açılan zamanları bilirim
Yağmur denen o şarkı
İstasyonda hep sallanan bir mendil
Dalları budanık bir ağaç görsem
Korkulanır ellerime bakarım.

İlkinde bir deniz kızı aldattı beni
Kendim geledim
Bir karanfil yarattığım mevsimden
Sana şile bezi bir entari göndereyim
Gülkurusu, sıcaklığım içinde.

Fotoğrafın siyah beyaz
Dünya önümde,
Ayrılığın rengi bu
Yokluğun bir dile gelişidir.
Dağlar kente sürüyor çiçeklerini
Kendini bir türkü sanışın varsa, anlarsın:
– Söyleyip sevişirsem öldüremezler
Terlerim, damlalarım İzmir'e düşer
Tütün yapraklarına.

Kendi şarkısını söylüyor sanılanlar
Batıyor diye güneşi tokatlıyor
Rahat dingin biraz da kaçak
Üstelik sevda emekçisi
Söylediği ezgi uğruna ölebilirim.

Bu sevgi ikimizin herkesle bölüşürüz
Güzelleşiriz nasıl birlikte yürüyünce
Gel şöyle salınalım
Gök mavi değil, bir martıyı izlerken
Bu çocuğun uçurtması yanıyor.

Ben sana karışsam susarım, dünya dağılır
Deniz kentlere saldıracaktır durup dururken
Sevdiğim kan diye karanfiller kusuyor
Yoksa bunun farkına nasıl varılabilir?

Kuğulu Parka gitmiştik
 Bu aşkın dikenini gülümüzden seçmeye
 Bir çiçek diye iliştir saçlarına ışığı
 Bu sevdanın anısını bırakmaya
 Gelişini anlarım çünkü iklim değişir

ÖTESİ YAR

Kaçak diyecekler, çekip gideceğim
 Geçmişî olmayan kente, gölgelik yalnızlığa,
 Ömrüm, kırılan bir bardağın dağılan parçaları
 Sen çocuğu öldürülmüş kadınlar kadar kara

Soğuklara giden yolu seçtim diyelim
 Sessizlikten yola çıktım geceyi ılıtarak
 İki çoban çalısı arasından,
 Anılarımın hesabı soruldu
 Yazılı olmayan yasalarımndan.

Hayata yaslanıp dünyaya bakan kimdi
 Canım yanıyordu bu şarkısız gecede
 Ağaçlarım yakılacak
 Birer birer vurulacak kuşlarım
 Ele geçirilecek, o su kıyısındaki konuşmalarım.

Eylemin yanında ayrılık vardı
 Gelirsin diye kestim sokakları beyaza
 Boyalar edinip adını yeniden yazdım
 Aramızda bir aşkın ölüsü var diyemem
 Bizim tutkumuzu seven dostlara.

Şimdi gidiyorum bir akarsu yaratmaya
 Çılgın bir nehir olarak yaşantım başlayacak
 Ebem kuşağı içmeli yağmur damlası olmalıyım
 Yoksa öldürecek bu özlem beni.
 Gülümsersen yıkımın ortasında

Tarih benden yanadır,
 İki ırmak gözlerin çavlanların gücüyle boşalan
 Solgunluğun anlaşılmaz, taştan katı insanlar
 Sahipsiz değil ama balmumu minik yüzün.

Yaşanmamışsa, acısı anlaşılmaz uzaklarda olmanın
 Hicran birini sevdi diyen bir telgraf almanın.
 Dünyanın bütün suları içilebilir
 Yetemez söndürmeye içimdeki yangını.

Onurlu bir sessizlik şimdiki suskunluğum.

EMEĞİN ÇIRPINTISINDA

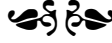
Hudut köylerinde yasak sözlerle konuşulur şimdi
 bıçak kesiklerine kaçak tütünler basılır,
 tetikler düşürülür de
 duvardan sazlar indirilmez mi?
 Yeni bir hasret düşer gözbebeklerimize,
 bizi tanıyanlara sorarsanız
 bir hal olmuş derler,
 yeni bir kavga girmiştir yaşantılarına...
 Demir kafesler içinden fışkıran türküler var
 karışıyor dağ sularına
 acıtıyor da denilebilir.
 Güzeli sevmenin,
 kıvranarak yaşamak istemenin
 suçu nedir ki buna yanık sevda dediler?
 İşçilerin gümrahlığı,
 güneş altında yanan toprağın
 yaşamak isteniliyorsa eğer
 bunca ömrün tek sözüdür:
 – Öfkeden bu gökyüzü parçalanmalı!

Yürümekler, dinmeyen acımız.
 Onlar da hesapta var,
 bizimkiler, elbette direnmekten yana olanlar.
 Rotatiflerle yeni yayınların sayfalarına
 koyu kara lekeler, kan lekeleri,
 çiçeklerin, yeşil bir dalın üstüne
 altı çizilmiş paragrafların,
 senden yana olanların
 teslim olmayı sevmeyenlerin alınları üstüne
 mermiler düşürülüyor.

Fabrikalara alın teri, kıpırtılar
 sevilene çok renkli kır çiçekleri
 silik bir resim,
 sonra herbiri çırpıntılar içinde
 arkadaşlara andaçlar bırakılıyor.
 – Çalkalanıyor şehir, acılar içindeyim.

Bir başlangıca girdik, varıp hazırlan
 havada birleşmenin dövüşken kokusu var.
 Durmadan, yorulmadan yaşanılmaktadır,
 orada, fabrikalarda
 kentin ücra köşelerinde bir hançer bileniyor.
 Hünerlerim, uzak dağlara bakamıyorum. Neden?
 Bende onmaz yaralar açılıyor...
 Birbirine karışıyor gölgelerimiz,
 çoğalmışlığımız, ortalığın karışması
 göğsümdeki nefes, aşkım falan
 bir uzun hava gibi, taşıdıkça sevdiğim
 elleri nasırlı gencadamların yabaniliği
 düşünülen yürüyüşler, kavga tortuları,
 bu bilenmişlik, arkadaşlara katılmanın telaşı,
 düşüyor kentin sokaklarına.

– Artık bizden olmayan âşık sayılmaz.

Ş Ü K R Ü E R B A Ş

1953'te Yozgat'ta doğdu. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilimler Bölümü'nü bitirdi. Toprak Mahsûlleri Ofisi'nde çalıştı. 1988'de emekli oldu. Yarın dergisinin yazı kurulunda yer aldı (1985-88). Edebiyatçılar Derneği yönetim kurulu üyeliği (1993-98) yaptı, başkanlık görevini üstlendi.

Yolculuk kitabıyla 1987'de Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü, *Dicle Üstü Ay Bulanık* kitabıyla 1996'da Orhon Murat Arıburnu Şiir Ödülü'nü kazandı; *Üç Nokta Beş Harf* kitabıyla da 2002 Ahmet Arif Şiir Ödülü'nü Salih Bolat'la paylaştı.

İlk şiirlerinin, sözünü “şiirsel bir derinlik içinde, açık açık” söylemesiyle (A. Timuçin), “sağlam şiir dokusuyla, ince şiir yapısıyla” dikkati çektiği (V. Timuroğlu) görülür. Sonraki şiirlerinde kendine özgü bir yapı kurarak, değişik bir imge düzeni içinde toplumsal duyarlılığı yansıtacak etkili bir söyleyişe ve şiirle düşünme becerisine ulaştı.

YAPITLARI

Şiir: *Küçük Acılar* (1984), *Aykırı Yaşamak* (1985), *Yolculuk* (1986), *Kimliksiz Değişim* (1992), *Bütün Mevsimler Güz* (1994), *Dicle Üstü Ay Bulanık* (1995), *Kül Uzun Sürer* (1996), *Seçme Şiirler* (1999), *Bir Gün Ölümünden Önce* (1999), *Üç Nokta Beş Harf* (2001). Deneme: *İnsanın Acısını İnsan Alır* (1995), Yazılar: *Gülün Sesi Gül Kokar* (1998).

YOLCULUK

XIX.

İnsan belleğinin ihanete varan unutuşu
 Ey yanlışı emziren kör meme
 Hayatın kaçınılmaz kusuru..
 Kapındayız işte koskoca bir geçmişle
 Ölüler diriler düşenler dövüşenler..
 Nicedir boşluğunda kimsesiz rüzgârların
 Acı çığlıklar attığı cansız alanlar
 Doğrular, yanlışlar..
 Bir gizli dil gibi öfkenin için için
 Derininde büyüdüğü dilsiz suskunluklar..
 Kalanlar, kaybedilenler
 Ne varsa, kapındayız işte
 Tutuşturmak üzere yeniden
 Zamanın küllenen yüreğini..
 Sun bize inancın duru pınarlarından
 Süzülen o eski tadını düşlerin;
 Ömrümüzün acemi dallarında
 O bir heyecanla telâş telâş açılan
 Don vurmuş tomurcuğunu geleceğin..

Yaşamak ölümden üstün, acıdan büyük
 Ver bize coşkusunu yeniden
 Sesimizi geri ver
 Sahipsiz kalmasın özgürlüğün türküleri
 Kardeşliğin paylaşmanın sevginin
 İnsanı çoğaltan o gönül zenginlikleri..
 Zoru seçiyoruz yeniden, inançla, inatla
 İyi, doğru ve güzel
 Ne varsa “büyük insanlık” adına
 Kapındayız işte bir daha
 Tarihsin sen
 İnsan emeği ve düşüyle yoğrulmuş
 Göster bize geleceğin yollarını..

ÜLKENİN UÇURUMU

Adamın gülüşü kirli, duruşu külhan
Adam durmadan konuşuyor, boğazında boğum yok.
Adamın başında alkışlardan bir duman
Adamın parası var, adam haklı her zaman.

Adamın zarı “hep kâr”, çuhasında hırs
Adamın boyu aptal, parmakları kurnaz.
Adam bir giysi biçmiş halkın yufka kumaşından
Adamın elinde Devlet bir altın makas.

Adam siyaset loncasının pervasızlık piri
Adamın gücü arsızlık, erdemi partisi.
Adam demeçler veriyor gazino ağzıyla yılık
Adamın yükselişi ülkenin uçurumu...

İ K R A R

İnsan akli ne kadar suçluysa
Sayın yargıç
Yeni dillenen bir çocuk merakıyla
Sorular sorarken hayata
İnatçı, yalın, yerinde
O kadar suçluyum ben de..
Ve duyguları insanın
İçinde ömrümüzün çırpına çırpına
Akıp gittiği o bin kollu ırmak
Ne kadar yanlışsa kendi yatağında
Yanlışım ben de o kadar
Sayın yargıç
Hayatın değil
Sizin önünüzde.

BÜTÜN BİR ÜLKEYLE

Onurumu devletin dehşetinden koruyabilmek için
sevdim seni

Yoksulluğun, dizleri üstüne yıktığı bir halkı
başımın üstünde tutabilmek

Ölüm orucundaki çocukların mumdan gövdelerine
bir gün daha ömür olabilmek için

Ağzıma kadar yükselen zifosa karşı
kalbimle arınabilmek için sevdim.

Üç bin Kürt köyünün gözleri kocaman sürgününe
bir adım dönüş olabilmek için

Canın kirpiklerinde bir göğüse gömülmek
hiçbir paranın harcı değil, demek

Gözleri camlarda paramparça çocukların
gelecek düşlerini korumak için

Aşksız yaşamasız onca kadın odalarda
gövdelerindeki son ışığı söndürmesin için sevdim.

Sevişirken binlerce başka sesle kıvranıyorsam
Sevgilim, seni bütün bir ülkeyle sevdiğim için...

ATEŞE KONAN KUŞLAR

Yaralarını öpüyor suskun

Etinde sönmüş bir yangının

Yüreğinde tüten küllerini...

Sesi saçının teli kadar çatalı

Yitirmiş aklığını yumuşaklığını

Bir top kara bulut alnının burcunda

Sustukça kirpiklerine

Konuştukça sözlerinin ipeğine düşüyor.

“Kimi görsem gözlüklü, Behçet sanıyorum.

Bir deli sakal kalabalıkta nereye baksam

Cebinde fırçası, ağzında mızıka

Asaf çocuklara rüzgâr taşıyor.

Elinde bir süpürge bedeninden ince

Aklında dördüncü maymun

Fikrini ölümüyle doğruluyor Metin.
Uçamıyor bir daha ateşe konan kuşlar
Uçanlarsa konacak yer bulamıyor...”

Yaralarını örtüyor usul
Bakışların göz göz tutuşturduğu
Etinde sönmüş bir yangını
Soluguyla yüreğine gömüyor.
Sesi öfkesi kadar çatallı
Alnındaki kara bulut kalkıp kalkıp
Çocuklara düşüyor
Çiçeklere düşüyor
Işıklara düşüyor...

DİCLE ÜSTÜ AY BULANIK' t a n

11. BİNLERCE GELİNCİK

Ağrı'nın eteğinde bir kara çalı:
– Boyum senden uzun, boyum senden uzun...
Bulutlar birbirine gülümsüyor yukarda.

Harran'ın düzünde bir küçük avlu:
– Ufkum senden geniş, ufkum senden geniş...
Rüzgâr gökyüzünü soluyor dışarda.

Fırat'ın kıyısında bir parmak musluk:
– Suyum senden derin, suyun senden derin...
Dalgalar köpük köpük boy veriyor taşlarda.

Botan'ın karında bir hâki leke:
– Ayazım senden sert, ayazım senden sert...
Doruklar sabırla iç çekiyor rüzgârda.

Yaşamın üstünde bir sinsî ölüm:
– Gücüm senden büyük, gücüm senden büyük...
Binlerce gelincik uç veriyor dağlarda.

13. KİM İZİN VERECEK RÜZGÂRA

Sen Mem u Zin'i
Ben Ferhat ile Şirin'i

Sen Cigerhun'u, Otuzüç Kurşun'u
Ben Nâzım'ı, Cahit'i, Turgut'u

Sen gözleri deprem kızını kara çadırın
Ben Sürmeli Bey ağdını

Sen Dicle'yi, durgun ve nazlı
Ben Kızılırmak'ı, mağrur ve geniş

Sen Siverekli öfkeyi Fransız önünde
Ben dağların onuru Kamalı Efe'yi

Sen Cudi'yi uçurum ve doruk
Ben Konya ovasını beyaz ve تنها

Sen düşmanını ağırlayan konukluğu
Ben son lokmasını konuğa sunan saygıyı

Sen karın türküsünü dağlardan dağlara
Ben köpük köpük büyüsunü denizlerin

Sen değirmen taşı bir zamanı boynunda
Ben göğsümde kadrani paramparça bir saati

Sen ancak benimle onaracağın acıyı
Ben yalnız seninle sileceğim utancı

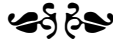
Sınırların ardına çekebilir miyiz
Sınırların ardına neden çekelim ki
Sınırların ardında yalnızlık bitecek mi
Sınırların ardında yoksulluk daha mı az
Sınırların ardında ateş yakmaz su boğmaz mı
Sınırların ardında ölüm vakitli mi gelir
Sınırların ardında ay hilal ufuk hayal değil midir
Sınırların ardında aşk acı akşam hüzün vermez mi?

Ya nasıl ayırırız yıldızları
Kim geçiş izni verecek rüzgâra
Bu tarifsiz ayrılığı güneşe kim
Yağmura kim kuşlara kim öğretecek?...

15. GÖKYÜZÜ O GÜN GÖKYÜZÜ OLACAK

Bütün ufuklardan iyilik esen
 Yedi renge bürünmüş bir akşam üstü
 Diyarbekir Kalesi'nde çocuklar
 İlmek ilmek dokuyarak onurla günü
 Dingin güleç ışıklı ve mağrur
 Şiirler okuyacaklar Dicle'ye karşı
 Salıp ayaklarını rüzgârın koynuna
 Barışa sevgiye kardeşliğe dair
 Bütün güzel şairlerinden dünyanın...

Bir ayağı öksede göğsümdeki son kuş da
 O gün kanat vuracak bulutların ülkesine
 Toprak olanca coşkusuyla özgür
 Yağmur bir sevişme tadı bedenlerde
 Gökyüzü o gün gökyüzü olacak...

HAYDAR ERGÜLEN

14 Ekim 1956'da Eskişehir'de doğdu. Doğduğu kentte başladığı ortaöğrenimini Ankara'da Aydınlikevler Lisesi'nde, yükseköğrenimini ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nde bitirdi (1982).

İstanbul'da çeşitli dergi ve ansiklopedilerde çevirmenlik, metin yazarlığı yaptı. 1983'te Eskişehir Anadolu Üniversitesi Reklâmcılık Bölümü'nde master yaptıktan sonra, İletişim Sanatları Bölümü'nde asistan olarak çalıştı. Çalışmalarını İstanbul'da reklâm yazarlığıyla sürdürüyor.

İlk şiirleri Felsefe Dergisi, Somut, Türk Dili, Varlık dergilerinde yayınlandı. Üç Çiçek dergisinin kuruluşuna katıldı (1983). Şiir Atı dergisinin yazı kurulunda bulunuyor. Radikal gazetesinde, haftalık Express gazetesinde, Cumhuriyet Kitap Eki'nde, Şiir-lik ve Varlık dergilerinde sürekli denemeler ve şiir üzerine yazılar yazıyor. Kendi adının dışında Hâfız ve Lina Salamandre takma adlarıyla da şiirler yayınlıyor. Şiiri üzerine Antalya'da bir sempozyum düzenlendi.

"Unutulmuş Bir Yaz İçin" adlı şiiri 1981'de Gösteri dergisinin yarışmasında ikinci oldu. *Eskiden Terzi* kitabıyla 1996'da Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü, *40 Şiir ve Bir* kitabıyla 1997'de Necatigil Şiir Ödülü'nü, 1998'de Akdeniz Altın Portakal ve Orhon Murat Arıburnu Ödülleri kapsamında Cahit Külebi Jüri Özel Ödülü'nü kazandı.

Değerlendirenlerce "İkinci Yeni'den öğeler taşıyan, yumuşak sesli, lirizme yatkın bir şair" (A. Behramoğlu) olarak görüldü. Şiirlerinde saptanan düşünsel öğeler ve ironi eğilimi, ilk kitaplarındaki naif söyleyişten ve yaşamı yansıtan imgelerden uzaklaşarak sözcükler arası bir oyun niteliğine büründü.

YAPITLARI

Şiir: *Karşılığını Bulamamış Sorular* (1981), *Sokak Prensesi* (1990), *Sırat Şiirleri* (1991), *Eskiden Terzi* (1995), *Kabareden Emekli Bir Kızkardeş* (Lina Salamandre imzasıyla, 1995), *40 Şiir ve Bir* (1997), *Ölüm Bir Skandal* (1999), *Karton Valiz* (1999), *Hâfıza* (Hâfız imzasıyla, 1999), *Nar* (Bütün şiirler, 2000).

B A B A L A R T A R İ H İ

bütün sular durulsun tarih geçecek
tarih suya dayanamaz çiçekler solsun
bazı kansızların boynu vurulsun
pas tutan kılıç acıkmış su içecek

adını unut insan ancak tarihiyle vardır
tarihin sonu yoktur takvimler kaldırılın
caz istemez zil ve darbuka yeter
giden gün ömürden doldur imanım
görklü tarih aşkına dönsün hanendeler

tarih gemisine boy sırasıyla binilecek

baba tarih kereminden sual olunmaz
teksin yücesin varlığına eş koşulmaz
öldürürsün ya da bağışlarsın hadım ederek
küçükleri sevmek aktörene yakışmaz

tarih bazı soysuzları adam edecek

üstünden bin kez de geçilse tarih erdendir
babamızın yüzü asıldı etmeyin beyler
uyar mı şanına yatakta alta düşmek
erkekliği mızrağındaki kandan bellidir

halvet bitti tarih hamama girecek

ey densiz ozan sözlerini geri al
kendini evliyalar yoldaşı bir seçkin mi sandın
tarih üsküdar'ı geçti yeni uyandın
baban sana birazdan konya'yı gösterecek

“ M U T L U E V L İ L İ K ”

–mutlu evlilik vardır dünyada–

karımın gözleri bal rengi saçları perma
ben izin verdim güvercinim öyle güzel ki
biz sade yurttaşlarız bayım şimdi olduğu gibi
bir saçın haylaz tellerine takarız mutluluğu

karım bir melek gibi düş inceliğinde
uzun uzun susar yıllarca konuşmuş gibi
pullarım yıldız yıldız oynasırken içinde
susar ela gözlerinde engin bir derinliği
düşerim gölgesiz denizlere eririm sanki

bilmenizi isterim ki sayın görüşmeci
tek ve kesin bir yanıtımız var bizim
soruşturmalara dünyaya geleceğe
mutluluk yüzümüzün olağan rengi
namuslu ve kurallar çizgisinde insanlarız
yargı evindeymişiz gibi yanıtlayacağız sizi

özgürüz üstelik ciddi bir iştir özgürlük
paranın dolaşıma girmesiyle başlar tarihi
dolaşık özgürlüğün işe yarar bir bölümü de
kıvrılıp süzülerek girmekte cebimize
ah kutsal kardeşliğiniz dünya durdukça dursun
ey çağlayarak dökülen ulu para ırmakları
ey hür dünya gibi dalımıza konan özgürlük

tarih deyince ortak geçmişimizi anımsıyorum
kadınlar kanları pahasına yazarlar tarihi
karımın tarihi yoktu kanı dökülünceye değin
karımın yaşı üç gülmeyin üç yıldır evliyiz
üç yıldır iç ve dış düşmanlara karşı
biz kipiyle konuşmanın sevinci içindeyiz

nasıl politik olmayız her şey politik
güncel politika tartışmalarına girmeyiz
seçimlerde oyumuzu atarız en iyisi demokrasi
gündemimizde varsa yoksa aile politikası
seçimsiz kavgasız saygılı sessiz

geceleri koruyucular alırsız yurttaşlık gereği
güzel göğüslerimiz geniş omuzlarımızla uyum içindeyiz
yunan tanrıları gibi çılgınca sevişiriz
çocuklar doğururuz zümrüt gözlü bol kirpikli

HAYDUTLUK ÜZERİNE ORTAÇAĞ SÖYLENCESİ

kente üç haydut gelmiş seyre koşalım dostlar
görelim yiğitlikleri sürececek mi kafes içinde
haydutluğun şanındandır mülkümüze göz koymak
umarım mil çekilir kem gözlerine

kente üç haydut gelmiş birisi uzun ince
kara gözleri yatak odalarımızda söylence
soylu beyler gibi erkekçe alışmalıyız
karılarımızın romantik ihanet geleneğine

kente üç haydut gelmiş ikincisi çocuk be
bakır sakalları yok nagant tabancası yok
şişman karılarımızın göğsüne boylu boyunca
üşümüş balıklar gibi uzanacak ölüm gelince

kente üç haydut gelmiş üçüncüleri kambur
bre medine fukarası haydutlukla işin ne
buna karılarımız gözyaşı dökse de olur
yeter ki İsa güzelliği yakıştırmasınlar ölüsüne

haydut düşkünün karılarımızın düşleri dolu
haydutluğun aşk denizinde yüzecekler bu gece
haydut olmadık diye aşağılayacaklar erkekliğimizi
iyisi mi çiçek alıp gidelim metreslerimize

GÜL - NEFES

annemin yüzdüğü harf denizidir
B Beşiktaş'a giderse, E Eminönü
her vapurda geçer onun harfleri
geçmiştir sessiz gemiler gibi gençliği

annemin gezdiği gazel yurdu dur
gülün adı G, Ç çil şenliği
her mahçupta vardır onun izleri
taşımıştır gül saatlerinin sessizliğini

annemin sezdiği aşk derindedir
 A arzuysa, H hevesler bahçesi
 her aşkı sevindirir onun gözleri
 saklamıştır merhametin kayıp inceliğini

annem elbet vefadan emekli olur
 N kadar naz etseydi n'olur
 ruhum karaya erken çıkmazsa eğer
 o gülü taşıyan bir vapur olur

B I Ç A K

kadın, gözlerinin eski gürültüsünü
 göçebe, ırmağını gezdiriyor, suçortakları gibi,
 gövde arayan bıçak, yarasıyla buluşuyor,
 bağışlıyor yoksul sevişme taklitlerini

kalbimizin gam yükünden geçilmediği yalan,
 yaralarımızı gösterecek kadar seviştikimiz de.

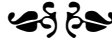
ESKİDEN TERZİ

beni eskit, bir terzi çıkar
 fazlalıklarımın, prova yokmuş
 meğer! acıyan ve acıtan ten var
 oldukça gövde dikiş tutmuyor

eskiden terziydim, dar vakitte
 dükkânım vardı, ilk gömleğim
 tez uçtuysa tenimden, o hevesi
 artık gönlüm seçmiyor

teninden bir yağmur biç bana da
 aramızın açıldığı yerden, o makas
 hatırayı paslı bıraktı! düğmenin
 yeraltında ten yokmuş tenhadan başka

şimdi heves bol geliyor

AHMET ERHAN

1958’de Ankara’da doğdu. Ortaöğrenimine bir süre ara vererek çeşitli işlerde çalıştı, sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi.

Militan dergisinde (1975) yayınlanan ilk şiirleri ilgiyle karşılandı. Doğrultu, Dönemeç, Türk Dili, Sanat Emegi, Yusufçuk dergilerinde yer alan sonraki şiirleriyle kuşağının en çok sözü edilen ozanlarından biri oldu.

Alacakaranlıktaki Ülke kitabıyla 1981’de Necatigil Şiir Ödülü’nü, *Deniz, Unutma Adını* kitabıyla 1992’de Yunus Nadi Şiir Ödülü’nü, *Çağdaş Yenilgiler Ansiklopedisi* kitabıyla 1998’de Cemal Süreya Şiir Ödülü’nü kazandı.

Şiirlerinin “karamsar bir ses tonu” olduğu, ama bunun ardında “direnen bir yaşama sevinci” bulunduğu, başarısının kaynağını “genç insanların dramını” yansıtmaktan, lirizm ve yalın söyleyişten aldığı (A. Behramoğlu) vurgulandı. Sonraları lirizmini belli ölçülerde sürdürse bile, yaşama bakışında beliren bir karamsarlıkla şiirinin değişime uğradığı görüldü.

YAPITLARI

Şiir: *Akdeniz Lirikleri* (1979), *Alacakaranlıktaki Ülke* (1981), *Yaşamın Ufuk Çizgisi* (1982), *Sevda Şiirleri* (1984), *Kuş Kanadı Kalem Olsa* (Toplu şiirler, 1984), *Zeytin Ağacı* (1984), *Ölüm Nedeni* (1988), *Deniz, Unutma Adını* (1992), *Öteki Şiirler* (1993), *Çağdaş Yenilgiler Ansiklopedisi* (1997), *Resimli Ahmetler Tarihi* (2001), *Ne Balık Ne de Kuş* (2002). Öykü: *Köpekli Yıllar*. Anı: *Ankara-İstanbul Karatreni* (2001).

BUGÜN DE ÖLMEDİM ANNE

Yüreğimi bir kalkan bilip, sokaklara çıktım
 Kahvelerde oturdum, çocuklarla konuştum
 Sıkıldım, dertlendim, sevgilimle buluştum
 Bugün de ölmedim anne

Kapalıydı kapılar, perdeler örtük
 Silah sesleri uzakta boğuk boğuk
 Bir yüzüm ayrılığa, bir yüzüm hayata dönük
 Bugün de ölmedim anne

Üstüme bir silah doğruldu sandım
 Rüzgâr, beline dolandığında bir dalın
 Korktum, güldüm, kendime kızdım
 Bugün de ölmedim anne

Bana böylesi garip duygular
 Bilmem niye gelir, nereye gider?
 Döndüm işte; acı, yüreğimden beynime sızar
 Bugün de ölmedim anne.

AĞIT

Çiçekçi bana bir gül ver
 Sevgilime değil, bir ölü için
 Çiçekçi bana bir gül ver
 İçine gözyaşlarımı sığdırabileyim

Yakasına böyle bir gül takmıştı
 O gün bir görseydin sen onu
 Çiçekçi bana bir gül ver
 Sanki o güldendi bütün mutluluğu

Sen de: – Bir arkadaşın öldü
 Ben diyeyim: – Kardeşim!
 Çiçekçi bana bir gül ver
 Götürüp tabutuna iştirteyim

Kaldırımlarda kömür tozları
 Bacalarda koyu bir duman var
 Kara bir gökyüzü tek özelliği bu kentin
 Çiçekçi bana bir gül ver

Kapalı perdeleri açabilse gülüm
 Kapalı kapıları kırabilse
 Kapalı yüreklere girebilse..
 Çiçekçi bana bir gül ver

– Beyim, gül olmaz ki bu mevsimde!

EN BÜYÜK ÖZGÜRLÜK

Damarlarıma yeniden yayıldığını duyuyorum kanımın
 İçtenlikle söylüyorum, seviyorum bu hayatı
 Ölmek istemiyorum ama ölebilirim şimdi
 Varsa ölümümün bu dünyaya bir yararı.

Koca bir çınar gibiyim, az da olsa yaşım
 Kopmaz köklerim var hayatın yüreğinde
 Şimdi ağlayıp sızlanan körpe dallarım
 Onlar toydur biraz, başları gökyüzünde.

Yaşamak, bizim en büyük özgürlüğümüz artık
 Acıların, gözyaşlarının da bilincine vararak
 Bağırıp çağırmadan, boyun büküp ağlamadan
 Yaşamak.. enginlerde salınıp, yücelerde coşarak.

Bağırıyor içimde bir kuş, durmadan bağırıyor:
 Şair, bir taş delip de içine girmenin zamanı geçti!
 Bir kez daha gülümseyerek yanıtlıyorum onu:
 Ağladım. Biraz rahatladım. İyiyim şimdi.

Y A Ş A M A S E V İ N C İ

Bütün güzel kadınlarını bu dünyanın
 sevdim, diyebildiğim zaman
 Bütün kentlerini gezdim, denizlerine girdim
 Ve artık bir tek taş kalmadı tanımadığım,
 bir tek yüz, bir tek yer adı
 Söylenecek bütün sözleri dinledim ve söyledim
 bütün söyleyeceklerimi
 Acının bütün uçurumlarına indim ve çıktım
 sevincin bütün dağlarına
 Bütün çiçekleri kokladım ve kopardım
 bütün meyvaları dallarından
 Islanmadığım yağmur, savrulmadığım yel
 kalmadı..
 Bütün haklı kavgalarında bu dünyanın
 dövüştüm, diyebildiğim zaman
 Okudum bütün kitapları, bütün şiirleri yazdım
 Ve topladım bütün dillerin en güzel sözlerini,
 sıraladım tek bir sözlükte
 Bütün mayınları, bütün dikenli telleri
 ayıkladım sınırlardan
 Ve bir tek zorba çıkamadı önüme.
 Bu dünyada acı çeken tek bir insan yoktur,
 diyebildiğim zaman
 İşte o zaman ölebilirim.

Toprağımda bir çığlık olur da büyür
 yaşama sevincim...

G Ü N E Ş İ N A L T I N D A M U T L U L U K V A R

Bir işçinin, elinde ekmekle evine döndüğü o yeredir mutluluk
 Akşamüstü, çocukları cıvıdayıp dururken
 Derin bir iç çekiş, tatlı bir yorgunluk
 Ve yüzüne yayılan gülümseme birden..

Mutluluk, kelebek olup uçmasıdır ipekböceğinin
 Irmağın denize kavuşmasının bir adı olmalı
 Mutluluk, beşikte uyuyan ilk çocuğuna bakmasıdır bir annenin
 Duyarak memelerine dolan sütün çılgınlığını.

Mutluluk, bir acının bilincine varıp da onu dönüştürmektir
Yaşamın sonsuzluğunda karar kılan bir umuda
Sevgilinin boynuna dokunduğunda duyulan ürpertidir
Öpülen ilk dudak, içilen ilk sigaradır belki
Denizden yükselen kokudur sabah karanlığında
Kabullenmektir yani yaşamı, acısı ve sevinciyle aynı boyutta
Yalnızca yaşamaktır belki de, kimbilir...

Ne yeredir, ne göktedir o – değil mi Abidin?
Mutluluğun resmini yaptın mı bilmem
Ama ben onun şiirini yazmak isterim..

BİR GÜN BÜTÜN AYNALARI

Yüzü gitgide suya dönüşen kadınım
Bir iğne, bir iplik kaldık şu dünyada
Ancak birbiriyle bütünlenebilen..
Düşün ki, senin bütün adlarını söylesem
Doğa ayaklanır, koşarak gelir yanıma
Yüzü gitgide suya dönüşen kadınım
Benzedik birbirine bakan iki aynaya

Yaşamak güzel, yaşamak güzel, yaşamak
Artıları, eksileri yitirsek de boyuna
Kör bir noktada durup ardımıza baksak
Sularda pul pul, toprakta tel tel
Çözülüp dağılsak ve ömür desek buna
Al yarısını, öbür yarısı bende kalsın
Öleceğin günü bana önceden haber ver
İçimdeki, dışımdaki saatleri kurdum
Yelkovanı kovalayan akrep gibi kaldım burada

Yüzü gitgide suya dönüşen kadınım
Bir gün bütün aynaları kırarsam şaşırma
Ben aklımı yitirdim, yüreğimi buldum

ŞİİR, XIV

Onun dolaştığı yollara yağmur yağmasın
Yıllar sonra bulayım ayak izlerini
Onun saçlarını yel savurmasın
Dursun kıvrımları öyle, öptüğüm gibi.

Nasıl unuturum ki gülüşü gül olanı
Sevgilimdi, ya da ben öyle sanırdım
O gitti, bense elimde bir gül dağınıklığı
Bütün yolların ucunda kalakaldım.

Deniz, ona çok sevdiğimi söyle
Bir gün gelir de kıyına böyle durursa
Sularını ellerim bil, o ak köpüklerinle
Onu bir de benim için okşa...

İLK VASIYET

Oğlum Deniz'e

1

Ben bütün yenilgileri yaşadım
Kalmadı sana hiçbir şey
Oğlum, biricik muradım
Bir su damlasıdır kapıyı gözler

Tükürür gibi bakıyor yüzüme dünya
Kırılmış ağacımın o tek sürgünü
Oğlum, biricik muradım
Benden ötelere döndür yüzünü

2

Uzun bir sözcükse ömrüm
Oğlum, son hecesin sen
Günüm geceye ilikli
Yanımda yok bir kimsem

O küçük odada soluğun
Mavi resimler çizer havaya
Avludaki kiraz içini çeker
Elma, armut, akasya

Artık evin erkeğisin sen
Erkencisin bu konuda
Seninle büyüyecek bil ki
Uzaktaki şu baba

3

Geçip gidiyor günler
Boğuk bir sis altında
Elimin ucunda defter
Köpürüp duruyor boyuna

Ne yazdımsa oğlum
Bugüne kadar böyle
Sanki bir yaz günü
Savruldu akşam esintisinde

Geçip gidiyor günler
Evim uzak, yol yakın
Ölüme, kedere, acıya
Cinnet, cehennem, intihar...

4

Gecenin son otobüsü
Hoşçakal oğlum
Alnımda bir seğirme
Yüreğimde hüzn

Gecenin son otobüsü..
Şimdi soluk bir ışık
Gençliğimin kenti
Dönüş yok artık

Gecenin son otobüsü
Götür beni uzaklara
Gecenin son otobüsü
Oğlum gelir nasılsa..

5

Yağmurun diliyle konuştum
Uzandım taşların eliyle
Oğlum seni düşündüm
Galata'da eski bir evde

Denizin dikeninde uyudum
Uyandım ter içinde
Oğlum seni düşündüm
Geçmiş zaman kipinde

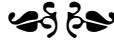
Yolların arklarından baktım
 Gözyaşlarının merceğiyle
 Oğlum seni düşündüm
 Hasretlerin ikliminde

Deniz... ölümde bile..

6

Oğlum unutma adını
 Sana boşuna konulmadı o
 Oğlum unutma adını
 Göğe çizilen resimleri hatırla
 Oğlum unutma adını
 Dağları teğellenen suları
 Oğlum unutma adını
 Kardeşliği, cesareti ve yanılığını
 Oğlum unutma adını
 Tarihe karşı yürüyen bedenleri hatırla
 Oğlum unutma adını
 Ve tarih olan sonra
 Oğlum unutma adını
 Hep ipte olacak boynun
 Oğlum unutma adını
 Yaralı, acılı bir yurdun
 Oğlum unutma adını
 Kanı, çiçeği olarak...

Deniz... unutma adını..

HÜSEYİN FERHAD

1954'te Hatay'a bağlı Hassa'da doğdu. İlk ve ortaokulu Hassa'da okudu. 1969'da Mersin İlköğretmen Okulu'na girdi. 1970'te okulu bitirdikten sonra Urfa'da (1972-74) iki yıl öğretmen olarak bulundu.

1974'te Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü'ne yazıldı. Bir yandan okurken, bir yandan da tezgâhtarlık, muhabirlik gibi işlerde çalıştı.

1979'da Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Matematik Bölümü'nü bitirdi.

1981'de evlendi. 1984'te, *Ve Yürüdük Gecenin Ateşleri İçinden* adlı yapıtıyla Yaşar Nabi Nayır Şiir Başarı Ödülü'nü, 1994'te *Söyle Gölgen de Gitsin* adlı kitabıyla Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazandı. Ankara'da TRT Radyo Program Yazarlığı yaptı, Film-Radyo-Televizyon ile Eğitim Merkezi'nde görev aldı.

Hüseyin Ferhad şiirin yanında denemeler de yazdı. İlk yazısı 1977'de Yeni Toplum dergisinde, ilk şiiri ise 1978'de Yeni Türkü dergisinde çıktı. Bunları şu dergilerde yayımlanan öteki şiir ve yazıları izledi:

Sanat Emegi (1979-80), Somut (1979-80), Felsefe (1980),

Yusufçuk (19802), Yazko Edebiyat (1981-83), Varlık (1981-84),

Yarın (1981-82), Türk Dili (1981-82), Düşün (1984).

Kendi deyişiyle “öykülemeci, anlatımcı bir teknik ve epik bir söylemle” yazmayı amaçlayan Hüseyin Ferhad şiirlerinde mitoloji, tarih ve halk kültürü ile Anadolu uygarlıklarının bazı geleneksel verilerine yaslandı.

Geçmişle günümüz arasında bir bağ kurmaya çalıştı. Değişik içeriği, anlatımı, bakış açısı ve imgeleriyle kendine özgü bir şiirsel ortam oluşturdu. Doğa (özellikle Akdeniz) ve insan sevgisiyle örülen uzun dizelerinde üzümlü bir hava içinde göç/göçebelik olgusunu, ışığı arayışı, sürgünlüğü dile getirdi. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Deniz Çobanları* (1982), *Ve Yürüdük Gecenin Ateşleri İçinden* (1983), *Söyle Gölgen de Gitsin* (1993), *Hayal Ülkesinin Keşfi* (1995), *Kılıç Ipekte Sınanır* (Toplu Şiirler 2000). Deneme: *Aşka ve Barbarlara Dair* (1995).

Anlatı: *Cennet Diye Bir Yer* (1997).

AY VAKTİDİR

Başka kimim var kapımı çalacak, seher vakti.
Yüreğime dökülen bir tas kalay
yetmez sırlarımı gizlemeye. Sırtımda dolunay
yalnızlığımı taşır ardımsıra sanki.

Bir gece alıp kaçırdı beni bir çingene,
ayazdı uçsuz ovalar, yıldızlar kirli ve donuk,
demir sürgüler çekili, pencereler örtük.
Bir gece alıp kaçırdı beni bir çingene.

Üç yaşımda beşik kертme, onüçümde evliydim.
İki çocuk doğurdu bana Ebemkuşağı: Gök ve Yer.
Daha toprağın kanına bulanmadan süt ve ter
düştük yola. Üçümüzün üstünde bir göçebe kilim.

SIZINTI

Denizin üzerinde bir saban
sürüyor geceyi. Konakladığımız yer bataklık
ve kamış içinde. Uzak
gemilerde gurbet ezanları. Zaman,

takılıp kalıyor yosun yapraklarına.
Kitaplarda bir od sızıntısı–
sesler kargış içinde. Sabah Yıldızı
düşüyor bir abdal çadırına.

Ovalar mavi, koyaklar çivit.
Örenler kül ve duman–
“ülkemiz barış içinde.” Ey ozan
yeryüzü çağırıyor seni, var git!

GÖÇEBELER

Aynada gördüklerimiz duru ve aydınlıktı,
ama ıslak kuleler gibiydi gözlerimiz, şaşkın
ve karamsar: Doğurgan bildiğimiz topraklar katı
tarlalar silme ısırgan, ırmaklar taşkın.

Bu aysız gecede hiç de yalnız değildik belki,
belki başkaları da vardı susuz
ve azıksız yola çıkan: Aç bir tilki
gibydik, yorgun ve uykusuz.

“İnsanız biz! İnsanız biz!” Neye yarar
bu sözü, yüzlerce kez kendimize yinelemek.
Varsın telörgülerle kuşatılmış bir duvar
olsun yaşamak, aslanın ağzında ekmek.

– İnsanız biz, insanız biz, insanız biz.

ÖLÜLERİMİZ

Yalnız değiliz. Yalnız değiliz. Ne biz,
ne bizi gözetleyen şu yaşlı çınar ağacı.
Tan rengiyle boyandı postallarımız. Acı
cigara dumanlarımızın yüzüne basarak yükseliyor.

Çalıştık, dövüştük, yenildik. Ama hepsi bu değil.
Kendi içine çekildi sesimiz
pamuklu bir kumaş gibi. Ve kimimiz
kaçak, kimimiz içerde yatıyor.

Ay kanatıyor sonbaharı. Güneş avuçlarımızın içinde,
yolumuzu ateşböcekleri aydınlatıyor artık,
toprağa gömdük yıldızları. Şimdilik
koltukaltlarında saklıyor onları ölülerimiz.

Ölülerimiz, ölülerimiz, ölülerimiz; yeniden öldürülemeyenlerimiz.

KAN VE TUZ

Dor atların ağzında bir avuç tuz
durur öyle yalanır durur.
Kavak dallarında uyuklar serçe yavruları
güneş öyle ağarır durur.

Elimin arkasında gece
elimin altında gündüz,
ölüm buyruğumu vermiş diyorlar Ece
alınıyızım öyle kararır durur

Denizin üzerinde bir dut yaprağı
yaprığın kıyısında üç vapur,
bir örümcek kemirir ördüğüm her ağı
deniz öyle çalkanır durur.

Yakamozları toplar bir avcı martı,
-ne ay var gökte ne bir tek yıldız
yeryüzünü kuşatıyor ışığın saltanatı-
ayakimlerim öyle oynar durur.

Çömelir balıkçılar yelken yamarlar
gözler onları gözcü bir balık,
yüreğimin yıkıntılarına gizlenir bir rüzgâr
kanatları öyle çırpınır durur.

Dor atların ağzında bir avuç kan.

Yetişin bekçiler ey gece bekçileri
terkimizde bizimle gelir zaman,
mızrağımın ucunda boynumun üzeri
başım öyle sallanır durur.

VAZGEÇİLMİYEN

Gözyaşlarının buğusuyla dolar yelken
kanının akıntısıyla sürüklenir tekne.
Kıvrık gagalı güz kuşları sabah alacasından göçerken
ışık levhaları atar çivit gecelerine.

Uyanırsın. Bıçaklar içini esrik gemiciler
demiratar denizaltılar yüreğinin yıkık iskelesine,
küflenir beyaz omuzuna yürüyen ter
bendini yıkıp çağlarsın yine kendi kendine.

Uyanırsın, geceyarılarından ıssız ikindilere dek
ilençlenirsin çapaklı alaca gözlerine.
Çürür gizlice bayrağını çektiğin bronz direk
Avuçlarının içindeyken bile inceltir yüzünü bir demir mengene.

– Unutma, özgürlüktür vazgeçilmeyen bir tek.

ÖLÜM BİR SOKAK KEDİSİYSE

Şu dağların yamacına dayayıp alnımı
uyumalıyım şu lâcivert körfezin üzerinde.
Ne denli yorgunum ey hırçın sessizlik
ne denli bitkinim böyle!

Sevişin ey superileri ey mavi göçerler
demiratin içimdeki yıkıntılara gemi ölüleri;
bu kumsalda açtı gözlerini yedi kardeşimin yedisi de,
bu kıyıda yendik o onulmaz kederi.

Hoşça kal ey Zaman Yolcusu ey Eski Çağ
artık bu kapı sana açık değil.
Kimsesiz bir sokak kedisi midir hâlâ ölüm
ki, tekmeler durur onu Azrail.

YİTİK BİR GENÇ KIZ İÇİN KANTAT

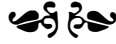
Kızım! başını serçe parmağıma koy
 avuçlarımın içindeki kan çiziklerine uzan ve uyu.
 Kül içinde ayakizlerini sürmekten
 yitirdim ben artık bu eskil uykuyu.

Kızım! saçları rüzgâra savrulu çocukluğum benim
 seni düşünürken kararır akarsular,
 ama tuz yoluna koyulmadan eril öfke
 acını saklar benden kahpe pusular.

Kızım! yaşlı gözlerimin yahşı ışığı
 tırman demirparmaklı pencerelerin yivinden batan güne;
 nasıl da benziyor gamzeli yüzün
 âh, seni doğururken ölen annene.

Yanık ot kokuyor kıyıları tek mil çiğ yeşil
 ezilmiş gülkurusu rengindedir deniz,
 zifir saçlarına sokulu beyaz karanfil
 kirpiklerinin sarmaşığına dolanıp kızılışır benden habersiz.

Kızım! düşlerin nerede düşlerin nerede
 bir gün karşılaşırsınız onlarla elbet,
 hiç tanışmadan hiç konuşmadan hiç dertleşmeden
 yıkılır emin ol aramızdaki set.

TURGAY FİŞEKÇİ

1956'da Balıkesir'de doğdu. Ortaöğrenimini Balıkesir Lisesi'nde (1973), yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde bitirdi (1979). 1978'de Sanat Emeği dergisi yönetmenliğiyle başlayan yayın dünyasındaki çalışmalarını Yazarlar Kooperatifi'nde (Yazko) ve çeşitli yayınevlerinde sürdürdü. 1996'dan bu yana Cumhuriyet gazetesi kültür sayfasında haftalık yazılar yayınlıyor, 1999'dan bu yana TRT 2'deki kitap izlencesi "Okudukça"nın danışmanlığını yapıyor. 2000 yılında "Edebiyat Treni Avrupa 2000" etkinliğine katılan 103 Avrupa yazarı arasında yer aldı. Adam Sanat dergisinin yönetmeni.

Karda Işıltılar kitabıyla 1980'de (M. Mungan ve O. Telli'yle paylaşarak) Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü, *Sevgi Bağları* kitabıyla Halkevleri 66. Yıl Kültür Sanat Yarışması Birincilik Ödülü'nü, 1999'da da Behçet Necatigil Şiir Ödülü'nü kazandı.

Goethe, Brecht, Nezval, Hans Magnus Enzensberger'den şiir çevirileri yayınlanmış bulunuyor.

İlk şiirlerinde, "sessiz ama içli, mutsuz bir gencin sevecenlik ve iyilikle yoğrulmuş anlatımıyla" ilk bakışta duygusal görünen, ama "gerçekte düşünsel bir kaynak"tan beslenen, "insancıl yanı ağır basan bir toplumculuk" bulunduğu, " lirik ve buruk bir deyiş"le okuru alttan alta sürekli etkilediği (A. Bezirci) vurgulanmış, sonraki şiirlerinde başlıca temanın "kentte bunalan, doğaya uzak düşmüş insanın sorunları" olduğu, başarısının "bir iç dökme tonuyla" ortaya çıkan lirizmden kaynaklandığı (A. Behramoğlu) üzerinde durulmuştur.

YAPITLARI

Şiir: *Karda Işıltılar* (1981), *Kuşkuluyum Yaşadığımdan* (1983), *Yitik Bahar* (1989), *Dip Sevgi* (1994), *Sevgi Bağları* (1998), *Kumral Gökkuşağı* (2002). Yazılar: *Arı Bakış* (1998).

Gezi: *Raylar Üzerinde Avrupa* (2001).

Seçki: *Türk Yazınından Seçilmiş Umut Şiirleri* (1992), *Türk Yazınından Seçilmiş Doğa Şiirleri* (N. Büyüm'le, 1993).

KARDA İŞİLTİLER

Gece yağmaya başlayan kardan mı nedir?
 Saklamak zorunda olduğum kocaman bir sevinç varmış gibi
 Çok güzel şeyler söyleyecekmişim de
 Söyleyemiyormuşum gibi dolu dolu yüreğim.

İnsanca bir gülümsemeye rastladım
 Hıdrellez günlerinde salıncaklarda sallanan insanların
 Gönülleri kadar hafif.
 Baloncunun peşinden koşan çocuk yüreği gibi sevdalı
 Al, yeşil, sarı balonlarımız olsun. N'olur diyen.
 Bağlara gidelim
 Asma çardaklarda yatalım geceleri
 İsteyen sabahlasın, istediği kitapla
 İncir, üzüm, nar, şeftali
 Hepsi hepimizin diyen
 Sevginin, dostluğun, arkadaşlığın dışında
 Hiçbir anlama gelmeyen
 İnsanca bir gülümsemeye rastladım.

Merdivende verdiğin sarı kasımpatıyı unutmadım
 Sevdiğim bir şiir kitabına taktım onu
 Karıştı çiçeğin şiirlere.
 Kolunu boynuma doluyorsun otobüste
 Çocuğunu seven bir anne gibi
 Yakınlığımız insanlığımızdan geliyor
 Ne kadar insanlaşırsak
 O kadar arkadaşız.

YENİ TÜRKÜ

Toprak sürer
 Dünya kokusuna döner
 Tohum serper
 Sevişmenin tadı yayılır
 Renkler değişir
 Orak biçerdik.

Hepsini bıraktık makinelere
 Orağın ıslığı senfoni oldu
 Bıçkıcılar danscı.
 Önce salonlarda birkaç yüz kişiye
 Şimdi yatak odalarında
 sokakta müzik.
 Uzun yolculuklardı, haftalar aylar
 Şimdi yirmi dört saat dünyanın çevresi
 Her buluşla çok zaman kazandık
 Makineleri biraz da yeni
 Türküler gibi sevdik.

Dünyayı sevmenin sonsuz olanaklılığını
 Verdi teknoloji, dünyayı aldı.
 Müze parklarda kaldı ağaçlar
 Çimlere basmak, yuvarlanmak,
 Elde, vazoda, yakada çiçek,
 Dalda meyva
 Gökte kuş
 Makineler öncesi tarihi.
 Her şeyi kazanırken
 Yitirdik her şeyi.

Y İ T İ K B A H A R

Hayat, kar altında kalan bahar
 Çiçekleri üzerinde ölüyor en bereketli ağaçlar
 Üretkenlik dört duvar arasında
 Kar yağıyor bahar dallarına

Üç bin yıllık hayatın bilgisi
 Sevene acı veren, bedeni bal ülke
 Işıklarının ardında solup gidiyor insanlar
 Kar yağıyor güneşli kirpiklerine

Yalnız sevda ve kocalma hüznünü yakıştıran ozan
 Karşında bir sigara içip ölebilirdik
 İlk sen mi soldun böyle uzak toprağından
 Karadeniz’de yatanlar, adları yitik
 Boyna dolanan kement, Magosa Kalesi
 Hepsi sayılsa tüm bir tarih mi

Hayat, kar altında kalan bahar çiçekleri
 Yazın tek tük meyva dallarda
 Kim doyacak, kimi doyuracak

U Y G A R L I K

Temelinde toplugömütler
 İnsan derisinden abajurların aydınlattığı odalar olan
 Aç çocuk gözlerinin
 Çan sesleri gibi rüzgârlarda dağılıp unutulduğu
 Bir uygarlık bizimki

Bu yüzden
 Kuşku duymadan sevemez kimse kimseyi
 Sevinç sınırsız
 Mutluluk karşılıksız
 Refah, karın ve göz tokluğundan öte bir şey olamaz.

Işıklı vitrinler hiç değil
 Ne de dakik işleyen hızlı trenler
 Tertemiz caddelerin altı genç kemiklerle örülü

Uygarlık bize daha çok uzak
 İlk insandan bu yana
 Acı çektirdiğimiz kadar insanı
 Mutlu kılmadıkça

DUMANIN D'Sİ
BOĞULMANIN B'Sİ
ÇARKIFELEK'TE
SİZE ÖLÜM ÇIKTI

Dumandan boğulanlara
nefes verirken boğulmuş
doktor-şair Behçet Aysan

Başka ne yapabilirdi
70'leri, 80'leri, ölümün kanıksanışını görmüş
Ölüm'den çok Hayat'a inanan biri.
Harp Okulu yemini üstüne ettiği
Hipokrat yeminini anımsadı belki
Belki boğulan yüzlerdeki acı
engelledi bırakıp gitmesini...

Dışardakiler de insandı
Zafer çığlıklarıyla
yanan insanları seyredenler.
İçerdekiler de insandı
boğulan birini bırakıp gidemeyecek,
onunla ölümlü paylaşacak denli.

UMUT ÇİÇEKLERİ

Bir orman yangını ne demek
anlıyorum şimdi
alevlerin önü sıra dağlanarak kaçan canlıyı

Çöllerde kuma gömülmeyi anlıyorum
güneşten dökülen alevdeki ısıyı
Bruno'yu anlıyorum şimdi
Jeanne D'arc'ın cesaretini
Galilei'nin uysallığını

Kentlerde yaşamayı anlıyorum şimdi
Kömür ve mazot dumanlarıyla halsizliği

Tüpgaz ve şofben patlamaları
Grizular
Ozon delinmesi ne demek anlıyorum

Bedrettin, Baba İshak, Mustafa Suphi

Biri yüz karası
Ya hepsi birden ne?

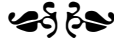
Umut için ölenler
Çiçeğiniz bir gün açar mı dersiniz?

Y A N I T

Sorularla dolu bir mektup yazdım
uzaktaki yakınım
Evi, işi, dili, tanışları, geçimi... diye uzayıp giden...
Çok sevilen biri üstüne bilinmek istenen her şeyi.
Yürüdüğü yolları,
ayağındaki ayakkabıyı
sırtındaki gömleği.

Bir kartpostalın ardına
birkaç renkli kalemle çiziktirilmiş
bir çiçek resmi geldi yanıt olarak

Evini,
işini,
dilini,
tanışlarını,
gömleğini,
ayakkabısını,
yürüdüğü yolları anlatan.

MELİSA GÜRPINAR

1941'de İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini Ticaret Lisesi'nde bitirdi. Bir süre İstanbul İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi'nde okuduktan sonra öğrenimini İstanbul Belediye Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde tamamladı (1964). Öğrencilik yılları boyunca, bir sanat dergisinde yazı işleri müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi'nde tiyatro öğretmenliği yaptı. Amatör olarak öncü tiyatro çalışmalarına katıldı. Tiyatro eğitimini Londra'da sürdürdü (1964-66). Bu arada, tiyatro eleştirileri içeren kültür konuşmaları yaparak BBC Radyosu Türkçe Servisi'nde çalıştı. Yurda dönüşünde Yeni Tiyatro Derneği'ni kurdu (1966), Kardeş Sahne (1970) adlı profesyonel tiyatronun ortakları arasında yer aldı. Bir dönem Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Genel Sekreterliğini üstlendi (1991-93).

İstanbul'un Gözleri Mahmur kitabıyla 1990'da Halil Kocagöz Şiir Ödülü'nü, *Yeni Zaman Eski Hayat* kitabıyla 1993'te Avni Dilligil Ödülü'nü kazandı.

Dönemin belli başlı dergilerinde yayınlanan ilk şiirleri “sürekli bir hesaplaşma ve kendini arama” izlenimi verir ve “özgün buluşlarıyla” (Ş. Kurdakul) dikkati çekerken, ozan kimliğinin özgün yanları *İstanbul'un Gözleri Mahmur* kitabıyla belirgin bir biçimde ortaya çıktı. Anlatıyla şiirsel gerilimi iç içe götüren bu öykü-şiirler, gerek geçmişle bugün arasında gidip gelen bir yaşam birikimini sergileyiş, gerekse çarpıcı ve akıcı söyleyiş açısından geniş bir ilgi gördü.

YAPITLARI

Şiir: *Umut Pembeleri* (1962), *Yeni Bir Gün Şarkısı* (1975), *Geceyarısı Notları* (1981), *Ara Beni Sevgilim Sözcüklerin İçinde* (1983), *Yalnızlık Mevsimi* (1983), *Yaz Mektupları* (1985), *Çocukluğum ve Ölümüm* (1992), *Her Harf Bir Melek* (1999). Şiirsel öykü: *İstanbul'un Gözleri Mahmur* (1990). Düzyazı-şiir: *Salkım Söğütlerin Gölgesinde* (1998). Oyun: *Yeni Zaman Eski Hayat* (1993). Çocuk romanı: *Uçup Giden Kent* (1992).

Şiirsel anlatı (Çocuklar için): *Kitap Benim Kanadım* (1998).

Gençlik romanı: *Okul Arkadaşım* (1998).

Y A Z M E K T U P L A R I

XXVII

üç küçük karanfildiler
 ölürken tozlu bir günün penceresinde
 bir örümcek bağlamıştı onları
 incecik ipliğiyle birbirine
 gözlerini göğe dikip
 yağmuru beklediler üç gün üç gece
 yani ömürlerince
 yağmuru beklediler

insanlar şöyle bir bakıp gidiyorlardı
 bir konserve kutusunda ölen karanfillere
 camın ardındaki yırtık tüllere
 ve gölgesine kırmızı saçlı kambur kadının

geride kalıyordu artık olmayan cumbalı bir ev
 biberiye kokan daracık sokaklar
 gaz lâmbaları
 ve gizli bir aşk gibi
 sonu hiç gelmeyen ud sesleri
 geride kalıyordu nedense
 üç küçük kokulu karanfille birlikte

Y O K G İ B İ B İ R İ N S A N

tam ikibinbeşyüz gün oldu
 ben susalı
 ve içime akıtalı çılgılığı

ne kısaldı geceler
 ne günler aydınlandı
 yok sandım kendimi binlerce kez
 kapandı göğsümde
 kilitlendi ses
 kısıtılmış gibi bir köşeye
 kaldım
 ve olmadı bir gören
 tutunmak için gözlerine

ne kör bir ışık
 ne de bir sözcük
 örneğin –dost–

olmadı
boğdu
ölümsüz soluk
bir kurşun yağmuru gibi zaman
durmadan saplandı

yaşlandın artık ey insan
uyan
tam ikibinbeşyüz gün oldu
dünyanın kabuğunda
bir o kadar akan kan
kimbilir kimler var
ben sustukça yarası dağlanan

SOĞUK SABAHLAR

ben gülünce
bir kış güneşidir açan yüzümde
içim kar topluyor sevgilim
hazır ol gelecek tipiye

bir balıkçı kayığının bordası kadar
soğuk olan gövdeme
değen suya düşmüş bir yıldızdır
donmuş bir bahar dalıdır elimde
ve kırağı değil gözyaşındır biriken
çimenlerin kirpiklerinde

ben sevince
acı bir şebboy kokusu sarar dünyayı
ve mavi bir ışık yanar gecenin evinde
binlerce sarmaşık dalı dolandır yüreğime
bir o kadar diken ibrişim ve iğne

sevgilim karanlık parçalanır
ben seni özleyince
düş ve sevgi yüklü bir bulut iner
gökten yere
yağmur suyu tadında bir gün başlar
ve şafak
ibikleri buz tutmuş bir horozun ötüşüyle
saplar gümüş hançerini bahçemize

SOKAKLAR AH SOKAKLAR

sokakların da mevsimi vardır

bazı sokaklardan baharda geçilir
 bülbülü ve erguvanı çoktur
 bazıları kışın geçit verir
 karların altında kalmış bir çam dalı
 sanki eğilir selâm verir
 kimileri yokuştur
 çıkarsın ancak poyrazı alırsan arkana
 tozlu koruk salkımlarına baka baka

geniş ve düz sokaklar da vardır
 sığınmış duvarların arasına
 at kestaneleri durmadan büyür iki yanında
 asfalt yollar güneşe geri verir ısını
 ve taşlı yollar biriktirirler yağmur sularını bağırlarında
 soba borularından katran damlayan
 sokaklar da vardır kaldırımına
 lâmbaları yanmayan sokaktan âşık olunca geçilir
 lodos eserken sapılır denize inen sokaklara
 çınarlı sokak sonbaharda en güzel yüzünü gösterir insanlara
 ve çocukları mutlu eden toprak sokaklarda
 uçmayı unutmuş kuşlar yürürler yanyana

daracık sokaklar yoksul ve gölgelidir biraz da
 evler dışarı taşar yaz temizliği yapılırca
 bir fesleğen saksısı belki de bir kilimle kucaklaşır
 bayram sabahlarında

mevsimi olmayan sokak
 hiç sapmadığım sokaktır daha
 yeryüzünün bir kıyıcığında
 beni beklemektedir sabırsızlıkla

G Ü N E G Ü N E Ş E K Ü S S E M

ne zaman güne küssem
gece kara bir lâle gibi
kendini sunuyor bana

ne zaman güneşe küssem
deniz arabulucu oluyor buluşmamıza
akşamüzeri ince bir meltem
öpüyor saçlarımı güneş adına

sevgilim ne zaman küssem sana
kaplıyor yolları bir kar aydınlığı
öyle üşüyorum ki
gözyaşlarım ısıtıyor yanaklarımı

S E L A M O L S U N
Y A R I N I N İ S T A N B U L ' U N A

istanbul'a kimler kondu
kimler göçtü beşyüz yılda
kimlerin taşlarda kaldı adı
kimlerin boşlukta

bilenler bilir
bindokuzyüzelliden sonra
önce yollar açıldı istanbul'da
ve o yollar uzadı anadolu'ya
öyle bir göç oldu ki anadolu'dan istanbul'a
ırmak denize kavuşurcasına
istanbul öyle bir yıkıldı ki kırk yılda
sığdırmak için
yeni istanbulluyu bağrına
ve kurudu sonra betonlarla
anlatılamaz
dede korkut da anlatamaz
evliya çelebi de
bunca yıkım sığmaz bir destanın boyutlarına
hiçbir kent böyle değişmemiştir
hiçbir sarsıntıyla
ve hiçbir ulustan kimse

teslim etmemiştir evini
 yıkıcıya böylesine gururla
 tarihsel bir zorluğa
 rahat ve uykulu gözlerle katlanan
 başka bir istanbul yoktur
 herhalde dünyada

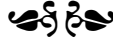
kesilen ağaçlara
 dağılan kuşlara
 yıkılan evlere ağıt yaksak
 ağlasak koro halinde
 alt yanı birer ölümlüyüz
 erir sesimiz evrenin gürültüsünde

bir dipnot düşürsek mermere
 zaman nasıl taşır
 bunca sevgiyi incitmeden kollarında
 şiirler yazsak
 acılarımızı sığdıramayız sözcüklere
 öyleyse dönsek sessizce anılara
 kurutulmuş çiçeklere bakarcasına
 artık özlemi hiç duymadan
 gezinsek ömrümüzün içinde bir daha
 bir bahçeyi
 bir kapıyı bir çeşmeyi
 taşısak geçmişten geleceğe
 ve sarmaşdolaş olsak imgelerle
 eski resimlerle solgun yüzlerle
 yani bir anlam verircesine
 ahşap bir tavanda oynayan gölgelere
 artık hiç olmayacak olanlardan
 bir iz düşürürüz kâğıtlara belki de

ve biz bugün yaşıyor olanlar
 geride kalan istanbul'a gülümseriz
 hüznü ve çaresiz
 sonra da küskün âşıklar gibi
 kalemi gözyaşına batırıp
 sitem dolu bir mektup yazarız işte
 eski resimleri de koyarız içine

imzalarken ne çıkar ellerimiz titrese
ayrılıktan korkulmaz
kavuşmaktan umudu kesince

ve sevgili istanbul
koynunda milyonlarca kişiyi uyutmaktadır şimdi
kendinden yeni bir kent yaratmanın
umutlu bekleyişiyle
mektubu açmadan atabilir de ateşe
yanabilir de resimler
neyse ki tümünün siyah beyazı
saklıdır yüreğimizde
ve unutulmuş öyküler
ne kadar unutulmuş olsalar
bir başka biçimde
yeniden yeniden yaşanacaklar
ve tekrar unutulacaklar
sabahla akşam kadar yakınken birbirine
doğumla ölüm
gerçekle düş
rivâyet bitmez bu böyle biline

HÜSEYİN HAYDAR

1956'da Trabzon'un Araklı ilçesine bağlı Yeşilce köyünde doğdu. 1963'te ailesiyle Erzurum'a gidip 1964'te Trabzon'a döndü. 1966'da ana babasıyla yeniden Erzurum'a göç edip orada yerleşti. 1968'de Erzurum'da ilkokulu, 1971'de ortayı bitirip liseye başladı. Öğrenciliği sırasında atletizmle uğraştı. Ağrı'da düzenlenen bölge yarışmalarında sıklıkla yüksek atlamada ikinci oldu. Millî Eğitim Bakanlığı'nın şiir dalında açtığı yarışmada da ikincilik kazandı. Taşra ve Haykırış adlı kültür-edebiyat dergilerini çıkardı. Erzurum Atatürk Lisesi'ni bitirerek 1974'te İstanbul'a geldi, Ticarî Bilimler Fakültesi'ne girdi. Boyacılık, tabelacılık, işportacılık gibi işlerde çalıştı. 1976'da inşaat işçiliği yaparken kaza geçirdi, fakülteden ayrıldı. Sanat ve Toplum (1979), Somut (1979-80), Sanat Emegi (1980), Edebiyat Cephesi (1980), Türk Dili (1981) dergilerinde şiirler yayımladı. *Acı Türkücü* kitabıyla 1981'de Akademi Kitabevi Şiir Birincilik Ödülü'nü kazandı. Aynı yıl Yazko Yazarlar ve Çevirmenler Yayın Üretim Kooperatifi'nde çalışmaya başladı. 1984'te Kooperatif'ten ayrıldı, önce De Yayınevi'nde, ardından Cumhuriyet gazetesi düzelti servisinde çalıştı.

Hüseyin Haydar'ın ilk şiiri ortaokulda "Ayna" adlı dergide çıktı. Daha sonra, yukarda adı anılanların dışında, şu dergilerde görüldü: Milliyet Sanat (1980-84), Yarın (1981), Yazko Edebiyat (1981-83), Varlık (1981-85), Düşün (1984)...

Hüseyin Haydar kente oranla kırsal ortama yapıtlarında ağırlık verdi, Doğu Karadeniz bölgesi insanların acı yaşamından kesitler sundu, doğaya ilişkin renkli tasvirleri ve değişik imgeleriyle dikkati çekti, halk dilinden ve şiirinden çağdaş bir tutumla yararlandı, duyarlılıkla beslenen duru bir deyişe ulaştı. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Acı Türkücü* (1981), *Kara Şarkılar* (1983),
Yıldız Tutulması (1987), *Sudan Gövde* (1993).

KURŞUNLANMIŞ KÖRPE ŞİİR

Konarım mahpus penceresine
Ben bir küçücük kuşum
Kanadımdan sekti kurşun

Tutuşurum Kızılırmak suyunda
Ben bir ala gül dalıyım
Yaprağımdan sekti kurşun

Geçerim yeşil okyanusları
Bir yelim ben yağmur getiren
Gülüğümden sekti kurşun

Yol boyu çiçek satıp kendine
Sevgiler alan ben sırmalı ceren
Bakışımdan sekti kurşun

Kanadımdan
Yaprağımdan
Gülüğümden
Bakışımdan
Yüreğımden sekti kurşun

GECE KONUĞU

Dokuz deniz geçtim geldim
Açacak mısın kapını

Kuş ötmeden çıkar giderim
Yaramı saracak mısın

Hiçbir söz aldatamaz beni
Kırk bin kitap birden inse

Oynar durur yüreğıimde
Çatallı şimşir dalları

Kara duvarlar keser önümü
Üstünde kardeş kanları

Dolanır yeşil balıklar
Arasında tuğlaların

Gün dolanır gecelere
Geçmez baygınlıklarım

Dokuz tasta içtim geldim
Gençlik ağularını

Ardımdan geliyor acı
Açacak mısın kapını

Sana bir giz vereceğim
Güz unuttu sabahını

Hiçbir ses silemez artık
Ölüm mırıltılarını...

Hiçbir söz avutamaz beni!

Y Ü R E Ğ İ M B E N İ M

Kararan havalarda o
Taşların kayaların altında
Ziftin ve katranın kaynadığı yerde
Dibinde denizlerin, bıçakların ucunda
Bilinmez yolların sonunda o

Yüreğim benim

Fırtınanın kökleri söktüğü yerde
Altında dağın, sessizliğin merkezinde
Dilin dönmediği yerde o
Akreplerin dolaştığı taş odalarda
Isırgan tohumunda, karanlıkta, zifir karanlıkta
Kanın aktığı yerde o

Yüreğim benim

Uçurumun dibinde
 Acı sütünde yaban incirlerinin
 Palamut yapraklarının damarlarında
 Mezarıcı küreğinin toprağa girdiği yerde
 Ölünün soğuk yüzünde o

Yüreğim benim

Nehirlerin taşıdığı yerde
 Örsle çekiç arasında, etle kemik arasında
 Yıldızın doğduğu yerde o
 Şiirin parladığı yerde, aydınlıkta, sonsuz aydınlıkta
 Demirin yandığı o yerde

Yüreğim benim

Sesle sessizlik arasında!

B U S E V D A B E N İ

III

Alıp giderse yel gözlerini
 İki çukur kalır yüzümde
 Terkedilmiş iki kuyu

Çalıp giderse dalgalar yüreğini
 Dolaşırım bir ölü gibi
 Seveda evlerinin kapılarında

Yakıp giderse ılık ellerini
 Dokunamam ekmeklere, ekinlere
 Yağmurlar siler gözyaşlarımı

Kaçırırsa karanlık gövdeni
 Dolaşırım evreni ruhunla senin
 Bulana değin kendi kendimi

Alıp giderse bu seveda beni!

ZAMBAĞIN DOĞUŞU

Orada denizden çıkıp
Tam iki dalga arasında denizden çıkıp

Bana doğru
Köpükler içinde bana doğru gelerek
Orada denizden çıkıp omuzları köpükler içinde
İki şimşek arasında cırıl çıplak...

Neyimdi benim
O anda ılık bal denizine beni çeken
Kendine çeken o soluk kesen boşluğa
Kendine çeken gecenin ve gündüzün ötesine

Orada denizden çıkıp
Tam iki kaya arasında denizden çıkıp

Beni olduğum yere çivileyen
Beni bir devinimiyle, bir saç teli uçuşmasıyla

Hiçkimse duymak istemez
Duyduğum o sesi
Çılgık değildi çünkü, ağlama inleme
Acıydı öylesine, öylesine kışkırtıcı

Saf acıydı katıksız acı
Kendine tutkun eden beni insan eden
Bedenime giren, bedenine girdiğim

İki soluk arasında
Tam iki soluk arasında ölüme
Beni biraz daha ölüme çeken biraz daha onura

Hiçkimse bakmaya dayanamaz
Yüreği kaldırmaz böyle bir sonu

İşıltılar içinden zambağın doğuşunu!

SIRASIZ TÜRKÜ

Verildi kuleden kutsal işaret
 Kanla dolu kadehleri kaldırın
 Uzatın boynunun moraran boşluğuna
 Yükselsin haksızlık başı dönsün
 Resmi giysilerini kuşansın cellat

Alevli oklarınızı fırlatın haydi
 Yeni hükümetler kurun daha çalgın
 Daha saldırgan uşaklar bulun
 Ödüller dağıtın yüzünüzdeki kanı gölgeleyecek
 Usul usul uyusun evinde cinnet

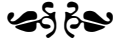
Çekinmeden çekin kılıcınızı
 Saplayın çeliğini göğsünün bulutuna
 Taşdığı bal aşkına uykulu boynunu vurun
 Üst üste üç kere, adalet yerini bulsun
 Savrulsun yeleleri, şahlansın puşt kısrığı
 İnemezsiniz ya ölümden daha aşağı

Yaşadıkça kışkırttı her şeyi
 İnsanı taşı kuşu ırmağı elementi...
 İçirin ona ağı tasını kendi elleriyle
 Doğrulansın yasalar uysun kitabına ölüm
 Yağsın üstünüze cumhuriyet altınları

İrmaklardan söz eden bu adamı susturun
 Koruyun sevgili düzeninizi ondan
 Sırasız türkü söyleyen bu çocuğu öldürün
 İndirin şalteri bitsin işi

Bedeni yağmurdan bir adam tutuşur şimdi
 Boşalır da kara sağanağı ruhun
 Bir uçurum taşı gibi düşer yürek
 Yuvarlanıp bir çukurun dibine...

Ey körpe yürek yaprağı parçalan
 Hak ettin bunu çünkü
 Bunca sevecek ne vardı, söyle
 Cinayet anıtlarının yükseldiği bu yurdu!

HİDAYET KARAKUŞ

6 Eylül 1946'da Yalvaç'ın Kurusarı köyünde doğdu. 1957'de ilkokulu bitirdi, Isparta-Gönen İlköğretmen Okulu'na girdi. 1961'de öğrenci iken, okulun gazetesi Gonca'da ilk şiirlerini yayımladı. Bunları, 1965'te Çağrı ve Şölen dergilerinde çıkmaya başlayan şiirleri izledi. 1966'da Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenimini tamamladı, öğretmen olarak Adana'ya gitti. Cumhuriyet gazetesinde 1970'te "Ayak Sesleri" hikâyesi, 1971'de "Bir Köy Vardı" röportajı basıldı. 1973'te Manisa'ya, 1978'de İzmir Eğitim Enstitüsü'ne atandı. 1979'da ilk şiir kitabı *Günaydın Gül Yaprağı*'nı çıkardı. 1981'de *Yağmurlar Nereye Yağar* adlı yapıtıyla May-Mehmet Ali Yalçın Roman Ödülü'nde (Burhan Günel'le paylaşarak) üçüncülüğü, 1982'de *Hangi Leylâsın Sen*'le Nevzat Üstün Şiir Armağanı Başarı Ödülü'nü, 1991'de *Uykusu Derin Şehir*'le Ferit Oğuz Bayır Düşün ve Sanat Ödülü'nü, 1993'te *Sesini Bana Bırak*'la Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü, 1997'de *Şeyh-i Sanan'ın Aşkı*'yla Almanya'nın Sesi Radyosu'nun radyo oyunu yarışmasında birinciliği kazandı.

Hidayet Karakuş'un şiirleri –yukarda adı geçenlerin dışında– şu dergilerde yayımlandı: Meltem (1967-68), Forum (1968-69), Ilgaz (1970), Dönemeç (1976-82), Sesimiz (1978-80), Edebiyat Cephesi (1979-80), Hakimiyet Sanat (1979), Somut (1980), Sanat Olayı (1981), Ortaklaşa (1982), Yazko Edebiyat (1982-84), Gösteri (1982), Varlık (1982 →).

Hidayet Karakuş ülkemizin geçirdiği çalkantılı dönemin acılarını, özlemlerini temiz bir dil, yarı örtülü ve imgeli bir deyiş ile insan (özellikle çocuk) sevgisine dayanan, yaşama bağlı, özgürlük yanlısı, umutlu, dinç bir bakışla yansıttı. Ayrıca, İzmir'in Kemeraltı semtini/çarşısını temel alarak satıcılarla alıcıların, işsizlerin, çırakların, genç kızların, kadınların yaşantı ve beklentilerini dile getirdi. [A. B.]

1990 sonrasında, bütün bu özelliklerini, ülkenin içine girdiği yeni dönemleri de yansıtacak biçimde geliştirerek sürdürdü.

YAPITLARI

Şiir: *Günaydın Gül Yaprağı* (1979), *Kemeraltı Şiirleri* (1982), *Hangi Leylâsın Sen* (1986), *Sesini Bana Bırak* (1994), *Ateş Mektupları* (1995), *Sıcak Sancı* (2001). Roman: *Sıska Balıkçı* (1980), *Yağmurlar Nereye Yağar?* (1981), *Uykusu Derin Şehir* (1991).

T A N I L A M A

şiiir eski bir gece bekçisidir
yaşanmamış sevgilere ay doğurur
dibinde ayaklarının hemen
aldanmış bir genç ölüsü bulur

tutar bir yerlerinden yarım yamalak
karanlıkları siler gözlerinden
ölü bir pişmanlık gülümsemiş olur
gelecek günler çıkar ceplerinden

şiiir eski bir gece bekçisidir
külhane bıyıklarına ince güller bindirir
korkunun atlarını çeker karanlıklara
sevginin kuşlarını göklerden indirir

S A R I Y A Z M A T Ü R K Ü S Ü

sarı yazma gibidir yüzleri
beklenen
ölümden böyle
güzellik umulmaz
çelik kafeslerin ardında
zamanı eğirirler

avlulara serilen
aydınlığı toplarlar
usanarak
onsekizinde nerdeydiler
onu anarlar

yüreklerinin üstüne çömelip
avuçlarını ölümlere kapatırlar
aşınmış merdivenlerden
dünü taşırlar

baharla sarmaş dolaş
geçer çocuklar
hüzün ayaklanır saydamlığında
yüzlerinin
eski bir gülümsemeyle
bastırırlar

bu evlerde bir bekleyen
vardır
pencerelerdeki saksılar
konuşurken duyulur
kimse kendini saklayamaz
kendinden

az az bir zamanı üretirler
bir saat çalıp ölümlerden
bir saniye yaşamak için
az yemekler kaldırılır
tel dolaplara
az sevgi az çocukluk
saklanır yarına
uykulara çekilirler

öğle sonları kızlar çıkar
okullardan
ellerinde çantaları ve güller
dirimin görkemini haykırırlar
anılar boşanır
yürür sarı yazma türküsü
avlulara

eğrilen zaman biter sonunda
kurulan düş uyanmaz
toplanır
anılar ocağı
kendini salar saksılardaki
çiçekler
akşam suya düşer
yaşam rengini atar birden
söner kımıldı
gece uslanmaz bir mağaradır
ne bulursa yutar

uyanırlar ki
daha ölmemişler
güneş ayakta yaşam sürüyor
onsekizine inerler
yetmişinden
sokaklar dallanır
balkonlar çiçek açar

sarı yazma gibidir yüzleri
beklerler ölümü
yürekleriyle bakıp
gözleriyle sevinirler
gelmedi diye
eskileri eğirirler yeniden

yaşlı kepenkler açılır
pencerelerde
ışık kilimlere
minderlere buyur edilir
ocaklar yakılır
yeni bir renge boyanır
dünya
sarı yazma türküsü
dağlara çıkar

uzun uzun sevinirler

ÇOCUK RESİMLERİ

dalları donar
çiçekleri dökülür gözlerinin
bahar gelmeden
kimsesiz

yağmur işler havalar
izbeler karanlık arkadaşlıklara
çağırır

giderler
bir damla kalırlar sabaha
yaşamdan ekmekten
ve utançtan

poyraz göğüslerini parçalar
acı işler ölüm işler
körpe yüreklerine

sevgi işlemez

kışlar taş çağı
yürekleri demir döver
sabah ayazlarında

tipilerde uçuşurlar

çalı gibi karışık parmakları
kömür çekerler
ince damarlarında üşümeler uzar

ekmek çalarlar
kaçarlar elsiz ayaksız
korku bir derebeyi kesilir
onlar gülerler
ömürsüz

gözleri kömür kuyusu
ve yanakları çamur
çeneleri hiç
öpülmemiş

ÖKSENDEYİZ İŞTE UMUT

öksendeyiz işte umut
zincirin geleceğe bağlıyor
acılarımızı
arınsın diye mi
sevinçler

incelip kayarak
karanlık odaların
çelik hüznünden
ve çocukların
okula başlar gibi
gülmeye başlar gibi
ölüme başlamalarını
izleyelim diye mi

ağıtlarla yakılır
türkülerle dirilirsın
yeniden
ve biriktirilmiş günlerden
doğarsın
sevdamıza serin bir
sabah gibi doğarsın
ağarır ufkumuz
unutmayalım ölenleri
gelecek günler var
onlara yakışır

onlara yakışır diye mi

Ç O C U K

– ustalar mum boylu
 patronlar buz dağı
 ben yunus çocuk
 aklın ve insafın
 uzağına düşmüşüm –

uykuları kalıplara gerili
 düşleri sinemalara
 kalfalar bir ince sızı
 acılar doldurulmuş
 eski kutulara

kaçar bir cıracık
 koşar bir bulut
 yeni türkölere doğru
 gözyaşından
 serçeler uçar

bir içim sudur kızlar
 tecimenlerin avlusunda
 bir öğle paydosunda
 gizlice içilen
 sevgileri yaralı
 kahkahaları satılık

– ben bin bir kahrın tezgâhtarı
 severim ölesiye
 sevgilerim sevgisize
 mülk olur gider –

burada rüzgâr
 acılara bölünen cıracıkların
 burada rüzgâr
 bir içimde yok olan kızların
 hesabını tutmaktadır

ÖLÇÜLERİNDEN TAŞAN

topukları var ince yumuşak
 nasırlı dokunuşlarla sıkılan
 yeleleri üzengisinden ürkmüş
 bir kadın
 içindeki gemleri kırarak
 yeni dağlara doğru koşacak

dudaklarında özlemin gizli tasmaı
 uykularında ölçülerinden taşan
 yenik ve kuşku lu kimi zaman
 bir kitabın kaçınıcı sayfası
 dönüp dönüp acıyla okunan

ÇEYİZ

sevgilerin çeyizinde
 düşlerinde sevdanın
 utangaç kızlar gezinir
 gözlerine
 sıkıntılar o serpilmiş

yürekleri kapalı çarşı
 mendilleri
 ve başörtüleri buluttan
 dokunsan
 ağlayacaklar

ne mobilya ne sıcak
 bir kız
 sevdası intiharlara kayıtlı
 gelin olacak

K A L E M V E Ö L Ü M

gün geceye karıştı birden
 uzak uğultuların ucunda kuşlar uçuyor
 kanatlarında kül bulutları
 gagalarında şiirsiz gelen ölüm

orda
 yıldızların dağlara kavuştuğu şehirde
 gelin oyası işleyen kadın
 bir can düşürüyor dantele
 şarkıları sislerde boğulan
 çocukların annesi

orda kalemle ölümü tartar
 yüreklerde boğulan türkü
 oysa yargıç değil miydi
 ilk vuruşmalarda ölüm
 silahını hep sona saklayan

dağların alnında alevden bir gülle
 günün ucunu yakar ufuklardan
 hırsızın eline düşer dünya
 aydınlığın dili tutulur
 seslerin kesildiği yerde
 bacaların utandığı akşam

orda
 patikalar is içinde
 sözcükler camdan
 kirpiklerinden şiirler tutuşturan
 çocukların görüntüleri siler birbirini
 alevler kızıl ışıklarıyla kavurur
 yaşamın yüzünü son kez

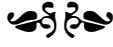
orda
 gün geceye karıştı birden
 kaymaya başlıyor yüzüm
 onların lavlara düştüğü şehirde
 behçet'in gülüşüyle boğuşur karanlık

yaşamadıklarının listesini yapar metin
yaşadıklarında sevinç hanesi boş

bir de uğur
içbükey merdivenlerinde
sakalina dünyalar saklayan çocuk
aldı götürdü gençliğinin adresini

aaah
bir de asım
erzincan'da büyümüş gümüş kanat
bulutlarla yarışmış
bahar yağmurlarıyla kardeş
sularında yediveren açan toprak

orda
gün tarihe düştü takvimlerde
yakın uğultularında bir sakanın
göğsünde pıhtılaşıyor öyküsü
boynunda avlanışın fermanı
küçük harfleriyle savunuyor
gagasında tuttuğu son kitabı
gözlerine doğru uzanan yalımdan
son nefesini sakınmak için

ONAT KUTLAR

1936'da Alanya'da doğdu. Ortaöğrenimini Gaziantep Lisesi'nde bitirdi (1954). İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini yarıda bıraktıktan sonra, Paris Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde okudu (1961-62). Buradaki öğrenimi de bitiremeden yurda döndü. Bir süre Doğan Kardeş dergisinde çalıştı. Kurucuları arasında bulunduğu Türk Sinematek Derneği'nin yöneticiliğini yaptı (1965-76). Sonradan İstanbul Film Festivali adını alan Uluslararası İstanbul Sinema Günleri'nin düzenleyicileri arasında, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı yönetim kurulunda yer aldı. Taksim'de bir pastanede patlayan bomba ağır yaralanmasına neden oldu. Aldığı yaralar sonucu

11 Ocak 1995'te İstanbul'da öldü.

Hisar, Küçük Dergi, İlke gibi dergilerde (1952-54) yayınladığı ilk şiirlerin ardından önce öykü alanında ürün verdi. *Ishak* adlı kitabıyla 1960'ta Türk Dil Kurumu Öykü Ödülü'nü kazandı. Sonra sinema alanına yönelip senaryolar, eleştiriler yazdı, değerlendirmeler yaptı.

Önce a dergisi'nin (1956-60), sonra Yeni a Dergisi'nin (1972-74) kurucuları ve yazarları arasında bulundu. 1980'den sonra yeniden şiir yayınlamaya, denemeler yazmaya başladı. 12 Eylül ortamında gerek bu denemeler, gerekse gazetelerde yazdığı yazılar, dönemin olumsuz koşullarına direniş sağlayıcı bir etki yarattı.

Yaşamsal ayrıntılar üzerine kurulu şiirlerinde, tepki ve duyguları şiirsel bir atmosfer içinde öyküleyici bir üslûpla yansıtmıştır.

YAPITLARI

Şiir: *Pera'lı Bir Aşk İçin Divan* (1981), *Unutulmuş Kent* (1986). Öykü: *Ishak* (1959). Deneme: *Yeter ki Kararmasın* (1984), *Bahar İsyanıcıdır* (1986). Yazılar: *Sinema Bir Şenliktir* (1985), *Gündemdeki Konu* (1995), *Gündemdeki Sanatçı* (1995).

RUBAİ

“Ölesiye yaşadı” dedi Can, gidince Yılmaz
 “Nâzım da öyleydi, başka türlü bize yakışmaz!”
 Öylesine ölesiye sevdim ki seni, ben gidince,
 “Aşkdan öldü bu çocuk ta!” diyecektir, hiç şaşmaz

YEDİ KÜÇÜK FOTOĞRAF

Çok تنها bir kumsala çekilmiş
 Bir dilim taze kavun sandalı
 Masanın ayağından sular geçiyor

Çıplak memeni okşayan rüzgâr
 Bir turunç kokusuyla sarıyor
 Buğulu kadehe bakan yüzümü

İkinci güneşi bir pencerenin
 İşlemeli demirine vuruyor
 İçerdeki kuşlar dağılsın diye

“Aptal” diyor “durma orda yanarsın”
 Gölgeye çağırıyor tales eşeğini
 Zeytinin dibinde bir ufacık kız

Bir bakır mangaldan iki istavrit
 Gizlice göz kırıyor kedilere
 Defneler yaprak kabartıyor

Balıkçılar ağ atıyor durgun denizin
 Dibini یشان mor yıldızlara
 Ve akşam da onlara ağ atıyor

Alıp götürecek ay görününce
 Herkes sevdiğini yer yatağına
 Yeryüzü sevişince değişiyor

T U R G U T ' A

Eylül mezarlıklarından şimdi her gece
 ellerinde fenerlerle geçen arkadaşlarım
 Oturup düşündüm unutkan bir ülke eylül
 Herkes unutuyor ancak bir deniz sofrasında
 durulunca hazları tenin ve bütün kitaplar
 hatırlıyoruz. Ne kadar yoksuluz çocukluğumuzda.
 Anamızın eteğine doldurulmuş çakıtaşları
 Güz gelince yeniden ölen çekirge, savruk otlar
 gizli bir tarihin yarıklarını
 doldurmak için ırmağın sürüklediği çerçöp
 kambur yollarında ceza okullarının
 aşınmayı önleyen bir avuç kabara ve anamız
 şimdi düşünüyorum kimbilir kaç kez
 yamalı çoraplarla birlikte yeniledi bizi

İslanınca esmer defterleri yüzümüzün
 bu çamurla kanla alınteriyle gizli bir yazgı
 çakıyor bir an. Karanlık feneri ülkemizin.
 Nasıl bir yalnızlık, unutulmuş bir ışık diliyle
 çırpınırken biz üstümüze geliyor büyük gemisi geleceğin
 Bir tenis topu, koşan bir çocuk, bir gözyaşı bile değiliz.
 Yalnızca bir ağaç ailesi ve bir köşede
 yıllardır bizi gözleyen hep aynı balta: Dalgınlık.
 Düşünüyorum nasıl budandık bahara ulaşmak için.

Şimdi sessiz duruyoruz kıyısında bir düşüncenin
 unutmamak için çünkü unutuşun kolay ülkesindeyiz
 ölü balıklar geçiyor kırışık bir deniz sofrasından
 ve ellerinde fenerlerle benim arkadaşlarım
 durmadan düşünüyorum ne kadar çok öldük yaşamak için.

BİR SORU

Akşamüstü oturdum yol kıyısına
 Düşündüm
 Ne kalacak bizden geriye
 Balkan yaylasından ve bozkırlardan
 Kafdağlarına giden şu bulut
 Sonsuz mevsimlerle esmerleşen
 Şu toprak ve derin çınar ağacı
 Biz yokken de vardı

Çocukların şu gülen sarı feneri
 Ayışığı
 Ve ıssız balkonlarda
 Kırmızı biberlerle üzgün yaşlıları
 Aynı mandalda kurutan güneş
 Çayırdaki gölgeler bırakacak
 Dalgın yeryüzünden çekilirken

Kalabalık çarşılara tortusu
 Çökecek
 Tüccarın kanpazarından
 Mezarlığa taşıdığı paranın
 Değirmeni döndüren ter ırmağı
 Kuruyunca ardında tuz kalacak
 Ve bir anı öfkeli işçilerden

Sinirli kediler bir tekir şerit
 Olacak
 Ve bir çöl esintisi
 Dörtnala kaybolan arap atları
 Bir çavdar haritası çizecek
 Bozkırı terkeden tarla faresi
 Kuş tüyleri gökyüzünün camını
 Buzlu yazılarla donatacak

Her şey değişiyor ama ne yapsak
 Duracak
 Tarihin uzun duvarı
 Taşlara kırmızı izler bırakan
 Ve aynı kıyıda yürüyen köle

Silecek kıralların adını
 Gene de karanlık dağ başlarında
 Yarın bir kin gibi hatırlanacak
 Kanlı soy ağacının dalları

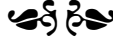
Kiraz ve kamıştan kavalımızın
 Sesleri
 Dağlıyor havada
 Bir kuyu ağzından geçiyor gibi
 Rüzgârı mor fistanlı zamanın
 Bu güzel şarkı da unutulacak
 Kıyımlar acılar kanlar içinde
 Savrulurken yaşadığımız günler
 Bu soruyu mutlaka soracaksın

Ne kaldı ne kaldı bizden geriye?

K İ T Â B E

rüzgârın yüzünü vadilerden tanıyorlar sevgilim
 arının adını bir menekşeden
 çılgın ırmağın yüzünü bir deniz çiziyor
 toprağı, yediveren bir gül ağacı
 tarihler bir köprü olarak yazıyor bir ustayı
 kahramanı, gülümseyen bir yoksul
 çocuk olarak

beni bir gün sevgilim senin yüzünle
 anacak doğu'nun yeni ozanları
 çünkü bir ağustos gecesi sessiz bir gölün
 ayışığıyla yıkanmış kıyılarında
 akıllı şarkılar söyleyen bir deli
 hiç bitmeyen yaz gününe gömecek beni
 senin adınla

YAŞAR MİRAC

9 Eylül 1953'te Trabzon'da doğdu. Ortaöğrenimini Trabzon Lisesi'nde bitirdi. Okumak ve çalışmak amacıyla Almanya'ya gitti (1973-74). Dönüşünde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1980). İstanbul'da Yeni Türkü yayınlarını kurup kitaplar yayınladı. 12 Eylül'den sonra tekrar Almanya'ya gitti. Orada, Gelsenkirchen kentinde Yeni Türkü yayınlarını yeni kitaplar basarak sürdürdü.

Trabzonlu Delikanlı kitabıyla 1980'de Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü, *Barış Günlerinin Gümüş Denizi* kitabı içinde yer alan *Dilsiz Sevdalılar*'la 1982'de Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü'nü kazandı.

Militan dergisinde topluca yayınlanarak dikkati çeken ilk şiirlerinde “Karadeniz bölgesi folklorundan edindiği kazanımları çok iyi kullanan bir şair kimliğinde” (Ş. Kurdakul) göründü. Sonradan yazdıkları, şiirine “giderek yeni boyutlar kazandırmış”, “işçi konulu şiire içten, halksal bir tad” getirmiş, “bu tür şiiri yeni söyleyiş özellikleriyle zenginleştirmiş” (A. Behramoğlu) olarak değerlendirildi.

YAPITLARI

Şiir: *Trabzonlu Delikanlı* (1979), *Şili ile Söyleşi* (1979), *Gül Ekmek* (1980), *Taliplerin Ağıdı* (1980), *Çan Deresi Türküleri* (1981), *İçli Şarkılar* (1981), *Trabzon'dan Çıktım Yola* (1981), *İstanbul Bir Kırmızı Gül* (1985, Almanya), *Yurdumun İşçileri* (1985, Almanya), *Barış Günlerinin Gümüş Denizi* (1986), *Güleriz Ağlanacak* (1988), *Karadeniz Hırçın Kız* (1988), *Lazcaz* (1999), *Deli Dumrul-Sarı Yıldız* (1999).

EPENGLE İŞÇİLERİ

biz epengle işçileri
kalın kumaşlar dokuruz
döner durur merdaneler
döner durur silindirler
acının nasırladığı
kalın kumaşlar dokuruz

biz epengle işçileri
gün geçtikçe zehr oluruz
bir gün tüm makineleri
dön duran silindirleri
yeter der de durdururuz
kendi gürül sesimizden
yiğit türküler okuruz

keseriz sarı sesleri
biz böyle yaman durdukça
yüz kırk yedi can işçiyiz
sımsıkıyız kenetliyiz
binbir tuzak yol boyunca
acının nasırladığı
tan yürüyüşçüleriyiz

biz epengle işçileri
kalın kumaşlar dokuruz
keseriz sarı sesleri
keseriz cırlak sesleri
kendi gürül sesimizden
yiğit türküler okuruz

DEDEMAN TÜRKÜSÜ

(grevin 100. günü için)

ankara'da bir otel
dedeman dedeman
 alnında grev yazar
kocaman kocaman

ant içti birinci gün
işçiler işçiler
 her geçen gün daha da
güçlüler güçlüler

sosyetenin konağı
dedeman dedeman
 giymiş grev gömleği
ne yaman ne yaman

ikiyüzelli işçi
grevde grevde
 alnının teri için
görevde görevde

çıkart göğsü dokuz kat
dedeman dedeman
 gecekonduya inat
oy aman oy aman

durur bomboş yataklar
kuştüyü kuştüyü
 yatar kalkar kaltaklar
kuşkuyu kuşkuyu

bir gün halkın olacak
dedeman dedeman
 güllerle donanacak
o zaman o zaman

ÇÖMLEKÇİ'Lİ ÇIRAKLARA TÜR KÜ

çömlekçi denilen yerde
 hey benim öksüz yüreğim
 çıraklar işe gidiyor
 oy benim öksüz yüreğim
 bozuk motorlar altında
 körpe gençlikler gidiyor

motoryağı benzin mazot
 karalanmış urbaları
 yerlerde yata uğraşa
 limelenmiş urbaları
 nasıra banmış nasıra
 ondört onbeşli elleri
 hey benim öksüz yüreğim
 ter yaş olur gözlerine
 oy benim öksüz yüreğim
 kara düzen tezgâhının
 kısılmış mengenesine
 her gün yeniden yeniden
 ağda balık kafeste kuş
 çırpınır da yürekleri
 çarpar acının teline

çömlekçi denilen yerde
 hey benim öksüz yüreğim
 anadan doğdu doğalı
 zor yaşayanlar gidiyor
 oy benim öksüz yüreğim
 sömürü testeresinde
 kerte kerte can gidiyor

M A D E N C İ

kazdım
 kazdım
 kazdım
 kazdım
 kara topraktan su çıktı

kazdım
 kazdım
 kazdım
 kazdım
 demir bakır kömür çıktı
 onbeş
 yıllık
 yirmibeş
 yıllık
 kırkbeş yıllık ömür çıktı
 ay dost
 hey dost
 ay dost
 hey dost

 indim
 indim
 indim
 indim
 indim kazdığım kuyuya
 indim
 indim
 indim
 yedi kat üstüme çöktü

 demir
 bakır
 kömür
 çöktü
 onbeş yıllık yirmibeş yıllık
 kırkbeş
 yıllık
 ömür
 çöktü
 ay dost
 hey dost
 ay dost
 hey dost

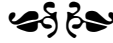
B A Y R A K L A R

bayraklar geçiyor bayraklar
elli yıl önceden elli yıl sonraya
yırtıyorlar göğün zarını
şarkımız yayılıyor dünyaya

şarkımız özgürlük ve barış
acıdan sömürüden kurtuluş
tohumları ekiyor şarkımız
toplum denen can tarlaya

ışıklar parlaya parlaya
sürelim kardeşler geçelim
sömürü dikenlerini
ta köklerinden biçelim

bayraklar geçiyor bayraklar
1 mayıs alanlarından
türkiye işçi sınıfı
müjdeler veriyor yarından

MURATHAN MÜNGAN

21 Nisan 1955'te İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini Mardin'de, yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nde bitirdi. Devlet Tiyatrolarında ve İstanbul Şehir Tiyatrolarında dramaturg olarak çalıştı.

Mahmud ile Yezida oyunuyla 1979'da Türkiye İş Bankası'nın yarışmasında ikincilik, *Osmanlıya Dair Hikâyat* dosyasıyla 1980'de (T. Fişekçi ve O. Telli'yle paylaşarak) Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü, "Sahtiyan" şiiriyle 1981'de Gösteri Dergisi Şiir Yarışmasında birincilik, "Hedda Gabler Adlı Bir Kadın" öyküsüyle 1987'de (N.Gürsel'le paylaşarak) Haldun Taner Öykü Ödülü kazandı. *Taziye* oyunuyla 1984'te (M. Baydur'la birlikte) Sanat Kurumu'nca Yılın En İyi Oyun Yazarı seçildi.

Tarihsel gerçeklikten yola çıkan, değişik imge yapısı ve söyleyiş özellikleriyle dikkati çeken ilk şiirlerinden sonra, bir yandan güneydoğu atmosferiyle bireysel gerçeklerini buluşturan bir içerik çeşitliliğine, bir yandan da ayrıntıları dile getirirken kendine özgü bir ses tonuna ulaştı. 1980 sonrasının getirdiği koşullarda önemsenen ozanlardan biri haline geldi.

YAPITLARI

Şiir: *Osmanlıya Dair Hikâyat* (1981), *Kum Saati* (1984), *Sahtiyan* (1985), *Yaz Sinemaları* (1989), *Eski 45'likler* (1989), *Mırıldandıklarım* (1990), *Yaz Geçer* (1992), *Oda, Poster ve Şeylerin Kaderi* (1993), *Omayra* (1993), *Metal* (1994), *Oyunlar İntiharlar* (1997), *Mürekkap Balığı* (1997), *Başkalarının Gecesi* (1997), *Doğduğum Yüzyıla Veda* (Seçme şiirler, 1999). Öykü: *Son İstanbul* (1985), *Cenk Hikâyeleri* (1986), *Kırk Oda* (1987), *Lâl Masallar* (1989), *Kaf Dağı'nın Önü* (1994), *Üç Aynalı Kırk Oda* (1999), *Erkekler İçin Divan* (2001). Oyun: *Mahmud ile Yezida* (1980), *Taziye* (1982), *Geyikler Lanetler* (1992), *Bir Garip Orhan Veli* (1993). Senaryo: *Dört Kişilik Bahçe, Başkasının Hayatı, Dağınık Yatak* (1997). Metin: *Metinler Kitabı* (1998). Yazılar: *Meskalin 60 Dıraje* (2000). Yaşamöyküsü: *Paranın Cinleri* (1997). Seçki: *Ressamın Sözleşmesi* (1997).

DİZEYE DÜŞEN ŞİİRE SARILIR

kovulmuşken hayatın bir yerinden
 yalnızken, umarsızken
 öfkeni dillendirecek bir eylem ararken kendine
 diyelim gecelerin o tekin olmayan serüveninde
 paranoya kıvamında ilişkiler yaşarken
 imtiyazsız karanlıkların suçlu zevklerine
 yasağın büyüüne, hayatın ve gündüzün
 öte-yüzüne sığırırken
 ve intihar manifestosu gibiyken bütün duyarlıkların
 ansızın bir dize gelip takılır diline
 bir can simidi gibi en kurtarıcı keyfiyle
 bir zaman seninle kalır, yanıbaşında, zaman içerisinde
 yer değiştiresin diye kendisiyle
 bir gönül erincini, en düpedüz anlamıyla yaratmak eylemini
 yaşarsın bir dizenin dizlerinde

sonra uzaklaşır senden, gözden kaybolur
 büyümüş, çoğalmış bir şiirin derinliklerinde

ne senledir oysa, hep senledir oysa
 gecelerin ötesi dediğin şey
 kendin için yaşadığın sinema

BIÇAK

Yere düşürülen bir bıçak sesi
 Kristali tuzla buz olmuş gözlerinin
 biliyorum ay kanatıyor
 ne zaman sussak geceyi
 Kendini benim yerime koy
 Oğul öksüzü babalar yerine
 Susmayalım. Bıçak uyuyor kelimelerin kalbinde

Kanlı bir şerbet gibi akar dururdu
 İpeği ikiye bölen kılıçların ağzı
 Bir biz inmedik suya
 Kaç mevsimin yağmuru buruştu elimizde
 Örtülü çarşılarda ölümü tebdil ettik

uzak durduk kabzasına çağıran intikamdan
Bir biz inmedik suya
Kendini benim yerime koy
Oğul öksüzü babalar yerine
Susuyorum. Ölülerim uyuyor kalbimde

AŞKIN KARANLIK METALİ

karanlıkta duruyorum aşk vurmasın yüzüme
dokunmasın bana kimse
kimse ulaşmasın artık
tenimin incinen yerlerine
uyanmasın bir daha etimdeki yaralı hayvan
zamanın siyah deltasında çürümek istiyorum
biliyorum artık kimse yok kimsesizliğime

biliyorum aşka kimse yok
aşkın karanlık metali
soğuyor yüreğimin derinliklerinde
aşklarım, arkadaşlarım, dostlarım
dağılıp gitti herkes
içimi sızlatacak kimse kalmadı içimde

SİZDEN SAKLI

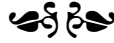
gelmediniz, ben hep sizi bekledim
eksilen yanlarımla
sizden saklı eskidim

her şeyden önce aşk verilmiş bir sözdü benim için
gün, ay, saat, hafta; takvimişi Zaman yani
aldıkça dönemeçleri değişmedi hiçbir şey
yalnızca ufuklar yeniledim

kaç aşktan oluşmuş bir şeydi aşk
her sevgiliyle biraz daha
biraz daha sizden saklı eskidim

SU TAŞI

geçer eski denizlerin üstünden
yalnızca bir su akar karanlıkla ilgili
derler boşa yazma
yaza çıkmaz
neyi, ne zaman anlar insan?
hangi yaşın akşam sedirleri
eteklerinde yıllardır birbirine uçarken kuşlar
yeniden işlenir içimizdeki su taşı
ağır çeker, vurur yüze
üzerinde iri güllerin aksi duran
günbatımı perdeleri
edirnenin köprüleri edirnenin köprüleri

SEYYİT NEZİR

1950’de Çorlu’da doğdu. Ortaöğrenimini Kepirtepe İlköğretmen Okulu’nda, yükseköğrenimini Trabzon Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü’nde bitirdi.

Çeşitli ortaokul ve liselerde, İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü’nde öğretmenlik yaptı. 12 Eylül 1980’den sonra mesleğini bırakıp yayın dünyasına girdi. Önce De Yayınevi’ni satın aldı, sonra Broy Yayınları’nı kurup (1985) yönetmeye başladı. Düşün dergisini, Broy Şiir Dergisi’ni çıkardı. Kitap yayınlamayı ve kitabevi işletmeyi sürdürüyor.

Şiirleri “ses gücü, buluşları, tekniği, temaları işlemedeki becerileriyle” (Ş. Kurdakul) dikkati çekti.

YAPITLARI

Şiir: *Şili Duyarlığı* (1976), *Israrla* (1977), *Bütün Yarınlarda* (1978), *Dağları Öylecene* (1986), *İzleri Var* (1983), *İnsanın Beyaz Kokusunda* (1988), *Bana Bir Senaryo Yaz Dedydin: Mesela Papalina* (1991).

K A N

Zorlu bir gecenin sabahı
 Açlığı kavrayıp
 Toprağa şırıldadığın an
 Daha okunaklısın
 En açık şiirden.
 Ve çağımızda gülün kemiğidir ama
 Dokunaklısın
 Öfkeni kavî tutan demirden.

Kan!

Sana anıt, şiir, şan
 Sana herşeydir
 Her yürüyüşte
 Yaşanacak günler için
 El koyduğun alan.

M U T L U A C I

En uygun işareti koymaya geldi sıra
 Tabularla kutsanmış adımızdan
 Yeryüzüne indirdiğimiz
 Yalın ve okunaklı anlamlara.
 Gün
 Sözlüsünü bekliyor sabırsızlıkla
 Ve umut kesmiyor asla
 Sabrın bütün ustalığı var onda
 Dönüp durur yorulmadan o sonsuz
 Buluşma yeri ve gongun altında
 Şafağın dev taçyaprağından
 Sevgilisinin alnına uğurlu tufanın boyasını yaymaya.

Söze ve yazıya son bir çabayla mürekkebin
 Acıyı noktalayan damlası düştü
 Başla
 İlk mısra
 Yaşanası bir sevdıyla okunmalıdır
 Sesimizdeki gür ve çıplak
 Cesur ve güzel tonda.

Kalbin
 Hayatını kaplayan o iri damla
 İlk sayfadan daha
 Mührünü koysun
 Uzun bir zamandan beri tek ondadır sıra
 Sıra onda.
 Bir çırpıda seçilsin, anında ve yanlızsız
 En uygun işareti koymaya geldi sıra.

Şiir ey, insanın biricik can yoldaşı
 Çiçeğin ve madenin sütünü
 Güvez ısıtılar
 Islak filizler
 Canlı morartılarla akıt yüzlere
 Tohumu
 Toprağı
 Ateşi
 Irmağı
 Ve sesi ve dağı
 Ve göğü, yıldızları
 Ve senin olmaya can atan bütün hayatı
 İnsanı
 Yüklen sırtına
 Olanca zayıflığı ve erdemiyle onu
 Taşı
 Sonsuz bir güvenle taptığı yarına.

Ey insanın yürekli ve benzersiz buluşu
 Ey mutlu acı
 Tek istediğim odur şimdi
 Her harfin uğruna defalarca fırlıyor gözlerim yuvalarından
 Her sözcükte üç vardiya kan gelir içermiden
 Şimdi tek istediğim
 Tecritlerde türkü tutarlar şimdi
 Yüreğinin testisine bir yudum su olman
 Her kardeşimin.

Bunu yap
 En uygun işareti koy gönüllerine
 Hayatın tacı
 Senindir
 Şiir
 Ey mutlu acı.

O

Bir tek üstündekilerle geldi aramıza
 ağarmış bir ceket vardı sırtında toprak rengi
 geldiğinde bolcaydı, gitgide bollaşıyor da
 mintanı iyice epridi
 Zayıf bir yüzle geldi, uçuk benizle
 en önde çizgileri görünürdü yüzünün
 geldiğinde derindiler, büsbütün derindeler
 yüzü göz çukurlarına gömülmededir şimdi
 Yüreğinde çocuklarının izleriyle geldi
 önlükleri sökük, pabuçları eski, umutları el üstünde
 içli çocuklardı, anneleri de öyle
 daha da karartıyor gülüşlerini ayrılık derdi
 Kalın bir sesle geldi, dost ve yıkayan
 yüreğimizin ağzındaki külü üfleme
 gelen odur, merhabanın tozunu silmeye
 adı kütükte kaldı, ama aramızda kendi
 Yer yatağı kalkmasın, kalsın orda
 bir insanın altına, olan hüneriyle
 serileceği asıl gün işte geldi
 önceki konukları hep eldi

DUVAĞI DAR AĞACI

Yaşadıkça gencelen kent! Alnında süzülerek Dicle.
 Oy sevda, mübârek ola cengin, kolay gele
 Surları kocattın! Ve hep gül dalısın o kocamış
 Kan giyip kan soyunarak gönlünü kaptırdığın
 duvağı darağacı, o sonsuz güzele.

DEMİRCİ USTA

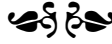
Kuran sayfalarınca mübârek bir hışırtıyla
 hışırdar ellerinde ova,
 Güneşin canı, terin rahmetiyle uzanır boynu
 kederletme, usul yasla orağına.

Ve nâmert ki, ezrâili ekmeğinin, onla yetinmeyerek
 göz komuş her ocaktan
 Kalpsiz kalb için, her gün iki
 yeniyetme çocuğa.

Ama dağ, koynunda iyi saklar çeliğin cevherini
 Ve cevher, özlediği harareti tuttuğunda
 gelecektir tava.

Ey köle, acıyı sıyr, yüreği köz et, sabrı taşır
 Bileklerini sıva!

Her tan ağarışında yedi iklime
 Halk elinde kül olacak kara ölüme
 közdür Demirci Usta.

ADNAN ÖZER

1957'de Tekirdağ'ın Gazioğlu köyünde doğdu.
İlköğrenimini Silivri'nin Küçüksinekli köyünde,
ortaöğrenimini Batman Lisesi'nde, yükseköğrenimini
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde bitirdi.
1976'dan bu yana İstanbul'da yaşıyor. Kitap ve dergi
yayıncılığı, yayınevlerinde yöneticilik yapıyor.
İspanyolca yazan ozanlardan şiirler çeviriyor.
İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi şiir
yarışmasında birinci oldu. *Zaman Haritası* kitabıyla
1992'de Cemal Süreya Şiir Ödülü'nü kazandı.

Halk söylencelerinden, masallardan, yetiştiği bölgenin
türkülerinden yola çıkarak yazdığı ilk şiirleri ilgi odağı
haline gelmiş, yeni bir yönelişin göstergesi, şiir için yeni
bir olanak sayılmıştı. Sonradan bu eğilimi geliştirmek
yerine, yaşamı ve dünyayı gizemci bir bakışla yansıtan
şiirler yazmaya yöneldi.

YAPITLARI

Şiir: *Ateşli Kaval* (1981), *Çıngırağın Ölümü* (1983),
Rüzgâr Durdurma Takvimi (1985), *Zaman Haritası*
(1991), *Seçme Şiirler* (1994), *Veda Şiirleri* (1999).

Anlatı: *Hayâl Tabirleri* (1998).

Çocuk kitabı: *Küçük İstasyon*.

GÖNLÜ KIRIK İNCİR KUŞU

– incir kuşu
şakırdı şarkısını –

menekşe balıkları geçerken
mor pullu kolyeleriyle

– incir kuşu
yakardı ağdını –

gel-gitli sular dönerken
çakıltaşlarının veda sözleriyle

– incir kuşu
arardı aşığını –

ben seni severken
küçük deniz fenerinin yüreğiyle

– incir kuşu
sarardı kırık gönlünü –

ben geçip giderken
onun kimsesiz, ürkek ömrüyle

TOMURCUK DUASI

gamzeler kapısını yüzüme vurma

dönüp geleceğim nasılsa
kayalar sökerek gerisin geri

kırlangıç yuvasını şerbetle siva

uçup konacağım nasılsa
kanatlar kırarak gerisin geri

tomurcuk duasını yüz kere sına

solup açacağım nasılsa
yapraklar takarak gerisin geri

D A R B - I M E S E L

Hıra'dayım, kanatlarım kısa;
bakıyorum Muhammed'in göğsünü
çaprazlayan kollara.

Okur içlenirim, budur mealim.
Yüzümü ellerinde avuturken
yoksulların rabbi,
çulluk avlamaya çıkarsınız İstanbul insanları;
çağdaş ve gözükarasınız, alkış size!

Bağdaş kurun anlatayım:
Şiir değil, darbimeseldir bu!
Duygulu bir portakaldan yaratıldım ben,
bu övünçle kollarım yüzümü.

Ergen oldum, sertleşti kanatlarım
bir yalancıbülbül misali.
Azarlandı gençliğim
düzmece bir uygarlıkla örtülü
toprağın gözü önünde.
Güneşin dizlerine kapanıp ağladım.
Kulaklarımdan fışkırdı acım.

Okur içlenirim, budur mealim.
Şiirler yazarım
bir buçuk yaşında gürgen dalı gibi
doğru parmaklarımla.
Yıkarım beynimin çakıllarını
dedemin ak libaslarla indiği
insanlık pınarında.

Dönerim içimdeki bıçak batar.
Kanıma kör bir arı gibi salarım aşkı.
Dönerim saçlarım hışırda,
uzun bir huuu! sesi olur bileklerim
yükselir güneşe yivlenerek.

Ölür dirilirim,
 İstanbul'u yıka yıka gelir sevda,
 köprüleri enlemesine geçerek,
 yoruldukça sabah sisini içerek,
 onur narına çile bulgurunu katık ederek.

Ölür dirilirim
 karanlıkta minik mumlar gibi gülümseyerek;
 harlar içimdeki fitil, göğsüm ışık saçar.
 Ben, fırtınanın dişlerindeki usul ve kimsesiz yonca,
 бүкерim yalancı uygarlığın belini;
 kahramanı olurum ahalinin.

Döner dolaşır gelir sevda,
 konamayan kırlangıç gibi.
 Gülüşümle patlatırım sabahın köpüğünü;
 güneş sarsılıp uyanır,
 elmanın gamzesinde kırmızı çanlarla.
 Açıklık kovalar ağları.
 Koşarım ardından, çağırırım geriye
 binlerce yılı boşa geçirdim diye
 mağarasına yollanan 'insan'ı.

H A S O D A ' D A N

I

Rayiha bahçelerinden gelirim;
 salkımlar güneş alır
 ıştır yanlarım.
 Vakti gelmedi mi ey Sufi
 suftan hırkalar giyeyim.
 Şehre sürtünmekten çürüdüm;
 farıdım kulaçlamaktan
 ipini koparmışların urganını.

Rayiha bahçelerinden gelirim;
 burada, bu yanık mahallede
 'adını aşk koydular içimdeki kederin.'

Öyle kenardayım ki eğrildi kaşlarım.
 Yürürüm güller sarkan duvarlar boyunca.
 Arsız değilim sinem açık olsa da;
 ne eşğinde gölgem olur,
 ne avlusunda tuz kırarım,
 geçerim bana sürgülü kapılardan.

Vakit geldi deme ey Sufî,
 sal yürüyüp geçeyim, öyle zibil, öyle kesilmiş
 hırkamın aşireti kuşlarla.

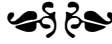
BOZKIR VEDASI

Bir keder işaretidir bozkırda insan,
 imge yüklü bir ağaç, salınır özür vadisinde;
 yıkıntı gelir ardından, leş sırtarır tene.
 Gün gelip bozkıra çıkınca insan
 geniş bir solukla bakar kendine,
 bakar varlıkların gözbebeğine:
 Yüzünde bidüzüye yağmur,
 yollarır Tanrı'nın metruk evine.

Nicedir terk edilmiş, nicedir zamansız,
 son bir uğultu bile yok cezadan ve şefkatten.

Bozkıra çıkınca sorar insan, neden,
 neden Tanrı bize karşı böyle meraksız...

Bir toz bulutudur bozkırında insan...

AHMET ÖZER

1946'da Trabzon'un Maçka ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini Trabzon Lisesi'nde (1964), yükseköğrenimini Fatih Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nde bitirdi (1967). Açık Öğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü de bitirdi. Çeşitli yerlerde Türkçe öğretmeni olarak çalıştı. Ankara'da yaşıyor ve 1986'dan beri Kıyı dergisinin sanat yönetmenliğini, 1996'dan beri Bilkent Üniversitesi İnsanî Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nde öğretim üyeliğini sürdürüyor.

İlk şiiri 1966 yılında yayınlandı. 1972'den bu yana Yansıma, Doğrultu, Türkiye Yazıları, Varlık, Düşün, Edebiyat 81, Yazko Edebiyat, Somut, Milliyet Sanat, Temmuz, Dönemeç, Karşı, Evrensel Kültür dergilerinde şiirleri, değişik türlerde yazıları çıkıyor.

Ayrı Beraberlikler kitabıyla 1981'de Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü'nü, 1982'de Ö. F. Toprak Şiir Ödülü'nde mansiyon, *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* dosyasıyla 1993'te Yunus Nadi Yayınlanmamış Şiir Kitabı Ödülü'nü, *Aşkın Taçyaprağı* ile 1998'de Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü, *Sözümüz Vardı* ile 2002 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü kazandı. Bunların yanı sıra 1989'da TRT İstanbul Radyosu Öykü Ödülü, 1991'de Kökten Kitabevi Öykü Ödülü, 2000'de Trabzon Gazeteciler Cemiyeti Sanat Ödülü de aldı. Şiirleri içtenlikli, lirik söyleyişin gelenegini sürdürmekle birlikte kendi sesini yakalayabilmiş, yaşamı kendi yaşantılarının süzgecinden geçirerek yansıtabilmiştir. Her kitabı bu yolda ileri bir adımı oluşturarak dikkati çekmektedir.

YAPITLARI

Şiir: *Ayrı Beraberlikler* (1981), *Günle Dokunan* (1984), *Gecenin Kanayan Yerinden* (1987), *Söyle Yüzüm Tanıgımsın* (1990), *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* (1993), *Aşkın Taçyaprağı* (1998), *Sözümüz Vardı* (2001). Öykü: *Çocuklar Varken* (1995). İnceleme: *Onlarla Yaşadım* (1995), *Yıldızlar Geceyle Gelir* (1996). Gezi: *Atlantik Bir Yeryüzü* (1996). Söyleşi: *Sordum Söylediler* (1996). Yazılar: *Sarkaç* (1998), *Denizin Öptüğü Kent* (1999), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (1999), *Yüzün Yeryüzüdür* (2000).

YAĞMUR YERİNE

1935 yazında
 nâzım/sare teyze
 piraye hanım
 bir ıhlamur ağacının gölgesinde
 bir fotoğrafa döküldüler.

ilk kez yansıyor yüzleri dizelerime
 bir haziran sabahını tazeliyor zaman
 kollarında savrulacağı yıllar
 serilmemiş ufkuna nâzım'ın
 ne çankırı ne bursa
 ne ölümü yenmek karadeniz'de
 yer almamış şiirlerinde
 aşkları yedeğinde ömrünün.

sare teyze hasır koltukta
 yüzünde ısıltısı gençliğin
 saçlarında yapraklanan bir demet güneş
 bir büyük aşka yaslamış yüreğini
 piraye hanım

havuzdaki suyu ayaklandırıyor
 gökkuşağı
 bir bulut çatlıyor birdenbire
 yağıyor bir sevgi yağmur yerine

nâzım
 sarı saçlarında fırtına
 daha düşmemiş şiirlerine
 ne çankırı
 ne bursa.

SEN MİSİN

sen şimdi geçen günlerin
ağır kokularına karışan fotoğraf
büyük kentin kalabalığında tek başına
hıçkırığı tamamlayan yolculuk
şiiirlerle yıkanan hayat.

bütün ölümlerle gelen ağıtta
yaşanılanı yaşamıyorsun yeniden
en yakın sevgilinin terli ellerini
yanıbaşından alınıp götürüleni
güvercinli parkları
içinde salınan denizleri
çocuğunun “baba” diyemeyen ağzını.

şimdi seninle yaşayan
gencecik yaşına doldurulan
çıkamaz sokakları çağıran günlerdir
acının kollarında demirleyen
ve pulsuz mektuplarda kendini çoğaltan
gülen gözleridir küçücük kızının.

onurla yoğrulan hayatın içinden
kalbini gürz gibi şirin’e nişanlayan
yıldızlarla dolu bozkır gecesinde
solup giden günlerin götürdüğü
güneşli nisanların birinde nerdesin.

SESİN RENGİ

gurbet nedir bilmezsin
göğsün bir yanardağ gibi kaynar
güzelim
sığındığın aşklar eskir zamanın terkisinde
ve en büyük acıdır gözlerin konuşması.

eğer bir istasyon kentinde doğmuşsan
trenler gezinir düşlerinde her gece
ve her sözün sımsıcak tanıklığı
çiçekli bir bahar dalı kazır tenine

açarsın göğsünün pencerelerini
gittikçe silinen sesler terkeder seni
koparır ipini tuttuğun balon
uçurtman karışır bulutlara.

yazdığın bütün mektupları yırtmak geçer
içinden

diline yaslanarak
kentini taşırsın gözbebeklerinde
yağmurlu baharlar
çocuk sesleriyle dolu panayırlar
salıncak kurduğun çınarlar salınır
günlerine
çalar bir saat olur yüreğin
her sabah
suçun
ve suçsuzluğun atbaşı yarışır
göğsünde.

suya yansıyan ceylanlar/kanada kalkan
güvercinler
parkları kuşatan çiçekleri tanırsın
dallar sevgiyle eğilirler
önüne
susan her şey tanıklık eder hayatına
konuşan ağızlar
isyan sesi dağıtır
alnına.

yüreğine dokunan bir el
tanıdık yumuşaklığını getirirse
gözlerin yabancı kalmasa
yazılara
ve sökölse yaşadıklarının
çağından
kim bilir
kaç gününü verirdin gelecek yıllarından
ve durmadan sorular sorarsın kendine
yanıtını gizlice taşıdığın.

SES OLUR

gittin
bir kelebek aktı sonsuzluğa
şimdi zamana nakışlanandır
 şiire dökülen güzelliğin
bütün bir ömür yansıdı gülüm
 seni anımsatan her şeye.

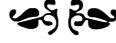
gittin
öksüz bir çocuk sığındı göğsüme
susuz kaldı penceremi çevreleyen menekşe
 karanlık döküldü şiirime.

bir yıldız kayar gecenin alnından
sessizliğin sesi olur mektupların
biliyorum
dünyayı öğrendikçe ayaklanacak günler
güller yenileyecek yaşamı defterlerimizde.

YANKISI HAYATIMIZIN

Değişen bir şey var
 Sevilen – kötölenen
 Acılarla mayalanmış bir yara
 Ya da izi kalmıştır onurumuzda
 Bırakılmak diyorum
 Yerçekimsiz bir boşlukta
 Zamanı çalan ellere.
 Günün akışından başka
 Fırtınalı akşamlardan sonra
 Yağmurun yağacağını bildiğiniz
 Ve ölü yavrusunu karnında taşıyan
 Ve çaresiz
 Kendini acıyla öldürecek bir canlıyı
 Düşündüğünüz kadar
 Bağlısınız hayata.

Onların
 Onların kirlidir elleri
 Kirleri kanla yoğurmaktır sevinçleri
 Aynı anadan doğmuşçasına
 Yaşarlar
 Ayrı ülkelerinde dünyanın.
 Hayatın bütün çıkartmalarında
 Kararan göğünü seyrederken ülkenin
 Güneşini
 Toprağını
 Ve seven insanlarını duyarken yanıbaşında
 Bil ki bedenindeki tohum
 Elleriindeki güçlü yapı
 Beynini sarsan kıvılcım
 Hep yetecektir onuruna.

TUĞRUL TANYOL

1953 yılında İstanbul'da doğdu. İlkokulu 1965'te, ortayı 1968'de, liseyi 1972'de, Boğaziçi Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Bölümü'nü 1977'de bitirdi.

1980'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nde kültür kuramları konulu teziyle doktorasını verdi. Aynı yıl Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin gençler arasında açtığı yarışmada Sanat Emegi dergisinin özel şiir ödülünü kazandı. 1981'de Isparta'da askerliğini yaptı. Marmara Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi'nde öğretim görevlisi oldu. Üç Çiçek (1983) ve Poetika (1985) seçki/dergilerinin kurucuları/hazırlayıcıları arasında yer aldı. 1985'te *Ağustos Dehlizleri*'yle Necatigil Şiir Ödülü'nü kazandı.

Tuğrul Tanyol'un ilk şiirleri 1970'te Yeni İnsan dergisinde çıktı. Dokuz yıllık bir aradan sonra şiir ve yazılarıyla şu dergilerde görüldü: Türkiye Yazıları (1979), Oluşum (1979-82), Somut (1980), Yusufçuk (1980), Türk Dili (1980-81), Yazko Edebiyat (1981-83), Gösteri (1982-84), Üç Çiçek (1983-84), Sanat Olayı (1984-85), Varlık (1984), Poetika (1985).

Genellikle bireyden, 'ben'den kalkan Tuğrul Tanyol sevgi, yalnızlık, mutsuzluk, üzüncü, zaman, ölüm temlerini doğayla birlikte ve karamsar bir bakışla işledi. Yer yer simgeli, yarı örtülü, yumuşak, akıcı, lirik ve ritmik bir deyiş kullandı. Sese, müziğe, imgeye, biçime önem verdi. Yeni deneyimlere açık olmasına karşın gelenekle bağını koparmadı. [A. B]

YAPITLARI

Şiir: *Elinden Tutun Günü* (1983), *Ağustos Dehlizleri* (1985), *Sudaki Anka* (1990), *Oda Müziği* (1992), *İhanet Perisinin Soğuk Sarayı* (1995), *Toplu Şiirler* (1997), *Büyük Bitti* (2001).

YIKIK ŞARKI

I

Bir uzak kıyıda yıkılmış dalgalar
 Seninle üşüyorum, bulut paramparça
 Deniz tutuşan kayalıklarla kanıyor
 Biliyorum, kanadı kırılmış güneşlerin,

Bir uzak kıyıda ağaçsız bir evin
 Bacasından tüten rüzgâra çizilmiş resmin
 Orada duruyorum, zaman
 Uğultular saçarak ilerliyor,

Bir uzak kıyıda yakılmış yeminler
 Yağmur iri damlalarla göğsümü deler
 Orada yıkılmışım, orada sen yoksun
 Orada acı rüzgârların
 Sana benzeyen taşlara oyduğu resim
 Soğuk, erişilmez... Neredesin?

Bir uzak kıyıda kanımı yaktı tuzun
 Ağır kamçılarla açılan yaralarımın
 Aktı akşama, kızıl, koyu ve buzdan
 Bir heykele dönen yüreğim,

Bir uzak kıyıda yıkılmış dalgalar
 Seninle üşüyorum, bulut paramparça.

II

Uçurumların yamacında bekledim seni
 Düşerken içime kendi uçurumlarım
 Issız bir şarkıyı dişledim
 Güneşe gerdim derimi
 Uçurumların yamacında bekledim seni,

Bir kuşu alnından öperken vuruldum
 Aktı kanım, serin bir geceyi kucaklarken
 Karanlık kuyulardan içtim ölümü
 Ölmedim, bekledim geleceksen,

Çürüdüm kendi yapraklarımla
 Bir yaz günü girip kış mezarlarına
 Dokundum uzaklıklara, geceye ve sana
 Bir perçem gibi düşmek için alnına.

Y A N G I N

Sigaramın yarısını ben içtim
 Yarısını rüzgâr
 Yaramla oynama güzelim
 Külün hemen altında ateş var

Savursam rüzgâra, atsam yüreğimi
 İçimde kanayan boşluğu sen kapacaksın
 Külümü geri ver, al ateşini
 Sen yaklaştıkça büyüyor yangın

Tutuşacaksın, tutuşacaksın
 Bu ateş seni de yakar
 Bırak bir başıma
 Ben yanayım, soğusun küller
 Gün gelir kendiliğinden söner

Sigaramın yarısını ben içtim
 Yarısını rüzgâr
 Ateşle oynama güzelim
 Bir yanına sığar

B E Y A Z A T

Sönmüş kentleri dolaştım sessizlikte
 Boş meydanları, kirli sokakları
 Herkes kendi yankısının peşinde.

Karanlık avlularda oturdum
 İçimde vahşi tamtamları inlerken ölümün
 Tüm putların yeniden dirildiğini gördüm
 Beyaz bir at gibi uzaklaşıp yiterken ömrüm.
 Sen uyuyordun
 Kirli sokaklarına güneş vurmayan odanda
 Evler bir bir yıkılırken üstüme
 Yollar canlanmış sıkarken boynumu
 Uyuyordun sen
 Uyuyordun sen
 Uyanmak için bir başka gecede

Ağır kanatlarıyla büyürken sessizlik
 Karanlık usulca konarken pencereye
 Gölgeler asarken kendini başka gölgelere...
 Kent yanıyor duyuyor musun

Sönmüş kentleri dolaştım sessizlikte
 İçimde vahşi tamtamları inlerken ölümün
 Acının acıya, nefretin nefrete
 Karanlığın karanlığa dönüşünü gördüm
 Beyaz bir at gibi uzaklaşıp yiterken ömrüm.

Ş A V K

toprak testilerde gün
 eridi ağır bir yalnızlıkla, kızıl
 atlıları sürgün
 edilmiş bir ilkçağ yorgunluğu

balkondaki saksılara dökülünce güneş
 yağmuru ıslak camlara hapseden kim?
 açiverin kanatlarını
 pencere, kapı ne varsa
 taşsın odama Nisan
 hüznün! nasıl da ezberledik adını
 ve sığındık ardına onca zaman

toprak testilerde gün
 ve bir kırlangıç kanadıdır göğsümde o
 sen benim en çılgın düşümsün
 bu kalabalık sokak, bu geniş okyanus
 oynaşp durdukça camlarımda.

F O R S A

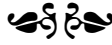
Gözlerine bakardım ve orada
 Binlerce gemiden artık dalgaların
 Uzak denizlere doğru çözülüşünü görürdüm.

Kıyı çakıl taşlarının bittiği yerde başlardı
 Eski korsan iskeletlerinin uğuldadığı loş mağaralarda
 Kazanılmış ve yitirilmiş onca hazinelerden sonra
 Gözlerin, sert rüzgârlardan korunmuş bir limandı bana.

Ben sana bakardım, yani denize, o güvenli sulardan
 Her gün bir gemi halatlarını toplayıp uzak seferlere çıkardı
 Ben onlara bakardım yani gözlerine
 Gözlerin gidilmemiş denizler kadar kıskanç ve uzaktı.

Her gün çıkılmamış seferlerden dönerdim
 Her gün gemiler dönerdi tuzlu ufuklardan
 Her gün sabırsız ayaklarımla kıyıya inerdim
 Bir gün güvenli suları terkedip açılmak uzaklara...

Gözlerindeki o uzak denizlerde bir göçmen olan ruhum
 Şimdi hangi gemilerde forsa ve sürgün hangi aşklara.

AHMET TELLİ

1946'da Çankırı'nın Eskipazar bucağında doğdu. İlkokulu Eskipazar'da 1958'de bitirdi. Aynı yıl Hasanoğlu Öğretmen Okulu'na parasız yatılı girdi. Bir süre sonra Kayseri Pazarören Öğretmen Okulu'na gönderildi. 1965'te, okulu bitirince, Hayrabolu'da (Tekirdağ) ilkokul öğretmenliğine başladı. 1967'de siyasal çalışmalar yaptığı gerekçesiyle görev yeri değiştirildi. Sivas'ta dört aylık bir eğitimden sonra, Beşiri'de (Siirt) asker öğretmenlik yaptı. 1969'da Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'ne girdi. Öğrenimini tamamlayınca İnebolu (1972-76), Kırıkkale (1976-78), Ankara (1978-79) ortaokul ve liselerinde Türkçe öğretmenliğinde bulundu. En son Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Türkçe Bölümü'nde öğretmenliği sürdürdü (1979-80). 1981 Ocağında gözüaltına alındı, kovuşturmayla uğradı. Öğretmenliğine son verildi. Dayanışma Yayınları'nda çalıştı.

Ahmet Telli 1972'de Varlık dergisinin açtığı eleştiri yarışmasında ikinci oldu. *Hüznün İsyan Olur* ile Metin Altıok'la paylaşarak 1980 Ömer Faruk Toprak Şiir Ödülü'nü ve *Saklı Kalan* ile Yazko 1982 Şiir Özendirme Ödülü'nü kazandı. Şu dergilerde şiir ve yazılarıyla görüldü: *Tiyatro* (1974-80), *Evrin* (1975), *Yansıma* (1975), *Yeni Toplum* (1976), *Türk Dili* (1976-82), *Yapıt* (1978), *Türkiye Yazıları* (1978-83), *Oluşum* (1978-79), *Somut* (1979), *Dönemeç* (1980), *Edebiyat 81* (1981), *Yazko Edebiyat* (1982), *Yarın* (1982), *Ortaklaşa* (1982), *Gösteri* (1983), *Varlık* (1983-84), *Bilim ve Sanat* (1984), *Üç Çiçek* (1984), *Su* (1985)...

Çağına tanıklık ederek sanatıyla okurları etkileyip değiştirmeyi amaçlayan Ahmet Telli, şiirlerinde daha çok aşk, ayrılık, gurbet, hüznün, acı, yolculuk, serüven, savaşım, direnme, gençlik konularını doğaya ve yaşama bağlı, yarından umutlu bir görüşle, gelenekten kopmayan ilerici bir tutumla, işlek bir dil ve duyarlıklı, acı bir deyişle işledi. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Yangın Yılları* (1979), *Hüznün İsyan Olur* (1979), *Dövüşen Anlatsın* (1980), *Saklı Kalan* (1981), *Su Çürüdü* (1982), *Belki Yine Gelirim* (1984), *Çocuksun Sen* (1994), *Kalbim Unut Bu Şiiri* (Seçmeler 1994). Deneme: *Sulara mı Yazıldı* (2001), *Ben Hiçbir Şey Söylemedim* (2001).

GÜN KARARMASIN GELDİĞİNDE

Güz yakmadan gülün pembesini
 avuçlarımda ol, sokul yanıma
 gülüşünle ısınsın bedenim
 ve dudaklarımda acılaştan ılık
 adınla çiçeklensin

Serçeler göçe dayanmaz bilirsin
 ne özleyen bir bakış kalır
 ne de sımsıcaklığın
 sular donar yürek üşür
 sende kalır seni yakan

Uçurumlar açılır yollarında
 buharlaşır çiy damlaları
 Terli bir kısırak gibi gel kapıma
 savrulsun saçların
 yastığım kekik koksun

Uzağı yakın et
 pembeleşsin çarşafın
 ölüm kapımın tokmağında
 ayrılığı iyi bilirim
 ferhat olmayayım dağlarda

Ey gülün pembesiyle
 bir gülümseyişi paylaştın
 kar yağıyor yatağıma
 avuçlarım kutuplara döndü
 gün kararmasın geldiğinde

ZULÜM DE BİTER

Hayatı karartmaya gücü yetmeyecek zulmün
 şakıyacak ol sevda serçesi her seher
 ve zamanın olgunlaştırdığı cemreler
 usulca düşecek umudun dölyatağına
 bitecektir bunca acı bunca kahr
 ve bunca keder
 çünkü ayan beyandır şimdi yeryüzü

Hayat boylu boyunca bizimdir
 boylu boyunca bizimdir sevda
 ve öyle olmaya
 devam edecektir dünya durdukça
 çünkü biz
 fazlasıyla ödedik
 acının bedelini

Sevdadan gayrisi duman olur hayatımızda
 biter bunca acı bunca kahır bunca keder
 hatırladıkça
 solgun bir iç yangınıyla of çekip
 ve bir sigara tellendirerek
 torunlarımıza anlatacağımız
 hazin bir hikâyesi kalır en sonunda

Ve
 zulüm de biter hayatımızda

Y A Ş A N A N

Bir süredir kuşlar da yok
 kentin bulanık göğünde
 Dumanlı bir uğultu
 uzayıp dururken sokaklarda
 ürküttü bütün kuşları da

Öfkeyi kollayarak sakın
 kalabilmenin zamanıdır
 Biliriz ki bizimledir doğanın
 ve sevdanın gülümseyen sevinci
 ve onlar sahip çıkacaktır bize
 Biz ki acılarla olgunlaştık
 biliriz kederi, kahrı ve zulmü
 aşkı ve hicranı da biliriz
 nice onmaz denilen yarayı
 acılarla sargılamadık mı

Ve ölesiye bağlıyızdır
 sevdamızı paylaşan
 uzak ve yakın dostlara
 ki ahde vefa denilen şey
 bizimle girmiştir kitaplara

Ama neler getireceğini yarının
ve neler alacağını bizden
hesaplamanın zamanıdır
bel bağlayamayız çünkü
feleğin ve zalimin insafına

KONUĞUM OL

Bir akşam konuğum ol
oturup konuşalım biz bize
Anıların çubuğunu yakıp
uzatalım geceyi biraz

Geçmişe bir el sallayıp
yaşanan günleri konuşalım
ve günlerin üstüne çöken
dumanlı, isli havalardan

Kendimize daha az zaman
ayırırsak da olur geceden
Çünkü boğulabilir insan
yalnız kendini düşünmekten

Kapağı açılmayan kitaplar
unutulmuş aşklar gibidir
Kitaplardan söz edelim
ve onların gizli kalmış
sessiz tadlarından

Sabaha doğru perdeyi
aralayıp ufka bakalım
ve bir çocuk gibi
hayretle seyredelim
güneşin kızıllığını

Konuşulmadan kalan
daha çok şey vardı
diye düşünerek çıkalım
güneşle kucaklaşan balkona
– Üşütmesin sabah serinliği

Bir bardak demli çay
burukluğu gibi kalsın
gecenin ve sabahın tadı
yaşasın anılarımızda

Konuğum ol, oturup
konuşalım bir akşam
ve uzatalım geceyi
sözün çubuğunu yakarak

H A V A L A N D I R M A D A

Açık havada olmak
volta atmak şöyle
bir saate yakın
Gökyüzüne bakıp da
yaşıyorum diyebilmek
dağıtıyor birdenbire
efkâr bulutlarını

Rüzgârın getirdiği
uzak kır kokuları
genzimizi yakarken
güneşin ve sevginin
gülümseyen sevinci
dolduruyor bengisuyla
yaşamın altın testisini

Kuşların uzak uzak
uçuşlarını izlemek
hüzün verse de biraz
yaşamla aramızdaki
köprüleri yeniden kuruyor
bir yağmur bulutunun
sessizce üstümüzden geçişi

Dört yanımızı çevirmiş
olsa da dikenli teller
açık havada şöyle
derin bir nefes almak
merhaba demek güne
yaşamla yeniden
kucaklaştırıyor insanı

UNUTULAN

Meşe ve incir ağaçlarının orda
 pırıl pırıl akıyor soğuk bir su
 güneşin ve toprağın kokusu
 hareleniyor ısıtırlarla

Git otur suyun başına
 ve çıkar kıl heybenden
 kekik kokulu peynirle
 bir dilim kara ekmeği

Meşe ve incir ağaçlarının
 ürperen dallarına bak
 Aşktır böyle güzelleştiren
 doğayı, yaşamı ve seni

İstersen bir türkü tuttur
 ve kalkıp yeniden başla
 günün gecikmiş işlerine
 yaşam ertelenemez çünkü

Alnında tomurcuklanan ter
 bırak yaksın göz kapaklarını
 ve bir top alev gibi
 yalayıp geçsin yanağını

Akşama doğru yeniden
 ovaya ve göğe bakacaksın
 işte o an yüreğinde
 küçük bir kıpırtı olacak

Unuttuğun bir şey vardı
 kapını çalıyor şimdi o
 ve daha gün devrilmeden
 parlatıyor tomurcuğunu
 yüreğinin kıvrımlarında

HÂLÂ KOYNUMDA RESMİN

Sımsıcak konuşurdun konuşunca
 ırmak gibi, rüzgâr gibi konuşurdun
 yayla kokuşlu çiçekler açardı sanki
 çiğdemler güller mor menevşeler açardı
 Sımsıcak konuşurdun konuşunca
 Hâlâ koynumda resmin

Dağları anlatırdın ve dostluğu
 bir ceylan gibi sekerdi kelimeler
 Sesini duymasam çölleşirdi dünya
 dağlar yarılr ırmaklar kururdu
 bulutlar çökerdi yüreğime
 Hâlâ koynumda resmin

Gün akşam olur elinde kitaplar
 ve bir demet çiçekle çıkıp gelirdin
 bir kez bile unutmadın 'merhaba' demeyi
 ve en yanık türküleri nasıl da söylerdin
 bir dostun vurulduğu gün
 Hâlâ koynumda resmin

Kaç mevsim kırlara çıkıp
 çiçekler topladık mezarlar için
 Belki ürküttük tarla kuşlarını
 belki kurdu kuşu ürküttük
 ama aşkı ürkütmedik hiç
 Hâlâ koynumda resmin

Ve hâlâ sımsıcak durur anılar
 sımsıcak ve biraz boynu bükük
 Ne varsa yaşanmış ve paylaşılmış
 yasak bir kitap gibi durmaktadır
 ve firari bir sevda gibi
 Şimdi duvarlarda resmin

B E K L E N E N

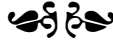
Reklam spotlarının kirli ışıkları
ve çamur gibi bir yağmur altında
köşeleri tutmuş çiçek satıcıları
baharı getirmek istercesine kente

İstesen kucağına yığacaklar gülleri
Al götür, dağıt bekleyenlere
menekşe, karanfil ve nergis demetlerini
çağır insanları bahar kokusuna

Hele o dokuz on yaşlarındaki çocuk
nerden bulmuş bu çiğdemleri böyle
ve nasıl getirmiş çarpılmadan
kentin bu en işlek alanına

Kitap gibi kokuyor her demet
çiçek gibi kokuyor şiirler
– Sakın soldurma evlat
git/biraz yakınımda dur

Gün kararmadan tükeniyor çiçekler
demet demet taşıyor birileri
– Demek ki bu kente bahar
gürül gürül gelecek ey oğul

OZAN TELLİ

1950'de Gaziantep'in İslahiye ilçesine bağlı Telli köyünde doğdu. İlk ve ortaokulu İslahiye'de okudu. Öğrenime bir süre ara verdi. Tarlalarda ırgatlık, sokaklarda seyyar satıcılık ve inşaatlarda işçilik yaptı. Sonra 1970'te Trabzon Ziraat Lisesi'nde öğrenimini tamamladı. Bir yıl Tonya'da memur olarak bulundu. 1974'te İstanbul'a gitti. Bir metal fabrikasında iki yıl kadar çalıştı. 1975'te şiirlerini dergilerde yayımlamaya başladı. 1977'de Vatan gazetesinin açtığı yarışmada "Özgürlük" şiiriyle birinci seçildi. *Komüncüler* dosyasıyla (M.Mungan ve T.Fişekçi ile paylaşarak) 1980'de Akademi Kitabevi'nin Şiir Başarı Ödülü'nü, 1982'de *Ishakça* ile Natıroğlu Şiir Ödülü'nde ikinciliği, 1983'te Gösteri dergisinin yarışmasında *Şah Kulu Destanı*'yla birincilik ödülünü, 1987'de Gülhane Sanat ve El Sanatları Festivali'nde birinciliği, 1992'de Kültür Bakanlığı Şiir Başarı Ödülü'nü kazandı. *Ishakça* dolayısıyla kovuşturmayla uğradı, fakat yargılama sonunda beraat etti.

İlk şiirini 1966'da yazan Ozan Telli, 1975 yılından başlayarak şu dergilerde görüldü: Birikim (1975-77), Yeni Toplum (1976), Çağ (1977), Sanat Emegi (1978-80), Edebiyat Cephesi (1980), Yazko Edebiyat (1980-82), Gösteri (1983).

Halk/köylü çocuğu olan ve onun kültürünü iyi özümleyen Ozan Telli, şiirlerinde de halkın yaşamını duyarlık ve gerçeklikle dile getirdi. Ayrıca, halk edebiyatından ilerici bir görüşle yararlanarak Kurtuluş Savaşı kahramanlarından Antepli Şahin Bey'in, Anadolu halk hareketlerinin önderlerinden Baba İshak ile Şah Kulu'nun serüvenlerini destanlaştırdı. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Özgürlük* (1979), *Şahince* (1981), *Ekmegin, Şarabın, Tuzun Aşkına* (1982), *Ishakça* (1983), *Şah Kulu Destanı* (1985), *Aştan Umut Kesilmez* (1987), *Kalenderoğlu Pirî Mehmet Destanı* (1987), *İsyan Damarına Kan Gerek* (1991), *Aşka Amin* (2002).

İKLİMDEN

dumanlı bulutlu başım
dostlar iklimden iklimden
bir gurbetçi göçmen kuşum
dostlar iklimden iklimden

böcek oldu uçtu ahım
çiçek oldu açtı vahım
çiçek erken verdi tohum
dostlar iklimden iklimden

şarap rengi kan bendedir
can kuşuyum can bendedir
doğamamış gün bendedir
dostlar iklimden iklimden

balım acı ben bir arı
su bulanmış akma duru
sonbaharım sarı sarı
dostlar iklimden iklimden

ömür oldum ele verdim
toprak oldum sele verdim
yaprak oldum yele verdim
dostlar iklimden iklimden

şarap mayalı üzümde
bir bulut kaynar gözümde
buz tutmuş acı yüzümde
dostlar iklimden iklimden

içmişim mey kanmamışım
yaralanmış onmamışım
yağmur olmuş dinmemişim
dostlar iklimden iklimden

gök çatlasın yer yarılsın
dünya yeniden kurulsun
bulanık sular durulsun
dostlar iklimden iklimden

DİCLE FIRAT

aldı fırat:

ayrı ayrı kaynaklardan doğmuşuz
 akıyoruz birleşmeye yan yana
 bu toprağa yağmur yağmur yağmışız
 çıkıyoruz birleşmeye yan yana

aldı dicle:

gece gündüz çağrışırım suyunla
 suyum birdir huyum birdir huyunla
 bu sevdayı yıldızınla ayınla
 çekiyoruz birleşmeye yan yana

aldı fırat:

çalkanırım ben bulanı bulanı
 akar suyum hep dolanı dolanı
 önümüze engel olup geleni
 yıkıyoruz birleşmeye yan yana

aldı dicle:

oba oymak nice aslan yiğitli
 türkü yakar dostlar bize ağıtlı
 kıyımız saz salkım salkım söğütlü
 koşuyoruz birleşmeye yan yana

aldı dicle

aldı fırat:

birlik için eritmişiz neleri
 akıyoruz bir denize ileri
 dicle dicle fırat fırat suları
 döküyoruz birleşmişiz kan kana

BALIKÇILAR

deniz düş görüyor devinerek derinden
dalgasıyla

damlasıyla

köpüğüyle mavili

deniz ürperiyor estikçe yel efil efil

gülüyor yakamoz yakamoz deniz

ve kayıyor ağ üstünde ateş kayığı

öptükçe suları kürekler

oltanın ucuna bağlamış umudunu yürekler

yürekler balıkçı yüreği

yürekler balık

çamuka çitari

çipura çaça

karagöz kalkan

kırlangıç kılıç

açmış bağrını Haliç

açmış bağrını Marmara Boğaz

vermişiz sulara yanımızı

takmışız dişimize canımızı

avdayız aşkla

üstümüze çiğ düşmüş inci mercan tanesi

hafiften duvak çatmış sis sahili süslemiş

ve üşümüş kentin ışıkları donmuş soğuktan

buğulanmış camları evlerin

ulu deniz dolu deniz dost deniz

kurban senin çakılına kumuna

yosununa

tuzuna

kuzuna kurban

yüreğim adadır sularında sevdalı

gözüm gönlüm gül yüzüne vurgundur

kanım mavi dolaşır damarlarımda baktıkça sana

heyemola tutturmuşuz yan yana
 sulara salıyoruz ağları
 sulardan alıyoruz ağları
 salkım saçak üzüm gibi
 denizi soluyan balıklar
 gözleri var gözüm gibi
 pır pır döner pul pul yanar
 yüzgeçleri yüzlerime yelpaze
 ve renkleri gözlerime şölendir

balıkların ulusu yunus
 ulusu yunus
 düşümde sütünü içtim
 içtim de kendimden geçtim
 sandal salladı beni su yurdunun üstünde
 konuştum dilinle senin
 tanıştım ilinle senin
 derya içindesin
 deryadan haberin var
 topraktan gökten haberin

deniz düşünüyor duruluyor duruyor
 sanki grev geriliminde reis
 kulaç kulaç ağ örmüş
 nice dalyan kurmuş
 voli vurmuş gün görmüş
 işte işaret veriyor
 palacı dümen kırıyor
 tayfalar terliyor pul pul
 balık suyuna geliyor
 balık oyuna geliyor
 oynağa kalkıyor balık
 oynağa kalkıyor yüreğim
 gözlerim iyot içiyor
 yosun kokluyor burnum
 yorgunluğum geçiyor

büyük deniz
 sarhoş deniz
 ayık deniz

kayıyor suyunda
kayık deniz
büyüyor suyunda
balık deniz
katık olmaya ekmeğime
emeğime eş olmaya
vay anam vay kış olmaya
kırgın ayı gelmeye
üşümeye balıklar

Y Ü Z Ü N

kirpiklerin yıkma yere
bak dizilmiş sıra sıra
ben yüzün

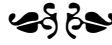
yanam aşkın közlerinden
aksın pınar gözlerimden
yun yüzün

yüreğimin karlı dağı
erir gün vurdukça yağı
gün yüzün

tomurcuk gül açsın bize
kokusunu saçsın bize
dön yüzün

bahar gelsin yeşil yeşil
seher olsun ıslıl ıslıl
sun yüzün

dudak yosun bağlar yaksa
ecel gelip belim bükse
can yüzün

İSMAİL UYAROĞLU

1948'de Balıkesir'de doğdu. Yükseköğrenimini İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde bitirdikten sonra Kahramanmaraş, Malatya, Kars, İstanbul'da çeşitli okullarda Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı.

Öğretmenlik mesleğini bırakmasının ardından Cumhuriyet gazetesinde, Yazko'da düzeltmen, reklâm şirketlerinde metin yazarı olarak çalıştı.

Leş adlı oyunuyla 1977'de 14. Antalya Uluslararası Sanat Festivali'nde tiyatro oyunu yarışmasında birinciliği, *Çocuk ve Şiir* kitabıyla 1978'de Türk Dil Kurumu Çocuk Yazını Ödülü'nü, *Bir Liranın İki Günü* ile 1979'da Yunus Nadi Armağanı'nı, *Hayatı Karşıl原因 Şiirler* kitabıyla 1981'de Yazko Şiir Büyük Ödülü'nü kazandı. Milliyet Sanat Dergisi'nin "74'ün En Başarılı Genç Şairi" yarışmasında seçilen 4 şairden biri oldu.

Şiirleri "lirizmi, yalın ve özlü söyleyişi" ve "gözüpek temaları"yla (A. Behramoğlu) ilgi gördü.

YAPITLARI

Şiir: *Gül Sağnağı* (1976), *Çocuk ve Şiir* (1977), *Aşkdan ve Umuttan Aldım Rengimi* (1978), *Yakında* (1980), *Hayatı Karşıl原因 Şiirler* (1981), *Şiir Kitabı* (1982), *Bir Demet Diken* (1983), *5+2'ler* (1984), *Ve Aşk* (1985), *Büyüyünce* (1986), *Şiir Ölümcul Yolculuğun Senin* (1987), *Ateşin İçinden* (Toplu şiirler, 1986).
Roman: *Bir Liranın İki Günü* (1979).

ÇOCUKLUĞUN

Unutulmaz çocukluk
Unutulmaz yaz akşamları, yıkanmış
Avlularda oturmanın tadı
İşte taşlardan kalkan serinlik
Yılların ötesinden gelip
Bir anda şiirini de sardı

Ama unutulmaz acı da
Unutulmaz yıllarca unutmaya çalıştığın Değirmisaz
O Değirmisaz ki
Karpuz kabuklarını kemirirdin yerden toplar da
Ve yedi yaşındayken daha
Evden kaçmayı kurardın
Ağlarken gizli gizli tepenin yamacında

Onun için herkesten çok anlıyorsun şimdi
Evden kaçan çocukları
Ve karın şaşarken oburluğuna, sen
Çok iyi biliyorsun
Ne kadar karpuz yersen ye, neden
Bir türlü doymadığını

Değirmisaz da unutulmaz, Akhisar da
Akhisar'da çiklet satardın parkta
Bir yer vardı, boyacı Adil Abi hariç
Kimseyi almazlardı, girişte, hemen sağda
Asık suratlı adamlar
Ağzı kalabalık kadınlar
Ve papyonlu, şımarık çocuklar
Otururdu orda yalnız
Nasıl unutursun, unutulmaz
Onların, o çocukların papyonları
Kalbine batardı

Bak, burkuldu kaldı şiirin
Anımsadın da
Burkuldu kaldı şiirinle birlikte
Yılların ötesinden gelen serinlik
Zaten sen çocukluğunda da
Ne kadar serinlik yaşamıştın
Unutulur mu, kim unutabilir
Devamlı ateşler içinde yanmıştın

İNANÇLA, UMUTLA ÖRÜLÜ O ŞEY EN ÇOK O UMURUNDA

Umurumda değil derdin bir zamanlar
Acı da, aşk da, çocuklar da
Yıllar sonra şimdi diyorsun ki
Acı değil ama
Çocuklarla aşk umurumda

Çocuklarla aşk
Çünkü bir insanı hayata bağlar
Öyleyse umurunda her şey
Yani karının baş ağrısı
Ve aşılemeye giderken sen
Üstelik elinde elması da varken
Kızının arkandan ağlaması

Eskiden derdin ki
Ansızın ölüversem bir kazada
Umurunda değildi ölüm de hayat da
Gerçi ölüm şimdi de değil ama
Yaşamak korkunç umurunda

Örneğin kahvaltı dahi
Etmezdin eskiden sabahları
Ama şimdi içtiğin çayın demi
Bile ilgilendiriyor seni

Bir kız var evinizin karşısında
Yaşı geçkin biraz, evde kalmış
Her gün, ama her gün pencere kenarında
Oje sürer saatlerce tırnaklarına
O kızın o pencereden sızıp
Sokağa taşan hüznü umurunda

Yeni bir bildiri dağıtılacak değil mi
Kolay, bildiğin bir iş
Ama hayatının en önemli işini yapıyorsun sanki
Ellerinde
Onca deneyden sonra hâlâ
İlk bildiriye uzatırkenki acemilik ve sevinç
Bu umurunda

Umurunda her şey
Ama sana hayatı yeniden sevdiren
Hayatın küçük, sıradan sevinçlerini
Acılarını sevdiren
İnançla, umutla örülü o şey
İşte en çok
O umurunda

HINÇLIYIZ

Haluk Karaçiçek'e

Üzülme dostum
Büyüklerin vurduğu yerde
Demiş atalarımız biliyorsun, gül biter
Yine dostum biliyorsun, büyük onlar
Ve biz yalancı çıkarmayacağız atalarımızı
Gülle ödeyeceğiz, kanlı bir gülle
Yediğimiz her copun bedelini
Vurdukça onlar
Gül fışkıracak yaralarımızdan
Donanacağız inadına çiçekle

Evet dostum, hınçlıyız
Uzansak bıçak elimizde
Ama biz sevgiyle
Sevginin kılıcıyla yapacağız hamlemizi

İÇERDE OLANA ŞİİR

Kardeşim, yüreğini senin
 Aşk dolu, acar yüreğini
 Hiçbir şey sarsamadı
 Ne işkence günlerinin dehşeti
 Ne kırışan alnına oyulu hüznün
 Ne delikanlı ellerini saran kadın hasreti
 Hiçbir şey
 Dirençle savuşturdun hepsini

Bekleyen bir yanın var senin, uman
 İşte o diri tutuyor yüreğini
 Bunalıyorsan örneğin ve geceyse
 Mutlaka şafağın umudu işliyordur içinde
 Uzanmış ranzana ölümü düşünüyorsan
 Bir yanınla da papatya topluyorsundur kırlarda
 Ve karanlıksa gözlerinin denizi
 Belli ki bir ışık topu deviniyor derinde

Yüreğini kardeşim
 Senin umut dolu, acar yüreğini
 Hiçbir şey sarsamadı
 Hâlâ becerebiliyorsun işte
 Bir yanıyla ağlarken yüzünün
 Öbür yanıyla gülebilmeyi

A Ş K

Sonra seni gördüm
 Gizemliydin önce, bir uçurum gibi
 Ama öyle ki içimde
 Atma isteği uyandırıyordun boşluğuna kendimi
 Görkemliydin, yalçın kayalıklarda
 Açı bir çiçek gibi
 Uzaktın ama sıcaklığın
 Yakıyordu gövdemi

Sonra seni gördüm
 Umutsuzdum, acılıydım
 O günlerde her şey
 Sarsıyordu beni
 Soluk güz güneşi, gazete haberleri

“Bir genç daha öldürüldü”
 “Yürüyüş dağıtıldı, kan aktı”
 O günlerde tanımadığım, tuhaf bir duygu
 Coşkuyla dolduruyor yüreğimi
 Ve sıcacık yayılıyordu damarlarıma
 Sonra seni gördüm

Şimdi yine acılıyım
 Fakat seni tanıyalı beri
 Umutsuzluğum her geçen gün
 Aşkına bırakıyor yerini

GECEKONDUSU YIKILAN KADININ TÜRKÜSÜ

Beş gün su taşıdık dereden
 Musa, Mahmut ve ben
 Ter değil kan aktı yol boyu
 İnce ince gül tenimden

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Yarın hesap sorulur devran döndü mü

Dere uzak, yol taşlı
 Mintanım ıslak, yaşmağım yaşlı
 Tepemde güneş diye bir ejderha
 Ki yedi değil yüz bin başlı

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Nerde yatar yavrularım gece oldu mu

Biz nerdeyse o orda
 Musa on, Mahmut yedi yaşında

Su taşıdık tam beş gün
 Kıpırmızı bir göğün altında
 Yıkma zalım yıkma kondumu
 Yarın hesap sorulur devran döndü mü

Çimentoyu, tahtayı, briketi
 Babaları taşıdı, babaları çattı
 Yiğit Osman'ım benim, aslan Osman'ım
 Uyumadan gece vardiyasına çok gitti

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Nerde yatarız erkeğimle gece oldu mu

Komşular da yardım ettilerdi
 Gül'ün kocası, Zehra'nınki, Esmâ'nınki
 Hepsi iyi komşu olacaklardı ama
 Hey gidi kahpe dünya hey gidi

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Yarın hesap sorulur devran döndü mü

Perdelik alacaktım İstanbul'a inip haftaya
 Ucuzca bir şey, pek iyi olmasa da
 Zehra'ninkiler gibi iri iri
 Çiçekleri olsun istiyordum mutlaka

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Nerde yatarız çoluk çocuk gece oldu mu

Çatısını da kurduk muydu
 Artık ne çimentoydu, ne briketti, ne suydu
 Ama feryadımızı duymayanlar
 Bir evimiz olduğunu hemen duydu

Yıkma zalım yıkma kondumu
 Yarın hesap sorulur devran döndü mü

ÖMRÜM, BANA BAĞIŞLA BU ŞİİRİ

Büyük bir şiir yazmak istiyorum
Patlayan bir fırtınanın ardından
Kayalardan fışkıran hayat
Gibi büyülu ve vahşi
Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

Kumsalı döven denizlerden
Nasıl beyaz ve ince
Köpükler doğarsa öyle
Beyaz ve vahşi
Vahşi ve ince
Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

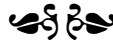
Bileğimden hışım la doğan
Kelimelerin güneşi
Aydınlatmalı birden yangın hızında
Hayatın gölgeli, kuytu yerlerini
Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

Ağlayan bir bebeğin sesi
Buluşmalı vurulan bir gencin haykırışıyla
Ve bir damla kan sıçramalı
Bu buluşmada bebeğin alnına
Sıçramalı ki...
Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

Akan bir ırmak sessizce
 Girince o şiire
 Akan bir ırmak olmalı gene
 Ama bir farkla
 Kabarıp coşarak ve
 Sürükleyerek birlikte kayaları bile
 Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

Bir kelebek
 Küçük bir kelebek
 Kanatları koparılmış, ölüm rengine
 Uçabilir mi eski inceliğiyle
 Uçabilmeli o şiirde
 Kırlarda değil, ateşin üstünde hem de
 Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

Büyük bir şiir yazmak istiyorum
 Ağlayan bebek, vurulan genç kadar sahici
 Kelebek ve ölüm kadar güzel ve korkunç
 Hayat kadar, hayat kadar
 Büyülü, ince ve vahşi
 Ömrüm, bana bağışla bu şiiri

HÜSEYİN YURTTAŞ

1946'da İzmir'e bağlı Foça'da doğdu. Edirne İlköğretmen Okulu'nu bitirdi (1964). İlkokul öğretmenini olarak Van, Amasya, Ödemiş, İzmir'de çalıştı. İzmir'de Dönemeç dergisinin kurucu ve yöneticileri arasında yer aldı, kitapçılık ve dağıtımıcılık yaptı.

Sanayi Çarşısı kitabıyla 1980'de Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü, *Gecede Kanat Sesleri* kitabıyla 1982'de Toprak Şiir Ödülü'nde mansiyon, *Kod Adı: Mansur* kitabıyla 1992'de Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü, *Sevgiyle Dönsün Dünya* adlı dosyasıyla 1992'de Çankaya Belediyesi Ilkbahar Ödüllerinde Çocuk Şiiri dalında birincilik, *Kirli Tarih* adlı dosyasıyla 1993'te Yunus Nadi Yayınlanmamış Şiir Kitabı Ödülü, 1994'te (H. Atabaş'la paylaşarak) Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü kazandı. TÖMER'in düzenlediği soruşturmada "En Başarılı On Çocuk Yazarı"ndan biri sayıldı.

İlk şiirleri emekçi insanların dünyasını, yaşadığı yörenin atmosferi içindeki güncel ve tarihsel kesitleri yansıtırken, sonradan söyleyiş bakımından değişmese bile, ilgi alanlarını genişleten, daha kapsamlı bir bakışa ulaştı.

YAPITLARI

Şiir: *İlk İşim Uyanmak* (1970), *Gelincik Günleri* (1977), *Uzun Yollar Yolcusu* (1978), *Uzunçalar* (1979), *Sanayi Çarşısı* (1980), *Gecede Kanat Sesleri* (1984), *Çürüme* (1986), *Kod Adı: Mansur* (1993), *Kirli Tarih* (1993), *Sevgiden Ötesi Cehennem* (1995), *Yirminci Yüzyıl Ağrıları* (1996), *Aşkların Gizli Defteri* (1998), *Aşka Bahar Yetmez* (2001). Çocuk Kitabı: *Güvercin Kayaları* (1976), *Eşekler Cenneti* (1980), *Astronot Çekirge* (1980), *Çınar Dede* (1981), *Dağdaki Yabancı* (1982), *Çamlı Kuledeki Giz* (1991), *Sevgiyle Dönsün Dünya* (1993), *Beyaz Bisiklet* (1993), *Uzaylılar Geline* (1994), *Cüceler Gezegeni* (1994).

K A N A T A N

*Bâki çemende hayli perişan imiş varak
Benzer ki bir şikâyeti var rüzgârdan*

sözü kanatan senin sesindi
her akşam, her akşam
ne celâlîydin ne mürted
fırtınalar ardından gelendin
yeni bir fırtına olarak
sözü kanatan senin sesindi
her akşam, her akşam

okuduk
gün ağardı saçlarımızın saçaklarında
elvan kuşlar konuşur hâlâ
birer menkıbedir o uğultulu gecelerde söylenen
yılıklar yamacındaki dallarda
ürpertili, ebrulî şafaklarda

söyledik
kan uğultuları arasında
ince ısıklar olup gezindi hıncımız
o taflan kurusu alaca günlerde
eğri bakan gözlerdi utanan

sen geldin
sustuk
iki kara satır daha düştü
kenarına tarihimizin
dedin ki:
“hain bunlar, hain
her biri bir vahidettin...”

o gündü
bir güzel ağladım
zeytin ağaçları arasındaki bir yolda
“ülkem” dedim, “ülkem, ülkem
o, seni benden çok sevemez
tanıgım olsun şu zeytin ağaçları
o, zeytin dallarını benim kadar bilemez”

bir mavi esintiydi zaman
 açıp kendi kapılarını
 geçip kendi kapılarından
 bizi alıp bir bilinmezden
 bir bilinmeze bırakan

oysa ne çocuktuk düşlerimiz
 kıvıl kıvıl toprak sevinci
 gürül gürül dağlar türküsü
 davul davul dalgalar uğultusu
 yeşeren dallarımızda
 ışıldayan öpüşü günüşiğinin

bahar bizdik yaz biz olacaktık
 verip gür ekinlerimizin buğdasını
 savrulup başak başak
 dağılıp güz olacaktık

ne çocuktuk düşlerimiz
 buğulu masalların tülleri ardında
 sıyrılıp çekilen bıçaklar kadar yalın
 o gerçek vardı bir gün ulaşacağımız
 lokma lokma bölüşeceğimiz dünya sofrası

söz ıssızdı, duvarlar yüksek ve uzun
 bir türkümüz vardı, kestiniz ansızın
 sonra senin sesin çınladı hep
 hep senin sesin kulaklarda
 sözü kanata kanata
 her akşam, her akşam

bu beş yıldızlı gecenin baş yıldızı
 aha sabah, aha sen, aha biz
 söyle
 aynen mi geçecek tarihi 'kimlik tespiti'miz?

BİR TARİH YAZILIRKEN

düşün ki yorum günüdür ey ülkemin insanı
 artık bir tarihi yaşarken okuyorsun
 akıyor sesin ırmaklarda yıkanarak
 aklanıyor rüzgârlarda savrularak
 artık düşün
 yorumlar bekliyor senden tarih

sustun nice yıl acılar gözesinde
 uğultularla doluydu kulakların
 yitirdin sesini
 oğullar verdin toprağa her biri bir hayıt çıvgını
 kızlar verdin akça topukları sırça köşklere basmamış
 düşün ki yorum günüdür
 ey anadolu esmerliğiyle gülümseyen
 kasketli babam başörtülü anam
 çamurlu yollarda yalnayak koşuşan çocuğum

bilirsin
 bir yanardağ püskürür birdenbire
 lâvlar örter bir kenti
 susar her şey / yekini kalkan olmaz
 geçer yüzyıllar, geçer öfkesi volkanların
 bir gün çıkarılır günüşiğine o kent
 ölümler sessizliği ve çocuklar utangaçlığıyla
 bakar yüzlerimize

yıldızlar kayar boşluklarda
 göklerin ilk karardığı geceden beri
 ama kim söyleyebilir yıldızların eksildiğini
 yorumla yeter ki sen yaşadığın günleri
 ey sevgili insanım, ey çağların dinmez yolcusu
 ak, samanyolları kadar uzak düşlerinle
 ak, yüzyıllar süren diriminle
 bu dar geçitlerden
 kendi kendini arıtan bir akarsu gibi
 yeter ki tarih olsun bugünler
 ve yeter ki unutulmasın yazılırken tarih
 soru ve ünlem işaretleri

HEY GİDİNİN EGE'Sİ

10.

– yerler ve gökler tanıktır / anadolu içleri ve dışları tanıktır
 tanıktır balkanlar ortadoğu / tanıktır bütün uzak ve yakın doğular
 tanıktır tüm güneyler ve kuzeyler
 ülkeler ve haklar tanıktır
 yıldızlar ve güneşler
 samanyolu
 ülkerler
 barışın bayramlarıyla kuşandıklarına
 savaşın kıyımlarıyla uyandıklarına

cennetler ve cehennemler tanıktır
 cennetleri ve cehennemleriyle yaşadıklarına

'şol kardeş sofrası'nın
 kanı çekilmiş benzi tanıktır
 bir yudum su için
 bir yudum su gibi toprağa aktıklarına

S Ö Z Ü M V A R

bırakın dünyayı dolaşsın sesim
 ışığın hükmüne ersin
 yoklasın bütün yollarını kara parçalarının
 çınlasın yalçın kayalıklarında yalnızlığın

bırakın dünyayı dolaşsın hırçın sesim
 dayansın kulaklarına
 kara gözlerinden karanlıklar fışkıran adamların

sözüm var benim de
 dünya dolusu sözler içinde
 sözüm var
 halkın mor inancı deli kırmızısı
 ırmaklar gibi ırılarken
 sözüm var
 dünyaya karşı

YÜZLERİNİZ SEÇİLMİYOR

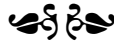
yüzleriniz seçilmiyor
ışığa yaklaşın biraz
görmeliyim gözlerinizdeki çökeltiyi

tutabilmeliyim
türkiye'de, ıspanya'da, yunanistan'da
şirasına sarıca arılar konan üzümleri üreten
ve şarabın isyankâr rengine
kendini bulan ellerinizi

bu sarmal yalnızlık nerde biterse orda
sevinç kıymıklarının kaydığı yerde
kurtulmak için barbar karanlığın elinden
ışıklar taşıyalım yıldızlardan
yüzler seçilinceye dek
geceler geçilinceye dek

ver elini komşum
balkan yeşili gözlerini çevir gözlerime
uzat elini akdeniz gibi gülümseyen dostum
tutayım zeytin rengi sırça parmağından
durma
ey saçları ukrayna buğdayları gibi
rüzgârları sarıya boyayarak dalgalanan kardeşim
durma ey kara üzüm salkımı afrika
yüzünde sarp kayalıklar uçurumlar çizili asya
ver elini

dostum
dostlarım
haydi buluşsun ellerimiz
geceler geçilsin
yürüyelim ışığa ışığa
yüzler seçilsin

ADNAN YÜCEL

1953 yılında Elazığ'ın Seli köyünde doğdu. 1965'te Seli'de ilkokulu, 1968'de Elazığ'da ortaokulu bitirdi. Elazığ'da başladığı lise öğrenimini 1972'de Tunceli'de tamamladı. 1975'te Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi, Elazığ Karakoçan Lisesi'nde öğretmen oldu. 1976'da Ankara Özel Yenişehir Lisesi'ne geçti, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nü bitirip aynı kürsüde Çağdaş Türk Edebiyatı dalında yüksek lisans yaptı (1979). Lise öğretmenliklerinden sonra, 1987'den sonra Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 24 Temmuz 2002'de Adana'da öldü.

İlk ürünleri 1970'te Elazığ'da Uluova ile Bingöl gazetelerinde basılan ve bu yüzden bir yıl okuldan uzaklaştırılan Adnan Yücel'in yazı ve şiirleri Yeni Adımlar (1974), Özgürlük İçin Direniş (1975), Yaprak (1978), Yapıt (1978-80), Sanat Emegi (1979), Petek (1979), Sesimiz (1979-80), Somut (1979), Dönemeç (1980), Sanat Edebiyat (1981-83), Yeni Olgu (1982), Türkiye Yazıları (1982-83), Dönem (1983-84), Yenigün Sanat (1984-85), Yazko Edebiyat (1984), Yaba Öykü (1985) dergileri ile Yeni Halkçı ve Demokrat gazetelerinde yayımlandı.

Bir köylü çocuğu olan ve halkçı bir dünya görüşüne bağlanan Adnan Yücel, 1970 kuşağının şairleri arasında yer aldı. Hem kendinin, hem de çevresindekilerin acılarını, aşklarını, özlemlerini, sorunlarını bilinçle dile getirdi. Halk kültür ve edebiyatıyla, doğa ve yaşama sevgisiyle, umut ve dirençle beslenen coşkulu, abartmalı anlatımında imge ve öfkenin ağır bastığı görüldü. [A. B.]

YAPITLARI

Şiir: *Kavgalara Sözlendi Seveda* (1979), *Soframda Kaval Sesi* (1982), *Bir Özlem Bir Türkü* (1983), *Acıya Kurşun İşlemez* (1985), *Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek* (1986), *Rüzgârla Bir* (1989), *Ateşin ve Güneşin Çocukları* (1991), *Çukurova Çeşitlemesi* (1993), *Sular Tanıktır Aşkıma* (1998).

İnceleme: *Karacaoğlan* (1992).

SOFRAMDA KAVALL SESİ

Radyoda bir kaval sesi bu sabah
 Bağdaş kurup oturdu soframa
 Ekmeğin tazelendi sanki
 Dağlı çiçekler serpildi yalnızlığıma
 Biliyorum çaresi yok bu çilenin
 İşte gerçek
 Çıplak bir kaya gibi karşımda
 Çay kırmızı bakıyor zeytin kara
 Yine de susmuyor içimdeki pınar
 Yaslanıp çok uzaklardaki dağlara
 Az da olsa
 Mor bakmak istiyorum insanlara

SEVMENİN BÖYLESİ

Keşke suları çağırmasaydım ellerime
 Yağmur olup yağmayı bilmeseydim
 Sel olup akmayı öğrenmeseydim
 Keşke o sonsuz acılar
 Hep acı olarak kalsaydı bende
 Acılardan sevinçleri süzmeseydim
 Ne olurdu seni böyle çok boyutlu
 Böyle gizemsiz görmeseydim
 Ve sulardan öte sular içinde
 Doğanın diliyle sevmeseydim
 Kanayan yaralar kapansaydı birer birer
 Bu mutluluk çilesini çekmeseydim

GÜNEŞİN İZİNDE

Şafağın bıçağı dalmış sulara
 Sular çığlık çığlığa ısımakta
 Kaçırma gözlerini benden
 Koy bakışlarını avuçlarıma
 Ben sabahın her mutlu sesinde
 Bir yolcuyum güneşin izinde
 Yaz bahar koşarım kollarına
 Yeller gibi esercesine
 Kuşların en güzel türküsünü
 Sabahın sesiyle söylercesine

Sendeki bu nar çiçeği yürek
 Yavru kuşlar gibi tedirgin
 Nakışlı kelebekler gibi titrek
 Hep böyledir bu sevdalar
 En büyük yangınlar
 Bir tek kıvılcımla başlar

Dağlarda denizleri geçtin mi sen
 Denizlerde dağları aştın mı hiç
 Çifte pınarlarda susadın mı
 Karın altında filizlenen tohum
 Yayılırken toprağın kucağına
 Sen bir çiçekte bir bahara
 Bir damlada bir pınara
 Bakar gibi baktın mı doğaya

İster dağ başlarında olalım
 İster kentlerin kucağında
 İster tetikte olsun ellerimiz
 İsterse bir çekicin sapında
 Sevgiler gene tutuşur
 Aşklar gene yanar bağrımızda
 Hep böyledir bu sevdalar
 En büyük yangınlar
 Bir tek kıvılcımla başlar

Tohumun kılıcı saplanmış toprağa
 Toprak çığlık çığlığa çatlamakta
 Uzat asma dalı kollarını
 Sana sarılmak istiyorum
 Açık bırak yüreğinin kapılarını
 Kömür gibi beyazlardan
 Kar gibi siyahlardan geliyorum

ACILARA GÜLMEK ZAMANIDIR

İstesem şimdi geçmiş baharları
 Kim getirip koyabilir ellerime
 Göçmen kuşları kim çağırabilir
 Uçup dağılan ışıkları kim
 Bırakın zaman çalsın bu sazları
 İster kırsın tellerini yüreğimizin
 İsterse ağıtlar yaksın üstümüze
 Yeter ki
 Tanığımız olsun yağmur ve güneş
 Sabahlar konuşsun bizim yerimize

Aysız akşamlarda kimse ağlamasın
 Kimse yanmasın
 Gülmek
 Yitirilmiş bir türküdür bazen
 İnce bir sızı gibi dolaşır dudaklarda
 Bir ihanet gibi geçer üstümüzden
 Ağlayacaksa aşktan ağlasın yürek
 Sevgiden ve coşkudan ağlasın

Doludizgin bir çavlan olup
 Yangınlardan geçmek zamanıdır şimdi
 Acılara gülmek zamanıdır
 Biliyorum yorgun koşuyor sabahlar
 Bakışlar cansız
 Ve sevinç parlaklığından uzak
 Masalara bağlı bir zincir uğruna
 Gün doğarken kaçıyor sanki yaşam
 Karanlıklara koşuyor kaldırımlarda

Güneşi yeşilde tüketen yapraklar adına
Kokusunu yağmurlardan kaçırıp
Rüzgârlara salan leylaklar aşkına
Başları dik tutan boyunlar
Bir daha bükülmesin zulmün yarasına

Bu yaralı öfke günlerinde
Selam olsun acılar içinde gülene
Kurda kuşça söyleyip
Çiçeğe kelebekçe konmayı bilene

Sular köpüklerini kıskanmaz bizden
Bahar çiçeklerini saklamaz artık
Biz ki ölürken yürüdük sokaklarda
Yürüdükçe kelebekler uçurduk
Dört mevsime döl taşıdık sesimizle

Acılara inat yaşamak zamanıdır şimdi
Alabildiğine sevmek zamanıdır
Varsın turuncular konuşsun ağaçlarda
Özlemini çektiğimiz yeşil
İsterse küçük bir yalan olsun
Bahçeleri kıskanıp dursun saksılarda
Irmakları aşmak zamanıdır şimdi
Denizleri gülerken görmek zamanıdır

R Ü Z G Â R S I Z U Y A N A M A M

Gün batarken ayrılırsak eğer
Gizlice bakışlarını doldur koynuma
Güneşsiz ayrılamm

Az sonra
Suyu kesilecek insan ırmağının
Yeminim var şafaklar adına
Yorgun yüreklere biraz umut
Biraz sevgi sunmadan duramm

Doğanın dudaklarında dolaşır ellerim
Yaşamın tenini okşarım bütün gece
Karanlıklara karşı biraz bilim
Biraz estetik
Şiirsiz uyuyamam

Sular çoktan ısıdı koynumda
Gel artık uyandır beni
Seher vakti dağıt saçlarını yüzüme
Rüzgârsız uyanamam

İstersen fırtınalar yarat soluğunla
Yorganı kaldırıp savur üstümden
Kendinle ört her yerimi
Gün doğarken sensizliğe dayanamam

GERİYE KALAN

Neyi yaşıyoruz şu anda
Nelerle sığmıyoruz dünyaya
Aşktan
Öfkeye geçiyoruz birdenbire
Sevinçten üzüntülere
Durgunluktan coşkulara koşuyoruz
Coşkulardan
Mutsuzluğa gömülüyoruz sessizce
Ve yaşıyoruz böylece her yılı
Koskoca bitmez bir saniyede

Bu çelişkili yürüyüşler içinde
Bizden ne kalır ki geriye
Bir ölenle ölebilmek
Bir gülenle gülebilmek
Mutluluğuna sevinmek insanlığın
Kanağlamak ölümlerine
Ve Afrika'lı kapkara bir acıyı
Duyabilmek bembeyaz yüreğimizde

YERYÜZÜ AŞKIN YÜZÜ OLUNCAYA DEK

4

Ol sevda ki bizde bir murattır
Yılgınlığa karşı direnci söyler
Hep aşkla temizler yüreğimizi
Dudaklarımızda kirlenmez türküler

Bir inancın yüceliğinde buldum seni
Bir kavganın güzelliğinde sevdim
Yürek yüreğe sevmelerin
Göz göze gelmelerin yasaklığında
Bazen bir pınar
Bazen bir çağlayan
Dudaklarından döküldü kuraklığıma
Yeşerdi toprağım
Hergün yeniden yeniden çoğaldım

Susamıştım
Açtım
Sancılıydım binlerce kez
Sığmaz olmuştum deli poyrazlara
Sesimi saçlarına bağlamıştım
Ve aşksız her geçen günün adına
Aylarca dizlerinde ağlamıştım

Çıplak bir dağbaşıydı geride kalan
Ateşsiz bir dumandı
Susmuştu coşkunun sarhoş bayrakları
Yepyeni bir yaşamı başlatan ölümler
Artık yanlışa karışmış bir yalandı
Öyle diyordu bildirilerdeki mavi çılgınlıklar
Bir yanımız büyük bir ülkeydi kimsesiz
Bir yanımız yine bize düşmandı
Oysa yalnızdık dünyanın orta yerinde
Yitip giden pembe çocukluğumuz
Yine zamansız büyümüş bir kandı

Hayır
Ege'de tütün değildi hiç kimse
Çukurova'da pamuk

Konya'da buğday değildi ağlayan
 Ucu kırık bir kalemdi yalnızca
 Bir de yakılan kitap
 Ve bıçaklanan defterdi bağırın

Ya yıllarca bize küsen sevgimiz
 Yalnızca karanfillerin
 Ve gelinciklerin renginde mi vardı
 Suçu neydi badem çiçeklerinin
 Menekşelerin leylakların suçu neydi
 Kimdi yaşamın akışına cetvel tutan
 Sus artık
 Yine yanıtsız kalıyor sorular
 Dur sözcüklerin en şiir bakışlısında
 Bırak çoğalmalar konuşsun yerine
 Ağlarken bile boş bakma bir daha
 Mutlaka bir anlam dolmalı gözlerine

Bir gecedir aynı açlık aynı ezgiler
 Ve kar akşamları yalnızlığın
 Yeter olsun bunca sancı
 Bütün coşkular bizim olsun istiyorum
 Bütün aşklar bizim
 Yetsin artık mezarlık kokusu havanın
 Masmavi ağıtlar bıraktık geriye
 Ve salkımsaçak boşluğunu alanların

Baharda hüznün takılmaz saçlara
 Mutluluğa gem vurulmaz bilirim
 Getir bana şimdi kendi sesimi
 Yürüyüşlerle kabarıp coşan
 Yığınlarla sonsuzlaşan sesimi

Dedim ya
 Çok önceden paylaşılmış ekmeğimiz
 Şimdi uzay çağlı bir şölende
 Bir dilim açlık grevidir yediğimiz
 Başka yok
 Oysa toprak yorulur biz yorulursak
 Susarsak bütün dünya susar

İşte bu yüzdendir hep çektiğimiz
Ve ölürken bile
Bir ışıklı selamdır güneşe
Celladımızdan son istediğimiz

Sen ki bilirsin kır çiçeklerini
Hangi rüzgâr dağıtırsa dağıtsın
Düştükleri yerde yeniden çoğalırlar
Taşlara taşça sorarlar baharı
Toprağa toprakça sorarlar
Koysan sığmazlar saksılara
Dağların öfkesiyle uyanır
Yağmurun sevinciyle dağılırlar
Ve bir gün
Güneşin suları öptüğü zaman
Özgürlük renginde sevgiye açılırlar

Toprağın ilk sancısından beri
Kaç ihanet gördü kır çiçekleri
Kaç güzelliği kurban verdi çığlara
Ne yıllar tükendi ne baharlar
Bitmedi daha sürüyor o kavga
Ve sürececek
Yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek

ADLIK

A

A.Kadir IV, 110
 Abdi I, 121
 Abdurrahman Sami Paşa II, 195
 Abdürrahim Tırsî I, 39
 Ada, Ahmet V, 199
 Adanalı Ziya II, 233
 Ademî I, 221
 Ağâh Paşa II, 196
 Âgâhi I, 153
 Ahi II, 39
 Ahmed Arif IV, 277
 Ahmed Dai II, 41
 Ahmed Fakih II, 13
 Ahmed I, 85
 Ahmed Paşa II, 42
 Ahmedî II, 23
 Ahmet Çitak I, 225
 Ahmet Haşim III, 125
 Akdağ, Tevfik IV, 286
 Aker, Halûk V, 21
 Akgün, Nahit Ulvi III, 300
 Akif Paşa III, 47
 Akın, Gülten IV, 292
 Akıncıoğlu, Niyazi IV, 57
 Aksal, Sabahattin Kudret IV, 163
 Aktay, Salih Zeki III, 297
 Ali İzzet Özkan I, 248
 Alover, Erdal V, 205
 Alp, Hasan Basri IV, 67
 Altınel, Sabri IV, 302
 Altıntaş, Günel V, 24
 Altıok, Metin V, 211
 Anday, Melih Cevdet IV, 25
 Apaydın, Talip IV, 311
 Arabul, Muzaffer IV, 168

Arıburnu, Orhon Murat IV, 172
 (Âşık) Arif cilt I, sf. 154
 Arolat, Ali Mümtaz III, 304
 Asaf II, 197
 Asya, Arif Nihat III, 307
 Âşık Ali I, 122
 Âşık Bağdadi I, 123
 Âşık Civan I, 126
 Âşık Halil I, 131
 Âşık Halil I, 93
 Âşık Hasan I, 95
 Âşık I, 53
 Âşık Kerem I, 104
 Âşık Ömer I, 115
 Âşık Paşa I, 27
 Aşık Paşa II, 25
 Âşık Sipahi I, 145
 Âşık Sırri I, 146
 Atıf II, 151
 Avni II, 45
 Ayaşlı Fahrî I, 231
 Aydın, Mehmet V, 220
 Aykın, Bedrettin V, 29
 Aysan, Behçet V, 225
 Azmi Baba I, 49

B

Baba Salim I, 222
 Baba Süleyman I, 51
 Bahar, Halil İbrahim IV, 319
 Bahayi II, 109
 Bahri I, 125
 Bahri I, 155
 Bahşi I, 127
 Bahşi I, 52
 Baki II, 69

Balım Sultan I, 40
 Başar, Şükûfe Nihal III, 145
 Başaran, Mehmet IV, 322
 Başçılar, Seyfettin V, 34
 Batu, Selâhattin IV, 182
 Batur, Enis V, 234
 Batur, Sabahattin IV, 332
 Bayburtlu Zihni I, 156
 Bedri I, 157
 Behçet Kemal III, 311
 Behram, Nihat V, 39
 Behramoğlu, Ataol V, 46
 Bektaş, Cengiz V, 56
 Berfe, Süreyya V, 62
 Berk, İlhan IV, 186
 Berköz, Egemen V, 67
 Beyatlı, Yahya Kemal III, 148
 (Âşık) Beyoğlu I, 158
 Bırsel, Salâh IV, 194
 Bolat, Salih V, 238
 Bolayır, Ali Ekrem III, 82
 Bölükbaşı, Rıza Tevfik III, 154
 Budak, Abdülkadir V, 244
 Bulut, Abdülkadir V, 251
 Burkay, Kemal V, 76

C

Cafer Çelebi II, 46
 Canberk, Eray V, 81
 Cansever, Edip IV, 335
 Celâli I, 159
 Cem Sultan II, 47
 Cemal Süreyya IV, 429
 (Âşık) Cemali I, 160
 Cenap Şahabettin III, 88
 Cengizkan, Ali V, 257

Cevdet Kudret *III*, 200
 Cevdet Paşa *III*, 50
 (Âşık) Cevlânî *I*, 223
 Cevri *II*, 111
 (Âşık) Ceyhuni *I*, 162
 (Karslı) Ceyhuni *I*, 161
 Cumalı, Necati *IV*, 199
 Çamlıbel, Faruk Nafiz *III*, 157
 Çankaya, Erol *V*, 265
 Çapan, Cevat *V*, 269
 Çelebi, Asaf Halet *III*, 314
 Çelebizade Asım *II*, 152
 Çolak, Veysel *V*, 276

D

Dadaloğlu *I*, 163
 Dağlarca, Fazıl Hüsni *III*, 319
 Damar, Arif *IV*, 346
 Defne, Zeki Ömer *III*, 332
 Deli Boran *I*, 165
 Demiraslan, İlhan *IV*, 209
 Demirtaş, Metin *V*, 87
 (Âşık) Derdişok *I*, 227
 Dertli *I*, 167
 Derviş Mehmed *I*, 128
 (Âşık) Devâmî *I*, 173
 Dıranas, Ahmet Muhip *III*, 335
 Dinamo, Hasan İzzettin *III*, 269
 (Âşık) Dizafî *I*, 228
 Dukakinzade Ahmed Bey *II*, 73
 Durbaş, Refik *V*, 93
 Dürri *II*, 198

E

Ece Ayhan *IV*, 314
 Edhem Pertev Paşa *III*, 52
 Ediboğlu, Baki Süha *IV*, 212

Edirneli Nazmi *II*, 74
 Efkarî *I*, 229
 Eloğlu, Metin *IV*, 356
 Emir Sultan *I*, 31
 Emri *II*, 76
 Enderunlu Fazıl *II*, 155
 Enderunlu Vâsîf *II*, 199
 (Âşık) Enis *I*, 230
 Erbabî *I*, 170
 Erbaş, Şükrü *V*, 282
 Ercişli Emrah *I*, 88
 Erdiş, Fahri *IV*, 215
 Erdoğan, Bekir Sıtkı *IV*, 221
 Ergülen, Haydar *V*, 289
 Erhan, Ahmet *V*, 294
 Erozan, Celâl Sahir *III*, 84
 Ersoy, Mehmet Akif *III*, 166
 Erzurumlu Emrah *I*, 171
 Esrar Dede *II*, 154
 Eşref *II*, 201
 Eşrefoğlu *I*, 41
 Eşrefoğlu Rumi *II*, 49
 Eyup Tekyurt *I*, 264
 Eyüboğlu, Bedri Rahmi *IV*, 224

F

Fakiri *I*, 129
 Fasih Dede *II*, 113
 Fedayi *I*, 130
 Fehim *II*, 115
 Ferhad, Hüseyin *V*, 302
 (Âşık) Fermanî *I*, 232
 Feryâdî *I*, 174
 Feryadî *I*, 233
 Fiğanî *I*, 175
 Fişekçi, Turgay *V*, 308
 Fitnat Hanım *II*, 157
 Fitnat Hanım *II*, 205
 Fuzuli *II*, 78

G

(Âşık) Garip *I*, 53
 Gaybi Sunullah *I*, 76
 Gedayi *I*, 90
 Gevheri *I*, 91
 Giray, Fethi *IV*, 79
 Gökçe, Enver *IV*, 70
 Gökay, Orhan Şâik *III*, 169
 Gör, Sıtkı Salih *V*, 102
 Gruda, Yılmaz *IV*, 364
 Gufrânî *I*, 234
 Gülşehri *II*, 26
 Günçe, Ergin *V*, 106
 Gündeşlioğlu *I*, 176
 Gürpınar, Melisa *V*, 314

H

H. Nâzım (Ahmet Reşit Rey) *III*, 96
 Habip Karaaslan *I*, 242
 Hacı Bayram Veli *I*, 32
 Hakani *II*, 83
 Hakkı Bey *II*, 204
 Hakkı, Ruşen *V*, 114
 Haleti (Azmi-zade) *II*, 117
 Halıcı, Feyzi *IV*, 228
 Hamamizade İhsan *II*, 234
 Hamdi *II*, 51
 Hasan Dede *I*, 55
 Hasan Hüseyin *IV*, 378
 Haşim Nezihi Okay *II*, 240
 Hatayi *I*, 56
 Hatayi *II*, 84
 Hatipoğlu, Aydın *V*, 124
 Hayali *I*, 57
 Hayali *II*, 85
 Haydar, Hüseyin *V*, 321
 Hayreti *II*, 87
 Hersekli Arif Hikmet *II*, 206
 Hoca Dehhani *II*, 14

Huzurî I, 235
 Hüdayî II, 89
 (Âşık) Hüseyin I, 237
 Hüseyin Çırakman I, 226
 Hüseyinî I, 58

I

İlgaz, Rıfat IV, 84
 (Âşık) Işık I, 238

İ

İlhan, Attila IV, 99
 İnce, Özdemir V, 129
 İrfani I, 133
 İrgat, Cahit IV, 94
 İbrahim Tennuri I, 34
 (Âşık) İhsanî I, 239
 (Âşık) İkrârî I, 179
 (Âşık) İlhamî I, 241
 İshak Çelebi II, 90
 İsmail Safa III, 109
 İzzet Ali Paşa II, 158
 İzzet Molla II, 208

K

Kabasakal Mehmed I, 134
 Kadı Burhaneddin II, 28
 Kağızmanlı Hıfzı I, 177
 Kâmi II, 160
 (Âşık) Kâmil I, 180
 Kâmilî I, 181
 Kamu, Kemalettin III, 342
 Kanık, Orhan Veli IV, 35
 Kansu, Ceyhun Atuf IV, 121
 Karabulut, Mehmet IV, 370
 Karacaoğlu I, 96
 Karakoç, Sezai IV, 374
 Karakuş, Hidayet V, 327
 Kâtibi I, 99
 Kaygusuz Abdal I, 44

Kaygusuz Alaaddin I, 59
 Kayıkçı Kul Mustafa I, 101
 Kazak Abdal I, 102
 (Âşık) Kemalî I, 182
 Kemalî (Borlu) I, 183
 Kısakürek, Necip Fazıl III, 347
 Kocatürk, Vasfi Mahir III, 197
 Koryürek, Enis Behiç III, 354
 Köprülü, Fuat III, 138
 Köroğlu I, 60
 Kul Himmet I, 107
 Kul Hüseyin I, 63
 Kul İsmail I, 184
 Kul Mehmet I, 64
 Kul Mustafa I, 66
 Kul Nesimi I, 108
 Kul Şükrü I, 135
 Kuloglu I, 110
 Kuntay, Mithat Cemal III, 172
 Kurdakul, Şükran IV, 390
 Kusuî I, 185
 Kutlar, Onat V, 337
 Külebi, Cahit IV, 232

L

Lamii II, 91
 Lav, Ercüment Behzat III, 280
 Leskofçalı Galib II, 210
 Levni I, 136
 Leylâ Hanım II, 212
 Leylâ Saz II, 213

M

Mahtumi I, 137
 Meali II, 93
 Mecdi II, 235
 Mecnuni I, 148
 Meftuni I, 140

Mehmed Abdülbaki II, 236
 (Âşık) Mehmet I, 243
 Mehmet Ali I, 245
 Mehmed Kemal IV, 131
 Mert, Özkan V, 136
 (Âşık) Meslekî I, 187
 Mevlâna II, 16
 Mevlût Yıldırım I, 270
 Mihri Hatun II, 52
 Minhacî I, 189
 Mıraç, Yaşar V, 342
 Molla Mehmet I, 244
 Muallim Feyzi II, 214
 Muallim Naci II, 216
 Muhibbî I, 190
 Muhibbi II, 94
 Muhyiddin Abdal I, 70
 Mungan, Murathan V, 348
 Musa Kâzım Paşa II, 215
 Mürekkeççi Havayı II, 162
 Mütercim Asım II, 219
 Müverrih Ali II, 95

N

Nâbi II, 118
 Nahifi II, 164
 Nâili-i Kadim II, 122
 Nakşi I, 111
 Namık Kemal III, 54
 Nayır, Yaşar Nabi III, 203
 Nâzım Hikmet III, 221
 (Âşık) Nazî I, 191
 Nazim II, 125
 Necati II, 54
 Necatigil, Behçet IV, 242
 (Âşık) Necib I, 192
 Nedim II, 166
 Nedim-i Kadim II, 134
 Nef'i II, 127
 Nesib II, 170
 Nesimi II, 29
 (Âşık) Nesimi Çimen I, 24
 Neşâti II, 131

Nev'i II, 96
 Nev'izade Atayi II, 135
 Nevres-i Cedid II, 220
 Nevres-i Kadim II, 171
 Nevşehirli Yahya I, 246
 Neyli II, 172
 Neyzen Tevfik II, 238
 Nezir, Seyyit V, 352
 Nigâr Hanım III, 107
 Nigarî I, 194
 (Âşık) Nihanî I, 247
 Niyazi I, 112
 Nizami II, 56
 Nizamoglu Seyfullah I, 72
 Noksanî I, 193
 (Âşık) Nurî I, 195

O

Oğuzcan, Ümit Yaşar IV, 397
 Oktay Rifat IV, 44
 Oktay, Ahmet IV, 401
 Onan, Necmettin Halil III, 206
 Orhon, Orhan Seyfi III, 178
 Ortaç, Yusuf Ziya III, 180
 Osman Şems II, 222
 Ozansoy, Faik Ali III, 93
 Ozansoy, Halit Fahri III, 185
 Ozansoy, Munis Faik III, 357

Ö

Öksüz Ahmet I, 141
 Öksüz Aşık I, 113
 Özdemir Asaf IV, 178
 Özdenoğlu, Şinasi IV, 256
 Özel, İsmet V, 144
 Özer, Adnan V, 357
 Özer, Ahmet V, 362

Özer, Kemal IV, 409
 Özsever, Hüseyin Siret III, 99

P

Pertev Paşa II, 223
 Pesendî I, 196
 Pir Mehmed I, 197
 Pir Sultan Abdal I, 73
 Püsküllüoğlu, Ali IV, 420

R

Râgıb Paşa II, 174
 Rahmi Sarıgözoğlu I, 254
 (Âşık) Ramî I, 251
 Râmi Paşa II, 137
 Râsih II, 138
 Râşid I, 142
 Râşid II, 178
 Ratib Ahmed Paşa II, 177
 Recaizade Mahmut Ekrem III, 60
 Regü, Şükrü Enis IV, 260
 (Âşık) Remzî I, 252
 Reşit Akif Paşa II, 242
 (Âşık) Rıza I, 253
 Riyazi II, 140
 Ruhi II, 98
 Ruhsatî I, 198
 Ruşeni II, 57
 Rüştü IV, 252

S

Saba, Ziya Osman III, 209
 Sâbit II, 141
 (Âşık) Sabrî I, 202
 Sabri Baba I, 201
 (Çankırlı) Sabri I, 203
 Safi I, 143
 Safi II, 59
 Saîd Emre I, 34
 (Âşık) Sait I, 204

Sami II, 179
 Samih Rifat III, 189
 Saraç, Tahsin IV, 424
 Sefil Ali I, 255
 Sefil Molla I, 256
 Selekler, Hamit Macit III, 369
 Serdarî I, 205
 Serdaroglu, Emin Bülend III, 134
 (Âşık) Seyfullah I, 257
 Seyidyâr I, 144
 Seyranî I, 206
 Seyyid Vehbi II, 181
 Sezai II, 187
 Sezer, Sennur V, 150
 (Sivaslı) Sıdkî I, 208
 Silay, Celâl III, 360
 Siyahi I, 147
 Siyavuşgil, Sabri Esat III, 214
 Soran, Sabri IV, 136
 Sönmez, Tekin V, 159
 Sultan Veled II, 19
 Sutüven, Mustafa Seyit III, 364
 Suûd II, 243
 (Âşık) Süleyman I, 148
 (Âşık) Süleyman I, 209
 (Âşık) Süleyman I, 258
 Süleyman Çelebi II, 60
 Süleyman Nazif III, 109
 Süleyman Nesip III, 112
 Sümbülzade Vehbi II, 182
 Sümmanî I, 210
 (Âşık) Sürurî I, 212
 Süruri I, 77
 Sürûri II, 185

Ş

Şahinoğlu I, 118
 (Âşık) Şenlik I, 216

Şamîlî I, 213
 Şem'î I, 215
 (Âşık) Şerîf I, 260
 Şermî I, 149
 Şeyh Galib II, 188
 Şeyh Vasfî II, 224
 Şeyhî II, 61
 Şeyhoğlu II, 33
 Şeyhülislâm Arif Hikmet II, 225
 Şeyhülislâm Yahya II, 142
 Şeyyad Hamza II, 35
 Şimşek, Hasan IV, 263
 Şinasi III, 66
 Şirazi II, 64
 Şuayip Şahin I, 259

T

Tahirî I, 217
 Tahsin Nahit III, 140
 Talib II, 145
 Talibi I, 150
 Talibî I, 261
 Talii II, 102
 Tamer, Ülkü IV, 442
 Tanpınar, Ahmet Hamdi III, 372
 Tanyol, Tuğrul V, 368
 Tarancı, Cahit Sıtkı III, 379
 Tarhan, Abdülhak Hâmit III, 73
 Taşan, Berin IV, 458
 Taşer, Suat IV, 140

Tecer, Ahmet Kutsi III, 385
 Telli, Ahmet V, 373
 Telli, Ozan V, 381
 Teoman, Sabahattin IV, 266
 Teslim Abdal I, 78
 Tefvik Fikret III, 115
 Tez, İlhamî Bekir III, 293
 Tifli II, 147
 Timuçin, Afşar V, 166
 Tokadizade Şekib II, 244
 Toprak, Ömer Faruk IV, 148
 Turan, Güven V, 171
 Türebî I, 218
 Türk Galib II, 226

U

Uçarı,ERCÜMENT V, 174
 Uslu, Muzaffer Tayyip IV, 268
 Usûlî I, 79
 Usulî II, 101
 Uşaklı, Ömer Bedrettin III, 389
 Uyar, Turgut IV, 468
 Uyaroğlu, İsmail V, 87
 Uysal, Ahmet V, 177

Ü

Üftâde I, 80
 (Âşık) Ümmanî I, 263
 Ümmî Sinan I, 81
 Üstün, Nevzat IV, 156

V

(Âşık) Vahdetî I, 265
 (Âşık) Vahid I, 266
 Vecdi II, 148
 (Âşık) Veysel I, 267

Y

Yağcıoğlu, Halim IV, 272
 Yahya Bey II, 103
 Yahya Kemal II, 246
 Yalçın, Hüseyin Suat III, 102
 Yavuz, Hilmi V, 183
 Yazar, Mehmet Behçet III, 136
 Yenişehirli Avni II, 228
 Yöntem, Ali Canip III, 133
 Yunus Emre I, 23
 Yurdakul, Mehmet Emin III, 191
 Yurttaş, Hüseyin V, 396
 Yüce, Ali IV, 479
 Yücel, Adnan V, 402
 Yücel, Can IV, 486

Z

Zarifoğlu, Cahit V, 193
 Zati II, 104
 Ziya Paşa III, 69
 Ziyalan, Nihat IV, 492
 Zorlutuna, Halide Nusret III, 395
 (Âşık) Zülâlî I, 271

Asım Bezirci Edebiyat tarihçisi, eleştirmen, denemeci ve çevirmen. 1927'de Erzincan'da doğdu. İlkokulu Erzincan'da, ortaokul ve liseyi parasız yatılı olarak Erzurum'da okudu. 1950'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Aynı yıl, Gerçek gazetesinde yazarlığa başlayan Bezirci, 26 yıl boyunca muhasebecilik yapmak zorunda kalmasına karşın örnek bir çalışkanlıkla çok sayıda ürün verdi. Ataç'ın öznel/izlenimsel eleştiri anlayışına karşı nesnel/bilimsel eleştiri çığırının açılması için büyük çaba sarf etti. Başta Nâzım Hikmet olmak üzere tanınmış birçok yazarın eserlerini derleyip yayına hazırladı. 2 Temmuz 1993'te Sivas toplukuyumunda 34 ilerici aydın ve sanatçıyla birlikte katledildi. Bezirci'nin bütün eserleri yayınevimizce yayınlanmaktadır.

Kemal Özer Şair, yazar. 1935'te İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da yaptıktan sonra, 1955-60 arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gördü. Cumhuriyet gazetesinde, Karacan Yayınları'nda çalıştı. Kitapçılık ve yayıncılık yaptı. Şiir Sanatı dergisini çıkardı, a ve Yeni a dergilerini yayınlayanlar arasında yer aldı. İlk şiirleri İkinci Yeni anlayışını yansıtırken, 1970'ten sonra toplumcu gerçekçi ürünler verdi. Kitapları Türk Dil Kurumu, Ö. F. Toprak, Yunus Nadi, F. O. Bayır ödülleriyle birlikte toplam 7 ödüle değer görüldü. Şiirin yanı sıra 11 değişik türde toplam 58 kitabı yayınlandı.

Dünden Bugüne Türk Şiiri, halk ve divan şiirine ayrılan ciltlerden sonra, Yeni Şiir adı altındaki üç ciltle daha da kapsamlı hale gelmiştir. Asım Bezirci'nin gösterdiği titizlik ve taşıdığı amaç gözardı edilmeden, ama onun çalışmasına Kemal Özer'in katkısıyla hazırlanan bu ciltler, Türk şiirini bütün özellikleriyle kucaklamak üzere her bakımdan geliştirilmiş ve XX. yüzyılın sonuna değin genişletilmiştir.

Elinizdeki V. cilt, Yeni Şiir'in 1960-2000 yılları arasındaki evresini tanıtıyor. Bu ciltte, 1960'la başlayan ve şiirin yeniden toplumsallaşmasına yol açan koşullar yansıtıldığı gibi, 1970 sonrasındaki siyasallaşma evresi, 1980 sonrasına damgasını vuran değişimler, bu evrelerde yer alan bütün kuşaklardan ozanların en özellikli ürünleriyle sergilenerek, Türk şiirinin çizilmek istenen 800 yıllık panoraması tamamlanıyor.

E V R E N S E L
B A S I M
Y A Y I N

ISBN 975-6525-21-5

9 799756 525219